

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్రవారపత్రిక

4 అణాలు
14-7-54

ANDHRA PATRIKA ILLUSTRATED WEEKLY

పంచుతుంతుం:

లబ్ధనాశము

లితరచన, నిర్వహణ: విశ్వక్సుల నరసింహమూర్తి

ఉండెనొకప్పుడు మహారాజుమన. .
కరాళకాసరమును మృగరాజు
ధూసరకంబను జంబుకమాతని
వచ్చెను బంటు

వెరుకువెళ్లిన కరాళకాసర
మొకరోజున మృగరాజువచ్చెందీ

"అదేమి ప్రభా, అట్లున్నారా?"

"నదొక గజముతో ఘోరముగా
పోరాడాను - దేహమంత
గాయములు కాగా - కాలుకదప
లే-కున్నాను!"

"మీ ముస్కెలితో పట్టేదా-
నా ఆకలిక పట్టేదా?"

"అలాగైతే అడవిలో తిరిగి
పట్టేనా ఒక అల్పముగాను
మాయచేసి ఇటు తీసుకురా?"

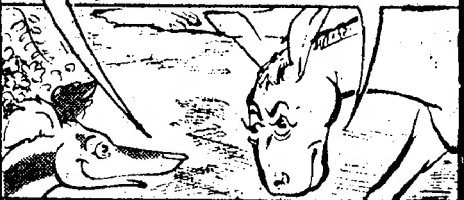

రాజుగారి ఈ సూచన మేరకు
ధూసరకం అటు ఇటు తిరిగి
చివరికి ఒక చెరువుగట్టునూ
పోయింది. ఆ చెరువు గట్టునూ
అంబకరమును గాడిద ఒకటి
మొస్తూ వుండెను

"ఏం మావాయ్యా! బాగున్నావా?"
ఇంత బక్క చిక్క వో?"

"ఏం చెప్పునురా అబ్బడ! నా చే-
మా చాకలి బండ చాకరి చేయ
నాదూ! పట్టుమనింటా - పట్టుగొడైన
బెట్టికయిస్తాడూ."

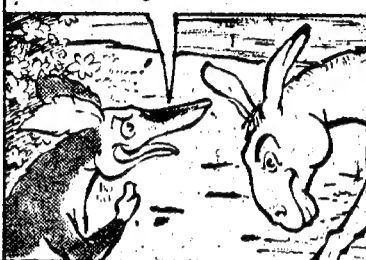

"హేపం! అలాగైతే ఒక బొటన్నది చక్కని
పచ్చిక మావా! నాలో ఒక్కెయ్యి-హేయిగ
తీసి బలిసాడ్తువుగాని!"

"మంచాలో పునే అబ్బడ నీదీ!
అల్పముగాను ఆరగింపెదో
దుష్టముగానూ ఉంటాయెమో?"

"నెనుండగ భయమెందుకు
మావా? అదిగాక అసలు
రహస్యం ఒకటన్నది
మావాయ్యా!..."

"అచ్చద ముగిరు గార్చుకన్నలు
తెగబలిసిన వారు నూరు!
వారికప్పుడూ పండ్లకొడుకులూ
కావలినాల్సి నాలో చేరితే
నిన్నే బెతుకుతూ పబాసు!"

"అహో! ఏమీనా భాగ్యమో నేటిక
నావెడై ధన్యమాయెను!!"

తెలివి లేకుండా
గాడిద నక్కలూ-
గంటలు వేస్తూ
పరుగెత్తింది.-
కొద్ది క్షణాలలో
కరాళకాసర -
మొండ బొటం
చేరా రిద్దరు.-

అంబకరమును మోసిన సింహం - చివరి మీద పడ్డ
బొటంతో గురి తప్పుటచే గాడిదతోమా - దుష్టు
లేగుల తేమా - కానీ అబ్బడదో - వచ్చిందని ఆ
గాడిద దేదూ తీసింది!

సంవత్సర దండా
 రూ. 12-0-0
 విడిపత్రిక 4 అ.

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్రవార్తపత్రిక

Founder : K. NAGESWARA RAO

పంపుటము 47
 పంచె 44
 14.7-54

జయ అపాధ శుద్ధ చతుర్దశి బుధవారం

జూలై 5-వ తేదీ సోమవారంనాడు రాష్ట్ర గవర్నరు శ్రీ సి. ఎం. త్రివేది, ఆంధ్ర హైకోర్టు ప్రధాన ప్రధాన న్యాయమూర్తి శ్రీ కె. నువ్వారావుగారిచే, ప్రమాణస్వీకారం చేయించారు.

మధవారం, జూన్ 30 :

—యూరోపియన్ రక్షణ మాటుమిలో చేరి జర్మన్ సైనికాధిపత్యుని మాటుమి అదుపులో ఉంచుకోవడానికి సైన్య శక్తిని జర్మన్ సైన్యాధిపత్యునికి కల్పించడానికి ఒకటి ప్రాన్స్ త్వరలో నిర్ణయం చేసుకోవాలని పారిస్ లోని అమెరికన్ రాయబారి హెచ్చరిక చేశారు.

—తమ వాషింగ్టన్ సమాలోచనల వల్ల ప్రపంచకాంతి స్థాపనాకాళాలు హెచ్చయినాయని బ్రిటిష్ ప్రధాని చర్చిల్ తనదా రాజధానిలో ప్రకటించారు.

విషయానుక్రమణిక

ముఖచిత్రం : కృష్ణా పిక్చర్స్

వారి "విజయ వారి"లో లలిత.

మ్యూన్ రోడ్—	3
కాలక్షేపం—	5
పలుకుబడి—	8
మంచి చెడూ—	12
కాకి—	17
వనితలోకం—	21
సత్యం సిద్ధం—	26
మగదిమ్మ—	32
బొమ్మరిల్లు—	37
అన్నా-చిన్నా (సీరియల్)—	38
సమయమూర్తి—	47
విజ్ఞానభిక్షులు—	49
సినిమా—	50

—సోవియట్ రష్యా వార్షిక విధానం వల్ల ప్రాచ్యప్రాశ్యాకర్షణ దేశాలమధ్య కాంతి యుక్తమైన వ్యవహారవిధానం అసాధ్యమని తమ ఆభిప్రాయమైనట్లు అమెరికా అధ్యక్షుడు విసెన్ హోవర్ ప్రకటించారు.

—గ్యాటిమాలలో పరిణామాలు సంక్లిష్టంగా ఉన్నవని విసెన్ హోవర్ ప్రకటించారు.

—గ్యాటిమాలలో ఉధృతతల యుద్ధం విరమించి సాల్వడార్ అధ్యక్షుని సమక్షంలో రాయబారాలు జరపడానికి నిశ్చయించారు.

—లాజోస్, కాంబోడియా తాట స్థానిక వికర్షణాజ్ఞానమిరి హామీయివ్యాధి సమితికి కూచించనున్నట్లు కాంబోడియా దివేశాంగమంత్రి న్యాయాధ్యక్షుల తేలియచేశారు.

—సెల్వూ - కా సమాలోచనల సరించి ప్రపంచాన్ని భారతదేశం అవలంబించిన విధానాన్ని ఈజిప్టు సమర్థిస్తున్నదని ఈజిప్టు అధికారి ఒకరు ప్రకటించారు.

—ఈజిప్టురికల్యాదవనీ కాన్ఫరెన్స్ పరచబడింది.

—ప్రపంచ బాంక్ ప్రతిపాదనలను తిరస్కరించలేకనే పరిశీలన కింద వ్యవధి మాత్రమే కోరారనీ, ఇది పాటుగా భారత ప్రభుత్వం వంజాకోవడం నీటిని బ్రహ్మచాక్ ప్రాజెక్టుకు మళ్ళిస్తున్నదని పోస్టల్ రేడియో వ్యాఖ్యానించింది.

—కంత్వూ సూర్యగ్రహణం అమెరికా, కెనడా, గ్రీన్ లాండ్, ఐస్ లాండ్, నార్వే, స్వీడెన్, రష్యా, మధ్య ప్రాచ్యం, పోలాండ్, ఇండియా (రాజాస్థాన్) దేశాలలో మొత్తం 9000 మైళ్లు మూడు గంటలలో ప్రయాణం చేసింది.

—కూమిగిల్లలో వాటా ఇచ్చి గ్రామ పంచాయతీలకు బలపర్చాలనీ, రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి గ్రామపంచాయతీలకు మధ్య కాలాత్ పంచాయతీలపంటిని నిర్బంధ బకాలనీ కేంద్ర కాంగ్రెస్ నియమించిన కమిటీ నివేదించినట్లు ఢిల్లీ వార్త.

—కేంద్ర ప్లానింగ్ మంత్రి సంచాగారు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రితో సంప్ర

శంఖాలు జరిపి అయిదుగురు కర్షణలతో తుంగభద్ర బోర్డును తులసిర్పల్లికి తాళి నిర్మించారు.

—హైదరాబాద్ లో వత్తికా రవయితల పిల్లలకు సెకండరీ క్రానులవరకూ ఉచితంగా విద్యా బోధకు ప్రభుత్వం ఏర్పాటుచేసింది.

గురువారం, జూలై 1 :

—త్వరలోనే ఆగ్నేయసియారక్షణకు ఒక సంవత్సరం స్థాపించాలని అమెరికా, ఆస్ట్రేలియా, న్యూజిలాండ్ రాజ్యమాలం నిర్ణయించింది.

—యూరోపియన్ రక్షణ సైన్య శక్తి త్వరలో స్థాపించబడినప్పటికీ జర్మనీకి స్వాతంత్ర్యమివ్వడానికి బ్రిటిష్ అమెరికాలు (వాషింగ్టన్ సమాలోచనలలో) నిర్ణయించుకున్నట్లు లండన్ వార్తలు.

—హోయ్ సగరాన్ని రక్షించుకోవడం కోసం ఫ్రెంచి సైన్యాలు దక్షిణ డెల్టాలో 1680 చతురపుమైళ్ళ మేర విడిచిపెట్టి సగర సరిహద్దులకు చేరుకున్నాయి. ఇది వియత్ నామ్ దేశాన్ని రెండు భాగాలుగా పంచడానికి అనువుగా చేసిన నిర్ణయమని జపీవా వాషింగ్టన్ వగరాలలో కొందరు అనుమానిస్తున్నట్లు వార్తలు వచ్చాయి.

—మొరాకోలో హత్యలు రాజకీయ కల్లోలం తిరిగి ప్రభుత్వం నందువల్ల ఫ్రెంచి ప్రభుత్వం వాలుగువేల అడవలను సైనికులను పంపారు.

—కెరూసెంట్లో ఇబ్రాయల్, జోర్జన్ సైన్యాలమధ్య రాత్రిచేరే పోరాటం జరిగింది.

—భారతదేశంలో పంజాబ్ నదీ జలాల విషయంలో గాని, కాశ్మీరు విషయంలో గాని సమాధానం కుదురలేదనీ, ఈలోగానే భారత ప్రభుత్వం సైల్వేట్ నదీజలాలను బ్రహ్మకాలువలకు తరలించడం పూర్వపు ఒప్పందానికి విరుద్ధమనీ పోలాండ్ ప్రధాని మహాత్మ్య్ ఆరీ ప్రకటించారు.

—కూశా భారత యూనియన్ లో చేరి పోవాలని స్థానిక సంస్థలన్నీ ఏకగ్రీవంగా తీర్మానించాయి. మొయర్ భారత యూనియన్ లోకి వచ్చేవారు.

శుక్రవారం, జూలై 2 :

—వియత్ నామ్ రెడరీవర్ డెల్టాలో ఫ్రెంచి సైన్యాలు భారీచేరిన వాలుగు ప్రధానమైన వగరాలను వియత్నిన్ సేనలు ఆక్రమించుకున్నాయి. వియత్నిన్ సైనిక దళాలు కొన్ని కమ్యూనిస్టులపక్షం చేరుకున్నట్లు సింగపూర్ వార్తలు.

—అమెరికన్ ప్రభుత్వానికి తెలియకుండా రహస్యంగా ఫ్రెంచి సేనలు వియత్నామ్ కమ్యూనిస్టులకు ఒప్పగిస్తున్నదని

హోటల్ సర్వర్ బిల్లువేయ
బోతూ:— సార్! మ ర చి
పోయాను, ఇండాక మీకిచ్చింది
ఓవల్లినా, కాఫీయా?

ఆసామీ:— ఏమిచ్చావో
గాని ఆ ము దం కం పు కొడు
తోంది.

సర్వర్:— ఒహో, అయితే
అది కాఫీలేండి. మా ఓవల్లిన
నూనెకంపు కొడుతుంది.

అమెరికన్ సెనేటర్ నోలండ్ ఆరోపిం
చాడు.

—చీనా కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వాన్ని
విద్యరాజ్యసమితిలో చేరనీయబోవని అమె
రికన్ విదేశాంగమంత్రి డెల్లెస్ తిరిగి ప్రక
టించాడు.

—తాయ్లాండ్ ప్రభుత్వం లావోనతో
పరిమాధుల రాకపోకలను అరికట్టుతూ ఆజ్ఞ
లిచ్చింది.

—వియత్ నమ్తో రాయబార బాంధ
వ్యాలు పెట్టుకోడానికి జపాన్ నిర్ణయిం
చింది.

—సింగ్పూన్ రీ నూచించిన మంత్రి
వర్గాన్ని దక్షిణ కొరియా కాసనసభ ఆమా
దించడానికి నిరాకరించింది.

—ఇథియోపియా యూరోపియన్ రక్షణ
కార్యక్రమంలో బాప్టం చేస్తున్న కారణం
వల్ల జర్మనీస్వాతంత్ర్యమివ్వడంలో ఆల
స్యం జరగకూడదని చాస్సెల్స్ ఎడిటార్
ప్రకటించారు.

—గ్యాటిమాలాను అయిదుగురు సభ్యులు
గల సైనిక కూటం పరిపాలించడానికి ఉభయ
పక్షాల మధ్యా ఒప్పందం కుదిరింది.

—అక్టోబరు నెల మధ్యలో అమెరికన్
సైనిక సామగ్రి మొదటి వాయిదా పాకి
స్తాన్ కు అందగలదనీ, వచ్చే మాసంలో 30
మంది అమెరికన్ సైనికోద్యోగులు పాకి
స్తాన్ రాగలరనీ కరాచీలోని అమెరికన్
రాయబారి ప్రకటించారు.

—ఫజల్ ఆలీ కమిషన్ హైదరాబాద్
విచారణలో రెండు తెలుగు రాష్ట్రాలను
కోరుతున్న కాంగ్రెస్ వాదులు ఆ రెండు
రాష్ట్రాలకూ ఒకే హైకోర్టు, ఒకే సర్వీస్
కమిషన్ ఉంపవచ్చునని తమ అభిప్రాయాన్ని
తెలిపినట్లు హైదరాబాద్ వార్త.
హోం కాళామంత్రి బిందూగారు ఒకే
భావ గల రెండు రాష్ట్రాల నేర్పరచడం
పొరపాటనీ, మహావిదర్భ నిర్మాణం శ్రేయ

స్కరం కాదనీ నివేదించారట. హైదరా
బాద్ విభజనకు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర
నిర్మాణానికి వ్యతిరేకంగా ఆర్థికమంత్రి
విద్యాలంకార్, ఆరోగ్యమంత్రి సవాబ్
మేహదీ సవాబ్ జంగ్ నివేదించారట.

శనివారం, జూలై 3:

—ఇండో చీనాలో పరాజయం అంగీక
రించి కమ్యూనిస్టులకు దేశాన్ని అప్పగించ
బోవని ఫ్రెంచి ప్రధాని ప్రకటించారు.

—ఇండో చీనా యుద్ధంపట్ల ఫ్రెంచి
ప్రభుత్వ విధానం తెలుసుకోడానికి అమెరి
కన్ రాయబారి ఫ్రెంచి ప్రధానిని కలుసు
కున్నాడు.

—ఇండో చీనాలో ఆర్మీవీస్ పర్యవేక్ష
ణకు ఫ్రెంచి ప్రతినిధులు ప్రతిపాదించిన
రాజీ నూదనలను జనీవా సమావేశం పరిశీ
లించింది.

—హోయ్ నగరానికి 30 మైళ్ళలో
నున్న ఖాలీనగరాన్ని ఫ్రెంచి సైన్యాలు
ఖాళీచేశాయి.

—టర్కీ - పాకిస్తాన్ పాక్షిలో చేర
డానికి లిబియా నిరాకరించింది.

—భారత యూనియన్ లో మామీను
చేర్చాలని కోరుతున్న వాయకులు కొంత
రిని ఫ్రెంచి అధికారులు మామీనుండి
వెళ్ళగొట్టారు.

—విశాలాంధ్ర, సంయుక్త మహారాష్ట్ర
విద్య కర్ణాటక రాష్ట్రాలను నిర్మించాలని
రాజానందతీర్థ గారు ఫజల్ ఆలీ కమిషన్ కు
నివేదించారు.

—ఆంధ్రరాష్ట్రంలో భూమిశిస్తు సంస్థ
రజల గురించి పరిశీలించడానికి లక్ష్మీరాజు
సుబ్బారావుగారు అధ్యక్షులుగా, రోక్మిం
లక్ష్మీ సరసింహదార్, బి. యస్. తూర్తి,
పి. హెచ్. రామిరెడ్డి, జి. నాగభూషణం
గార్లు సభ్యులుగా డా॥ వి. వి. కాయన్న
గారు కార్యదర్శిగా ఒక కమిటీని ఆంధ్ర
ప్రభుత్వం నియమించింది.

ఆదివారం, జూలై 4:

—ఇండో చీనాలో కొత్త ఫ్రెంచి
ప్రభుత్వవిధానంగురించి ఫ్రెంచి ప్రధాని
వివరించారు.

—ఆగ్నేయాసియా రక్షణకోసం అరిమె
కన్ ప్రయత్నాలపట్ల ఫ్రెంచి పోషలిస్తు

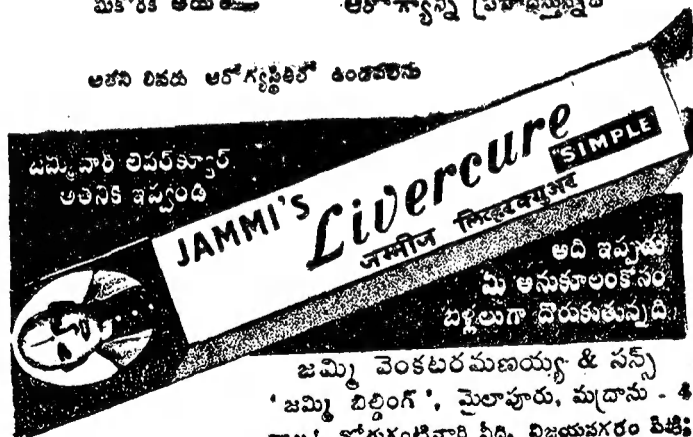
మీ పాపాయి

నిద్రమైన ఎముకలు
కలిగి ఆరోగ్యముగా
పెరుగవలెనని
మీకోరిక అయితే—

జమ్మి వారి లివర్ క్యూర్ యేటా
తేలాదిగా నిద్రల వివర స్వీహ
చ్యాధులను నివారించి, చక్కని
ఆరోగ్యాన్ని ప్రసాదిస్తున్నది

అలాగే నిద్రల ఆరోగ్యస్థితిలో ఉండవలెనని

జమ్మి వెంకటరమణయ్య & సన్స్
'జమ్మి బిల్డింగ్', మైసూరు, మద్రాసు - 4
కాశీ, వోరుగంటివారి వీధి, విజయనగరం పేట;
మరియు ఇతర స్థలములలో

★ న్యూస్ రీల్ ★

మీ పిల్లలు బడినుండి

అలసి వచ్చినపుడు

హమాం వారికి ఎంతో

డియోహాము

నిమ్మను:

మరియు ప్రతి దిగ్గ ఎంతో కాలము వచ్చిన కనుక హమాం కుటుంబ దిబ్బను ఆదాయము చేయును: అది మంచి వస్తు అని మీకు విశ్వాసముగ జేయను. ఎందుకంటే అది తాత తయారు.

ఇండియా పెట్రోలియం, ఇండియా నిర్మాణము క్రింద, ఇండియాలోనే తయారవుచున్నది. తాత స్వచ్ఛత రహిత ప్రతి మంగళవారము, శనివారము, శనివారముల రాత్రి 8 గంటలకు రేడియో విలోనలో వివరించి

T.S. 9772 (R)

పార్టీ వ్యతిరేకభావం ప్రకటించింది.

—ఇండో చీనాలో యుద్ధ విరమణకు గాను ఈ భయ పైనికాధికారులమధ్యనూ హావోయ్ నగరానికి 25 మైళ్ళ దూరంలో ఒకచోట సమాలోచనలు ప్రారంభమైనాయి.

—పంచవర్ష ప్రణాళికనుగురించి పోనింగ్ కమిషన్ సలహాదారు ఇ. పి. మూన్ రేడియోలో ప్రసంగిస్తూ అనుకున్నంతకంటే ఆహారవస్తువులు అధికంగానే ఉత్పత్తి అయినాయనీ, పారిశ్రామికంగా విప్లవాత్మకమైన పరిణామం వస్తున్నదనీ అన్నాడు.

—ఆంగ్లదేశంలో ధాన్యపు పంట పెరిగిందనీ, వరి సాగుచేసే భూమి కూడా వృద్ధిచెందనీ ఆంగ్ల ప్రభుత్వం తెలుసు చేసిన లెక్కలు చూపుతున్నాయి.

—అణుశక్తిని పరిశ్రమలకు వినియోగ పరచేకేంద్రం రష్యాలో నెలకొల్పబడిందని హాస్కో ప్రకటన.

—ఆంగ్లరాష్ట్రంలో ప్రతి జిల్లాకు గెంజెసిహాప్తన “సమూహా నీరా కేంద్రాలను” నెలకొల్పడానికి ఆంగ్ల ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

పోమవారం, జూలై 5 :

—ఆంగ్ల పైకొర్టు గుంటూరులో కోకా నుబ్బారపుగారు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగా పి. చంద్రారెడ్డి, కె. ఉమామహేశ్వరంగార్లు ఇతర న్యాయమూర్తులుగా స్థాపించబడింది. భారత న్యాయ శాఖామంత్రి డా॥ కట్టా ప్రారంభోత్సవం జరిపారు.

—పశ్చిమ జర్మనీకి సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యం ఇచ్చే విషయమై లండన్ లో బ్రిటన్ అమెరికాల మధ్య సమాలోచనలు ప్రారంభమైనాయి.

—బర్లిన చాన్సెలర్ హెచ్చరికను గురించి వ్యాఖ్యానిస్తూ యూరోపియన్ రక్షణగురించి రాజీకే ఫ్రాన్స్ ప్రయత్నిస్తుందని ఫ్రెంచి ప్రధాని తెలియచేశారు.

—ఆగ్నేయసియా రక్షణ పథకం గురించి బ్రిటిష్ అమెరికన్ రాజకీయాధికారులు తిరిగి త్వరలోనే సంప్రదింపులు జరపగలరని వాషింగ్టన్ వార్త.

—ఇండో చీనాలో శతృగాత్రులైన ఖైదీలను ఉధియత్రా మార్పిడికి ఫ్రెంచి వియత్నామ్ పైనికాధికారులు ఒప్పందానికి వచ్చారు.

—శరణార్థుల నివాసాని కిచ్చిన ఇళ్ల గ్రామీణి హక్కులను వారి కిచ్చేయ్యాలని భారత ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

—తూర్పు బెంగాల్లో కమ్యూనిస్టుపార్టీ నిషేధించబడింది.

—రిజిస్టర్ చేయబడిన భారతీయులకు సింహళంలో ప్రత్యేక నియోజకవర్గాల నేర్పాటుచేస్తూ సింహళీకాసన సభ ఒక కాసవం ఆమోదించింది.

—కమ్యూనిటీ ప్రాజెక్టులను, జాతీయ వికాస కార్యక్రమాలను నిర్వహించే బాధ్యత ప్రభుత్వ శాఖలు భరించాలని కమ్యూనిటీ ప్రాజెక్టుల నిర్వాహకుడు ఎస్. కె. డే గారు ఢిల్లీలో నూచించారు.

—అసియా దేశాలమధ్య న్యాపారాభివృద్ధి ఆర్థికాభివృద్ధి సహకారాలు సాధించడం కోసం దక్షిణ ఆసియా, ఆగ్నేయసియా దేశాల ప్రతినిధుల సమావేశాన్ని భారతీయ ఉత్పత్తిదారులసంఘం ఒకటి జరపాలని నిశ్చయించుకొన్నది.

—ముగ్గురు ఆసర రీ మేజిస్ట్రేట్లతో మూడు సంచారన్యాయస్థానాలను మద్రాసు నగరంలో స్థాపించాలని మద్రాసు ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

—ప్రత్యేకోద్యోగులను నియమించి బంజరుగ్రామాలను పంచడానికి ఆంగ్ల ప్రభుత్వం ఒక కార్యవిధానం నిర్ణయించింది. తుంగభద్రకింద భూముల పంపకానికి వేరే ఒకవిధానం త్వరలో నిర్ణయించగలరు.

—ఆంగ్లదేశంలో ఆయుర్వేద వైద్యానికి ప్రోత్సహమిచ్చే ఉద్దేశంతో ఆంగ్ల ప్రభుత్వం డా॥ అచంట లక్ష్మీపతిగారి అధ్యక్షత క్రింద 12 గురు సభ్యుల కమిటీ నియమించింది.

కేశముల సొందర్బాణి వృద్ధి

కాష్మీర్-కుసుం

ఇష్టమైన నూనెలో నానబెట్టడం
సుగంధ తత్వరక్షణ మలము

సాంటలక్స్

దురద, గడ్డలు, కాట్లు, మొటిమలకు

ప్రేమలీలా

ప్రసిద్ధమైన మైసూర్ ఉడువములు

సంజగ గూడు-పండ్లపాడి

హ్యాక్టర్ల వారి
నమ్మకమైన 30 ఆయర్లవద్ద బెప్పడములు.

విజయ: యునైటెడ్ కళావరక.
54, బందరుపేట; మద్రాసు-1
ప్రాంత: గాంధీనగర్. విజయవాడ-2.

కాలక్రమం

అతడు సుజన్మ దెవ్వని
 సమంచిత కుభ్రకపాల ముద్రికా
 పతి కుతుకంబుతోడవలె
 ధరియించె విభూషణంబుగా—
 ధీతిపయి బ్రాహ్మణుగము
 నేయుటకై తమతేరి కొండ తా
 నకులయిరందు దుర్మద
 ఘనజ్వరమేటికి మానవారికిన్?

తా|| ఎవని మేలైన కుభ్రకపాలమును
 పార్వతీపతి తన యలంకారాభరణముగా సంతోషముతో తలపై ధరించెనో అతడే సాధక జన్మము. తను ప్రాణరక్షణకొరకు అనగా బ్రతుకు తేరువుకొనం యీభూమిపై కొండరు తమకు వినకులై మొక్కిరియిడి కొరణము చేత మానవులు అహంకారమును మద జ్వర పీడితు లెందు కనుచున్నారో?

“రానే యీశ్వర! కొవనే వరద! సంతోషించు భద్రాత్మకా!” అని అర్చనాదం చేసినవాడు భక్తుడు - తన ప్రాణం తల్లి దిరిపోతున్నదని గజేంద్రుడు మొలమెట్లు మన్నాడు. “వాకు ముక్తికొసంగి తిరిగి జన్మప్రసక్తిరేకుండా చేయవలసిన”దని వేడుకోలేదు. “లావోక్కింతయులేదు. ధైర్యము విలోలంబయ్యె ... తనువున్ డెస్సెన్. ...” — “అర్చత్రాణ పరామణా! వా ప్రాణాలు పోతున్నాయి వేసు ఎట్లా వైవా బలికి బలుసాకు తి నేటట్లు చెయ్యి” అని గజేంద్రుడు వేడుకోన్నాడు. కష్ట దశలో ఉన్నప్పుడు వసుదేవుడు గాడిదకాళ్లు వట్టుకుంటాడు కప్పించిన చెట్టుకూ పుట్టకూ రాయికీ రత్నకూ వేయిదండములు పెట్టుకుంటాడు. ఇదంతా భక్తి అనడానికి వలపుకుందా? హిందువు అయినవాడు సాహెబ్బులు ప్రతిష్ఠించిన పీఠకు మొక్కుకుంటాడు. ఫణిబలచేత తా యెత్తులు కట్టించుకుంటాడు. పుట్టిన విజ్ఞుడు “వీరు వెంకటాద్వైత” అని పేరు పెట్టుకుంటాడు. తనదే “అట్లా రామయ్య” అని కామేశ్వర

ణం చేస్తాడు. అంతమాత్రం చేత యీహిందూవుకు ఆ మహమ్మదీయమతంలో భక్తినిర్మమె మహమ్మదుయొక్క భక్తదేవాదని వాదించగలమా? మద్రాసురాష్ట్రమునకు ఒకప్పడు గవర్నరుగా ఉండినటువంటి సర్ థామస్ మన్రోగారికి జ్వరం వచ్చింది. తీవ్రమైన జ్వరం వచ్చింది. గవర్నరు అయినతర్వాత, అయినకు ఇంగ్లీషు వైద్యులచేత చాక్లరులు ఎందిరైనా హాజరుగా ఉంటారు. కాని, ఒక పెద్దమనిషిసలహాను అనుసరించి ఆయన మద్రాసులోని ఒక హిందూదేవాలయంలోని దేవునకు మొక్కుకున్నాడు. “స్వామీ! భగవంతుడా నన్ను యీ జ్వరబాధనుంచి తప్పిస్తే నీకు కొబ్బరికాయలుకొట్టి పూజలు చేయిస్తాను. తప్పకుండా నా మొక్కు చెల్లిస్తాను” అని వేడుకున్నాడు. అటు పిమ్మట అయినకు ఆ జ్వరం తగ్గిపోయింది. తిరిగి మనుష్యులకు గ్రుడ్డ గవర్నరుహాదాకు పాత్రుడైనాడు. అందువల్ల సర్ థామస్ మన్రోగారు హిందువై హిందూదేవుళ్లకు భక్తదేవాదని సిద్ధాంతీకరించగలమా? అంతే కదా.

వైద్యవిషయంగా యీ అంశమును అన్వయించి పరిశీలించవచ్చు. దేనిమూలంగా వ్యాధికుడిరితే మనకేమి? కుడిరింది మందు. కుడిర్చినవాడు వైద్యుడు. దేవునకు మొక్కుకొనడంకూడా ఒక విధమైన వైద్యవిశ్లేషణనిస్తే, ఆ చేతులే మనకు ఆ సమయంలో వైద్యుడనిస్తే వాదించవచ్చు. తంజావూరులో వైద్యసాధనాధిపతి అనే పేరుతో ఒక దేవుడు ఉన్నాడు. పిన్టీ రియా మొదలైన వ్యాధులకు (అనగా క్షయరతు తరచు వచ్చేటటువంటి అపస్మా రము, చిల్డ్రే బ్రేకు మొదలైన వ్యాధులకు) కదితర దీర్ఘవ్యాధులకు ఆ కోవెలవద్దనున్న కొలనిలోని ఉదకం త్రాగితే, అదేటి ప్యామికి పూజచేయించితే, అతాళంగా నుం యిస్తుందనే ప్రతీతి ఉంది. కొబ్బరి

వైద్యసాధనాధిపతికి మనకు ఉన్నటువంటి వైద్యశాస్త్రం చాలామంది అక్కరకు వస్తున్నాడు అనేక వ్యాధి బాధలకు సాత్వక వాక్యేంద్రుల దాక్షిణ్యవద్దకు మందు కొరకై వస్తుంటుంటాడు ఒక దాక్షిణ్యవద్దకు ఉంటే కప్పించకపోతే యింకా దాక్షిణ్య వద్దకు వెళ్తారు. ఆయుర్వేద వైద్యులవల్ల ప్రయోజనంలేదని తోచినప్పుడు, అంగ్లేయ వైద్యుల అనుసరించి యీస్తాడు. అదే యిది కాబోతే, యీహిందూవైద్యం తెలిసిన కామేశ్వరుడు వల్ల “సలాం సాహెబ్బు గారు!” అని అహికాన్ను దైవ అవతరములు గాదుకూడా చెయ్యమంటింది. ఆయన తయారుచేసిన రియ్యని మరచ్చా తెచ్చుకొని, కూర్చున్న తిరిగి “బాషరం కాస్తానీ తోయం వైద్యో వారాయుగో హరి!” అని తప్పకుండా పేరిస్తాడు. మంగు యిచ్చిన మసాన్ సాహెబ్బు గారే కాకుండా ప్రాచీనియని వుండింది. అయిన చేస్తో యిచ్చిన జబారన్ సాకకం కాస్తానీ తోయ మని పేరిస్తాడు.

అంతేకాదు. మందులు మాకుల మసానుకంటే మంగ్రతపభావమే గొప్పదనిభావించిన వల్ల ముగ్గురికాస్త్రాధిపతీకర గడ్డ కట్టించుకొని. తామెరు కట్టించుకొని, గురాయి కట్టించుకొని తరిస్తాం మంగ్ర కాస్త్రం అనేది కలి మోసం అనిస్తే, కలి మంగ్రాణం మాయతరం మద్రాసు లోకి అనిస్తే వాదించేవాళ్లు చాలామంది ఉన్నారు. రైరానలలో, కొంక వెంట పొక్కు రైరానల అధికపంఖ్యాకంగా ఉన్న విదంగానే. గూతరైరానల మంగ్రరైరానల చేస్తామనెడి మంగ్రరైరానలకూడా మనం త్రాగాలు చాలామంది ఉన్నాడు. మద్రాసులలోకీ మోసం ఉన్నటువంటి యీ రోజులలో మంగ్రరైరానలలో మోసం ఉన్నదంటే, మోసం విశేషం లేదు. కాని, మన ఆంగ్లదేశంలో క్రిశ్చియన్లకు సామల వర కయ్యగాదుఅని నిలువబడుచుండిన వేమూని వరకయ్యగాది సామమంగ్ర ప్రయోగ ప్రభావములో అద్భుత ప్రతిభావంతులని ప్రసిద్ధిపొందియున్నాడు ఎవరికైనా సామ కరచివట్టుయితే, ఆమనిపిక్కిణంకా ప్రాణం ఉండగా, ఆ విషయమును వరకయ్యగారికి తెలియజేస్తూ బుచ్చిరెడ్డిపాతెం గెల్వే స్టేషనుకు తెలిగ్రామయిచ్చి తెలియజేసేవారు. అతా ర్థ వివగానే ఆయన ఒక సుదపిటికన చింది మంగ్రించి సమాధిలో ఉన్న ఒక చెట్టుకు మరాయి కట్టినట్లుగా కట్టేవాడు. ఆ మరాయికల్ల పరాయి ఉట్టో ఉన్న మనిషి వెంటవెంటనే వ్యవధి కలిగింది. సామ అంటే తెలియనవాళ్ళూ, సామ మంగ్రం అంటే తెలియనివాళ్ళూ ఇంగ్లీషు

చెన్నై వామన రావు

★ కాలక్షేపం ★

బోరలలో ఎక్కువగా ఉంటారు. కాని, అటువంటి ఆంధ్రయులలోని కొందరు అధికారులకు సరసయ్యగారి మంత్రం నిమిషాల మీద పనిచేసి గుణమిచ్చింది.

అంతేకాదు. సిద్ధిపాండిన మహాయోగులు కొందరు తమవద్దకు వచ్చిన లోగులను నోటి మాటవల్లనే బాగుచేశారు. ఎనుక్రిస్తు జీవిత చరిత్ర యిటువంటి మహామృత విచిత్ర చర్యలతో విస్తృతాభివృద్ధి సంధిరితంగా ఉంటుంది. గ్రుడ్డివాని కండ్లను ఆయన చేతితో తాకితే కంటికి మాపు వచ్చింది. కుంటివానిని ఆయన చేతితో తాకితే, కాలికి నడక వచ్చింది. కుష్ఠరోగిని ఆయన నోటిమాటతో ఉత్కృష్ట ఆరోగ్య వంతునిగా చేయగలిగాడు. ఇతన్ని యోగ శాస్త్రమహిమలని మన ప్రాచీన భారతీయ యోగిపుంగవుల చరిత్రలవల్ల మనకు తేట తెల్లమవుతూ ఉంది. అవిధంగా ఎనుక్రిస్తు తన దివ్య విభూతులను లోకమునకు చూపించినప్పుడు అది ఆయన మహిమ విశేషమనినీ, ఆయన సాక్షాత్తు చేవుని కుమారుడనినీ 1954 సంవత్సరాల క్రిందట ఆయన వెలసిన పాలస్తీనా దేశంలోని ప్రజలు తండ్రిపతండ్రిములుగా ఆయన వెంటబడి నారు. ఈనాడు క్రైస్తవ మతప్రపంచం అంతా ఆయన ద్వారా తప్ప మరొకని ద్వారా లోకానికి ముక్తిలేదని బోధిస్తోంది. కాని, ఒక దుర్బలుని సందర్భంలో యిటువంటి దివ్యవిభూతిని ఎనుక్రిస్తు తన మట్టును జనులమధ్య ప్రదర్శించి, స్వస్థతపాం

దివవానితో చిట్టచివరకు "నీ దృఢవిశ్వాసమే నిన్ను దృఢకాయుణ్ణి చేసింది" అన్నాడు.

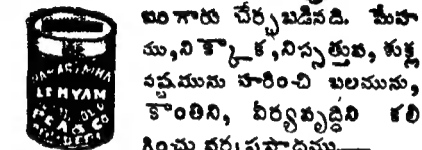
"నీవే తప్ప నిత్యధరం లేదు" - నీవు తప్ప మరొక జీవుణ్ణి నేను ఎరుగను. అని గతేంద్రుడు కూడా చిట్టచివరకు దృఢవిశ్వాసంతో ఒక్క ఆర్తవాదం చేశాడు. ఆ ఫీటుకారంతో ఆ గతేంద్రుని అహంకారం అంతా అంతరించింది. "జానావి న త్వం వివా" - నిన్ను తప్ప ఇంకెవ్వరినీ నేను ఎరుగను అనేమాట త్రికరణబుద్ధిగా అంతరంగం అడుగునంచి పాతాళగంగ లాగున వచ్చినప్పుడు, ఆ పాతాళగంగ పైకి ఎగ జమ్మినట్లుగా భక్తుణ్ణి సర్వపాప సర్వబాధా విముక్తుణ్ణి చేయగలదని బోధించేది భక్తి మార్గం. "అన్యధా కరణం నాస్తి త్వమేవ కరణం మమ" అనే భావంలో ఉన్న ప్రభావం ప్రచండమైనదనినీ, "సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య మామేకం కరణం వ్రజ" అనేది ఒక్కటే భక్తియోగంలో రాజమార్గం అనినీ రామానుజాచార్యులవారు నొక్కి వక్కాణించారు. "అన్యధా కరణం నాస్తి" అంటే "యితర దైవము లేవ్వరూ నాకు లేదు" అనే ప్రమాణం చెయ్యాలన్నాడు.

"నేను ఏ యితర భీమాకం పెసలకూ విజంటుగా పని చేయడం లేదు" అనే ప్రమాణంచేసి సంతకంచేస్తేనే తప్ప తాను కోరిన భీమాకం పెసలి విజంటు ఉద్యోగం ఖాయం చెయ్యడానికి వీలులేదు. అటువంటి విశేషకోపాసన లేకపోతే భక్తి అనేది కుదరదని అనుభవితత్వ కానించి నట్లుగా ఉంది. కరణాగతుడు కౌవాలంటే ఏదో ఒక జీవుని చరణాగతుడు కావాలి. "ఇతర దైవములవలన యిలను" సాఖ్యమా? రామా! అని త్యాగరాజుగారు శ్రీరామ చంద్రమూర్తిని మించిన జీవుడులేదని చెప్పడమే కాకుండా యితర దైవములవల్ల ఏమీ ప్రయోజనములేదనికూడా పదికుగా చాటించారు. ఇతర దైవములు ఆ ఒక్కముక్కను ఆధారంగా తీసికొని పరువు నష్టం దావా దాఖలుచేస్తే చెల్లుతుంది. ఆ పరువు నష్టం దావా ప్రతివాదియైన త్యాగరాజుగారికి ప్రతికూలమే దావాఖర్చులతో సహా నష్టపరిచారం యిచ్చుకొనవలసి వస్తుంది. ఆయన అప్పుడు ఇతర దైవములను కూడా ఖాతరుచేయవలసివస్తుంది. "రామమూర్తికిన్ గండవసాటి దైవమిల లేడనుచుకా గడి గట్టి భేరికా దాండడ దాండ దాండ ని నదంబు లజాండము నిండ ముత్రవేదండము నెక్కి చాడెదను దాకరద్ద కదాదా

పయోనిధి" అన్నాడు కండర్ గోపరాజు గారు. త్యాగరాజుగారి కంటే యింకో మెట్టు పైకెక్కి ముత్రవేదండమునెక్కి భేరి మోగిస్తానన్నాడు. కాని, కొందా డెబ్బలతో కెయిలులో ఆయన పేవు జయ భేరి లాగున మోగింది. శ్రీరామ మూర్తి కంటే మించిన దైవములేదని శ్రుతి మించి ఆలాపనచేసినందుకు బండిఖానాలో భరత నాట్యం చేయవలసి వచ్చింది. ఆ సమయంలో భద్రాద్రుల రామదాసుగారుకూడా భగవంతునిమీద తిరుగబడిన సిపాయిలాగున తయారైనాడు. తానీమాకు చెల్లించవలసిన శిస్తు రొక్కంతో భద్రాద్రి రాములవారికి ఆభరణాలు చేయించాడు. ఈ ఆభరణాలన్నీ ధరించుకొన్నటువంటి ఆ శ్రీరాముడు హాయిగా గుడిలో కూర్చుండి, తన భక్తుడు బండిఖానాలో కొకడా డెబ్బలు తింటూ ఉంటే, ఆవంత ఆవంతయినా కల్పించు కొనడం లేదు. శ్రీరాముడు యిటువంటి వాడని గోపన్నగారు ఎన్నడూ అనుకోలేదు. "ఎవరెప్పుసామ్యూని కులుకూమ తిరిగేవు? రామదండ్రా! అని శ్రీరాముణ్ణిచివాట్లు పెట్టడంలోకి దిగినాడు. ఆయన భక్తిఅంతా అప్పుడే బాగా ప్రజ్వలించింది. భక్త్యైవే కవ్యరం 104 డిగ్రీలు దాటింది. సంధించినది. పిచ్చిమూలలోకి దిగింది. శ్రీరాముడు ఆ సమయంలో ఆయన ఎదుటకు వచ్చినట్లయితే, జాట్లుపట్టి వంగదీసి నాలుగు గుడ్డలు వేసేస్తేలిలో బండిఖానాలో చిండులు త్రొక్కుతున్నాడు. జాట్లుపట్టి కొట్టి అట్టి ఆవేశంలోనే ఆయన భక్తిరసం కథ పట్టు లోకి వచ్చితిది.

భక్తిమార్గం అంటే చాలా రకాలతో కూడిన గడవిడవ్యవహారం అని భక్తులు వడిన పాట్లూ పోట్లూ మానే తేలుస్తుంది. హాయిగాఉన్న ప్రాణాన్ని అవస్థల పాలు చేసి కొన్నాడు. శ్రీరాము డెన్ని అవస్థలపాలైనాడో అంతకంటే ఎక్కువ అవస్థలపాలైనాడు ఆయన భక్తులు. భక్తి మార్గం అంటే, హాస్యనియంతో హాయిగా భజన చేసి, హరితి యిచ్చి, అరటిపళ్ళూ కొబ్బరికాయలూని వేదన చేసి, సన, నిముక్కలుగా తిరిగి వడపప్పు పానకంతో సహా కడుపునిండా ఆరగించి, "ఇదిగో! రామశామ మను మితాయి! జనులార కొనుడీ!" అని కమ్మని మాటలతో తియ్యని పాటలు పాడుట తప్ప మరేమియు లేదని మురియించుకొనవారిది వట్టి భ్రమయని భద్రాద్రి రాముడు నిద్రలేసి చెప్పినట్లుగా రామదాసు గారికథ నమోతాగా చూపించాడు. తపస్సు చేసిన మహాయోగులూ కలిరాన్ని కుష్మింప చేసి తీసింపజేసి, అన్నా హారములు తరించి ఆకలిదప్పలకు నీలుచేసి, ఆత్మహత్య చేసి

నారసింహ లేహ్యము

మీ గారు చేర్చబడినది. మీ హాయి, నిక్కొక, నిస్సత్రుల, కుష్ట వ్యధమును హరించి బలమును, కొంతని, వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము—
20 టాలి డబ్బి రు. 8-4-0 ప్యాకెజ్ 15 అ. పి. సి. ఏ. డ్రికరపేని. "ఆయుర్వేదసమాజం" పెరిజెన్- బెల్లూరు జిల్లా.

కుష్టు ★ బొత్తి

వగైరా మేహమవ్వట, పెగి, పయి వ్యాధులకు గ్యూరంటి దికివు. క్యాటరాగు ఉచితము; వంచాకు జి. ఎ. రెడ్డి & కో. (రిజిస్టర్డ్)
"తా న్మరణ క్రమము."
గోపాలపురం. తూర్పుగోదావరి.

కొన్నింటి అపూయత్యలు చేశారు. యజ్ఞ యాగాది కర్మకాండలలో మునిగి తేలిన వాళ్లు అనేక ప్రతాప దీక్షలు అవలంబించి నూర్చుకొని మొదలుకొని నూర్చుకొని మయంవరకూ నియమనిష్ఠలలో నిరతాగ్ని హోత్రులై, అనుదినాగ్నియనంతిప్పకుండా 24 గంటల కఠింకవాతు రీతి చేసిచేసి ఆకర్షకాండలో నలిగి నల్లైతూకాడ అయినారు. ఇక, పరతిత్వ పరిశోధన చేయాలని పగలూ రాత్రీ రిల పగిలిపోయేట్లు ఉపనిషత్తులు దిద్ది, ఊపిరిపలుపని వ్యాఖ్యానాలు అర్థం కాక, సుహరణ్యపర్వంలో పడి పిచ్చి ఎత్తిన పచ్చి వేదాంతాలు చాలామంది ఆవేదనపడి అరణ్యరోదనగా అనేక గ్రంథాలు వ్రాశారు. జ్ఞానకోశంలో గ్రంథాలు పెరిగినట్లుగా గ్రంథాలు పెరిగినవేగాని మోక్షానికి పంథాలు అని కావు అని జగద్గురు శంకరాచార్యులవారే శంక లేకుండా జంకులేకుండా జగత్తు కంఠటికి చాటించారు. “సహి సహి రక్షతి శుక్రబ్రహ్మంశే” అన్నారు. శుక్ర బ్రహ్మంశే మొదలైన వ్యాకరణ మూత్రాలు దిద్ది, అటుపిమ్మట శాస్త్రాలు ఏకరువు పెట్టి. “తత్త్వమసి” అంటే ఏమిటో ఆ మూత్రాన్ని కోసి చూసి, “తత్ తత్త్వం అసి” (అది నీవు అయిఉన్నావు) అనే మాటల మూలలో ఉన్న జీమీతో తెలియక, జ్ఞానమార్గంలో బోల్చుపడి చివరకు అజ్ఞానినని తెలిసికొని, ఈ “అజ్ఞానమే నీవు అయిఉన్నావు” అని అవగాహన చేసికొనవలసి వస్తుంది. కనుక ఓ మామమతే! (ఓ బుద్ధిహీనుడా!) భజగోవిందం! భజగోవిందం! అని శంకరాచార్యులవారు చాలామంది “భజగోవిందాలకు” (అనగా మామమతులకు) హిందోపదేశం చేశారు.

అటువంటి భజనమార్గం సకలజన సులభ మార్గం అని రామానుజులవారు వాదించారు.

భక్తుడు త్రికరణమద్దిగా కరణాగతుడైపోతే చాలు తరిస్తాడన్నారు. ఆ భక్తిసముద్రంలో భక్తుడు మునిగిపోవాలన్నాడు. మోక్షకాంక్ష గల ముముక్షువు అందులో మునిగి, తల మున్నులు అయ్యే బట్టుగా మునిగి, కడుపునీండా భక్తి జలనిధిలో నిజలం త్రాగిన తర్వాత, కడుపు ఉబ్బితే, దేహియైనవాడు తప్పకుండా తేలు తాడు. హాయిగా కొట్టుకొనిపోయి గట్టుకు చేరుతాడు. అంటే ఏమిటి? దేహం గంగ పాలైతే, జీవుడు తరించి గట్టెక్కి గట్టుకు చేరుతాడు. భక్తిమార్గంలో శ్రేణిహీనం అంటే, అందులో దుమికి “కృష్ణార్పణం” అనాలి.

రాజభక్తి అయినా. పతిభక్తి అయినా, దేశభక్తి అయినా ఆఖరుకు అంటే. రాజ యోషల భక్తి తత్త్వమై ఉంటే ముక్తిలేదని చెప్పలేము. పతియందు భక్తికలిగిఉంటే ముక్తిలేదని చెప్పలేము. కాని, పాలుకూటికై ప్రాణరక్షణకై రాజాను సేవిస్తే, అంతిమాత్రమన అది భక్తి కాదు. అది భుక్తికైన సేవాసక్తి. అయితే నేం? కాని అటువంటి వాళ్ళందరూ తమ భక్తులే అని ఉర్వీపతులు గర్విస్తారు. భక్తి అంటే ఏమిటో తెలియని భూభర్తకు, తన మట్టూ భజన చేసేవాళ్ళందరూ తన భక్తులే యని భ్రమిస్తాడు.

భక్తుణ్ణి పరీక్ష చేయగలవాడు ఎవ డయ్యో అంటే, పార్వతీదేవి యొక్క భక్తిని పరీక్ష చేసిన శివుడుతప్ప మరెవ్వరూ కాదు. అతడే అధిపతి—మొదటతో, క్షిప్రామర్శంతో, పాండిత్యంతో, తర్క శాస్త్ర మిహంసాది తర్జన భర్జనలతో పని లేకు మొదలును తీసికొని పట్టు. కపాల మొగుకు? కావాలి వృద్ధయం. వృద్ధయంలోనే భక్తికి ఉదయం. కపాలం

భక్తికి ఆలవాలం కాదు. కపాలమాలధరించిన కాపాలి, “నీకించెత్తిత్వపు పాడుము బురవంటి పాడు బుర్రను ఉపయోగించ వద్దు—దానిని నాకిచ్చిపేసి, నీ వృద్ధ యాన్ని భక్తిభరితం చేసికో!” అంటాడు. “కాపాలిగడడయ్య నాపాలికనుడు” భక్తి పరవశుడైనవాని

“సుభక్తపాలమృదిజా పతి కుతుకంబుతోడ దలపై ధరియించు విభూషణంబుగా” శివునిగాత్రాధరణంగా భక్తుని కపాలం ఉంటుంది. కాని, ఆ భక్తుని వృద్ధయంలో కపాలమాలియైన సదాశివుడు సదా ఉంటాడు.

“అహం బ్రహ్మ” (“నేనే బ్రహ్మను”) అనేబలువంటి అహంకారం ఆత్మ పరిపక్వానికి అంత్యసంస్కారం కాదు. అహం అహరహం దహనం కావాలి. భస్మం కావాలి ఆ భస్మంతో బ్రహ్మకపాలం కూడా సర్వజ్ఞుడైన శివునిచేతికి చేరాలి. “ఈశ్వరార్పణం కాద - యీ జన్మ ఫలము?” ఇదే రామానుజ తత్వసారము. ★

రత్నపురుషవేదం

...గాదు ర్పదించినది మేనాది, అత్యుష్ణము, రక్తాక, స్పృశ్యమైనది. పాలు మాలి, శాస్త్రశివుడు. ఇతర సరములకు నవలందించిన వ్యాధులు, మూత్రవ్యాధులు మొదలగు వానిని హరించి ఐ ల మును, శాంతిని ఇచ్చును తెందుదవ్యాలు దాడును. 20 కు ఇచ్చాడు. 3-12 0 వి. పి 1/-

ఇండియన్ మెడిసన్ హౌస్,

లక్ష్మీబాకిను రోడ్డు-1 బయనా-2

(మిత్రభేదం-మిత్రలాభం) బొమ్మల కథలు
కర్త: విశ్వాత్మల నరసింహమూర్తి
వెల రు. 1-8-0
ఆంధ్రగ్రంథమాల, మద్రాసు-1

పలుకుబడి

“కమలా.”

“ఏమంది.”

“యిటురా కొంచెం - చూటుంది.”

“ఏమిటో చెప్పండి. నాకక్కడ తీరటం లేదు.”

“అంత తీరనిదని ఏమిటి.”

“పొయ్యిదగ్గర బోలెడు పసుండి.”

“చెప్తారులే.”

“వాళ్లు చేస్తే మీరు తిన్నట్లే.”

“ఏం—?”

“అక్కడండి చెబుతుంటేనే అంతంత మాత్రం.”

“అంత తెలియని నునిసిని ఎందుకు ముఖం వదం.”

“సరే! అది దొరకటం ఎంతమేలు - ఏమిటో చెప్పండి - పోతాను.”

“అంత పుడుకు జాడకున్నట్లా? కూర్చో చెబుతాను.”

“అక్కడ కూర అధ్వాన్నమైపోతుంది.”

“ఏమీ పొదురే... నాకు మహా విచిత్రమేస్తుంది.”

“దీనికి.”

“మీ పూరిదగ్గర మనశ్చివ్న ఆ ప్రి ఎంతం దంటావ్.”

“నువ్వైతేలకు నైన వుండదూ—”

“యిక్కడ—”

“యిక్కడెందులో నాకేం తెలుసు.”

“ఎటుబోయినా దెచ్చె యెనటై నేల ఆస్తే. రెండూ కలుపుకుంటే లక్షకు నైన - అయినా మనది ఏం జీవితం.”

“ఏం మన జీవితానికి - బోయిగా జరిగి పోతూవుంటే.”

“మంచి పోయే. అచ్చే తేల్!”

“మరిం తెట్టుంచాలని.”

“లక్ష రూపాయల ఆస్తికి నై నుంది. అటునా పేరూ ప్రఖ్యాతి లేదు. యిదొక జీవితమా అని”

“ఆస్తి వుండగానే అందరికీ పేరు వస్తుందా?”

“వస్తుండే-వస్తుంది. దబ్బులోనే వుంది అంతా. నలుగురిని బూడెట్టుకోవాలి. పది మంది మనం చెప్పినట్లు రిలీఫ్ పాస్ పోర్టు చాలి. రైఫ్ అంటే అది. ఇతికిన కాశీపు కావగా జరకాలి.”

“ఇంతమాత్రం చాలులేండి. ఆయనతో ఎందుకు చేస్తే.”

“యీ ముసలాళ్లతో వచ్చిన యేడుకే యిది. దబ్బుడి కర్చుకొనాడదు. యిక పలుకుబడి రమ్యంపై ఎట్లానుంది.”

“ఆయనకు దబ్బు కర్చుకోవటం యిష్టం లేదు. ఏమైనా మన మంచికేగా ఆయన చెప్పడం.”

“ఆయనమాత్రం పెద్దవ్యాపారాలన్నిటికీ బెట్టి కొంప గుల్లచేయకమ్మ.”

“యిప్పుడేం చేయటం లేదుగా.”

“మునుపు చేసినపుడో.”

“ఏమో - ఆ విషయం ఆయనకే అడగండి. నామీద కేకలేస్తే.”

“అయితే నేను పలుకుబడి సంపాదించటం - నీకుగూడా యిష్టం లేదన్నమాట.”

“అయితే నేను పలుకుబడి సంపాదించటం - నీకుగూడా యిష్టం లేదన్నమాట.”

“అయితే నేను పలుకుబడి సంపాదించటం - నీకుగూడా యిష్టం లేదన్నమాట.”

“అయితే నేను పలుకుబడి సంపాదించటం - నీకుగూడా యిష్టం లేదన్నమాట.”

“అయితే నేను పలుకుబడి సంపాదించటం - నీకుగూడా యిష్టం లేదన్నమాట.”

“అయితే నేను పలుకుబడి సంపాదించటం - నీకుగూడా యిష్టం లేదన్నమాట.”

“అయితే నేను పలుకుబడి సంపాదించటం - నీకుగూడా యిష్టం లేదన్నమాట.”

“అయితే నేను పలుకుబడి సంపాదించటం - నీకుగూడా యిష్టం లేదన్నమాట.”

“అయితే నేను పలుకుబడి సంపాదించటం - నీకుగూడా యిష్టం లేదన్నమాట.”

“అయితే నేను పలుకుబడి సంపాదించటం - నీకుగూడా యిష్టం లేదన్నమాట.”

“అయితే నేను పలుకుబడి సంపాదించటం - నీకుగూడా యిష్టం లేదన్నమాట.”

“అయితే నేను పలుకుబడి సంపాదించటం - నీకుగూడా యిష్టం లేదన్నమాట.”

“అయితే నేను పలుకుబడి సంపాదించటం - నీకుగూడా యిష్టం లేదన్నమాట.”

“అయితే నేను పలుకుబడి సంపాదించటం - నీకుగూడా యిష్టం లేదన్నమాట.”

“అయితే నేను పలుకుబడి సంపాదించటం - నీకుగూడా యిష్టం లేదన్నమాట.”

“అయితే నేను పలుకుబడి సంపాదించటం - నీకుగూడా యిష్టం లేదన్నమాట.”

“అయితే నేను పలుకుబడి సంపాదించటం - నీకుగూడా యిష్టం లేదన్నమాట.”

“అయితే నేను పలుకుబడి సంపాదించటం - నీకుగూడా యిష్టం లేదన్నమాట.”

“ఎంత దబ్బు! పలుకుబడి అంటే పూరిది వస్తుందనుకున్నావా? మొన్న యానాకే పారెం వాళ్ళు కడుపుమండి దస్తున్నాం అన్నారు. రెండు పుట్ల వస్తు కొని పంచితే తలా నాలుగుముంతల వస్తు చాలేదు.

“ఈవిధంగా వాళ్లని ఎంతకాలమని పోసిస్తారు.”

“పోసిందలేదు. కాని అటువంటి తకు కులు చేసుంటేగాని పలుకుబడి రాదు. మొన్న భజనోళ్లు వస్తే పారిక రూపాయ లిచ్చి రైటు కొనుక్కోమన్నాను. సాయంబు లొచ్చి మరుగు కేసున్నా సాయం చేయ మన్నారు. యాభై రూపాయలిచ్చి గోడ గది యా తం కొనుక్కోమన్నాను. ఆ దబ్బుతో వాళ్లు మన చేరు పూరంతో మోగిం చారటలే నమ్ము.”

“మీరేమో యిట్లా—అక్కడ వాళ్లను దబ్బుడగబోతే - ఎందుకూ - అని అడుగు తారు.”

“అదుగుతారా. అయితే వొక్క పని చెయ్యి. వాళ్లరిక్క కుదురుకుంది.”

“ఏమిటి?”

“ఇక అక్కడికి పోవద్దు.”

“ఎందుకని.”

“వాళ్ళు రిక్కు కుదర్చటానికి.”

“వాళ్ళకేం రిక్కు బట్టలేదు.”

“అయితే పోదాను...”

“ఎందుకు పోవద్దంటారు?”

“ఎందుకూ. నన్ను చక్కగొట్టించానీ.”

“చక్కగొట్టారా - మీరే ఏదో అనుకొని వచ్చేస్తే.”

“ఏదో అనుకొనికాదు. అనమానంతో వచ్చి - నలుగురిలో తలయెత్తుకోలేక వచ్చే కాను - నామాట వొక్కటన్నా సాగ నిచ్చారా వాళ్ళు.”

“అయితే మీరెందుకు. అనవసర బోక్కా లకు పోవడం.”

“ఆ...వచ్చినట్లు పడివుండమంటావ్ - పూర్తి కాస్త మంచిచేరు తెచ్చుకొందాం, నలుగురిలో వొక్కడుగా తెల్లపెడధాం అనుకుంటే - అహ - మీ అమ్మ సాగనిచ్చిందా?”

“పోనీ - యిక్కడన్నా సాగించుకోండి.”

“అక్కడ మీ అమ్మ - యిక్కడ యీ ముసలాయన నా ప్రాణానికి బాగా దాప

చరందాసుయ్య

“ఏం పలుకుబడి - ఏమో - చానివల్ల ఏమి పొరుగుతుంది.”

“ఏ గుడిసెలోనో పడుంటే చాలదూ - యింత విద్వేందుకు మనకు-తలదాడుకోలాని కేగా - నీకసలు కాన్ గా బ్రతకటమంటే ఏమిటో తెలియదు. కాన్ గా అలాచిం చటం అంతకుముందే తెలియదు.”

“తెలియకపోయినా అంత యిబ్బంది లేదు లేండి.”

“నాకంతా పోగయినందుకు అనుకోవాలి. అక్కడ మీవాళ్లు చూస్తే అట్లా...”

“నాళ్ళేం కేకారండి మధ్యాహ్నం - నీకు తెలిస్తేగా-వాళ్లెన్ని పెద్దపనులు చేస్తున్నా - చూవాళ్లు చూవాళ్లు - అని కలక రిస్తున్నావు.”

“వొకవేళ ఎంత యిది అయినా సాక సంతరించినోళ్లు...”

“నిన్ను సాక సంతరించబట్ట నాకు భవిష్యత్తు లేకుండా చేశారు.”

“యిందుకా నన్ను పీరిచింది.”

“ఏదో తెల్లదస్తావనిగాదూ - మీ జీవానికి దబ్బుడి లేకుండా నానా యాతన పడు తున్నాను.”

“మొన్న అంత దబ్బా...”

రించారు. పిళ్లలో ఎవరు గుటుక్కుమన్నా
నా ప్రాణానికి తెరపగా వుండేది."

"ఏం మాటలండి అవి. ఎవరన్నావించే
విమనుకొంటారు."

"నే నిట్లా చస్తుంటే బాగుంటుందిగా."
"ఎందుకురా చావడం—" కనకయ్య

యింట్లోకి వస్తూ అన్నాడు. మామగారు
రావడంచూసి కమల వంటింట్లోకి వెళ్లింది.

"ఏం-లేదు." ముఖం ఘుడుమకొన్నాడు
పొందురంగయ్య.

"ఏమీ ఎందుకులేదు. పిళ్లల్లో అందరికి
నీ మాటల్లో పొద్దుబోతుంటే."

"ఎవరికి..."
"యింకెవరుంటారు. నీ చుట్టూ మూగే

న్నేహితులు."
"శేలి చేస్తున్నారంటావా."

"కొక—నీముందు నిన్ను స్తుతించేది.
తర్వాత నీ మాటలనుకొని నవ్వుకొనేది."

"వెధవలు....."
"వాళ్లు కాదు.....మొన్న భజనోళ్ళ

కొంతిచ్చావు."
"ఎంతో యిచ్చాను."

"భజనోళ్ళకు - పురుషాళ్ళకు = బిచ్చిస్తే
అందరూ నీచుట్టు తిరుగుతారనుకు

న్నావా! అసలే పిచ్చి ఎందుకు పట్టిందిరా
నీకు."

"లేకుంటే పేరు ప్రతిష్ఠ లేకుండా బతక
మంటావా?"

"యీ కొల్ల బెట్టటంతా పేరు కోస
మన్న మాట—"

"నలుగురు సన్నగాళ్ళను రాబట్టుకోవా
లంటే కర్బుగాకుండా అవుతుందా?"

"ఓరి నీ పిచ్చి దొంగలు తోల. సన్న
గాళ్లు...ఎందరిని రాబట్టుకొంటావో నీవు.

అట్లనుకొనే ఎన్నేటంటివి నాశమైపోయి
నయ్యే. అయినా మునుపటికాలమా యిది.

ఎవడి కేమిచ్చినా వాడికి బోపియేసి తెచ్చా
మనుకొనేవాళ్ళ గాని నీకింద పడుంటా

రనుకున్నావా?"
"బాగా నే పడివుంటారు."

"అందుకే నేనా ఎల్లెక్కునూ నిలబడతా
వన్నాను."

"ఆ....."
"ఎవరో బాగా ఎక్కిచ్చినట్లుంది."

"ఎక్కించే దేముంది. అందుకే నన్నే
గమంటున్నారు."

"నిలవ మంటారులే. ఎందుకు నిలవ
కు. తరవాత వెక్కిరించొద్దూ."

"అంతపని గాదులే నాన్నా. మనకే
మాండ్లాగా వుంది"

"ఇది మేజర్ పంచాయితీరా - చెప్ప
లేదు."

"అందుకని."

"నీకెటు బ్యాటెటుకద్దూ."

"అదే మనకున్నా ఛాన్స్."

"మనకుకాదు - వోటర్లకి."

"ఎట్లా."

"మన కెవరు వోటువేయనిది తెల
వదుగా."

"ఆ బ్రహ్మయ్యకు ఎవరు వేస్తారు లే
నాన్నా - నీకు లేనిపోని అనుమానాలు."

"నీకే తెలుస్తుందిగా."

"వొకసారి తెలుసుకోబంగూడా అవ
సరమే."

"వొకసారి తెలిసిందర్వాత పోజే - లేని
పోని పంతాలు యార్జ్యలు పుట్టుకొని

స్తయ్."

"ఏమీ రావులే నాన్నా!"

"ఎంత మొండిపట్టుదలరా నీది. సరే
నీ యిష్టం వచ్చినట్టు వూరేగుదుగాని -

అమ్మాయిని రేపు దళివనాడట - పంపు."

"పంపను."

"ఏందిరా ప్రతిదానికి ఎడేం అంటే
తెడేం అంటావు."

"మనకు వాళ్ళతో ఏలాంటి సంబంధం
వుండకూడదు."

"యూ డై వేల ఆస్తి వోడులుకుంటావా."

"రాసిచ్చినమటుకు ఎటూ వోస్తుంది."

"అదిమాత్రం ఎందుకు."

"వాళ్ళమామాయిని చేసుకున్నందుకు."

"నీకు యిష్టంలేకపోతే నీవు పోవావ -
అంతేగాని ఆమెను పోవద్దని చెప్పటం సబబు

గాదు."

"నీకు తెలవదులేనాన్నా! కమలపోకుంటే
గాని వాళ్ళకు అోకంసంగతి తెలియదు."

"వాళ్ళమీద యార్జ్యతో పాపం! ఆ
అమ్మాయిని ఏడిపిస్తావా -"

"ఎందుకేడవటం అజే చెప్పేకాను.
ఎక్కడ యిష్ట ముంటుందో - అక్కడనే

కొళ్ళితంగా వుండిపోమ్యని -"

"యిష్టమంతే తెగ్గట్టుకోవాలినింతవనే"

మీరు ఎప్పుడు రుచి చూడని చాలా

మంచికాఫీ...

...మీరు కొనగల
ధరలకు!

అ! అదే ఈ శుభ్రమైన
కాఫీ ఉపయోగాలు.
ఇంపైన మువననకో బల
మునివచ్చును. ఎన్నో కష్ట
లకాఫీ యగును. అందుకే, నేలకొలిది స్టేన్స్ ఎట్టలే
బిల్ ఫ్యూర్ కాఫీ కొంటారంటే అది నితకాదు. ఎట్టలే
బిల్ ఫ్యూర్ కాఫీ తాజాగా, గాలి చొరనట్లు ప్యాక్
చేయబడి 1 పా, 1 పా, 3 పా, 7 పా బిన్నులలో
దొరకును. నేడే ఒక బిన్ను కొనండి.

■ యునైటెడ్ కాఫీ సప్లై
కంపెనీ లిమిటెడ్,
కోయంబత్తూరు, దక్షిణ ఇండియా

స్టేన్స్ ఎట్టలే: మహాబావ
సగర్; మెనద్య, ముక్త్యాలుగి
సన్ను, జనరల్ మర్చంట్సు.
కాకినాడమజెంట్రీ కరణం హను
మంకరావు, మర్చంట్సు. తిరుమల
రావు వీడి. గాంధీనగరం.

స్టేన్స్ ఎట్టలే బిల్ ఫ్యూర్ కాఫీ
ప్రతి యొక్కరు కొనదగు
చక్కని కాఫీ

STC 4059

రించారు. పిళ్లలో ఎవరు గుటుక్కుమన్నా నా ప్రాణానికి తెరపగా వుండేది."

"ఏం మాటలండి అవి. ఎవరన్నావించే విముసుకొంటారు."

"నే నిట్లా చస్తుంటే బాగుంటుందిగా."

"ఎందుకురా చావడం—" కనకయ్య యింట్లోకి వస్తూ అన్నాడు. మామగారు రావడంమాసి కమల వంటింట్లోకి వెళ్లింది.

"ఏం-లేదు." ముఖం ముడ్డుమకొన్నాడు పొండురంగయ్య.

"ఏమీ ఎందుకులేదు. పిడ్లుల్లో అందరికీ నీ మాటల్లో పొడుబోతుంటే."

"ఎవరికి..."

"యింకెవరుంటారు. నీ చుట్టూ మూగే స్నేహితులు."

"గేలీ చేస్తున్నారంటావా."

"కాక—నీముందు నిన్ను స్తుతించేది. తిర్వాత నీ మాటలనుకొని నవ్వుకొనేది."

"నెడవలు....."

"నాల్గు కాదు.....మొన్న భజనోళ్ళ కంటిచ్చావు."

"ఎంతో యిచ్చాను."

"భజనోళ్ళకు - పురుసోళ్ళకు డబ్బిస్తే అందరూ నీచుట్టు తిరుగుతారనుకున్నావా! అసలే పిచ్చి ఎందుకు పట్టిందిరా నీకు."

"లేకుంటే పేరుప్రతిష్ఠ లేకుండా బతక మంటావా?"

"యీ కొల్ల బెట్టటంతా పేరు కోస మన్నమాట—"

"నలుగురు సన్నగాళ్ళను రాబట్టుకోవాలంటే కర్షణగాకుండా అవుతుందా?"

"ఓరి నీ పిచ్చి దొంగలు తోల. సన్నగాళ్ళు...ఎందరిని రాబట్టుకొంటావో నీవు. అట్లనుకొనే ఎన్నెంతటిపి నాకమైపోయి నయ్యే. అయినా మనుషటికాలమా యిది.

ఎవడి కేమిచ్చినా వాడికి బోపియేనే తెచ్చా మనుకొనేవాళ్ళే గాని నీకింద పడుంటారనుకున్నావా?"

"బాగా నే పడివుంటారు."

"అందుకే నేనా ఎల్లెక్కుమంటే నిలబడతా వన్నాను."

"ఆ....."

"ఎవరో బాగా ఎక్కిచ్చినట్టుంది."

"ఎక్కించే దేముంది. అంటారు. నన్నే గమనిస్తున్నారు."

"నిలక మంటారులే. ఎందుకు నిలకలు. తరవాత వెక్కిరించొద్దా."

"అంతపని గాదులే నాన్నా. మనకే ఏ హాఫ్ గా వుంది."

"ఇది మేజర్ పంచాయితీరా - చెప్పి కి లేదు."

"గుంకని."

"సీక్రెటు బ్యాల్లెటుకదూ."

"అదే మనకున్నా చాన్స్."

"మనకుకాదు - వోటర్స్కి."

"ఎట్లా."

"మన కెవరు వోటువేయనిది తెల వదుగా."

"ఆ బ్రహ్మయ్యకు ఎవరు వేస్తారు లే నాన్నా - నీకు లేనిపోని అనుమానాలు."

"నీకే తెలుస్తుందిగా."

"వోకసారి తెలుసుకోటంగూడా అవ సరమే."

"వోకసారి తెలిసితర్వాత పోజే - లేని పోని పంతాలు యార్జ్యలు పుట్టుకొని వస్తయ్."

"ఏమీ రావులే నాన్నా!"

"ఎంత మొండిపట్టుదలరా నీది. సరే నీ యిష్టం వచ్చినట్టు వూరేగుడుగాని - అమ్మాయిని రేపు దళివనాడట - పంపు."

"పంపను."

"ఏందిరా ప్రతిదానికి ఎడేం అంటే తెడేం అంటావు."

"మనకు వాళ్ళతో ఏలాంటి సంబంధం వుండకూడదు."

"యూ థైవేల ఆస్తి వోదులుకుంటావా."

"రాసిచ్చినమటుకు ఎట్లా వోస్తుంది."

"అదిమాత్రం ఎందుకు."

"వాళ్ళమామాయిని చేసుకున్నందుకు."

"నీకు యిష్టంలేకపోతే నీవు పోదావ - అంతేగాని ఆమెను పోవద్దని చెప్పటం సబబు గాదు."

"నీకు తెలవదులేనాన్నా! కమలపోకుంటే గాని వాళ్ళకు లోకంసంగతి తెలియదు."

"వాళ్ళమీద యార్జ్యంతో పాపం! ఆ అమ్మాయిని ఏడిపిస్తావా -"

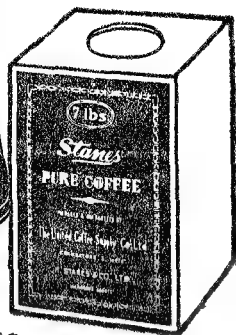
"ఎందుకేడవటం అజే చచ్చేకాను. ఎక్కడ యిష్ట ముంటుందో - ఆక్కడనే కాళ్ళతం గా వుండిపోమ్మని -"

"యిష్టదంతి తెగ్ట్టుకోవాలిశివంతవనే"

మీరు ఎప్పుడు రుచి చూడని చాలా

మంచికాఫీ...

...మీరు కొనగల దరలకు!

అ! అదే ఈ శుద్ధమైన కాఫీ ఉపయోగాలు. ఇంపైన నువ్వునతో బల మునివ్వును. ఎన్నో కష్ట లకాపి యగును. అందుకే, వేలకొలది ఫ్రెన్చ్ ఎజ్జు లే దిల్ ప్యూర్ కాఫీ కొంటారంటే అది నింతకాదు. ఎజ్జు లేదిల్ ప్యూర్ కాఫీ తాజాగా, గాలి చొరనట్లు ప్యాక్ చేయబడి 3 పా, 1 పా, 3 పా, 7 పా బిన్నులలో దొరకును. నేడే ఒక బిన్ను కొనండి.

ది యునైటెడ్ కాఫీ సప్లై కంపెనీ లిమిటెడ్, కోయంబత్తూరు, దక్షిణ ఇండియా

స్టేషన్ ఎజెంట్లు : మహబూబ్ నగర్ : మెనకయ్య. ముత్యాలూరి నన్నయ్య. జనరల్ మర్చంట్సు. కాకినాడ ఎజెంట్లు శ్రీ కరణం హను మంతరావు, మర్చంట్సు. తిరుమల రావు వీడి. గాంధీనగరం.

ETC 4087

★ పలుకుబడి ★

మంది. పోయి తెండుకోజులండి
కారాదు - "

"పోవటానికేలేదు. వాళ్ళ నాయంటికి
కాకూడదు."

"చదువుకొన్నందుకు మంచితెలివే - "

"పరిచానికి యింతే - నేనంటే ఎవరికి
తెల్లులేకుండా జేకారు - "

"ఎవరుజేకారు. నీ తెలివితేటలు తెలుసు
గాబట్టే - అక్కడయితే కుదురుగా వుంటా
నని పంపాను. ఏదాదిపాటన్నా వుండ
కుండా తెల్లయ్యకొని వచ్చావు."

"లిండికోసం పడుండమంటావ్. అభి
మానం లేకుండా - "

"సరేపోరా - నీకు తెలియదు, చెప్తే
తెలుసుకోవు." కనకయ్య కొడుకువైపు
కోపంగా జూసి గిరుక్కున తిరిగి వెళ్ళి
పోయాడు. పాండురంగయ్య సిగరెటు
ముట్టించి గట్టిగా పీల్చి లొగ వదలసాగాడు.

"మామేడి - " కమల వాక్కులకి వచ్చి
అడిగింది.

"ఏమో - " సిగరెటు పీలుస్తూ విసుగ్గా
అన్నాడు.

"భోజనానికి లేవరూ."

"అందరూ ఏజ్యేవారే."

"ఎవరూ ఏడవటంలేదు లేవండి."

"ఏడవకపోతే యీ రాధాంతమంతా
ఎందుకు."

"ఏదో వుండబట్టలేక అంటే."

"ఇప్పుడేమంత ముందుకుపోయింది,
వుండబట్టలేక పోవటానికి - "

"ఏమీలేదు రారాడి - పన్నెండుయిపో
యింది."

"కేళు వివాహాని పిలవోస్తే నీవు పోవదు."

"వివాహ వద్దంటే ఎందుకు పోతాను."

"అంతేగాని నీకుమాత్రం పోవాలనే."

"అంత పట్టుదలగలవాళ్ళు మొన్నెందుకు
పంపారు."

"నువ పనివుంటే పోయిరమ్మన్నాను.

"అటువంటి వనే వాళ్ళ మళ్ళీ పంపిం
చరూ - "

"ఏమోలే మిగత డబ్బు ఎప్పుడిస్తారంట
మీవాళ్ళు."

"వడ్డీ అమ్మితే పంపుతామన్నాడు."

"వాళ్ళ మొహం - యింకా ఎప్పుడంట
అమ్మేది. ధర తగ్గిపోతుంటే."

"అయినా ఆ డబ్బు మీకు రాదు. నాకు
కొంచెం అవసరమంది."

"నీ అవసరాలకేంటే. పదిహేను జతల
గాజాలు, పదహారు కాల ఇయినలు
వున్నయ్య. యింకా - "

"గుడ్డలు కొనుక్కోవాలి."

"మొన్న అయిదువందలూ పెట్టి - "

"కొత్తరకాలు వచ్చాయట..."

"ఆ రకాలు ఎప్పుడూ వుంటాయే.
యిప్పుడు డబ్బుకోసం నానాయాతన పడు
తుంటే."

"అయితే నన్ను పోవద్దంటిరి."

"పోగానే వాళ్ళు డబ్బిస్తారా అని."

"అంతలో వుండి మీకాల్లి" కమల
నవ్వుతూ అంది.

"సరే పద. యీ ముసలాయితే గనక
లేకుంటే నాకాల్లి విషయం నీకు బాగా
తెలిసేది."

"అయితే పంపిస్తారగదూ"

"డబ్బు తెచ్చేట్టులేనే" అంటూ
పాండురంగయ్య లేచాడు.

పాండురంగయ్య తండ్రి మాట విస
కుండా పంచాయితీపోయి ఎల్లెక్కనులో
పోటి వేకాడు. ప్రచారం జోరుగా సాగు
తుంది. పోలింగు లోకా దగ్గరవడినకొలది
ఇరు పక్షాలవారికి ఆవేళలు ఎక్కువైనయ్యే.
వొకరిని మించి వొకరు గ్రామస్థులకు
లెక్కలేనన్ని వాగ్దానాలు చేయసాగాడు.

ఒకనాటి వుడయ్య పాండురంగయ్య తన
గదిలో కూర్చొని పోటయ్య లీస్సు పరిశీలిస్తూ
వుండగా అతని తండ్రి కనకయ్యవచ్చి దగ్గర
కూర్చున్నాడు.

"ఏం నాన్నా!"

"బ్రహ్మయ్యకు ఏం జెప్పి పంపావు."

"వుపయోగం లేదని చెప్పిపంపాను."

"ఏదో పెద్దవాడు. తానుగా రాజీపడతా
నంటావుంటే."

"ఏంరాజీ అది. యిద్దరం వితడా
చేసుకొని - యిద్దరికీ నచ్చిన ఎవణ్ణో పోటి
లేకుండా ఎన్నుకొనేట్లు చేయాలట."

"యీ లేనిపోని రచ్చకంటే అది మేలు
కడటా."

"ఎవణ్ణో ఎన్నుకొనేందుకు యీ
లేకుండా ఎందుకు."

"నీకు తెలవదు పాండూ! నామాట విని
రాజీపడు"

"మనకే హోవగా వున్నప్పుడు రాజీ
ఎందుకుపడాలి."

"రాజీపడకుంటే కొన్ని యిబ్బందు
లున్నయ్య - బ్రహ్మయ్య నా మామయ్యడు
కాడు."

"ఏంజేస్తాడు."

"ఏమైనా జేస్తాడు. మనం యింకా
కాస్త లోకులకు బాకీవున్నాము. అటువం
టప్పుడు లేనిపోని ద్వేషాలు కలగటం బాగు
లేదు."

"యివ్వాలికి వుంటే - యివ్వొచ్చితే -
చానికేం."

"నీకు తెలియదురా - అబ్బాయ్!"

"ఏమైనాకాని రాజీ చేసుకోను - "

"సరే....." కనకయ్య వొక డీర్ల
నిట్టూర్పు భేడిచి లేచాడు.

"దావాలు వేస్తామని నోటిసులిచ్చే ప్రయ
త్నంలో వున్నారట. నా జీవితంలో.....
యిటువంటిపరిస్థితి వస్తుందని ఎప్పుడూ
అనుకోలేదు - " అంటూ భారంగా నడిచి
పోయాడు కనకయ్య. అతడు కొడుకుతో

యీమాట వుత్త అనుమానంతో అనలేదు.

మరునాడు అయిదారు లాయరు నోటిసులను
పోస్టు జంబ్రోతు కనకయ్యయింటికి

తెచ్చాడు. పాండురంగయ్య వీటికి

ఏమాత్రం చలించలేదు. యధాప్రకారం

ఎల్లెక్కన్ కార్యకలాపాల్లో మునిగిపోయాడు.

పోలింగు ప్రకారంతోగా జరిగిపోయింది.

కనకయ్య ఆనాడు యిటువదలి బయటకు

రాలేదు. మరునాడు వోట్లతెల్లూ పెట్టేదినం.

తాలూకాఫీసు వరండా అంతా జనంతో

కిక్కిరిలాడిపోతోంది. అధ్యక్షులంతా

అక్కడే వున్నారు. పాండురంగయ్య పది

వోట్లు మెజారిటీతో గెల్చాడు. పాండు

రంగయ్యకు జై అనే నిదాలతో ఆఫీసు

ఆవరణంతా దద్దరిలిపోయింది. బ్రహ్మయ్య

తలవాలపుకొని జట్కాలో ఎక్కివెళ్ళి

పోయాడు. పాండురంగయ్య అనుచరులు

పాండురంగయ్య పూరేగింపురు ఘనమైన

విర్బాట్లు చేకారు. అవుట్లు వేసి - మందు

కొల్పారు. పాండురంగయ్య పూలమాలలు

వేసుకొని కారులో పూరంతా పూరేగాడు.

పూరేగింపు తర్వాత డిన్నరు. కొత్త పెసి

డెంటుగారి ఆతిథ్యం స్వీకరించినవారంతా

రాత్రి చాలా ప్రాద్దుపోయాక యిళ్ళకు

పోయారు. పాండురంగయ్య మహోత్సా

హంతో మిదై మెట్టెక్కి పడకగది చేరాడు.

"ప్రాదుటినుండి నూమ కనబడలేదండి."

కమల అతని వెంటనేవచ్చి ఆందోళనగా

అన్నది.

"ఎటు పోయాడు."

గర్భనిరోధిని:— యిటుమీదకు
గర్భంరాకుండా ఆవుటకు రూ. 10/-
సిద్ధమకరధ్వజం మాత్రలు:
నుంచి ఏర్పవ్వది ఇంకకల్గింది, కీప్రస్కలనం
ఆవుటకు రూ. 10/-
నవుంసక తైలం:— అంగనర
ముడు ఇంపీనక పోవుటకు రూ. 10/- పోప్ట
అర్చులు 1-4-9 లగును. అడ్వాన్సు పంపేది.
డా|| రత్నం సన్నే మెడికల్ హాల్,
మొరకపేటపల్లింగ్స్, ప్రొద్దాబాదు-(దక్కా)

“ఏమోనండి - మధ్యాహ్నం మీ తో
చెప్పాలంటే మీరు కనబడలేదు.”

“ఏమిటా భయం - చిన్న పిల్లవాడు గన
కనా - తప్పిపోయాడనుకోడానికి.”

“నిన్న మొన్న ఆయన వొక మాదిరిగా
వుండేవాడండి.”

“ఎలెక్టులో ఏమాత్రంకో ఏమో అనితే
ఆయన భయం...అయినా ఎవరికీ తెలియ
కుండా..” అంటూ మెట్లు దిగి క్రిందికి
వచ్చాడు. అతని వెంటనే కమలకూడా దిగి
వచ్చింది.

“ఒకే నాగా—”

“ఏమిండి.”

“నాయన కనపడలేడే. ఎక్కడిక్కడా—”

“ఏమోనండి. వేకువరూమున తేచిపో
కుంటే చూశాను. మళ్ళీ కనబడలేదు”

“ఆ-సరే. వెళ్ళి పండుకో—” అంటూ
పాండురంగయ్య తండ్రి గదివద్దకు పోయి

తలుపులు దోకాడు. చీకటిగా వుండి,టార్చి
వేసి చూశాడు. మంచంపై పరుపు చుట్టే
వేళివుంది. పరుపుచుట్టమీద కవరు కనబ
డింది. పాండురంగయ్య కవరు తీసుకొని—

“ఒకే నాగా—”

“అయ్యో—”

“యీ పరుపు చుట్టించెవరు?”

“నేను చుట్టానండి.”

“యీ కవరు.”

“పరుపుమీదుంటే తీసి పక్క చుట్టే
వానిపైనేకానండి.”

“రాత్రి నాయన మేలుకొనివున్నాడా.”

“సగం పొద్దుకాడ దీపం వెలుగుతూ
వుండేదండి.”

“సరే లాంతరిలు తీసుకరా.”

నాగడు లాంతరు తెచ్చాడు. కవరు
చించి చదివాడు.

“పాండు - నేను వెళ్ళిపోతున్నాను.

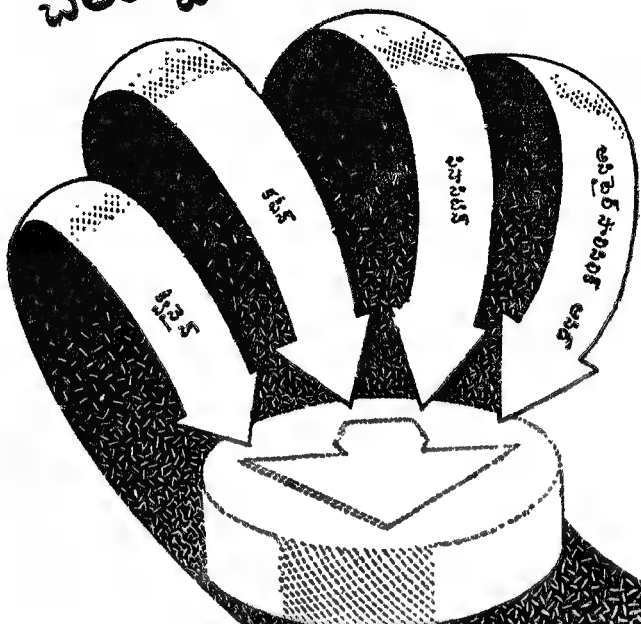
నామాట నీవు వినలేదు. తెలుసుకుంటా
వనుకున్నాను. కాని నీ భోరణి నీజే
భోలేదు అప్పులు. నేను సర్దుకుంటూ
వచ్చాను. నీవు చేసిన పనివల్ల బ్రహ్మయ్య
అందరిచేతా చావా వేయించాడు. యితే
డబ్బు వొక్కసారి ఎక్కడనుండి తెచ్చి
కట్టేది? జప్తులు. నేలాల. ఆ అవమానం
భరించలేక వెళ్ళిపోతున్నాను - ఇట్లు...
కనకయ్య.

బాబు చదివి పాండురంగయ్య తెల్ల
బొయ్యాయిడు.

“మాను రాకాడాండి - ” కమల ఆందో
ళనగా అన్నది.

“రాకాడు” అంటూ పాండురంగయ్య
ఆ మంచంమీద చదికిలబడి రెండు చేతుల
తోను తల పట్టుకొన్నాడు. ★

చతుర్విధ నివారణ

అనాసిన్, బాధంతు నాడుగు విధముల నివారణ ఇచ్చుటకు
విజ్ఞాన శాస్త్ర రీతిగా చేర్చబడినది. ఎందుకనగా అది
కలిసియుండు క్రింది ఔషధములే :-

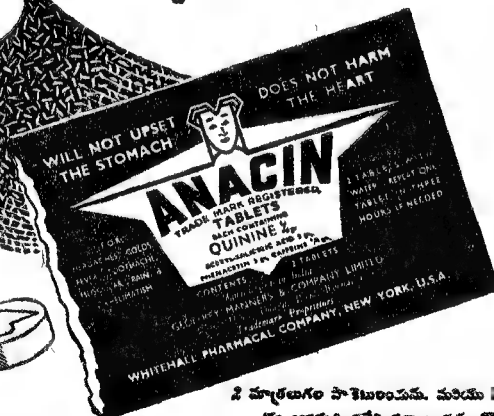
- 1 క్విన్వైన్: అధిక శక్తినిచ్చు ఔషధముని మరియు
జ్వరనివారణయని ప్రత్యాతిగాంచిన ఔషధ
పమ్మలనం. జ్వరాన్ని తగ్గించడంలో సాటి
లేనిది.
- 2 కపీన్: బలహీనానికి మరియు చిక్కిపోయి
నందులకు తగిన ఔషధముని విరివిగా వాడబడు
చున్నది.
- 3 ఫినాసిటన్: తీవ్రమైన బాధా నివారణ మరియు
జ్వర నివారణయని త్యాతిచెందినది.
- 4 అస్పైర్స్ పారిసిరిక్ ఆసిడ్ : ఇది తలనొప్పి,
మరియు ఆలాటి వివిధ బాధలను పోగొట్టుటకు
ఉపయోగపడుచున్నది.

వైద్యశాస్త్ర రీత్యా లేక పమ్మలన శక్తిచేత అనాసిన్
మాత్రం, త్వరితంగాను, విరహయంగాను, దృఢం
గాను, బాధంతుండి, తలనొప్పి, జలుబు జ్వరం,
దంతపు పోట్లు, కండరముల పోట్లు, వాయువు,
నొప్పులు మొదలగుబాధలను నివారించును

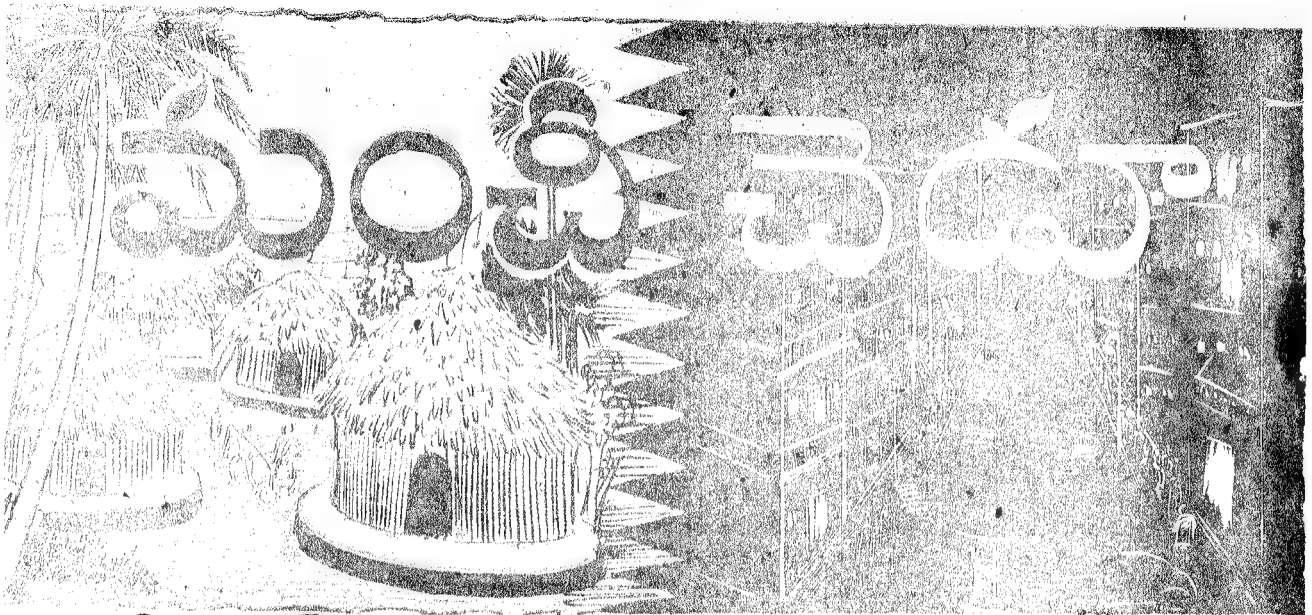
ఎల్లప్పుడును
అనాసిన్

బళ్ళల

కావలసినవికోరంది

2 మాత్రలుగల పాకెటుండును. మరియు 11 మాత్ర
గల రెడపొంపరేది దబ్బాండును బొకరును.

సిరియస్

“చారద”

35

బందరు బండి పదిన్నర పదకొండింటికి బందరు చేరుకుంది. పద్మ గుడివాడలో ఉదయం ఎనిమిదిన్నరకి బండక్కింది. బండి దిగేసరికి ఆకలితో కళ్ళు తిరుగుతున్నాయి. ఉదయం గుడివాడ స్టేషన్లో కాఫీ తాగింది, అంతే. బందరులో రైలు దిగి ఆమె కొంగు మానుకున్నది. అంగులో పదిరూపాయలకు పావలా తిక్కుత ఆశ్చర్య పెట్టింది. ఇప్పుడు మాస్తే, అసలా మూట కనపడదు! ఆమె గుండెలు జలుమున్నయ్యే. కళ్ళంబడి నీళ్ళు వచ్చేళాయి, మనుషు లెవరూ తోడులేని తనకు ఈ పరాయిప్రాంతాల్లో, డబ్బే ఒక్కగానొక్క ఆ ప్రమితంగా నమ్మి వచ్చింది. ఇప్పుడది రెక్కలు వచ్చి ఎగిరిపోయింది. ఆమె మెల్లిగా ప్లాట్ ఫారం చాటి పానెంజర్ షెడ్యూల్ కోచ్చింది. ఆలోచనలు స్రవించి పోయినాయి. విభ్రాంతితో అక్కడ అలా నిలబడిపోయింది, ఎటు పోవడానికి తోడలేదు. రైలు దిగినవారందరూ ఒక్కొక్కరే వెళ్ళిపోతున్నారు. తిరిగి వెళ్ళవాడెవ్వరే వాళ్ళతో రైలు నిండుతోంది. స్టేషన్లో వాడావుడి తగ్గలేదు. అద్భుతవంతులు టిప్టాలో టి తాగుతున్నారు. పద్మ కటకటాలదగ్గర నిలబడి అక్కరకురాని ఆలోచనలు చేస్తున్నది. ఏ దేవుడైనా ప్రత్యక్షమై కాఫీయేనా ఇప్పించగూడదా? తన పోయిన డబ్బు వారికేట్లు చెయ్యగూడదా? తనకి కష్టాలనించి ముక్తి కలిగించగూడదా? కాని ఏదేవుడూ పలకడు. సినిమాలో పిలవకముందే హాజరయ్యే ముక్కొటి దేవతల్లో ఒక్కదేవత ప్రత్యక్షం కాలేదు. దేవతలు రాకపోలే పీదా పోయిరి, ఎన్ని వందల మంది అటునుంచి వెళ్ళారు; ఏ ఒక్కరైనా, ఆమె నడిగారా! “ఏమిటమ్మా” అని?

కాని కొందరు ఆపద్బాంధవులశ్రే ప్రత్యక్షమౌతూఉంటాడు. కాళ్ళ దయా చాపీతాల్గులు ఇంతింతని చెప్పటానికి వీలేదు. ఈ వధులో చేరినవాడు వీరయ్య. వీరయ్య వెనకటికి బందరులో రాడీ-ఒక సబిన్స్ పెక్టర్ తన్ని పొదిలించేదాకా. ఇప్పుడు వీరయ్య రాడీ చేస్తుంటున్నా, ఇంగువనడలే రాడీ చేపంలోనే వుండి, భయమున్ను బెదిరిస్తావుంటాడు. అతనికి కొద్ది రాబడివున్నది. దాంతో కాలక్షేపం చేస్తూ నిరాశయలు నిరాధారులైన స్త్రీలను

ఉద్ధరిస్తానని బయల్దేరుతూ వుంటాడు. పాడుగాటి విగ్రహమూ, దట్టమైన మీసాలూ, కొంచెం అందమైన మోహమూ అమాయి కలసు మోసగించడానికి చక్కగా తోపుకోతాయి పెద్దాపురం నీల్లు పాడుగు చేతుల చొక్కా తొడిగి మల్లుపం చె సైకిల్ కట్టు కట్టుకుని, ఎర్ర నీల్లు రుమాలు మెడమట్టూ పొయ్యారంగా కట్టు కుని, చార్ మినార్ సిగరెట్లు మాపుకువేలుకి పెద్దవేలుకి ముగ్గు ఇరికించి బొటనవేలు మీదుగా పొగ పీలుస్తూ పొదులుతూ, తిరుగుతాడు. వీరయ్య ఆడవాళ్ళపట్ల కీచకుడు.

ఆవేళగూడా అతను భోజనం చేసి కారాఖిల్లి బుగ్గన బిగించి స్టేషన్కి వచ్చాడు. అతని దృష్టిలో పేనెంజర్ షెడ్యూల్లోని మనుషులూ గిరగిర తిరిగారు. కటకటాల కాసు కుని నుల్లున్న పద్మ కనిపించింది. వీరయ్య అటూ ఇటూ పానెంజర్ షెడ్లో రెండుసార్లు నిదానంగా పచారునేసి, మెల్లిగా పద్మ పక్కకువచ్చి, ఆమెకి గజం దూరంలో పక్క వాటున, కటకటాల కాసుకుని నుంచుని, సిగరెట్ దమ్ములాగి వదిలాడు. పద్మ వారగా, ఎవ రీతను—అన్నట్లు ఒకసారి చూసింది. చూపులో భయం, సిగ్గు, ఆశ్చర్యం కొట్టొచ్చిపట్టు కనిపిస్తున్నాయి. వీటి అడుగున ఆకలి మంట కనిపిస్తోంది. చూత్తు గ్రాహి విన వీరయ్య తృటిలో గ్రహించాడు. ఈ మాసపాతా భినయాన్ని, దృశ్యాన్ని పుస్తకాలమేమోనాడు, విన్నట్లు ఆమె వాడు చూచి చిరునవ్వు నవ్వుకున్నాడు. వాళ్ళకి వీరయ్య బాగా పరిచయం. అతని గుణసంపత్తి తెలుసు. అతని వలలో చిక్కే స్త్రీలనుగురించి తెలుసును. కాని ఈ అన్యాయులకో కొంచెం విలక్షణంగా వుంది. ఏమాకుందో అన్నట్లు చూస్తున్నాడు వాళ్ళిద్దరూ. 1

యెండెక్కుతోంది. పద్మకి ఆకలితో ప్రాణం కడపటి పోతోంది. రాత్రెల్లా నిద్రపోలేదేమో, నీరసంగా వుంది. వీరయ్య మెల్లిగా, “ఏవూరు?” అని పలకరించాడు లోక్యంగా. గొంతులో, దయ దృవిస్తోంది.

“ఏవూరైతే? నీదారిని పో” అంది పద్మ వీరక్తిగా—ఆరస్తావా! తీరుస్తావా—అని కూడా అనాలనుకుంది, అతను కదలక పోయ్యేసరికి.

“అదేమిటి అలా అనేకావు! నీ మోహం మాస్తే జాలేసింది

“విమోచనం - మధ్యాహ్నం మీ లో
బాప్సాలంటే మీరు కనబడలేదు.”

“విమోచనం - చిన్న పిల్లవాడు గన
కనా - తప్పిపోయాడనుకోదానికి.”

“నిన్న మొన్న ఆయన వోక మాదిరిగా
వుండేవాడండి.”

“ఎలెక్షనులో ఏమాత్రంకో విమోచనం లే
ఆయన భయం... అయినా ఎవరికి తెలియ
కుండా..” అంటూ మెట్టు దిగి కిందికి
వచ్చాడు. అతని వెంటనే కమలకూడా దిగి
వచ్చింది.

“ఒరే నాగా—”

“ఎనుండి.”

“నాయన కనపడలేదే. ఎక్కడికల్లాడు”

“విమోచనం. జేకువర్షామన లేచిపో
కుంటే చూశాను. మళ్ళీ కనబడలేదు”

“అ-సరే. వెళ్ళి పండుకో—” అంటూ
పొందురంగయ్య తండ్రి గదివద్దకు పోయి

తలుపులు దోళాడు. చీకటిగా వుంది.టార్పి
వేసి చూశాడు. మంచంపై పరుపు చుట్టె
వేళివుంది. పరుపుచుట్టమీద కవరు కనబ
దింది. పొందురంగయ్య కవరు తీసుకొని—

“ఒరే నాగా—”

“అయ్యో—”

“యీ పరుపు చుట్టెం దెబరుకీ?”

“నేను చుట్టానండి.”

“యీ కవరు.”

“పరుపుమీదుంటే తీసి పక్క చుట్టె
కానిపై వేసానండి.”

“రాత్రి నాయన మేలుకొనివున్నాడా.”

“సగం పొద్దుకాడ దీపం వెలుగుతూ
వుండేదండి.”

“సరే లాంతరిటు తీసుకరా.”

నాగడు లాంతరు తెచ్చాడు. కవరు
చించి వదివాడు.

“పొందూ - నేను వెళ్ళిపోతున్నాను.

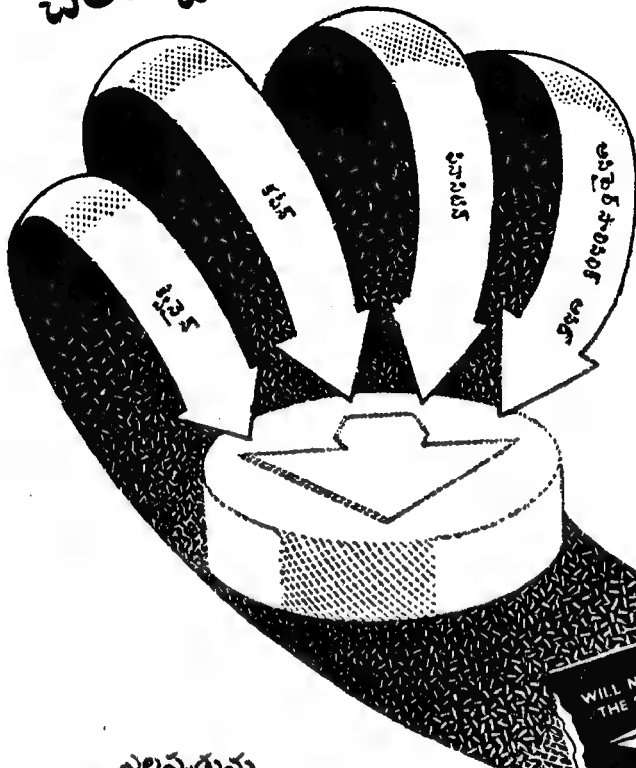
నామాట నీవు వివరేడు. తెలుసుకుంటా
వనుకున్నాను. కాని నీ భోరణి నీజే
బోలేడు అప్పులు. నేను నర్తకుల బూ
వచ్చాను. నీవు చేసిన పనివల్ల బ్రహ్మయ్య
అందరిచేతా దావా వేయించాడు. యిత
డబ్బు వొక్కసారి ఎక్కడనుండి తెచ్చి
కట్టేది? జప్తులు. నేలాలు. ఆ అవమానం
ధరించలేక వెళ్ళిపోతున్నాను - ఇట్లా...
కనకయ్య.

బాబు వదిలి పొందురంగయ్య తెల్ల
బొయ్యాడు.

“మామ రాకాదాండి -” కమల ఆందో
ళనగా అన్నది.

“రాకాడు” అంటూ పొందురంగయ్య
మంచంమీద వదిలివెళ్ళి రెండు చేతుల
తోను తల పట్టుకొన్నాడు. ★

చతుర్విధ నివారణ

ఎల్లప్పుడును
అనాసిన్

బళ్ళె

కావలసినవికోరండి

అనాసిన్, బాధలకు నాణ్యమైన నివారణ ఇవ్వటకు
విజ్ఞాన శాస్త్ర రీతిగా తయారైనది. ఎందుకనగా అది
ఔషధములు కలిపి ఔషధము :-

- 1 క్విన్వైన్ : అధిక కత్తినిచ్చు ఔషధముని మరియు
జ్వరనివారణముని ప్రత్యేకంగావిన ఔషధ
పమ్మలనెం. జ్వరాన్ని తగ్గించడంలో సాటి
లేనిది.
- 2 కవీన్ : బలహీనానికి మరియు చిక్కిపోయి
వండుకు తగిన ఔషధముని విరివిగా వాడబడు
చున్నది.
- 3 ఫినాపిడిన్ : తీవ్రమైన బాధ నివారణ మరియు
జ్వర నివారణముని త్వరితగతిన.
- 4 అసిటైల్ సాలిసిలిక్ ఆసిడ్ : ఇది తలనొప్పి,
మరియు అలాటి వివిధ బాధలను పోగొట్టుటకు
ఉపయోగపడుచున్నది.

వైద్యశాస్త్ర రీతిగా లేక పమ్మలనెం కత్తిచేత అనాసిన్
మూతం, త్వరితంగాను, విరహాయంగాను, దృఢం
గాను, బాధలనుండి, తలనొప్పి, జలుబు జ్వరం,
దంతపు పోట్లు, కండరముల పోట్లు, వాయువు,
బొప్పలు మొదలగుబాధలను నివారించును

2 మాత్రము సామెలించును. ముందు 32 మాత్ర
గల అవసరమయే దగ్ధించును దోళును.

అడిగాను. పాపం ఉత్పేమైనా పోయిందా, చలా తెలా పోతూ నుల్లున్నావు?”

“అవును, కొంగున ముడతనున్న పదిరూపాయలూ పోయినాయి”

“అన్నం తిన్నావా? ఇక్కడ నుంచుంటే ఏమైవట్టు?” అన్నాడు వీరయ్య, ఆమె ఆకలిమీద మహా అక్కరున్నట్టు.

ఆమె తృప్తికాలం ఆలోచించింది. ఇప్పుడు తనకు అన్నం చాలా ముఖ్యం. తనకోసమే కాదు, తన గర్భంలో ఉన్న శిశువు కోసం కూడా. ఏం జేయాలి?

“సరే పద. ఆకలి వేస్తోంది.” అంది ఆమె అప్పటికి స్థిరంగా ఆలోచించుకుని.

వీరయ్య మొహం వికసించింది. “సరే. ధా” అంటూ ప్లేషన్ బైటికి వారిద్దరూ. బైట జట్టాలు నిల్చునివున్నాయి. వీరయ్యని చూసి గోపాలం తనజట్టా దగ్గరికి తీసుకొచ్చాడు. “ఏమండోయ్, వీరయ్యగారూ! రండి ఊళ్ళోకి వెళ్దాం” పద్య బండి ఎక్కింది. వీరయ్య చనకచివర ఆమెను అంటే అంటుందా కూర్చున్నాడు. బండి మెల్లిగా సాగింది; ఆ గుర్రం చాచ సిద్ధంగా వుంది. ఎంతోకొట్టినా ఆమెబల్లోడుమీద మరింత చిన్న డెక్కువతోనే దేగాని బండివాడి ఇష్టప్రకారం గుర్రం పరిగెత్తించేడు. ఆమెబండిలోనుంచి బైటికి మాస్తోంది. తనగా కొట్టా ఇసుకా పనికి పోతున్నాయి. రకరకాల కొట్టు కలగా వుల గంగా పేర్చిపట్టు కనిపిస్తున్నాయి. కొంతమంది వీరయ్యని బండిలో చూసి లోపలికి తోంగమానున్నారు అనుమానంగా. బండి మెలు దూరం పరిగెత్తి, ఎడంవేపు తిరిగి మినర్వాహాలుదగ్గర సందులూ గొంగులు తిరిగి ఒక ఆరుబాటిక దాబాదగ్గర ఆగిపోయింది.

వీరయ్య పద్య బండిలోనుంచి దిగారు. దాబా తాళం వేసివుంది. వీరయ్యవల్లీ తాళంతీసి తలుపుతోసి పద్మని లోపలికి తీసుకువెళ్ళాడు. రెండుగదులదాబా అది. ముందు గది పెద్దది. లోపలి గది చిన్నది, వంట కుపయోగించేది. పెద్ద గదిలో ఒక నవారు మంచం చిన్న ముక్కొత్తపీట వున్నాయి. అల్మారాలలో ఏమీ లేవు. ఒకదాంట్లో ఖాళీ డబ్బాలు వున్నాయి. కాపరం చెస్తున్న కళ్ళ ఏమీ లేదు అయినట్లు. పద్య, వీరయ్యవేపు చూసింది. “ఏం?” అన్నట్టు.

“భోజనం తెప్పిస్తాను. నువ్వుక్కడే వుండు. నీకు తోడు, ఓ చిన్న న్యాయ వుంటుంది. నన్ను ఏదో దయ్యం చూసినట్టు చూడకు. ఎటన్నా వెళ్ళావా?... ” అంటూ హెచ్చరిక చేశాడు. గడపదాటుతూ ఆమె మాట్లాడలేదు. వీరయ్య బల్బిపోగానే ఆలో చువలో పడింది. ఆమె ధైర్యం ఆమెకే అర్థం కావటంతో. ఆరిపోయే దీనపు కౌంతిలా, మరణించేవాడి తెలివితేటలులాగా వుంది ఆమె తేగింపు. బహుశా ఇంక వేరేగతి లేదనుకుంది.

వీరయ్య జట్టా ఎక్కి బజారు వెళ్ళాడు. అక్కడ ఓ పెద్ద హోటల్లో కారేజీ భోజనం తీసుకుని జట్టావాడికిచ్చి, “ఇంట్లో ఇవ్వు. మన మారమ్మని అక్కడికి పంపించు” అన్నాడు. జట్టా బల్బిందాకా అతే చూస్తో నుంచుని, తర్వాత హోటల్కి విదారు దుకాణాల తర్వాతఉన్న మంగలిహపులోకెళ్ళి కూర్చున్నాడు. మంగలిహపు ప్రాప్రయిల్లో ఎర్రగా, కుడిమట్టంగా వున్నాడు. బాంబు ముడతాడు ననక; ముందు కొద్దిగా క్రొవలగా వొడిరి దువ్వాడు. వీరయ్య కుర్చీలో కూర్చోగానే “దయచెయ్యండి, దయచెయ్యండి” అన్నాడు చాలా మర్యాదగా, అపాయంగా. వీరయ్య గర్వంగా నవ్వి చుట్టూ చూశాడు.

హపులో ఇంకా ఇద్దరున్నారు. ఒకడు తుండుముక్కలా వున్నాడు; గళ్ళయంగి కట్టి ఆకుపచ్చని చొక్కా తొడిగాడు; అతనికా మాజీ వైల్డన్. పద్యకిందల చాలాచోట్ల కుస్తీలో

గలిచి పేరు సంపాదించాడు. తర్వాత దుర్వ్యవసనాలు ఎక్కువై కుస్తీలు చూసేసి, ఇప్పుడు, తాలెంఖానా పెట్టి కిష్టలకి నేర్చుతూ వాట్ల పోషించుకుంటున్నాడు. అతనికి వీరయ్యకి మంచి స్నేహం. రెండోవాడు బక్కపల్పుగా వున్నాడు. క్షయరోగిలా అయిదు నిమిషాలకోసారి దగ్గతాడు. అసలే చామనచాయ మనిషి, ‘దుర్బుడత’వల్ల నల్లబారిపోయి వికారంగా వున్నాడు. స్త్రీఅంతా గుర్రపుందాలకు ధారపోసి, ప్రస్తుతం ఓ సొంత గుర్రబుండి మిగుల్చుకుని, బాడిగ తోలుకుంటూ కాలక్షేపం చేస్తున్నాడు. అతని కిద్దరు పసిపిల్లలున్నారు. మైసర్లపేర పెదవాళ్ళు రాసివ రెండేరాల భూమి మిగిలిపోయింది. దాంతో అతని భార్య కాలక్షేపంచేస్తూ మొగుడికి ఇన్ని మెతుకులు పడేస్తోంది. తన సాదరు ఖర్చుకు గుర్రబుండి బాడిగ డబ్బులు వినియోగిస్తూ వుంటాడు.

మాజీ వైల్డన్ పేరు వస్తాద్ గోవిందు. రెండవవాడిపేరు రత్నం. వీల్లెందరూ తమ అంతరింగిక వ్యవహారాలన్నీ ఈ హపులో మాట్లాడుకోటం చూయారు.

వీరయ్య స్థిమితిగా కూర్చోగానే వస్తాడు గోవింద్, నవ్వాడు. “వీరయ్య చూ జల్నగా కనపడుతున్నాడు చూ?” అన్నాడు రత్నం వేపుతిరిగి.

రత్నం పెద్దగానవ్వి ఒకసారిన్నగి, “చూశా—ఇండాక గోపాలంబండిలో పోతున్నాడు? జల్నగా వుండేడుమరి!—” అంటూ, మంగలివేపు తిరిగి, “నువ్వుయ్యోవ్! ఈయాల మహా నున్నగా చెయ్యాల వీరయ్యకి?” అన్నాడు. పెద్ద హాస్యం వినిరినట్టు తనకు తానే విరగబడి నవ్వుతున్నాడు. వీరయ్య మీసం దువ్వుతూ తనూ నవ్వేడు. నువ్వుయ్య, వస్తాడూ నవ్వాడు. వస్తాడు నవ్వు ఆవు కుని అడిగాడు. “పిల్ల కొత్తదండే! రత్నం చెబుతున్నాడు”

“చాలా కొత్తది గోవిందూ! ఓ పట్టాన లాంగడమకుంటా. చంగారిం లక్క.” వీరయ్య ఎదురుగా అద్దంలో తనప్రతిబింబాన్ని చూసి మురిసిపోయాడు.

వస్తాడు గోవిందు, “లక్క చూ పెళుసు జాగర్. ముక్కలై పోద్ది!” అని హెచ్చరిక చేశాడు.

వీరయ్య—“ఛా! నాకు తెలవదంట! కొత్తవేడికి—అడకలు గుడ్డి. ఇవో! తెక్కంటా!”

వస్తాడు నవ్వాడు.

“ఏం—నవ్వుతున్నావు?” రత్నం.

వస్తాడు — “ఇదివరకు ఓసారి... యామెండో తెల్సా! ముందువరస రెండుపళ్లు పూడిపోయినాయి; తెల్లారి, బంగారం పళ్లు కట్టించుకున్నాడు. అదీ చెబుతున్నా.”

“ఆరకం కాదులే. అంతధైర్యం ఎక్కడవచ్చిందీ! చేతిలో కానీ లేదు; తెలిసినగాలేవరూ లేరంట. ప్రస్తుతుండి చస్తావుండి. ఇంక యేడికి పోద్దంట? అయినా నూరమ్మని కావలా పెట్టినాలే” అన్నాడు వీరయ్య తనకు అనుభవంఇచ్చిన ధైర్యంతో.

మిత్రులిద్దరికీ అనూయకూడా కలిగింది. వీరయ్య ఆర్థికస్థితి వాళ్ళకి బాగాతెలుసు. ఓనెలదాటితే, వాడే తిప్పకుంటాడు ఖర్చు భరించలేక.

కారేజీ భోజనం అండేటప్పటికి, పద్య దొడ్లో బావిదగ్గర కాస్తాచేతులూ కడుక్కుని సిద్ధంగా కూర్చునివుంది. ఆమె మనస్సు ఆలోచనతో గందరగోళంగా వుంది. ఇంకా వాడు పంపుతానన్న అమ్మాయి రాలేదు. రెండు మూడుసార్లు ఎటన్నా బల్బిపోడాం అనుకుంది; కాని ఆకలిబా వేసిపోంది. చేతిలో కొనీలేదు. రెండో వీరకూడా లేదు. ఇదేమో సరికొత్త ప్రదేశం; ఎటు చూసినా ప్రమాదం గోచరిస్తున్నది. ఎవరుచూసినా తన వేపు గోళ్లు చాచుకుని, కరవొస్తున్నట్టే కనిపిస్తున్నారు. ఏమొకటి

మంచి - చెడు

చూసిగా చిరునవ్వులు బొలకబోస్తున్నాడు. నమాజంలో తనకి అందరూ క్షమించే. ఇటువంటి సమాజంలోకి చేరితే దబ్బు లేకండా పెళ్ళడం బుద్ధిపూర్వకంగా, గోతిలో దిగుతు! కాని ఇక్కడ! తను ఈ రాష్ట్రవర్తి! రాకటం ఏమిటి! అలా చన లేకుండా! కాని వేరే చేసేదేమిటి, అంతకన్న? తన కింత కన్న గర్వంతరం కనపడలేదు. ఒకసారి సమాజం దృష్టిలో తను 'చెడిపోయింది' అంటే ఇంక కాళ్ళకంటా చెడిపోయినట్లేవా? అయినా, అతన్ని రాసి, మాట్లాడి గేల్పుకోవాలి. ఇప్పుడే చే భయపడ మొందుకు? గర్విస్తే అని చెబితే దయలేదా! వేరే ఏకైకా పని చూపిస్తావేమో! అతనిలో మానవత్వం వుండదా? ఏమో! అతని నైపుణి చూస్తే బాటి, దయ వున్నట్లు కనపడలేదు. అయితే ఏం? జబ్బాలో తనకి అంటుకుండా కూర్చున్నాడు. ఏమో! అతని మంచేమో చెడ్డేమో, అతనితో మాట్లాడండే ఎట్లా తెలుస్తుంది...

జబ్బా వచ్చింది. జబ్బా దిగి టిఫిన్ కార్యయర్ తెచ్చి లోపల పెట్టాడు గోపాలం. అతని ఇంకా లే పన్నెంజేత అమ్మాయి చెంబుతో మంచినీళ్లు తెచ్చి పెట్టింది. అప్పటికి రెండు గంటలయింది. పద్మ గబగబ భోజనం వద్దించుకుని తినసాగింది. - రమ్మ ఆమెకేసి అదోరకంగా చూస్తూ కూచుంది ఎగుగుగా. పద్మ పది నిమిషాల్లో భోజనం పూర్తిచేసి, మంచినీళ్లు తాగి, నూరమ్మనైపు రీతిగా చూసింది. "నేను కాసేపు పడుకుంటాను. అత నొచ్చినాసరే వస్తు లేసకు" అంది ఆజ్ఞాపూర్వకంగా.

"ఎవర్ని నవ్వకేది? వీరయ్య భావనా! భావ సాయంత్రం ఏడు గంటలకి గాని రాదులే. గోపాలం చెప్పాడు" అన్నది నూరమ్మ. నూరమ్మ, బాధగా చామనచాయగా, ముక్కు మొగం రీదుగా వుంది. ఏ అలంకరణా ఆధరణాలూ లేవు, చెవి పోగులు, మాట్లైన లకణం రప్ప. ఆ అమ్మాయికట్టిన సుద్దలూ ముతకనే, షరి క్కుభంగా లేవు. పద్మ ఆలోచనలు చూసేసి మంచంమీద నడుం వాళ్ళింది.

పద్మ నిద్ర లేచేప్పటికి సాయంత్రం చీకటి వడుతోంది. అమ్మ కామెకు అలసట తగింది. మనస్సుకూతం కలకలా వుంది. వీరయ్య వస్తాడుకాబోలు, అని పూసాస్తూ కిటికీనుంచి దూరంగా కనిపిస్తున్న వివర్యాటాకిసు లైట్లకేసి చూస్తూంది. రాక్షసిక దులోనుంచి సినిమా పాట విడిచి చెవిసాకుతోంది క్రావ్యంగా - "భూవతి చంపితిన్-దుగడు" అని.

రైట బూట్లు వచ్చుచేంది. నూరమ్మ ముందే పరిగెత్తు కొచ్చింది, "భావ వస్తున్నాడు" అనుకుంటూ, పద్మ మంచం మీంచి లేచి నుల్యింది. వీరయ్య కూలుకూ వచ్చాడు. పూర్తిగా తాగినట్లు లేదు. ముసి కూలుకున్నాడు గాని, నిదానం తప్ప లేదు. మాట వ్యవంగా వస్తోంది.

"ఎందుకూ నిలబడదా? కూచో" అంటూ అతను, ముక్కురికిట మంచానికి రెండు గజాల దూరంలోకి లామ్మని కూర్చున్నాడు. అతని కళ్ళు జ్యోతులలే వున్నాయి.

ఆమె కూచోకండా, బహుశ అతనికి అందకుండా తక్కించు కోచానికి వీలైనచోట నిలబడి చూస్తోంది. ఇప్పటి అతని చాల కాన్ని చూస్తే ఆమె అనుమానం స్థిరపడుతోంది. వీరయ్య "ఇంకా లేదురు వొడల్లా" అన్నాడు. ఆమె విరికితనం, అనాయకత్వం అత నికి బాటి కలిగించాయి.

"నీ బుడేం ఏమిటి!..." అని అడిగింది, తెలిసి.

వీరయ్య పకపక నవ్వాడు. సిగరెట్లు ముట్టించాడు. "వుడ్డే కనూ! తెలియాలా?" అన్నాడు.

"అట్లాంటిదాన్ని కాదు. ఎక్కడన్నా వంట చేసుకుని బతుకునామని వచ్చాను. నీకు పుణ్యం వుంటుంది" అందామె కళ్ళ నీళ్లు తిక్కువగా.

"వంట చేస్తా? ఎవరింటా?" ఆశ్చర్యం ప్రకటించాడు. వీరయ్యకి జంతు తగిరింది - పెద్దంటి వీలేమో, పీలమిడికి రావమ్మ! అయితే అతనిలో ముండితైర్వానిచ్చే మధుపానం, పనిచేస్తున్నది. అతని బలహీనతను పద్మ కొద్దిగా గుర్తించింది. "ఎవరింటా? నన్నా వంటపని కుదర్చండి" అంది మర్యాదగా, బరిమాలుకున్నట్లుగా.

వీరయ్య తిరిగి నవ్వాడు. "నేను కుదిరించాలా! భేషగా వుండిలే! మరి నీకు మొగుడుందాదా?" నూరమ్మ ఇంకలా ఒక కొడిగిడుగు లాంతరు వెలిగించి పట్టుకొచ్చింది. గదిలో వెలుగు ప్రస రించేవరకూ, ఆభయాలూ ఒకర్నొకరు చూసుకున్నాడు పరీక్షగా.

పద్మకి ఏమనటానికి రోదటండేదు. ఎవరింటిలో వంటపనికి వస్తుకోవాలన్నా కొన్ని ప్రశ్నలకి జవాబివ్వరిగదా - అని ఆలోచిస్తోందామె. వీరయ్య, "చెప్పకే? నీకు మొగుడులేదా?" అని అడిగాడు.

"లేదు" అంది పద్మ.

"ఇంకెవరున్నారా?"

"ఎవరూ లేరు" పద్మ ఈ మాటన్నందుకు పస్తాయించింది తర్వాత. వీరయ్యకింక ధైర్యం చిక్కింది. "నిన్నువడు, వంట పనికి పెట్టుకుంటాడంటా? ఒకవేళ పెట్టుకున్నా వాడూ పెద్దమని షేగా! ఎప్పుడో నీకట్లో నిమ్మ చెయ్యిపట్టుకు లాగుతాడు ఏంచేతా?"

నిజమేమో! అందరు, మగవాళ్ళు, పెద్దమనుషులే ఆయిరి. ఎట్లా ఇక?

వీరయ్య ముక్కురికిటమీదనుంచి లేచి నిలబడ్డాడు. "అమ్మాయీ! కిచ్చిపూసా, భోతున్నావుగాని, నీకు ఇదే బోయి, అలోచించు" అంటూ, అటూ ఇటూ వచారు తెయ్యిపాగాడు.

ఏమిటది? తెలుస్తూనేవుంది! కాని - కాని - అమెకి ఈ బ్రులైపోతుంది ఈ సమస్యలో. ఈవరంగా పారిపోలే! తెలు డాత్రం - "రా అమ్మ" అని అదరించేనా కృపకున్నాడు! సావ్యం లేనిదే ఎవరూ ఇతరులకి ఉపకారం చెయ్యరు. ఇక ఆలోచించ టాని కేంతుంది? ఆమె వెళ్ళి, వీరయ్యచేరులు వట్టుకుంది; కళ్ళలో నీళ్లు నిండాయి.

"అబ్బదాన్ని చూస్తే ఇంకో ఉద్దేశం కాదా నీకు!" అంది గంతలు కరిగిపోయేట్లు.

వీరయ్య నిలబడిపోయాడు, నవ్వాడు చూసేసి. ఏం చెప్పారీ? ఎట్లా చెప్పారీమె? "ఇదవది వుంటేవంటి వరే, రాణిలా గుంటావు. లేదా, ఎట్లానో రాణి చేసుకుంటా. వీరయ్యని తక్కిం మును యాడికిపోతా, ఈ జంతులలో?" చివరి అయ్యాధం తెదిరింపు అది ప్రయోగించాడు. ఆమె ముక్కుమీదులు పోగాయి...

సంవరంగారు కుభలేఖలు అచ్చయించాడు. తెల్ల కైలాఖ మానంలో. కాళ్ళు రరావు తరపున పొందురంగారావు మఱి ఇఖరు స్నేహితులకన్న ఇంకెవరూ రారేదు. పెట్టికాడుకుభలేఖ

బంధువులు చాలామంది వచ్చారు. పెళ్లి ఒక్కరోజే నిరాడంబరంగా జరిగినా, చాలా ఉత్సాహంగా జరిగింది. వున్నంతలో నుందరంగా భారాళంగా ఖర్చుచేశాడు.

పెళ్లి కొడుకుతరపున లాంఛనాలకోసం పోట్లాడానికి పాండు రంగారావు నడుము కట్టుకున్నాడు. “ఒరేయి, భాస్కరం, అలక పాస్పువైన ఏం అడుగుతావు? చెప్పి” అని ప్రశ్నించాడు.

“ఏమీ లోచడంలేదురా. నీకు పెళ్ళయిపోయిందిగా, అనుభవజ్ఞుడివి. నువ్వే అడుగు.”

“నీ మొఖం! నీ పెళ్లికి - నేను అడగడం ఏమిటిరా? - బాగా ఆలోచించి అడుగు. మామ అన్నవాడు, అలకపాస్పుపై అల్లుడి కోర్కె తీర్చటానికీ, ఏడులోకాలూ తిరిగి మాడుచేరువుల నీళ్లు తాగాలి అని మన ఆచారం.

తైల సన్నాయిమేళం కల్యాణిరాగం మంగళకరంగా విన పడుతోంది.

అలకపాస్పుగదిలో ఆడవాళ్లు గుమిగూడి నవ్వుతూ కేరిం తాలతో పెళ్లి కొడుక్కి వ్రాపిరాడకండా చేస్తున్నారు.

పాండురంగభార్య లీలకీ 18 ఏళ్లుంటాయి. ఆమె అందుకుంది. “అడుగు అన్నాయి! నీయివ్వం వచ్చింది. నైకిలూ, వుంగరం, రిస్టువాచీ...” అని చెప్పకుపోతోంది. ఆమె.

భాస్కరరావు, ఊహం... ఊహం... ఊహం... అంటున్నాడు.

“మరేమిటిరా!” అన్నాడు పాండురంగ. “కొంపతీసి, ఏనుగులూ, గుర్రాలూ, కావారేం.” అన్నాడు.

“ఎత్తే. కాదురా. వుండు. బాగా ఆలోచించనీ.” అందరూ రెండునిమిషాలు నిశ్శబ్దంగా నిల్చున్నారు.

“పాండు! నాకోరిక నెరవేర్చి అలక తీర్చిదివరన్నావు?”

“అదీ తెలియరా? మీ మామగారే!”

“అయితే మా మామగారితో చెప్పి. చెబుతావా?” గ్యారంటీ కోసం నిరీక్షిస్తూ ప్రశ్నించాడు భాస్కరం.

“ఏమిటిరా అది! ప్రాజాలు లోజేస్తున్నావు? చెప్పి— నేను స్వయంగా మీ మామగారితో చెప్పి— పూరికే చెప్పిగాదు, పోట్లాడి నీ కోర్కె నెరవేర్చటానికే చేస్తాను.”

ఈ సంభాషణంతా నుందరంగానూ గది తైల నిల్వని వింటున్నాడు, అనందంగా, కొంత ఆందోళనతో. భాస్కరరావుతో అయిన కొంత పరిచయంవున్నా, అతనిపై ఎంత స్వతంత్రం వున్నా, ఇప్పటికే అల్లుడు. ఏమడుగుతాడో! పిరజాకాత వారేమి కోరడం అనే ప్రశ్నం వుండాయనకి. లోపలగదిలో గంధం, మత్తెలూ వాసనలు గుమాయి వున్నాయి. పట్టుచీరల రాపిడి, కొత్తచీరల వాసనా, పెళ్లింటి కళిని సమకూరుస్తున్నాయి. ఈడువచ్చి పెళ్లికొని పడుచులూ, నైకైన పెద్ద యువకులు, ముత్తైదువలూ, భాస్కరరావు ఏంకోరుతాడో అని చాలా ఆసక్తితో, ఒకరిని ఒకరు చూసుకుంటూ గొణుగుకుంటున్నాడు.

“నాగుమాస్తా వుద్యోగం భాయం చేయించును” అన్నాడు భాస్కరరావు, మాతాత్మగా. పాండురంగ కోయ్యబారిపోయినాడు. అదేమిటో అర్థంకాని పడుచులు గొణుగునవ్వారు. పెద్ద ముత్తైదువలు ఒకరి మొహాలు ఒకరు చూసుకున్నారు.

తైల నిలబడి నిరీక్షిస్తున్న నుందరంగారికి ఈ మాట విన పడింది. ఎంత యధార్థమైన కోరిక! తను పెళ్లి చేసుకున్న కొత్తలో వుద్యోగం వుంటుందో వ్రాడుకుందో అన్న సందిగ్ధంలో పడి కొట్టుకులాడిన రోజులు జ్ఞాపకం వచ్చాయి అయినకి. ఈ యువకుడి ముందు జీవితం, అనంతంగా వరుచుకుని వుంది. తీవ్రనయోగ

సాఫీగా నడవాలంటే అటువంటి గ్యారంటీ అవసరమే. ఎంత దారుణమైన నిజం! నుందరంగారి కళ్ళు చెమ్మిగిల్చాయి. గోడకి చేరిగిల పడిపోయినాడాయన. ఉంగరం, నైకిలు, రిస్టువాచీ వంటివి ఈ కోర్కెముందు, అత్యల్పం... జూనియర్ గుమాస్తా వృద్ధయాం దోళన, తాపత్రయం, పీనియర్ గుమాస్తాగారికి బాగా అర్థమైంది. మనసు కరిగింది.

పాండు రెండునిమిషాలకి లేచుకున్నాడు. పడుచు నవ్వులతో అతని చెవులు, గింపురుమంటున్నాయి; కాని లోపల్లోపల, భాస్కరరావు కోర్కెలో ధ్వనిస్తున్న యధార్థం, భవిష్యత్తు గురించి ఆ యువకుని కున్న భయం అతన్ని, వృద్ధయాన్ని కదిలించినవాయి. భాస్కరరావు ఇంకేం కోరినా, పాండు మాడానిడి చేసి వుండేవాడు; ఇప్పుడు, మామూలు లేకండా గదివిడిచి బైటికి వచ్చాడు; నుందరంగారి చెమ్మిగిలిన కళ్ళమాతాడు, తన మొహమూ వివర్ణం మయిందని తెలుసతనికి. పాండురంగని యాడగానే నుందింగారు, చిరునవ్వునవ్వాడు. అనందం, విషాదం కలిసి నవ్వడి. “అట్లాగే నాయనా. నా చేతనయినంతవరకూ ప్రయత్నించి, ఆ వుద్యోగం భాయం చేయిస్తానని చెప్పి. భోజనాలకి వేళయింది, లేచి రమ్మను అల్లుడీ. ఇదిగో ఈ వుంగరంవేలికి పెట్టా కోమను” అన్నాడు దున్నమైన కంఠంతో.

పాండు భాస్కరరావుకి వుంగరమిస్తూ, ఆమాటలు చెప్పాడు. భాస్కరరావు అలకపాస్పు దిగి బైటికివచ్చాడు. మామగారు వెళ్ళబోతోంటే పిలిచి, “ఎందుకు మామయ్యా ఈ వుంగరం ఒకటి!” అన్నాడు, యధార్థమైన సానుభూతితో.

“మీ ఆత్మయ్య ముచ్చటపడింది, చేయించాను. ఇక దాని వుపయోగం అంటావు! ఏదైనా ఇబ్బంది పట్టినీ అంటే చప్పన వుపయోగిస్తుంది నాయనా వేలిన వుంగరం; అంతకంటే మరేమీ లేదు” అన్నా డాయన.

భాస్కరరావు, “వీళ్లంతా నన్ను హుగ్గోపెట్టి, కోడికంటూ కోరికేగాని వీలేదన్నార మామయ్యా. నా నిజమైన కోర్కె అదీ; చెప్పేకాను” అన్నాడు నిమ్మలృపంగా నవ్వుతూ.

పాండు ఇప్పటికి లేచుకున్నాడు. “వారి పోరా బడుద్దాయి, ఈ కుడాన దేవుడు ప్రత్యక్షమై నీ కేంవరం కావాలన్నా, ఆ గుమాస్తా బుద్ధివంతులకీ— అదే కోరేట్టున్నావు!” అన్నాడు ఎగతాళిగా.

నుందరంగారు అందుకుని, “అవును నాయనా నిజమే అంత! అకలి అయ్యేవాడు దేవుణ్ణివ్రతం ఏమడుగుతాడు, అన్నంగాక! భాస్కరరావు కోర్కె చాలా సబబయినది. జీవితంలో మెడకోడోలు కట్టుకుని ప్రవేశించేవాడికి భయం సహజమే” అన్నాడు. తర్వాత అందరూ కులాసాగా నవ్వుతూ భోజనాలకు వెళ్లారు.

భోజనాలయినాక అంతా తాంబూలాలేసుకుంటూ మార్చున్నాడు. మువ్వకారు పంపించిన గ్రామఫోను వాగుతోంది. పాండు రంగ అన్నాడు, “ఏమిరా భాస్కరం పెళ్ళయింది; సరేగాని, ఇప్పుడున్న ఇంట్లోనే వుండదలిచావా, మారతావా?”

“అయిల్లు మార్చాలిరా. నాకు నచ్చటంటే దాయిల్లు. మా త్రయ్యకి బోధిగా ఇవ్వంలేదు.”

“నెలెల ఈ యింట్లో ఇంకోపోర్ను భారీ అవుతుంది. అందులో పెడునువుగాని నీకొవరం. సరే” అన్నాడు నుందరంగారు.

పాండురంగ భాస్కరరావు భుజంపట్టి “భరే మామగార్ని పట్టేకావురా అబ్బీ. అదృష్టవంతుడివి.” అన్నాడు.

“నిజమే,” అన్నాడు భాస్కరరావు. “నీకోచ్చినలోలేమిటి, నను, అదొకవంతుడినని చూడకునా. మరి”

మంచి - చెడు

“అమ్మమ్మ! పెద్ద అమ్మమ్మ! మా మామ, మా మురికి నోరు మరీ పెద్దది చేశాడురా గారాబం ఎక్కువ చేసి; నా తాడు తెగు తోంది.” అమ్మల ఎక్కడో ఆడవాళ్ళల్లో అలజడీ నవ్వులూ విక వడ్డాయి.

అందరూ నొట్టన నవ్వులు. “మనవాళ్ళ నరిగతి నాలుకొజులు పోలేగాని లేలదు” అన్నాడు భాస్కరరావు. అందరూ తిరిగి నవ్వులు.

37

అల్లుడికి మామయి! ముందిప్పించి వ్యాధి కొంతవరకు నయం చేయించాడు ముదర్మనంగారు. శేఖరం తీరిగా ఆలోచించాడు. ఇంతవరకు తనకు స్వతంత్రంలే దీ ఇంట్లో. కానీ కావా అన్నా పెళ్ళానోస్తే, మామతో అడగవల్సివస్తోంది. ఇట్లా కాకుండా తనేదైనా స్వతంత్రంగా వ్యాపారం పెడితే? హాయిగా స్వతంత్రంగా ఖర్చు పెట్టుకోవచ్చు, అని ఆలోచించుకున్నాడు. కెజవాడంతా తిరిగి వచ్చాడు ఆపుట. రాత్రి భోజనాలయినాక, మామగారూ భార్య వుండగా మెలిగా సంభాషణ లేవ నేలైతే. “మావయ్యా, నేను...” నీళ్లు నవలసాగాడు;

“ఏదో చెప్పరాదా! ఎందుకట్లా నానుడు చేరం చేస్తావు?” అన్నాడు ముదర్మనంగారు. ఇటువంటి సంభాషణ పర్యవసానం ఉత్పేసని ఆయనకి బాగా తెలుసు.

“నేను వ్యాపారం పెట్టానండి...” అల్లుడు కొంత గొణు నడుగా అన్నాడు.

“ఏమిటి? వ్యాపారమా? ఏంవ్యాపారం?” మామగారి గొంతులో సందేహం, ఆగ్రహం ఒక్కసారి ప్రతిధ్వనిస్తున్నాయి.

“గవర్నర్ పేటలోనండి...” అల్లుడు ప్రాణాలు అరచేతిలో పెట్టుకుని మాట్లాడతాడు.

“గవర్నర్ పేటకేం వచ్చింది పోయ్యేగాలం? బాగానే వుందిగా”

“అని కాదండి. గవర్నర్ పేటలో ఎక్కడా కవరింగ్ నోల్స్ వగలకొట్టులేదు. ఆ చేరం పెడితే నాగా సాగుతుందండి”

“అయితే ఏమంటావయ్యా?”

“ఏదో చేరం చేసుకుంటూ నెమ్మదిగా కాలక్షేపం చేస్తా నండి. అదీ నా వుద్దేశం.”

ముదర్మనంగారు ఆలోచించసాగాడు; అల్లుడికి ఏదో పద్దుద్ది కలిగినట్లున్నది. చేరం అంటూవుంటే ఒకచోట పడివుంటాడు. మంచిదే. కాని కొన్ని వేల ఈ పకీర్ పెధవని నమ్మి చేతికియ్యటం ఎట్లా? ముందు కొట్టు చూసుకురమ్మని, తర్వాత ఆలోచిద్దాం అనుకున్నా డాయన.

మామగారు ఏమంటాడో అనుకుంటూ భార్యతంక నాలిగా చూశాడు. శేఖరం తనను బలవర్మమన్నట్లుగా.

సరోజని అతని బాధ గ్రహించింది. అతని వుద్దేశం ఆమెకి వచ్చింది కూడా. అవును, చెడుతిరుగుళ్ళు చూసేసి ఒకచోట పడి వుంటా డనుకుం చామె.

“ఆయన అన్నమాట నిజమే నాన్నా. ఆలోచించు” అంది మామయి.

“అట్లాగేలే అమ్మా. ముందు కొట్టు ఎక్కడో చూశానా?” అన్నాడు అల్లుడివంక తిరిగి.

“ఓ...” అనా. డు శేఖరం.

“ఎక్కడా?...?”

“గవర్నర్ పేట పెంటర్! ఫర్మాంగుడూరంలో వుంది.”

“అదే ఎంత?”

“పాతిక రూపాయలు”

“కొట్టు వికలంగా వుందా?”

“అ!”

“అయితే, కవరింగ్ నోల్స్ వగలు వికం పెనీ—వివూరుది... నికరాలు నేకరించావా?”

“అవన్నీ నిద్రంగా వున్నాయండి. వీర్యాలు శేయించి, ఒక పేజులూ, రెండు కుర్చీలు కొంటే పరిపోతుందండి”

“నెట్టుబడి ఎంత వుందా?”

“నగలమీద ఓ వెయ్యి రూపాయలు; ఫర్నిచర్! ఇతర ఖర్చులకీ ఓ ఐదు వందలూ ఐతే చాలు”

“బితే—మంచిరోజు చూసి సారంభించు. వగలకు అర్గర్ ఇచ్చు. వగలు ఏ వూలో కొంటావన్నావు?”

“బందర్ లోనండి. అక్కడ మంచి కంపెనీ లున్నాయి”

“నేనూ కనుక్కుంటానులే. రేపు ఉదయం వుంచాంగం చూసి మాట్లాడదాం. పోయి పడుకో” అన్నాడు మామగారు.

శేఖరం వికసిత వదనంతో గదినుండి నిష్క్రమించాడు. అతను వెళ్లక తండ్రి మామయితో “ఈ పకీర్ పెధవ స్థిమితంగా మార్పుని వ్యాపారం చేస్తాడంటావా?” అని అడిగాడు.

“ఎందుకు చెయ్యిదు నాన్నా? ఆశీర్వాదాన్ని నొట్టే ఆలిపే కాకరీమూ ఏమన్నావా! మార్పుని అమ్మలమేగా? ఆయనకి సంపాదనం లేని ఏమిటో, డబ్బుంటే ఏమిటో తెలిసినట్లుంది. అంతగా, కచ్చకాలం వచ్చి—కేజించి మేలేంచమన్నాడు, వ్యాపారం మునిగిపోతుందీ! పోనీ; చూడు నాన్నా—నాకోసం, ఈ చొక్క పనీ చెయ్యలేవా?” అన్నది మామయి గారాబంగా.

“ఒరి పిచ్చిసిల్లా! నేను డబ్బుకి జంకుకున్నా ననుకుంటున్నావా? కాదు. ఈ పకీర్ పెధవ ఈ డెగ్గా సానికొంపల్లో తగలేనుకుంటాడేనా నని—నా శేంక. ఇప్పటికి అనుభవిస్తున్నాం చాలదా?”

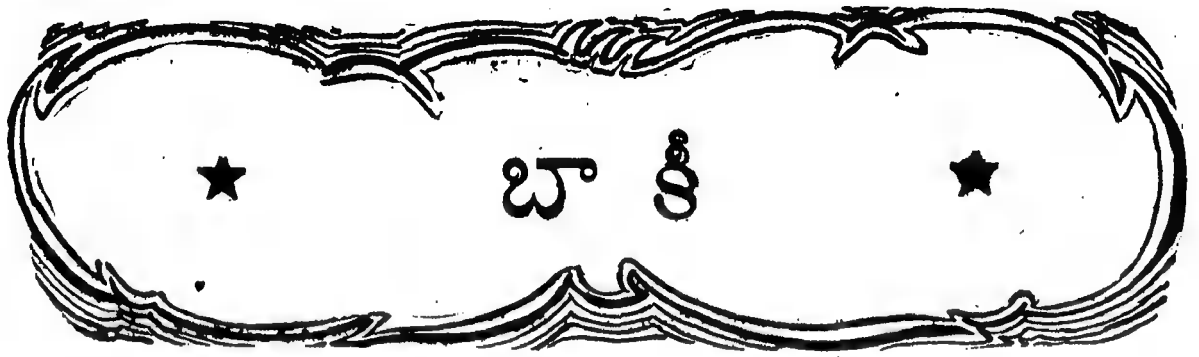
నరోజినో నవ్వుకూ, అంకి. “పో నాన్నా, పేదనోడూ, ఆయన్ని గువ్వ వకీరు, నకీరు అవకు. నాకు కోసం వస్తుంది.”

“అననులే అమ్మా. ఎంత పక్షిరైనా మొగుడాయె నీకు. ఇంక అననులే” అంటూ ఆయనా నిష్క్రమించాడు గదినుంచి. ఆయన వెళ్లక సరోజని గదిలో పెద్ద బల్బు ఆశ్చేసి, ట్రాన్స్ ఫార్మర్ బల్బు వదిలిగించి, పడుకుంది. పైకి ఆమె చొళ్ళు నయమైనట్లు కనిపించినా అలోలోపల బాధ తప్పటంలేదు. తండ్రి, వినతల్లి బాధపడతారని మూలగటంకూడా చూసేసింది. శీతలంలో ఇంత డబ్బుండి నూడా, తనేమీ తప్పచెయ్యకుండా కూడా, ఈ నరకబాధ ఏమిటా అని కుమిలిపోతుందా అనాయకురాలు. తనకీ ఇప్పమే—భగ్గమీద. కాని ఈ ధనోరం ఏమిటి? ఆమె ఆలోచిస్తూ మగత నిద్రలో పడింది.

శేఖం, తనగదిలో పడుకుని ఆలోచిస్తున్నాడు. బందరు పెర్మిలే చాలా బాగుంటుంది. ఒక మిత్రుడు చెప్పాడు. అక్కడ నాలులో చక్కని పిల్లలుంటారట. అందరూని అందగతేలు. నర్తాలక్కడికి తప్పకందా... ఇనే ఆలోచనలతో నిద్రపోయాడు శేఖరం. కలలోనూడా బందరే జ్ఞాపకం వచ్చింది.

[ఇంకా వుంది]

“వీరీ విషయం తెప్పల్పినప్పుడు
దుకు చాలా విచారంగావుంది.
ఏం చేయమో అతని నరం తల్లి చెప్పవల్సి
వస్తుంది. ఇక్కటి విషయంకూడా కాదు
యిది. రెండునందర్నారల క్రితం సంగతి.
సరిగా యిదేవేళకు జరిగింది. బాగా ఆలో-
చిస్తే ఇహూ నీకే గుర్తురావచ్చు”
అన్నాడు విశ్వనాథం నడుస్తూ.

సత్యం అతని ప్రక్కనే నడుస్తున్నాడు.
విశ్వనాథం యిలా అనటం అతనికి చాలా
ఇక్కర్నం కలిపించింది. ఈ ధోరణి... తనకు,
విశ్వనాథానికి మధ్య ఎప్పుడూ రానిది.
అటువంటిది, అగస్త్యుడుగా, తనకు బాధ
కలిగించే పద్ధతిలో యిలా మాట్లాడుతున్నా-
డంటే సహించరానిదయింది.

“నే నెంతగానో ఆలోచించాను. ఏం
పాలుపోలేదు. అందులోనూ నువ్వు చెప్పా-
ల్పినప్పుడు నుకు విచారించే విషయం అంత
కన్నా కనబడలేదు.” అన్నాడు సత్యం.

విశ్వనాథం ఆక్కర్నంగా ఆగిపోలేదు.
అతనిసలు ముఖం ఆక్కర్నంగా పెట్టనూ
పెట్టలేదు. చాలా మామూలుగావున్నాడు.
ప్రక్కనుంచి చాలా దగ్గరగా పోయిన
కాదుని మెలకువగా తప్పుకున్నాడు సత్యం.

“అయితే గుర్తురావడమేమిటి?”
“ఊహ.”

“మరోడు చాలా రద్దీగావుంది. అలా
పోదాంపది.”

ఇద్దరూ ప్రక్కనందులోకి తిరిగి ప్రకాం-
తంగా తిరుక్కు యిల్ల మధ్య నుంచి వదిల
సాగారు.

సత్యం చాలా ఆదురా పడుతున్నాడు.
కొద్దిగా చికాకు, ధయం అతని కళ్ళలో
వృద్ధిగా కనబడుతున్నాయి.

“నవ్వన చెబుదూ!”

“తెప్పమంటావా?”

విశ్వనాథం సంకోయాన్ని చూస్తే సత్యం
ని అతికారముంట నెత్తికెక్కింది ఏమిటిదీ
ఎటుగా తెల్లకుండా? విదోవిషయం అనూం-
తంగా ఎదురువచ్చి, తనకు సంధిగంలో
తెట్టి కుర్చీ తూర్తిగా తప్పకుండా బాధ
పెట్టిన మొదలు?

సత్యం మాట్లాడకుండా ఒకసారి తీవ్రం
గా విశ్వనాథం ముఖంవంక చూశాడు.

“చెబుతే నువ్వు బాధపడతావేమోనని.”
“పడను.”

“చివరికి యీ విషయం నేనే ఎత్తవల్సి
వచ్చినందుకు.”

“ఏవిషయం?” సత్యానికి చిరాకు
వేసింది.

విశ్వనాథం తలపటా యిస్తున్నాడు.
సత్యం తన ప్రాణస్నేహితుడు. అతనితో
యీ విషయం ఎలా చెప్పటమా? అన్న
ట్టుగావుంది అతన్ని చూస్తే.

“కూర్చుందాంపది” పార్కులోకి
వచ్చాక అన్నాడు. కూర్చున్నారపోయి.
సత్యానికి చాలా ఆశ్చర్యం గావుంది
“చెప్ప చెప్ప” అంటున్నాయి అతనికళ్లు.

కొమ్మూరి వేణుగోపాలరావు

ఎలా చెప్పేదా అనుకుంటున్నట్టుగా
వుంది విశ్వనాథం పరిస్థితి. మళ్ళీ రెండు
నిమిషాలు తలపటాయించాడు. ఏమను
కున్నాడో ఎమో చివ్వరికి చెప్పటానికి
విశ్వయించు కున్నట్టున్నాడు.

“రెండేళ్ళక్రితం యీ పార్కులో మని
ద్దరికీ జరిగిన సంభాషణ గుర్తుకు వా?”
అన్నాడు మెల్లిగా.

“ఏ సంభాషణ?”

విశ్వనాథం మళ్ళీ చిక్కులో పడ్డాడు.
“నువ్వలా అంటే ఏం చెప్పేది? ఈ విష-
యం మాట్లాడటం యిష్టంలేదని మొదటనే
చెప్పాను. అనసరంకొద్దీ సగం తచ్చి
అడుగుతున్నా నన్నమాట. అటువంటప్పుడు
నువ్వు కొంచెం గుర్తుతెచ్చుకుని మాట్లాడాలి
అన్నాడు మెల్లిమెల్లిగా.

“మీండు విషయమేమో తెలిస్తే గుర్తు
తెచ్చుకునేందుకు ప్రయత్నిస్తాను”
అన్నాడు సత్యం చాలా మామూలుగా
తుండడానికి యిది, నూ.

“అయితే నీకేం గుర్తులేదన్నమాట?”
“ఊహ”

“సరిగ్గా రెండేళ్ళక్రితం యీ పార్కులో
కూర్చుని...” విశ్వనాథం ఆపాడు.

“చెప్ప”

విశ్వనాథం నేటులోంచి సిగిరెట్టు పెట్టె
తీసి ఒకటి సత్యానికిచ్చి, ఒకటి తను
తీసుకున్నాడు. వెలిగించారు.

“నువ్వు నన్ను ఒకవిషయం అడిగావు.”
“ఏ విషయం?”

“మనం మళ్ళీ మొదటికి వస్తున్నామి.”

సత్యం విసుక్కుని “అందుకే నే అంతా
ఒకసారి చెప్పమని చెప్పానుగా” అన్నాడు.
అతని వాలకం చూస్తే కొద్దిగా ధయపడి
నట్టు కనబడినా ఎక్కువ ప్రయత్నాన్ని
పూహిస్తున్నట్టు లేదు.

“సరే నూటిగా చెప్పేస్తున్నాను” విశ్వ
నాథం గొంతు సర్దుకోబోయి మళ్ళీ అస్వా
ధవికంగా కనబడవచ్చునని చూశాడు

“నువ్వు నన్ను వందరూపాయలు అడి-
గావు?”

సత్యం ఉలుక్కు పడ్డాడు “నేనా?”

“అదుగో. అలా అంటే ఏం చెప్పేది?”
అన్నాడు విశ్వనాథం చెదిరిపోయి.

సత్యం సర్దుకుని “చెప్ప” అన్నాడు.

“వందరూపాయలు అడిగావు. ఎందుకడి-
గానో కూడా చెబుతాను. ఆత్మారంటికి
పోయేందుకు డబ్బులేదు. అక్కడకు అడ్డది
కొనుక్కొని తీసుకుపోవాలి” అని అడిగావు
నే నెక్కడుంచో అవధిపడి తెచ్చి
యిచ్చాను.

సత్యం చాలా బాధపడి “నేనెంత బుర-
బడ్డలు కొట్టుకున్నా గుర్తురావటం లేదే
అన్నాడు కాట్టు పీక్కుంటూ.

విశ్వనాథం ఏం మాట్లాడలేదు. చూస్తూ
పూరుకున్నాడు.

ఆత్మారంటికి భార్యను తీసుకువచ్చేందుకు
పోయేందుకు డబ్బువిషయం బాధపడిన
మాట వాస్తవమైతే లీలగా గుర్తుకువచ్చు-
న్నది సత్యానికి. కానీ తను ఆ డబ్బుకోసం
విశ్వనాథాన్ని అడిగాడా? అతనిదగ్గర తీసు-
కుని యిన్నాళ్ళు యివ్వకుండా పూజ
... ..

బా క్తి

“నీకు మతిమరుపు అనేది అందరికీ స్వాభవికంగా ఉన్నదని ఒక్కటంటావా?” అన్నాడు విశ్వనాథం ఒకనిమీదం ఊరుకుని.

“ఆ విషయం నీకన్నా నాకే ఎక్కువే తెలుసు.

“నీ యిద్దం శేనంతకంటే ఎక్కువ చెప్పడు, నీకా విషయం గుర్తుకచ్చేందుకు ఋణావులు అంతకన్నా చూపేందుకు ప్రయత్నించడు. అది మన స్వేచ్ఛానికే కలంకం. నే నసలు అడక్కుచోయేవాణ్ణి కాని నాతలకు వింటిన అవసరం రాబట్టి...అంటూ ఆగిపోయాడు.

అ తి మూ త్ర వ్యాధి వారం రోజులలో నెమ్మదించును

మూత్రములో అధికముగా చక్కరపోవుట అతిమూత్రవ్యాధిఅంటారు.(Diabetes) ఇది యింత ఉపద్రవకరమైన వ్యాధిఅంటే దీని పొందినవాడు అరోజు కారోజు మృత్యువుకు అవన్నబోతుంటాడు. దీనికి దాక్షిణ్య ఇన్సులిన్ ఇన్జెక్షన్ మూత్రము కనిపెట్టాడు. వాటివల్ల వ్యాధి పూర్తిగా నయం కానేరదు. ఇన్జెక్షన్ గొలుతు వున్నంతకాలము మాత్రం చక్కర తక్కువగా ఉంటుంటుంది. ఈజబ్బు అడ్డం లలో ముఖ్యమైనది దాహం, అకలి, కరచుగా చక్కరతో మూత్రము నయలు వెడలటము, మరద మొదలైనవి. ఈ వ్యాధి ముదిరితే రాంపుండు, కరువులు, కంటిపోర ఇతర దిక్కులు వంధించును. వీనస్ ఛారమ్ అధునిక కాత్రంలో అద్భుతమైన దిక్కు. దీన్ని వాడటం వల్ల నేరకు నేలమంది మృత్యుముఖం నుండి జయించుతాడు. దీన్ని వాడితే రెండవ లేక మూడవ రోజునుండే మూత్రములో చక్కరం తగ్గింది అత్యధికమూత్రము గూడ విశాదమైంది. మూడు రోజుల కరువాతి మీకు బాగా తేలిక అవుతుంది. దీనికి నిత్యం లేదు. ఇన్జెక్షన్లు అవసరం లేదు. ఇంగ్లీషులో వివరములుగల కర మూత్రానికి వ్రాయండి. ఉచితంగా పంపుతాము.

|| దీక్షం బుక్లెట్ లెదురు. 6-12-61 లు పోటీంగు పోటీకి ఉచితము వీనస్ రిపెర్స్ లేటెరేటరీ, పోస్టాఫీసు నం. 587, కంకా (A. P.W)

నత్యానికి ఏంజూట్లాకాలో తోచక మాట్లాడలేదు.

“నే నబద్ధం చెప్పానని అపవక్త్యుకం లేదుగదా.”

ఈ మాటకు నత్యానికి నిజంగా కోపం వచ్చింది. “నువ్వెంత అసహ్యంగా మాట్లాడ తావని అనుకోలేదు, నేను అంత నీచుడ్ని అనుకున్నావా? నేనాడు.

విశ్వనాథం రెండునిమిషాలు ఆలోచించి “తప్పదు గనక అలా అనవల్సివచ్చింది. నగం చచ్చి నేనడిగాను యీ విషయం. తరువాత నీ యిద్దం ఇక పోవాంపద” అని లేచాడు.

ఇద్దరూలేచి నిల్చున్నారు.

నత్యం ఏం మాట్లాడటంలేదు. అతని భోరణిమాస్తే బాగా ఆలోచిస్తున్నట్లుగా వుంది. విశ్వనాథం తన తిరిగి పోయేసంధు చచ్చాక “ఈ విషయాన్ని మనస్సులో పెట్టుకుని బాధపడకు నువ్వు యివ్వగలిగి లే నే యియ్యి అయితే ఒక్కటి ఇస్తే రేపు పాయంత్రానికే యిచ్చే ఏర్పాటుచేయాలి. ఆ తర్వాతయిచ్చిపూడా ప్రయోజనం వుండదు” అని బుజంకట్టి వెళ్లిపోయాడు.

నత్యం యింటికే చేరుకున్నాడు.

తలనిండా ఆలోచన. రెండుసంవత్సరాలక్రితం తన విశ్వనాథం దగ్గర ఎప్పుడు డబ్బుతీసుకున్నదీ గుర్తు తెచ్చుకొన్నారని మహాప్రయాస పడుతున్నాడు.

ఆలోచనలో అమితంగా బాధపడి ఆ తూట భోజనంకూడా పరిగ్గా చెయ్యలేక పోయాడు.

“ఏమిటి అంతశీత్రంగా ఆలోచిస్తున్నావా?” అనడిగింది భార్య అన్నం తింటుంటే.

“ఏంలేదు.”

“ఏం లేకపోవటమేమిటి? అన్నకుంకా వదిలేస్తా...”

నత్యం విసురుగా కంకంబగ్గర్నంచీ లేచిపోయాడు. ఆమె రెళ్లలోయింది.

ఈజనైర్ లో కూచుని కళ్ళుమూసుకుని సతమత మవుతుంటే మళ్లీచచ్చి ఏమిటంత యిదవుతున్నాయో నాక్కూడాచెప్పయా?” అనడిగింది.

నత్యం కొద్దిగా విసుక్కుని “నన్ను చంకక యిక్కడినుంచి వెళ్లిపోకావా?” అన్నాడు. “వేరుపాటిలేనీ కాయ!” అని నిలవటం అతనింకా అలవాటుచేసుకోలేదు.

ఆమె ముఖం ముడుచుకుని అక్కడనుంచి వెళ్లిపోయింది.

“విశ్వనాథం యివాళ చాలావిచిత్రంగా మాట్లాడాడే” అనుకున్నాడు, నత్యం. నిజంగా తన అతనిదగ్గర అప్పుచేసిన మాటే వాస్తవమైతే యిన్నాళ్ళ నుంచి యివ్వకుండా వ్రాసుకోవటం తమింజగాని నేరమే. అందులోనూ అయిదు పదికాదు. వంద రూపాయలు.

విశ్వనాథం తనలో అబద్ధం చెప్పడుగదా.

ఆమాట అతను అన్నండుకే యింవాళ తనంతో కోపంలేదున్నట్లుగా. మళ్లీ ఆ పాయంటును గురించే ఆలోచించటం తనకే పాపం.

కాని ఎంత తన్నుకున్నా తనకు డబ్బు అప్పు వుచ్చుకున్నట్లే గుర్తురావటం లేదు.

లీలగా, తనకు రెండేళ్ళక్రితం అవసరం రావటంనుటుకు గుర్తువస్తుంది. అయితే తన ఆ డబ్బుకోసం విశ్వనాథాన్ని అడిగినట్లు, అతను యిచ్చినట్లు మటుకు గుర్తురావటంలేదు. కానివిశ్వనాథంచెప్పింది అబద్ధం అయేందుకు నిలలేదు.

రెండేళ్ళక్రితం.....

వచ్చి భార్యకు తీసుకుపోవాలిందని మనుగారు వుత్తరం రాకాడు. తనదగ్గర అప్పుడు డబ్బులేకపోవటం సంభవించింది. అందుకోసం ఏంచేశాడు? ఎక్కడి అడిగాడు?.....తనకు బాగా స్నేహంవున్న డిల్లా విశ్వనాథంతోనే. ఇద్దరిమధ్యా రహస్యాలకూడా వుండవు. ఆ రోజు రాత్రి ఎనిమిదంటలకే అని గుర్తు...కొంచం కొంచం గుర్తుకస్తున్నది. విశ్వనాథం యింటికేపోయి తలుపు తట్టాడు. ఖర్కొచ్చుంచి యిద్దరూ... పార్కు కేవలం తీశారు. అక్కడి కూర్చున్నాక అడిగాడు తన ఎలాగయినా వందరూపాయలీ సర్దుమని. అతను సద్దుతానని మాటకూడా యిచ్చి కట్టున్నాడు ఇచ్చినట్లున్నా నేమిటి? ఇచ్చాడు.

అతరువాత...

నత్యం చాలా కష్టంపొడగుతూవున్నట్లున్నాడు.

అప్పుడేం జరిగింది? తన...యింటికే వచ్చేవాడు... విశ్వనాథంమీద ఎక్కువ ఆకె పెట్టుకోలేదు. అతనుకూడా తనలాంటివాడే. అప్పుటికప్పుడు ఎలా వుంటుకు వస్తాయి వందరూపాయలు? కాని...కొద్ది కొద్దిగా జూపకం వస్తున్నది. ఆ చాత్ర పదింటికే గావున అతను వచ్చి తలుపు తట్టాడు. వందరూపాయలు ఇంకా... బాగా చెప్పకలసినట్లే పది పదిరూపాయల నోటు తనచేతిలో పెట్టాడు. తన ఎంత సంతోషించాడన్నది?

ఇప్పుడు అంతా నాపకంవచ్చింది, రెండు

“ఏంబడర్! ముఖం వేల నేనుకుని కూర్చున్నావ్! ఏం జరిగిందేమిటి?”

“వారంరోజుల క్రితం నేను మా ఆవిడతో ఒక మాటన్నాను అప్పటి నుంచి ఆవిడ నాతో మాట్లాడడం మానేసింది.”

“అయితే ఆమాయీదో నాతో చెప్పి పుణ్యం కట్టుకుందూ! నేను కూడా మా ఆవిడతో అనేస్తాను. ఎన్. కాలకృష్ణారావు. (జయపురం)”

* * *

రాత్రి పది గంటలైంది. భార్య భర్తని పిలిచి “ఏమండీ! శ్రోతలు కోరిన పాటలు వస్తాయి గావును. రేడియోకాస్త బిగ్గరగా పెట్టండి” అన్నది.

“ఇప్పుడెందుకే. పక్కింట్లో అంతా నిద్రకు పోతున్నారు. వాళ్ళేమన్నా అనుకుంటారు.”

“మరేం ఫర్వాలేదు. వాళ్ళకి మనకే వడదుగా” అంది భార్య.

సంవత్సరాల క్రిందటి ఆ సంఘటన కళ్ళకు గట్టిపట్టాయింది.

నివారంగా నిట్టూర్చాడు. ఎంత నుతిమధువు తనకు? అంత పెద్ద విషయాన్ని ఎలా మరిచిపోగలిగాడు? సైగా నుర్తలేదన్నట్లు విశ్వసాధాన్ని ఏదా యించాడు. ఎంత చిన్నయిచ్చుకున్నాడో ఏమో అతను.

తన ప్రవర్తనమీద తనకే సిగ్గువేసింది శత్యానికి.

అంత ప్రాణంగావుండే విశ్వసాధమే తెగించి డబ్బు అడిగేవాడంటే అతనికి ఎంత అవసరం వచ్చివుంటుంది! లేకపోతే అంత తేలిగా బయటపడే నునిషికాదు అతను. లేవు సాయంత్రానికి కావాలన్నాడు. ఎంత యిబ్బంది?

అయితే వెంటనే ఎలా యీ వాకే తీర్చడం.

శత్యానికి తాత్కాలికంగా యిదొక సమస్యలాగానే కనిపించింది. కాని తన యిబ్బందులకోసం మరొకరి యిరుకులో

పెట్టే స్వభావంకా దరనిది. మనసులో ఏదో నిశ్చయించుకున్నాడు. లేచాడు.

ఇతను లోపలకు రావటంచూసి కారడ లేచి నిల్చుంది, మంచంమీదనుంచి.

సత్యం కొందంగా తలపటాయించాడు. “నీతో ఒక పనుంది. నువ్వు వాకు సాయం చేస్తావనే వమ్ముతాను” అన్నాడు విషయం ముందే బయట పెట్టకుండా.

“చెప్పండి”

సత్యం ముఖంలోకి చూసింది ఆమె. అతనుమట్టుకు ఆమె ముఖంలోకి చూడలేక పోయాడు. ఇందాక విసుక్కున్న విషయం యిప్పుడే నుర్తకు వచ్చిపట్టుంది.

“చాలా అవసరం. ఒక స్నేహితుడికి వాకేపడ్డాను. వెంటనే తీర్చియ్యాలి. నీచేతి గాజులు...”

నీగులాంటిది అది ఏదోవేసి మిగిలిన విషయం చెప్పలేకపోయాడు. అయినా అంతవరకూ చెప్పాక మిగిలినది చెప్పనూ అక్కర్లేదు.

రెండునిమిషాలవరకూ అత నామెవంక చూడలేదు.

“తీసుకోండి” అన్న కబ్బం వినిపించిన తర్వాత తల ఎత్తిచూశాడు. కారడ చేతులు ముందుకు వాసి - తనకు చాలా దగ్గరో వున్నాయి. వాటిలో గాజులు.

సత్యానికి ఆమెవంక చూడటానికి భయంవేసింది. వలకుతున్న చేతుల్లో చూడకుండానే వాటిని అందుకున్నాడు. మనసులో తనని తను లెట్టుకున్నాడు - ఈ కారడనే తన యిందాక విసుక్కుంది.

ఆమెకి ఎలా కృతజ్ఞత చెప్పాలో తెలియలేదు. రోజూ విషయం వెలు. ఎప్పుడూ మాట్లాడినంత స్వేచ్ఛగా యీ గుండంలో అత నామెతో మాట్లాడలేదు. “రక్షించావు కారడా” అన్న మాటలు మాత్రం అతని మేదాలు వాటి బయటకు వచ్చాయి, నీగ్గు నిడిచి.

వెనక్కి తిరిగి రెండడుగులు వేశాడు. మళ్ళీ ఏదో స్ఫురణకి వచ్చి అగిపోయాడు.

“ఒక గంటలో వస్తాను. జరిగిందంతా తర్వాత వివరంగా చెబుతాను. ఏం అనుకోవో?” అంటూ కారడ కళ్ళలోకి చూశాడు. ఆమె కళ్ళ వెనక కొందంగా నీరునిమిషం సంగతి అతను గ్రహించలేదు. గాజుల్ని తేలులో వేసుకుని, తలుపులు తీసుకుని, బయటకు.....చీకట్లో వెళ్ళి పోయాడు.

* * *

ఆరాత్రే పోయి విశ్వసాధానికి వంద రూపాయలూ యిచ్చివచ్చాక సత్యంమాత్రం ఆరోజునుంచి చాలామరలాసాగావున్నాడు. ఎన్నో విశ్వసాధమే జెదిరిపోవటం మొద

పెట్టాడు. తన కఠనిమీద ఏ కోపంలేదు. అతను గ్రహించాలని సత్యం తాపత్రయం అందుకని అతడు ఎక్కుటికంటే ఎక్కు. వికాల హృదయంతో ప్రవర్తించసాగాడు కాని అతనితో స్వేచ్ఛగా మాట్లాడటాని! విశ్వసాధమే భయపడుతున్నాడు.

సత్యం యిది అర్థంచేసుకోలేకపోయాడు. తను అతనిమీద కోపం పెట్టుకున్నాననే అత ననుకుని అలా ప్రవర్తిస్తున్నాడా? ఈ విషయంగురించి విశ్వసాధాన్ని అడగ లేడు. కాని, ఆరాత్రు - “నా మతిమధువు ఎంతటిదైనా యిప్పుటికైనా నుర్తకువ్విందిరా” అని తన అన్న ప్పడు అతను చూపించిన హావభావల్లో దాగొన్న పిరికితనాన్ని మాత్రం సత్యం మరిచిపోలేకుండా వున్నాడు. “జరగవలసిన విషయం జరుగుతుంటే విశ్వసాధం ఎందు కంత భయపడతాడు?” అని తనే విన్నపోయాడు.

ఆరోజు సాయంత్రం సత్యం కాఫీతాగి బయటికి వస్తున్నాడు. విశ్వసాధం నుమ్మగా లోనే ఎదురయ్యాడు.

“ఓ రా. కూర్చో” అన్నాడు సత్యం. విశ్వసాధం వచ్చి కూర్చున్నాడు. రోజూ కన్నా అతని కళ్ళలో వెదురు ఆరోజు మరి ఎక్కువగా వుంది.

“కాఫీ తెస్తాను” అంటూ సత్యం లోపలికి పోబోయాడు.

కాని విశ్వసాధంవారిస్తూ “వద్దు వద్దు” అని ఆపాడు. ఈమధ్య అత నిలా ఆనటం అలవాటయిన విషయమే గనుక సత్యం ఎక్కువగా ఆశ్చర్యపడకుండా వచ్చి అతనికి ఎదురుగా కూర్చున్నాడు.

“బయటికి పోదామా?”

ఈప్రశ్న అడిగింది సత్యం.

“వద్దు. నీతో చాలా చెప్పాలని వచ్చాను” అన్నాడు విశ్వసాధం శ్రోత నొంతుకతో.

“మాట్లాడు. కాని నేనుకూడా నీతో మాట్లాడదా మనుకుంటున్నాను.”

“ఏమిటి?”

“నీ ప్రవర్తన గురించి. నువ్వా రోజు నుంచి చాలా మారిపోయావు. నువ్వెందులో చేసిన తప్పుమిలో నా కర్థంకావటంలేదు. నేను ఎన్నిసార్లు మాట్లాడిదామని వచ్చినా తిప్పించుకుపోయావు. వాకు మొహం కనిపించకుండా వుండాలని కూడా చాలా సార్లు ప్రయత్నించావు. ఆవు నా? అన్నాడు సత్యం.

విశ్వసాధం కళ్ళలో నీళ్లు తిరిగాయి. “నేను నీకు చాలా ద్రోహం చేశాను సత్యం” అన్నాడు గద్దడికంగా.

సత్యం ఆశ్చర్యపోయాడు. “ద్రోహమా? అదేమిటి?”

వనితాలోకం

స్త్రీలు - ఉద్యోగాలు: కొన్ని విమర్శలు

వి. వి. కుటుంబకాశ్రమిగాను (హైదరాబాద్) ఇలా వ్రాస్తున్నారు:

"ఉద్యోగం పురుషులదే" అనే ఆలోచన ప్రాచీనాటి నుండి ఉద్యోగాలు చేస్తారు, చెయ్యవచ్చు అనేది ఆచారం అని విషయం ప్రతి నిర్దేశన నిర్ధారణం ప్రకారం ఇల్లు చక్కదిద్దుకోవటం, పిల్లల్ని పాకటం మొదలైన గృహవిషయాలు గృహిణీపాలనదే అని పురుషుడు ఇంటికి కొనిపెట్టిన విషయం సమకాలీనంలో సరి మరే ముఖ్యమైన విషయం. ఆ పరిస్థితుల్లో ఆవివాహికి రిట అవసరమని గాని ఉపయోగ ముగిసి అనుకోవాలికి ఏమి లేకపోయింది. అయితే ఆధునిక కాల ప్రభావం స్త్రీలపై కూడా పడింది మానవుడు స్వాతంత్ర్యము, వ్యక్తిత్వసాధనకు చాలా తక్కువగా ఉన్నా, స్త్రీలపై హక్కులకు పూర్వం జరిగింది, జరుగుతోంది రాజకీయాధిక, మాంసక సంస్కరణలో స్త్రీల నైపుణ్యం కనిపింపింది. స్త్రీలు హక్కులను పురుషులకు సమపరచి సమీకరించటం జరిగింది కొన్ని స్త్రీలు దురువులు దరించి ఉద్యోగాలు చేయాలి; ఏదో పరిస్థితులలో ఏదో

ఉద్యోగాలు చేయాలి అనేది ప్రపంచ వివాదం.

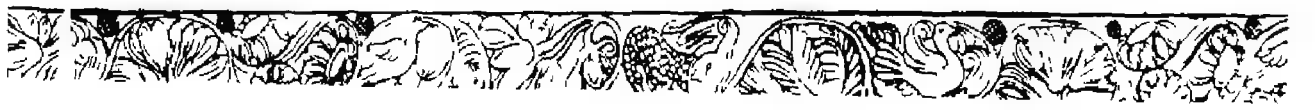
"మానవజీవితం అంటే సంఘం అలాంటి సంఘజీవనాని అంటే సంసారం; కారణం అనేక సంసారాల కలయిక సంఘం కాబట్టి సంసారాలు ఎంత అవసరం కావాలి అంటే సంఘం అంత అవసరం కావాలి అంటుంది. సుష్టిగా స్త్రీలు పురుష జాతుల మధ్య సహకారం సమన్వయం అంది గాని వాటి ప్రవృత్తులు లేవు. కాబట్టి స్త్రీ

.....

కొవ్వారి ఉపారాజి

పురుషుల వికారాధిభావం కూడా ఆయా ఆంశాలపై ఆధారపడివుంది సుష్టిగా స్త్రీలూ సంప్రదేశికం, ఉత్పన్నం, మున్యుకంకాదాను కాబట్టి పురుషులచేతనే ప్రతిపదిలోను స్త్రీల జీవనవిధం. అని వేకం, అపాతకం ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో మగవారితోపాటు అన్ని చదువులు చదివి, అన్ని ఉద్యోగాలు స్త్రీలు చేయాలి అని లాటపడటం అత్యంత సహజం. పైగా వాటి ఫలితాలు సంపాదించిన సంఘంమీద

అపారం. భారతదేశంలో, ముఖ్యంగా హైదరాబాద్‌లో, సంపాదన విధిమనన, వివరణాలని భార్య భర్తల, వారి సంపదలకుంటుంది. పాశ్చాత్య వాగ్వికార ప్రభావం వాటికి ప్రబలమైనా, వివాహాలు మొదలైన విషయాలను సంఘం పూర్తిగా పట్టించలేదు అలాంటివైనా స్త్రీలు మగ వానితోపాటు చదువుకొని తన హక్కులను కపరమకావేలేకపోతే ఉద్యోగాలలో ప్రవేశిస్తే అది సంపాదించుచు వారి తీరు వచ్చు స్వర్గంలో జరిగిన వివాహాలు కొద్దిగా విడిపడి ఇతరతా ముడిపడినా విడిచిపెట్టిన అభిమతం పట్టుకొనే అవకాశం కలుగవచ్చు స్త్రీలు పురుషులు మానాన్ని ప్రదర్శించి అలాంటి ప్రమాదాన్ని నివారించినా, పిల్లల విషయంలో చాలా అన్యాయం జరుగుతుంది. పిల్లలను కంటం ఒకరికంటం, పెండ్లం మరొకరికంటం అయితే సంఘజీవనం ప్రేమకరం కాదు. అలా జరుగుతే స్త్రీలూ మాతృత్వం కేరలం వందలకపోయినా వీటిని ప్రమాదించును. (పిల్లలు చేసుకోకుండా ఉద్యోగాలు మొదలైందిచేస్తే స్త్రీలు ఇలాంటి విషయాలను అతీతులు, మనచర్చకు అవచ్చులు). స్త్రీలు ఇంట్లో పని మానుకొంటూ పిల్లల్ని చూడమనగా, భర్తకు సహాయం చేస్తూ, ఉద్యోగంకూడా చేయగలరంటే, అలాంటివారు బహు కొద్దిమంది

★ స్త్రీలు - ఉద్యోగాలు ★

వుంటారు. వారైనా కొద్దికాలంపాటు చేయగలుగుతారు. సంసారం పెరిగినకొద్దీ, కత్తి తగినకొద్దీ ఇతన్ని సమర్థించుకొంటుం చాల కష్టసాధ్యం. అనేక వ్యవస్థలు పెట్టుకుంటే ఆ రోగ్యం చెనుకుందనేది నిర్వహణ విధితమైన విషయం.

“మనం తిరిగే వాతావరణం మన శివన విధానంపై కొంత ప్రభుత్వం కలిగి వుంటుంది. సంఘంలో సాకుతోనైనా సరే స్త్రీ పురుషులు విచ్ఛలవిడిగా తిరిగే అవకాశం లభిస్తే మానవులలో అణిగి మణిగి వున్న అనేక గుడ్డకేసులు, వాంఛలు చెరి తలలువేసే ప్రమాదం వుంది. మనచేత శివోష్ఠ పరిస్థితుల్లో ఇది మరింత ప్రమాదకరం. ఇది వాంఛనీయం కాకపోయినా నిరర్థకం చేయతగినదికాదు. పరిస్థితుల ప్రభావానికి లొంగిపోయి ఆత్మని ఎండ పరచిందనేది ప్రయోజనం వుండదు.

“అయితే నేటి ఆర్థిక పరిస్థితులలో స్త్రీలుకూడ సంపాదించటం ఎంతవరకు సమంజసం అనేది ఒక సమస్య. కొద్దిపాటి జీతాలలో బతుకుజీవితాలను గడపటం అనేక మధ్య తరగతి కుటుంబాలకు కష్ట సాధ్యంగా వున్నది. అలాంటి కుటుంబాలలో స్త్రీలుకూడ సంపాదించ గల్గుతే సంసారం ఆర్థికంగా సాఫీగా నడచిపోగల దనే వాదనలో కొంత సత్యం లేకపోలేదు. కాని సంసార స్వామిత్వం, భర్త, బిడ్డల ఆర్థికసహాయంతో, ఎంతమంది చదువు కొన్న స్త్రీలు ఉద్యోగాలు చేస్తారు అన్నది కష్టసమస్య. చదువు కొన్న స్త్రీ తక్కువ సంపాదనతో ఆస్తిపాస్తులు లేక గతమతమవుతున్న పురుషుని వివాహ మాడటానికి సిద్ధతతో సందర్భాలు బహు అరుదు.

“నేటి మన విద్యావిధానం మిడిమిడి జ్ఞానమాత్రం ప్రసాదిస్తోంది. విద్యాధికుల మనుకొనేవారి ఈ పాలు స్వైరవిహారం చేస్తుంటాయి. ఇది స్త్రీలలో మరింత సహజం. కాబట్టి స్త్రీ ఉద్యోగాలకు కేవలం స్వార్థంతో చొరబడుతుందిగాని, పురుషులకంటే సంసార సంపాదనాభారం మోయటానికి కాదు. (అంటే కేవలం అత్యవసరాలకు ఆదుకోవటం మాత్రం కాదని మనవి.) సహనస్వరూపిణి స్త్రీ మూర్తి నిజంగా సంసారక్షేమం కోరి సంపాదనకు దిగదలచుకొంటే అంతవరకు సాధ్యమనేది తర్వాత ప్రశ్న. నేటి మనచేత పరి

స్థితుల్లో నిరుద్యోగం పెద్ద గడ్డసమస్య. అనేక రంగాలలో పట్టభద్రులైన నిరుద్యోగుల దీన పరిస్థితి అందరికీ తెలిసినవిషయమే. ఇందులో స్త్రీలసంఖ్య బహు స్వల్పం. కారణం చదువుకొన్న ప్రతి స్త్రీ ఉద్యోగంలో సంప్రాప్తకాలాడకపోవటమే. చదువుకొన్న ప్రతి స్త్రీ పురుషునితోపాటు ఉద్యోగానికి ఎగబడుతే నిరుద్యోగుల సంఖ్య పెరిగిపోతుంది. సమానహక్కుల సిద్ధాంతప్రకారం కొన్ని ఉద్యోగాలు స్త్రీలకు కేటాయించో, లేక పురుషులతోపాటు విద్యాధిక్యతనుబట్టి స్త్రీలనుకూడ నియమించితే ఉద్యోగాలు పొందగలిగిన పురుషులసంఖ్య వాటిని పొందిన స్త్రీలసంఖ్య మేరకు సన్నగిల్లుతుంది. అప్పుడు ఆయా సంసారభాగాలు ఆర్థిక దుస్థితికి భూరంగా గురి అవుతాయి. అట్లాగాక ఉద్యోగులైన స్త్రీలు నిరుద్యోగులైన పురుషులను వివాహమాడి సంసారం నడుపుతారని అంటే అది కేవలం అర్థరహితం, హాస్యాస్పదం. అట్లాగాక జోబ్బివృద్ధి ప్రణాళికల ధర్మమా అంటూ నిరుద్యోగ సమస్య పూర్తిగా నివారించబడి ఆర్థికంగా దేశం అభివృద్ధిచేంది, సిద్ధపడిన ప్రతివారికి ఉద్యోగం లభించే అవకాశమే ఏర్పడుతే, అప్పుడు సంసార స్త్రీలుకూడ ఉద్యోగాలు చేయవలసిన అవసరం ఉండకపోవచ్చు. అవకాశం ఎప్పుడూ అంతంత మాత్రమే. గృహంలో స్త్రీ నిర్వహించ వలసిన భారం రోజులో ఏ కొద్ది నేపు మాత్రమే కాదు. కాబట్టి అనేక కారణాల వలన స్త్రీ అన్ని ఉద్యోగాలలోను ప్రవేశించటం ఏమాత్రం వాంఛనీయం, భావ్యం గాదు. కాని కొన్ని మితపరిస్థితులలో అమిత శ్రమ ప్రయాసలతోని కొన్ని రకాల ఉద్యోగాలు చేసినా ఎక్కువ ప్రమాదం ఉండకపోవచ్చు. కాని అలాంటి సదవకాశ సందర్భాలు సమన్వయం కేవలం దుర్లభం కాకపోయినా బహు కష్టసాధ్యం.”

—స్త్రీ మగవానితోపాటు చదువుకొని తన హక్కులను భుక్తపరుచుకొనే ఆవేశంతో ఉద్యోగాలలో ప్రవేశిస్తే అది సంసారవిచ్ఛిత్తికి దారి తీస్తుందనడం అన్యాయం. స్త్రీలు ఉద్యోగాలు చేసినంత మాత్రాన ఏ సంసారాలైనా విచ్ఛిన్నమౌతాయంటే, ఆ దోషం స్త్రీలదేకాదు పురుషులదికూడా జోతుంది. అసలు స్త్రీలు ఉద్యోగాలు చేయవలసినరావడం సంసార

రాలను విచ్ఛిన్నం చేయడంతో సమనీ పురుషుల ప్రమేయంలేకుండా స్వతంత్రం చి బ్రతకడానికి ఎందుకనుకోవాలి? మనం ప్రత్యక్షంగా అనేక సంసారాలను చూస్తున్నాం, సంసారమంటే భార్యాభర్త లిద్దరేకాదు. బిడ్డల భవిష్యత్తుకూడా ఉభయాల బాధ్యతాను. భర్త సంపాదన బాధిగా జరుగుబాటుకే చాలక బిడ్డల భవిష్యత్తు మంటగలుస్తావుంటే ఏమీ చెయ్యలేక దుఃఖిస్తున్న భార్యాభర్త లెంతమంది లేరు? సమాజంలో నానాటికి దిగజారి పోతున్న సంసారాలెన్నిలేవు? బిడ్డల భవిష్యత్తుకోసమే మధ్యతరగతి స్త్రీలు ఉద్యోగాలు చేయాలనేది. స్త్రీ పురుషులు జీవితంలో అన్నివిధాలా సహకరిస్తూ, పరస్పరం ఆధారపడుతూ, సహనభావంతో సరిదిద్దుకుంటూ కష్టసుఖాలలోపాలు పంచుకున్నప్పుడే సంసారానికి నిజమైన పునాది ఏర్పడుతుంది. అప్పుడు స్వర్గంలో జరిగినా రిజిస్ట్రార్ ఆఫీసులో జరిగినా వివాహబంధనలం ఆయా వ్యక్తుల సంస్కారాన్నిబట్టి ఉంటుంది కాని స్త్రీలు ఉద్యోగాలుచేస్తే ఊడిపోవు.

మాతృత్వం ఏదో నశించి పోతుందన్నారు. స్త్రీ ఉద్యోగం చెయ్యనీయండి, మరేమైనా చెయ్యనీయండి మాతృత్వ ప్రకృతి ఎన్నటికీ నశించదు. ప్రపంచంలో ఎన్నెన్ని విధాల నాగరికత పరిణామం చెందినా స్త్రీల ఈ ప్రకృతిలో మాత్రం మార్పురాలేదు. మాతృత్వమనేది నాలుగు గోడల మధ్య ముగిసోయే స్త్రీల సాత్తు అనుకోవడం స్త్రీ జాతికి అవమానకరం.

సంఘంలో సాకుతోనైనా స్త్రీ పురుషులు విచ్ఛలవిడిగా తిరిగే అవకాశం లభిస్తే దుష్కేస్తులు విజృంభించే ప్రమాదం ఉండ న్నారు. స్త్రీల ఉద్యోగ సమస్యను ఈవిధంగా కొందరు పురుషులు అర్థంచేసుకోడం కోచనీయం. విద్యలవిడిగా తిరగాలనేవారికి ఎటువంటి పరిస్థితులలోనూ ఏవో సాకులు దొరుకుతూనే వుంటాయి. స్త్రీ ఉద్యోగసమస్యను ఇటువంటి సాకుగా అర్థంచేసుకునే వారికి చరిత్రే సమాధానమిస్తుంది. సమాజం అభ్యుదయానికి తలపెట్టిన ప్రతి కార్యక్రమానికీ ఇటువంటి అపార్థాలు తీసేవారు ఏనాడూ ఉన్నారు. కాని, వారి నిందలవల్ల అభ్యుదయం అగి పోదు.

స్త్రీ ఇల్లుదాటి ఆఫీసులో అడుగుపెట్టితే పిల్లలకు అన్యాయం జరిగిపోతుందని,

సమాజం అభోగతి పాలౌతుందని ఇటువంటి వాదాలు అదినుంచీ సంస్థరహిత్యమాలలో వివక్షనూనే వున్నాయి పిల్లల పెంపకం అంటే అన్నం తండి పెట్టి స్వేచ్ఛాని పనులతో చెబుడంతో అయిపోదు. అందరూ శివాజీ వంటి మహానాయకుల తల్లులనుగురించి ప్రకంశిస్తారు అటువంటి సంస్కారం మన సమాజంలో తల్లులకుకూడా ఈ నాడు లభించాలంటే సమాజాభ్యుదయంలో స్త్రీలు మార్చిగా పాల్గొనడం అవసరం స్త్రీలు ఉద్యోగాలు చేయడం అభ్యుదయానికి ప్రతిబంధకం కాదు సరికదా పిల్లల మానసిక వికాసానికి ఎంతో తోడ్పడుతుంది

సృష్టిలో స్త్రీ పురుషుల మధ్య సమాకార సమన్వయం వుండికాని బోటి ప్రవృత్తులు లేవని ఇదో సృష్టిరహస్యం అన్నట్లు చెప్పారు ఇటువంటి సృష్టిరహస్యాలు మానవ నిర్మితాలు. సమాకారం సమన్వయం స్త్రీ పురుషుల మధ్యనేకాదు సంఘంలో అన్ని వర్గాలమధ్య అందరిమధ్యా అవసరమే. సమాకారం, బోటి అనేవి చెలగు నీడల్లాగా

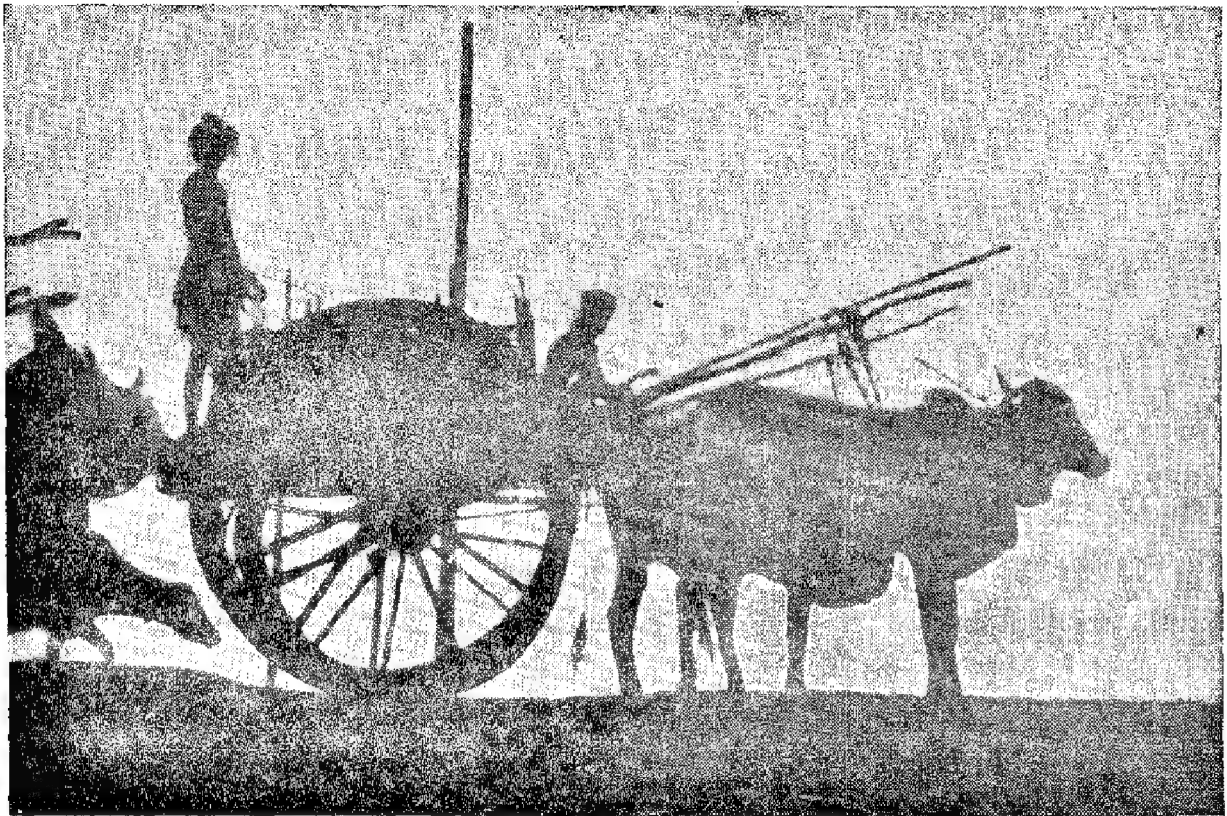
సమాజంలో ఎప్పుడూ వెంటవెంటనే ఉంటాయి. సమాజ జీవనంలో ఎవరికీ అపకారం జరగనిరీతినే నియమాలుండాలి సమాజ తేమానికి మించిన రీతి నీతు లుండరాదు బోటి సమాకారం అనేవికూడా ఇందుకు లోబడినవే బోటి అనేది ఉద్యోగాల సందర్భంలో పురుషులమధ్య ఒకటి స్త్రీపురుషులమధ్య ఒకటి కాదు. అప్పటిప్పటి సామాజిక పరిస్థితుల్నిబట్టి ఇటువంటి నియమాలు ఏర్పడుతున్నాయి నేటి సమస్య స్వయానమే పరిష్కార మార్గానికి నూతన.

శ్రీ పాదగాయత్రి గారు
(మద్రాసు) యిలా వ్రాస్తున్నారు

“పురుషులకి మన విషయంలో వికార దృక్పథం లేదనే అనుకుందాము బతే వారి కంటే నైతికంగా బలవంతులనుయిన మనం చెయ్యవలసిన పనేమిటి? వారి దృక్పథాలలో గూర్చు రావాలంటూ వారిని దుయ్యబట్టడమేనా? వారి ఆపోహలని బోగొల్పవలసిన బాధ్యత మనమిద లేదా? వనితో లోకం పురుషులమీద కనితీరుకోవటానికి

విర్పడలేదని రచయితలు జైస్త్రీ ఉంచుకుని వ్రాస్తే బాగుంటుంది చదువుంటాను.. ‘తన ప్రవర్తనలో మార్పు తెచ్చే పరిస్థితులనీ, సంసారంపట్ల తన బాధ్యతకు అడ్డు పడే అన్ని పరిస్థితులనీ తెలివిగా ఎదుర్కొని నలుగురిలో మంచి చేరు తెచ్చుకోవలసిన బాధ్యత స్త్రీ మైన వుంది’ అని అతి ముఖ్యమైన సమస్యని ఉపాసానిగాదు ఒక్క వాక్యంలో తేల్చేస్తారు. ఆ సమస్యలేమిటో, వాటిని ఎలా ఎదుర్కొనాలో చెప్పవలసిన బాధ్యత మీ మీదా, అనుభవజ్ఞులైన స్త్రీ పాఠకుల మీదా వుంది ”

—‘పురుషులకంటే నైతికంగా బలవంతులయిన’ స్త్రీలు కేవలం పురుషులని దుయ్యబట్టకనితీరుకునీ వారి ఆపోహలని బోగొల్పటానికి ప్రయత్నించటం అవివేకమే. స్త్రీలు ఎదుర్కొనే సమస్యలని పేర్కొంటూ కొందరు పురుషులకి వికార దృక్పథం ఏర్పడితే స్త్రీల చిక్కులు ఎలా తొలగిపోతాయో వివరించానంతే. వారి ఆపోహలు బోగొట్టే బాధ్యత మనమిద ఎంత వున్నా, పాంఘిక జీవితంలోనూ, వాతా

పొద్దున్నే పొలానికి

—ఫోటో: వి. ప్రమాదకుమార్, తణుకు.

★ స్త్రీలు - ఉద్యోగాలు ★

వరణంలోనూ మార్పు వస్తే గానీ అవి అంత కులభంగా తొలగిపోవు. ప్రతివ్యక్తికి ఎదురయ్యే సమస్యలని స్వకృతితో గానీ, స్వానుభవంతో గానీ యితరుల సలహాతో గానీ అప్పటి పరిస్థితినిబట్టి తెలివిగా పరిష్కరించుకోవాలి. ఆసమస్యలేమిటో, అవి ఎప్పుడు కలుగుతాయో వాటిని ఎలా పరిష్కరించాలో స్వాతంత్ర్యం ద్వారా చెప్పటం ఎలా సాధ్యపడుతుంది?

సి. రామలక్ష్మీగారు (నంద్యాల)

యిలా వ్రాస్తున్నారు:

“...స్త్రీలు ఉద్యోగాలకి అవకాశం అవనకాని వారు ఉద్యోగాలు ఎందుకు చెయ్యాలనేదే సాప్రశ్న. మగాళ్ళకే ఉద్యోగాలు దొరుకుంటావుంటే, ఉన్న కొద్ది భారీ అను స్త్రీలు ఎందుకు పోటీ కట్టాలి? నిజంగా ఉద్యోగాలు చేయడం పెళ్ళిగాని ఆడాళ్ళకు పెళ్ళికి అర్హతలేని స్త్రీలకు మాత్రమే సబబైనది...”

—మధ్యతరగతి కుటుంబాలలోని స్త్రీలు ఉద్యోగాలుచేస్తే వారి ఆర్థికచిక్కులని చాలామటుకు పరిష్కరించుకునే అవకాశం లుగుతుంది. స్త్రీలు ఉద్యోగాలుచేస్తే పురాణాల నిరుద్యోగ సమస్య ఎక్కువవుతుంది అంటుంటారు. ఈ రోజుల్లో ఎం. ఏలూ, బి. ఏలూ చదివిన యువకులకి ఉద్యోగాలు దొక్కటా పోవటానికి కారణం స్త్రీలు ఉద్యోగాలు చెయ్యటమేనా? పురుషులతో పోటీ లేకుండా స్త్రీలు చెయ్యదగిన ఉద్యోగాలూ అనేకం వున్నాయి. ఉద్యోగాలు చెయ్యటం పెళ్ళికొని ఆడాళ్ళకు పెళ్ళికి అర్హతలేని స్త్రీలకే సబబునూ. వివాహానికి, ఉద్యోగానికి అవకాశం గా ముడిపెట్టి - ఉద్యోగం చేస్తే వివాహం మానేయాలని, వివాహం చేసుకుంటే ఉద్యోగం మానేయాలనే బాధనతో నేను ఏకీభవించను. వివాహాల యింకా స్త్రీలకి ఉద్యోగాలుచేసే అవకాశాలు తక్కువంటే ఇంకా బాగుంటుందేమో. వివాహమయినా కాకపోయినా స్వతంత్ర ఆర్థిక అనేది స్త్రీకి ఎప్పుడీ కయినా ఉపకరిస్తుంది; కొన్ని సమయాలలో తప్పక అవసరమవుతుంది గూడా.

దంతులూరి సుభద్రగారు

(అమనాం) యిలా వ్రాస్తున్నారు.

“స్త్రీ చదువు పూర్తయిన పిమ్మట వివాహ ససరి తీసుకురాకుండా ఉద్యోగం

గంలో ప్రవేశించి, కట్నం లేకుండా ఈ కాలంలో పెళ్ళిళ్ళు జరగటం అసంభవం గనుక కాబోయే పెళ్ళికి తరువకు యివ్వబోయే కట్నం నిమిత్తం తగిన ధనం సంపాదించవచ్చును. ఈ విధంగా వివాహసమస్య తీరిపోతుంది. కనుక స్త్రీలు వివాహమయ్యే వరకూ ఉద్యోగాలు నిర్వహించవచ్చునని నా అభిప్రాయం...”

—కట్నం సమస్య పరిష్కరించటానికి తరునికి యివ్వవలసిన ధనం కూడబెట్టటానికి స్త్రీలు ఉద్యోగాలు చెయ్యటంపై నా కేంతో విచారంగావుంది. చదువుకున్న స్త్రీలకి, అసలు వివాహానికి పూర్వం ఉద్యోగం చెయ్యవలసిన అవసరమంటూ కుటుంబానికి కొంత సహాయం చెయ్యటానికో లేక స్వతంత్రంగా బ్రతకటానికో కలుగుతూంటుంది. అలా గాకుండా ఏ చదువుకున్న స్త్రీగూడా సంపాదించిన డబ్బు దాచుకుని రాబోయే వరుడికి ముడుపు చెల్లిస్తానంటూ నోట్లు లెక్క పెట్టుకుంటూ కూర్చుంటుంటే నేను నమ్మను. స్వతంత్రజీవనోపాధికల్పించుకునితీరిండులకి కొంతభారం తగ్గించడం బోయి, కేవలం కట్నం సమస్యను ఎదుర్కోవటానికి స్త్రీలు ఉద్యోగాలు చెయ్యవచ్చుననటం అంత న్యాయంగా కనుపించటంలేదు. వివాహమయేవరకూ సంపాదించిన డబ్బుని కట్నంకోసం కూడబెట్టాలంటే ఆమె ఎంత కాలం వేచివుండాలంటారు? పోనీ డబ్బుని వరుడి చేతిలో పోసి తన చేతులు దులుపుకుని వివాహాంతరం ఉద్యోగం మానేస్తే, పురుషుడివివాద ఆమెకి ఎంత గౌరవం వుంటుంది?

వి. పద్మావతిగారు (తెనాలి)

యిలా వ్రాస్తున్నారు:

“...ధనవంతులు కేవలం వేడుకకోసం చదువుతారు గనుక వారి ప్రసక్తి అవసరం లేదనటంలో భారపడారని నా అభిప్రాయం. అనుమానాలతో అపోహలతో నిండివున్న స్త్రీల ఉద్యోగాల సమస్యలో ధనికవర్గానికి చెందిన యువకులు ముందడుగు నెయ్యాలి. వారు తక్కినవారికి మార్గదర్శకులు కావాలి...”

—ఆర్థికస్థామతువున్న స్త్రీలు మనకు వివిధంగా మార్గదర్శకులయి తోడ్పడగలరేనాకు బోధపడటం లేదు. అవసరమూ అవకాశమూ వున్న మధ్యతరగతి కుటుంబాల

లోని స్త్రీలే కొంతమంది జంతువున్నప్పుడు ధనికవర్గానికి చెందిన స్త్రీలని ఉద్యోగాలు చెయ్యమనటం అన్యాయమేమో! వారిలోనూ సరదాకోసం ఉద్యోగాలు చేసేవారు లేకపోలేదు. కాని ఈ సమస్య మధ్యతరగతి కుటుంబీకులకే ఎక్కువగనుక, ధనికవర్గానికి చెందిన స్త్రీలసంగతి మనం వదిలిపెట్టద్దాము.

శ్రీ ఎ. వి. సూర్యనారాయణగారు (అనకాపల్లి) యిలా వ్రాస్తున్నారు:

“...స్త్రీలు తమ చదువును తెలివిజేటలను సామర్థ్యాన్ని వినియోగపరచుకోదా!! ఉద్యోగం చెయ్యటం ఒక మార్గం. ఇంటిని, పిల్లలనీ విడవకుండా స్త్రీలు మగవారికి ఆర్థికంగా సహాయపడుతూ తమ కాలాన్ని గూడా సద్వినియోగపరచుకోవచ్చు. అటువంటివారు ఏదైనా గృహపరిశ్రమ చేసుకుంటే బాగా వుంటుంది. గృహపరిశ్రమ అనగానే నూలు వడకటం బట్టలు నేయటం మొదలైనవి మనకు గుర్తుకు వస్తాయి కాని ఇవిగాక ఎన్నో గృహపరిశ్రమలు వున్నాయి. అందులో ముఖ్యమైనవి (1) ప్లాస్టిక్ ఆటవస్తువులు (2) ఫౌంటెన్ పెన్నులు (3) సిరాలు పాడర్ వగైరాలు తయారుచేయుట మొదలైనవి. ప్రస్తుతం ప్లాస్టిక్ మెషిన్లు చాలా తక్కువ ధరలకు దొరుకుతున్నాయి. విద్యుచ్ఛక్తి వున్న యిళ్ళలో అటువంటి మెషిన్లు పెట్టుకుని స్వతంత్రంగా జీవించడానికి ఎన్నో అవకాశాలున్నాయి. ఉద్యోగ సమస్య మధ్యతరగతి వారిదే. ఈ తరగతి స్త్రీలలో చదువుకున్నవారికైనా ఉద్యోగాలు చెయ్యడానికి చాలా ప్రతిబంధకాలున్నాయి. ముఖ్యంగా సంప్రదాయానూ, కట్టుబాట్లనూ వీరు ఆతిక్రమించలేరు...”

—పెద్ద చదువులకి అవకాశం లేని స్త్రీలకూ, పిల్లలను ఒక్క తుణుం విడిచి వుండడానికి వీలులేని స్త్రీలకూ, మీరు నూచించిన గృహపరిశ్రమలు ఎంతో ఉపకరిస్తాయి. ప్రతిబంధకాలూ కట్టుబాట్లూ వున్న మాట నిజమే. మొదట్లో స్త్రీ విద్యకి విఠంతువివాహానికి ఈ కట్టుబాట్లూ సంప్రదాయాలూ అడ్డురాకపోలేదు! కాలక్రమేణ అవసరాన్ని బట్టి, సాంఘికజీవితంలో మార్పులనుబట్టి ఈ ప్రతిబంధకాలూ తొలగిపోతున్నాయి.

బి. యస్. దేవిగారు (మద్రాసు)

స్త్రీలు-ఉద్యోగాలు అన్న శీర్షికలో కొమ్మూరి ఉషారాణిగారు వ్రాసిన వ్యాసం చూచి చాల సంతోషించాను. నేను ప్రస్తుతం ఉద్యోగం చేస్తున్నాను కాబట్టి అందులో కష్టసుఖములు నాకు కొన్ని తెలుసు.

ఉషారాణిగారికి స్త్రీలందరూ ఉద్యోగం చెయ్యగలరాలేదా అన్న సందేహం ఉన్నట్లుంది. నేటి పరిస్థితులనుబట్టి సందేహం అందరికీ కలుగుతుంది. అయితే ఏపరిస్థితుల్లో ఉన్నా కొందరు కొందరు స్త్రీలు ఉద్యోగం చెయ్యడం తప్పకుండా అవసరమౌతుంది. సామాన్య సంసారాల్లో ఉన్న స్త్రీలకు అంటే గృహాయజమాని భార్య కావచ్చు, కుమార్తె కావచ్చు, సోదరి కావచ్చు. తరుచు ఉద్యోగాలు చెయ్యవలసిన అవసరం వస్తోంది. మాటవరసకి ఒక గృహాయజమానికీ పదిమంది పిల్లలున్నారనుకొండి. అందులో ఆడపిల్లల సంఖ్య ఎక్కువనుకొండి. యజమాని సంపాదనవల్ల ఆ కుటుంబపోషణ జరగడం కష్టం. ఈ రోజుల్లో ఎంత లేనివాడైనా తన పిల్లలకు స్కూలు ఫ్రైనలుడాకా చదువు చెప్పిస్తున్నాడు. స్కూలు ఫ్రైనలు పాసయినవాళ్లు గుమాస్తాపని లేక టైపురైటింగు నేర్చుకుని ఉద్యోగాలు చేస్తున్నారు. ఇంకా నర్సులుగాను టెలిఫోను ఆపరేటర్లుగాను పని చేస్తున్నారు. అవసరం ఎంత ఉన్నా చాలమంది ఉద్యోగాలు చెయ్యడానికి జంకుతున్నారు. కాని క్రమంగా వై ఉద్యోగాలు చేసేవారి సంఖ్య పెరుగుతోంది. క్రమంగా చదువుకున్న ఆడపిల్లలు కొంతకాలమైనా ఉద్యోగం చెయ్యడం నేడి అలవాటై సామాన్య విషయమైపోతోందనే నా నమ్మకం. చిన్నతనంలోనూ లేక ఇద్దరు ముగ్గురు బిడ్డలు పుట్టిన తరువాతనూ భర్తలను బోగొట్టుకున్న స్త్రీలు ఆ సేకమంది ఉన్నారు. వీరిలో చాలమంది భర్తల గడించిన ఆస్తి పెట్టుకుని కాలక్షేపం చేస్తున్నవారున్నారు. కొందరు పిల్లలలో సహా తండ్రి పంచని గాని అన్నదమ్ముల పంచని గాని చేరుకుంటున్నారు. వాళ్లు పక్షి కష్టాలు వర్ణించ తరంకాదు. ఇటువంటి స్త్రీలు తిప్పకుండా ఉద్యోగం చెయ్యాలని నా ఉద్దేశం. ఒక వేళ వాళ్లకు చదువు లేకపోయినట్లుంటే వృత్తులైనా నేర్చుకొని అవసరం.

పిల్లలు లేనివారు లేదా కొంచెం జ్ఞానం వచ్చిన పిల్లలుగల తల్లులు నులువుగా

ఉద్యోగం చేసి తమ సంసారాల ఆర్థిక పరిస్థితులను చక్క పెట్టుకోగలరు. పిల్లలు లేని దంపతులకు బహుశా పురుషుని సంపాదనే సరిపోవచ్చు. ■ స్త్రీ ఉద్యోగం చేసినా చెయ్యవచ్చు మానినా మానవచ్చు. నాకు తెలిసిన కుటుంబం ఒకటి ఉంది. భార్య భర్త బిడ్డరు ఉద్యోగం చేస్తున్నారు. వాళ్లకి ముగ్గురు ఆడపిల్లలు ఒక మగపిల్లవాడు. పిల్లలు నలుగురు చదువుకుంటున్నారు. భార్యభర్త బిడ్డరు నెల మొత్తంమీద మూడు వందలు సంపాదించుకుంటున్నారు. ఏ లోపం లేకుండా సంసారం గడచిపోతోంది. ఇప్పుడు పిల్లవాళ్లు కొంచెం పెద్దవాళ్లు అయ్యే కాబట్టి తల్లికి వాళ్ళపూచి అంత లేదు. ఆ ఇల్లాలు స్కూలుకి వెళ్లే ముందు వంటచేసుకుని తిని వస్తుంది. సాయంత్రం ఎవరు ముందు ఇంటికి వస్తే వాళ్లే వంట ప్రారంభిస్తారు. ఆవిడకు కడిగొట్టు బిడ్డ ఆరుసంవత్సరాలవాడు కాబట్టి పిల్లల చికాకులు లేకుండా ఉద్యోగం చేస్తున్నాది. అయితే వాళ్లు పనిపిల్లలుగా ఉన్నప్పుడు ఆమె ఏంటేసింది అని అడగవచ్చు. ■ ఇల్లాలు అప్పుడు చాలా అవస్థలపడ్డది. పిల్లలూ చాల కష్టాలు పడ్డారు. ■ ఇల్లాలు ఉపాధ్యాయునిగా ఉన్నది కాబట్టి అంత మరీ కష్టమైనపని ఉండేది కాదు. నవమానముక్తం

సాలు వచ్చేవరకు వీలాగో పనిచేసేది. కాపుకి శెలవు పెట్టేది. ఎప్పుడూ పిల్లలతో సామూలుకి దగ్గరగా ఇల్లుతీసుకుని ఉండేది ఆ భార్యభర్తలకు బదిలీలు అదిలీలులేవు కాబట్టి ఆమె ఇప్పటిదాకా ఉద్యోగం చేయగలిగింది. తల్లిపిల్లలూ కొన్నాళ్ళు అవస్థలపడ్డారు. పడితే క్రమంగా వాళ్ల అలవాటయినారు. తల్లి తండ్రి ఇద్దరూ సంపాదిస్తున్నందువల్ల పిల్లలను తల్లిదండ్రులను దారిద్ర్యబాధ అంతగా పీడించలేదు; పిల్లలపోషణలో గాని చదువులో గాని లోటు రాలేదు. పిల్లల్ని ఎలా సంరక్షించడమో అని బెంగ పెట్టుకుని ఆతల్లి ఉద్యోగం మాని వేసిందనుకొండి—అప్పుడేమయ్యేది? పిల్లల చదువులు చెప్పించే స్టామెంటుకూడా ఉండేది కాదు మొదట తల్లి పిల్లలూ కష్టాలుపడతట్లుకోగలిగాయ కాబట్టి ఇప్పుడు పిల్లలు ఎంతనూగం చదివినా భరించగలుగుతున్నారు. క్రమంగా తల్లులుగూడా ఉద్యోగాలు చేయడంనువ దేశంలో అలవాటయితే చాలా సంతోషాలు తీరిపోయి సమస్తం అలవాటయితే పరిష్కారమాయని నా

కేశవర్ధనా పెరిగినదో
రకరకాలుగా అలంకరించుకోడం చాలా సులభం.

కేశవర్ధన

ఉపయోగించి కేశాలు
వృద్ధిచేసుకోండి!

తలలో చుండు ఎందుకుచేరాలి? ముగుపులు, దురద ఎందుకు పుట్టాలి? వెంటుకలు ఆకాలంలో ఎందుకు నెరియాలి? దాగివున్న మంతల కోథ ఎందుకు వెల్లడి కాకూడదు? కేశవర్ధనతో దాగియున్న కేశసౌందర్యం వెల్లడి కానివ్వండి.

కేశవర్ధనను, సువాసనను సాంపూ వాడండి.

కేశవర్ధన అ. 14; సాంపూ అ. 14; పోస్టేజీ అదనం. అన్నిదోట్లా లభించును.

కేశవర్ధన ప్రాడర్లు, కోయంబిత్తూరు.

NO. 5

స్వయంసిద్ధ

సంప్రదించుచున్న 'బాపూ' జమీందారు మరీనారాయణ గంగూరి, బహుశా జైద్యుడైన కరారి చట్టగారి పిల్లి - త్రాచులాంటి పిల్ల అయినదిని చూడటానికి వచ్చాడు - ఈ రృహక్కగానే క్యామ్రాపురంలో పెద్ద పడి బయలుదేరింది. అంత అలజడికి బాబు కూడా లేకపోలేదు. క్యామ్రాపురం సంపత్కృష్ణమైన గ్రామం. అంతా మరీనారాయణబాబు ఏలుబడిలో పరిగెడి ఆతడు ఉత్తమేయిందారుకాడు; ఇన్ని కాసనాలు, ప్రాచీనస్వత్వాలూ ఉన్న ఈ రోజుల్లో ఆయన విషయమై ప్రజలు పెనవేల్చటానికి వీలేనంత ఉద్వేగుతుడు. అతడి నాతిక్కరేగినా, సంకల్పం కలిగినా అతడిమనస్సు మరల్చటం మనశ్శక్తి కాదు. మరీనారాయణబాబు నోటిడి వచ్చిన మాటకి మరీనారాయణబాబు దిగి వస్తా అనుకుంటేడు. ఈ గంగూరివంశ తిపత్రీ, ప్రాధికం, బక్సర్లం అన్నీ రాజుల ఫాయాలోవి. ఈ ప్రాంతాల్లో వాళ్ళ దగ్గిర్నంచు - పండు ముదుసలులను ఎవరైనా సరే - జమీందారు పేరు లే భయంతో గజగజలాడటమే కాదు, తో తల వంచుతారు. కరారి చట్టగారి పిల్లలుగలవాడు. పిల్లగారి - పుచ్చగారి మాత్రం కట్టిబట్టానిమీద వచ్చే సంపాదనతో అతడు లామందిని పోషించాలి. సజ్జనుడు, సర్వనిరతుడు, అడితప్పనివాడూ అని ప్రతిపత్తి లున్నవాడు. కేవలం అతని పడి సంపాదనతోనే సంసారం గడవాలి.

దారిద్ర్యపీడనం అతడి దరిద్రాపులకైనా రాకూడదు. అప్పు అన్నమచ్చ అతడికంటే కూడాదు. అతడి సహస్కారానికి బహుదోష్ట గృహిణి. సంసార నాకకి చక్కని పట్టగల శేర్వుకలదే కాకుండా - అందులో ఉన్న ములుపు-బలుపులు ఆకళించుకున్న ఇల్లా లామే. అంచేత చట్టగారి సాంసారిక విషయాల్లో చాలా గుభవంతుడనటంలో విరోధులకి కూడా నిప్రతిపత్తి లేదు.

ఈ గుభ సంసారంలో ప్రస్తుతం గడ్డు సమస్యగా పరిణమించింది అతడి పెద్ద కూతురు - పెళ్ళికాని పిల్ల - చిరంజీవిని చండ్...

ఎటాన్నీ చండికి క్యామ్రాపురంలోనూ, తల్లి తండ్రులతోనూ సన్నిహిత సంబంధం ఏర్పడటం ఈమధ్యనుంచే. అంతకుమునుపు - అంటే చండి ఆయిదేళ్ళ పిల్లగా ఉన్నప్పుడు ఆమె మాతామహుడు కూతుర్ని అల్లుణ్ణి చూసిపోదామని క్యామ్రాపురం వచ్చాడు. ఆయనప్పుడు పంజాబ్ లోని ఒక ప్రసిద్ధ విద్యాలయంలో వ్యాయామ శిక్షకుడుగా పనిచేస్తూ ఉండేవాడు. అక్కడే స్థిరనివాసం ఏర్పరచుకున్నాడు. మనుమరాలిని చూసి, ఆ కుర్రదాని లేరిని లేటలకి మచ్చటపడి, "ఇది వాడు చాలా నచ్చిన పిల్ల. దీన్ని నేను నావెంట తీసుకెళ్ళి, పెంచి పెద్దదాన్ని చేసి, పదివన్నెండ్లకు పోయాక మళ్ళీ పంపిస్తాను. అప్పుడు మీరు దీన్ని చూసి నిజంగా ఆశ్చర్యపోవాల్సిందే - నాతో పంపించు" అని అడిగాడు అల్లుణ్ణి.

మామగారి మాటను అల్లుడు మన్నించకుండా ఉండలేకపోయాడు. చండిని అతడికి అప్పగించాడు. ఆ వ్యాయామ ప్రవీ

ణుడు ఆ పిల్లను తనతో పంజాబ్ తీసుకెళ్ళి, తన ఆభిరుచుల కనుగుణంగా ఆమెను అన్ని విద్యలలోనూ పరిపూర్ణురాలిని చెయ్యటానికి కొంత ప్రయాసపడ్డాడు.

వీరేంద్రనాథుడు కేవలం వ్యాయామ ప్రవీణుడైన వస్త్రాదీకాను; బహుభాషా శావిరుడు కూడా. అనేక కళాల ప్రసిద్ధ రచయితల గ్రంథాలన్నీ తీర్థంగా చదివినవాడు. హిందూ ధర్మశాస్త్రాలన్నీ, పురాణాలన్నీ, సనాతన ధర్మమున్నూ చెవికోసుకునేవాడు. చండికి దక్కని శిక్షణనిచ్చి, విద్యారంతురాలినిగా తీయాలనే చేపట్టే, ఆంగ్లానికి సంబంధించి విధినియమాలను కూడా బోధించి, ఆమెని మంచి ఆంగ్ల వనినిగా కూడా చేశాడు పంజాబ్ లోని నైసర్గిక వాతావరణమూ, వ్యాయామ ప్రవీణుని శిక్షానైపుణ్యమూ, పట్టుదలతో కూడిన శిష్యురాలిసాధనా అన్నీ సార్థకమయ్యాయే కాని, ఏదీ వ్యర్థంకాలేదు.

ఇంతలో వీరేంద్రనాథుడి హలోకయాత్ర చాలించి మాత్రమేగా పరలోకానికి వెళ్ళిపోయాడు. చండికిప్పటికి బాల్యోత్పత్తి గడిచింది. ఆమె అవయవాలు యావంతో వికసించసాగాయి. పరిపూర్ణమైన యౌవనం, సంపూర్ణమైన ఆంగ్లం ఈ రెండింటి బక్సర్లతో ఆమె సాందర్భం అనవద్యమైన దయింది...

తాతగారు పోగానే చండిరేంద్రనాథుడికి - క్యామ్రాపురానికి - తిరిగి రావాల్సివచ్చింది. కాని ఇక్కడి వాతావరణం ఆమెకి పనితనంనుంచి అలవాటైన ఆభిరుచులకి అడుగడుగునా అవకాశాలు కల్పిస్తున్నట్లు లోక సాగింది. ఆమె ఆచార - విచారాలు,

మూలం : మణిలాల్ వంద్యోపాధ్యాయ

అనువాదం : మద్దిపట్ల సూరి

ఆచార వ్యవహారాలు, ఒకశ్రేణి అన్నీ ఆమెయిగాను ఆడపిల్లలందరికీ అతివంతిగానూ, కొత్తగానూ కన్పించసాగాయి. తా నెలాంటి అనుపాజ్ఞాలో పెరిగిందో - అలాగే ఇక్కడి ఆడపిల్లలంతా పెరిగినట్లయితే ఎంతో బావుండేదికదా అని అనుకునేది చందీ. ఆమె అలాంటి అభిప్రాయాలు చెల్లడి చేసున్నప్పుడల్లా ఇక్కడి ఆడపిల్లలు పాజ్ఞలు చెక్కలయ్యేట్లు నవ్వేవాళ్ళు... "వ్యాధానామం మగవోళ్ళు చేస్తారు కాని ఆడవాళ్ళక్కడైనా వాళ్ళలాగా వున్నట్లవట్టి, దండాలతీసి, నెత్తిన బరువులెక్కుకుని గంతులేస్తారా? ఛీ. ఛీ..." అనేవాళ్ళు.

ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో ఆ మాటమీద - మాటమీద ఎప్పుడైనా తగాదా వచ్చిందంటే మాత్రం ఇరుగు పొరుగు ఆడవాళ్ళు ఎంత ఇరుకాటంలో పడేవాళ్ళో చెప్పటానికి వీలేదు. చందీ నరురూ - బెగురూ లేకుండా - ఏదో మెలిక తిరుగుకు పెట్టి ఒక్కతొక్కటా వాళ్ళని ఉక్కిరి బిక్కిరయ్యే చేసేది. తన యాగుపిల్లలనైనా, తనకంటే పెద్దవాళ్ళనయినా, రెండు చేతులూ చులాగ్గా పెక్కి ఎత్తేసి, వాళ్ళని 'కుఝా' మనిపించేది. పెక్కి నవ్వుతూ "నేను మీలాగా నోరు మెదపలేకపోయానా, మీకంటే సుఖపుగా చేతుల్ని మాత్రం కదపగలను. కనుక మీరు నాతో పేచీలు పెట్టుకున్నారంటే చెప్పిచిక్కు" అనేది.

చందీతో ఎవరైనా స్నేహం చేసుకుందామని వచ్చినా, ఆమె మాటలతీరు వాళ్ళని విస్తుపోయేట్లు చేసి, - దరికి చేరనిచ్చేదికాదు. సాధారణంగా పల్లెటి దిక్కున ఆడవాళ్ళకి భయసంకోచాలు కలిగించేవన్నీ చందీకి తృణప్రాయంగా కన్పించేవి. "నీకు భయమనేది లేదా? అని ఒకవేళ ఎవరైనా అడిగితే 'ఒంట్లో బలమనేదివుంటే భయాలూ - గియాలూ మన చాయలకి రమ్మన్నా రావు' అనేది.

ఇరుగుపొరుగున చందీని గురించి ఇహ ఎంత చర్చ బయలుదేరేదో చెప్పలేం. ముసలి వాళ్ళు మాటలు విరుచుకుంటూ "చబర్తి కూతుర్ని చివరికిట్లా తయారుచేశాడేమిట! ఇక్కడో గజ్జెకలిరాగుంది. దీన్నెలా తదిలించుకుంటాడో మాయమ్మ!" అనుకునే వాళ్ళు.

నదురూ - బెగురూ లేని కూతురి ప్రవర్తన చివరికి తరిదండ్రుల మనస్సుల్లో కూడా కొంత భయాన్ని కలిగించింది. ఈడొచ్చిన పిల్ల, అందులోనూ లేపో - మాటో పరాయి ఇంటికి వెళ్ళి కాపురం చెయ్యల్సిన పిల్లకి

ఇంత జంకూ - గొంకూ లేకపోవటమనేది మంచిది కాదు. చందీ ఇక్కడికి వచ్చి ఇంకా ఏడాదయినా. తిరుగకమునుకే ఆమెనిగురించిన వదంతులు ఊరంతా పాకి పోయాయి.

ఆమెనిగురించి అప్రవచారం ఎంతైనా జరిగింది. కాని నిజానికి నెత్తికం గా ఆమెలో తప్పు పట్టాల్సిన అపరాధం లభలేకపోతూ కన్పించేదికాదు. యోగ్యుడైన గురువుదగ్గర ఆమె విద్యాభిక్షణ, ఆరోగ్యరక్షణమాత్రమే కాదు నేర్చుకున్నది - ఆత్మగౌరవాన్ని కాపాడుకోవటంకూడా అలవడుచుకుంది.

అయినా చందీ ఇరుగుపొరుగువారి మెప్పును ఈమట్టాత్రమైనా సంపాదించలేకపోయింది. ఆమె బాగా ఆచి-తూచి ఆలోచించి చేసిన పనిలోనే ఎడటివాళ్ళు తప్పు పట్టటానికి ప్రయత్నించేవాళ్ళు. నిరుపేదలైన వెనుకబడిన కులాల ఆడవాళ్ళు కొందరు ఈప్రాంతాల్లో పండిన కూరగాయలు మొదలైనవి ఇంటింటికి తిరిగి ఆమ్మకుంటూ ఉండేవాళ్ళు. అదే వాళ్ళకి జీవనాధారమైన వృత్తి. కాని ఇప్పుడు ఎక్కడినుంచో వచ్చిన హిందూస్తానీవాళ్ళు పట్నాలో దిగుమతిఅయ్యే విదేశీకూరగాయల్ని వాటిని బళ్ళమీద తెచ్చి అమ్మటం మొదలెట్టారు. సాపం నిరాధారులైన ఈ దరిద్రుల నోటి ముందు కూడు పడిపోయింది. ఆపల్లీయులకి విషయం పట్టినట్లేలేదు. వాళ్ళు ఇతరచేతలనుంచి దిగుమతి అయ్యే నల్లీ సరుకును, చౌక పొరువవుల్ని కొనటానికి అలవాటుపడి, ఈ పల్లెసీమని పండే పదార్థాలమీద మునుకారాన్ని తేలిగ్గా త్రోసి వుచ్చుకున్నారు. దీన్ని చందీ సహించలేకపోయింది. ఈ విషయంలో ఇతరుల సానుభూతి - సహకారం ఆపేషించకుండానే ఆ వ్యాపారస్తుల్ని ఏదో తికమక పెట్టి మళ్ళీ ఈ పొలిమేరలో అడుగు పెట్టకుండా చేసింది. కాని ఇలా చేసినందుకు చందీ ఆ చూబుపక్కల మరింత చెడ్డపేరు తెచ్చుకుంది.

పల్లెటూళ్ళలో స్త్రీ విద్యాప్రచారానికై ఫాసిరీల సౌజన్యంవల్ల ఆ ఊళ్ళోనూ ఒక మిషనరీ బాలికాపాఠశాల వలసింది. అభిమానుభవనూ తెలియని ఆడపిల్లలు ఆ స్కూల్లో చేరి, చదువుమాట యెలాఉన్నా క్రైస్తవ మతప్రచార గేయాలు కంఠస్థంచేస్తూ - హిందూ ధర్మాల్ని - హిందూ దేవతల్ని వికృతంగా వర్ణించే దురభ్యాసాలకు బాగా అలవాటుపడ్డారు.

కృష్ణకుమారి అనే ఒక యువతీలలామ కొత్తిగా మతంపుచ్చుకుని, క్రీస్తుకుమారిగా మారి, ఈ విద్యాలయం భారంపైనవేసుకుని,

ఈప్రాంతంలోని బాల బాలికల నందరినీ అజ్ఞానాంధకారంలోనుంచి వెలుగులోకి తీసుకురావటానికై కిందా మీదా పడుతోంది. బాల బాలికల చదువు విషయమై ఆ పంతులమ్మ అంతశ్రద్ధవహించినా వహించకపోయినా, వాళ్ళు చిరకాలంనుంచీ కొలుస్తున్న గేవతల్ని గురించి, ధర్మాన్ని గురించి, వాళ్ళ తేలిమినమ్మల్లో వివరీకార్తీ నాటటంలో మాత్రం ఆమె ప్రయత్నలోపమేమీ చెయ్యటంలేదు. ఈ చిరుత బాలికలు చిలక పలుకుల్లాగా నేర్చుకున్న ఆ గేయాలు పాడుతూంటే - వాటిలో హిందూమతాన్ని గురించి ఎంతో ఈనడింపు వ్యక్తమవుతూండేది. అయినా ఆ బాలికల సంరక్షకులు అదేగీతా పట్టించుకోకుండా చిరునవ్వు నవ్వుకొని ఉడుకుంటూంటే - వాళ్ళ దురభిమానాన్ని చందీ సహించలేకపోయేది. "ఆ విద్యాలయానికి మీ పిల్లల్ని సంపకండి. వాళ్ళ మనస్సుల్లో నాటబడిన విషదీబాలకి విషభరితాలు తప్పు సత్కృతితో తన్నెట్టి కలగవు" అని చందీ సందేశములతో వాదించి మరీ చెప్పుతూ ఉండేది.

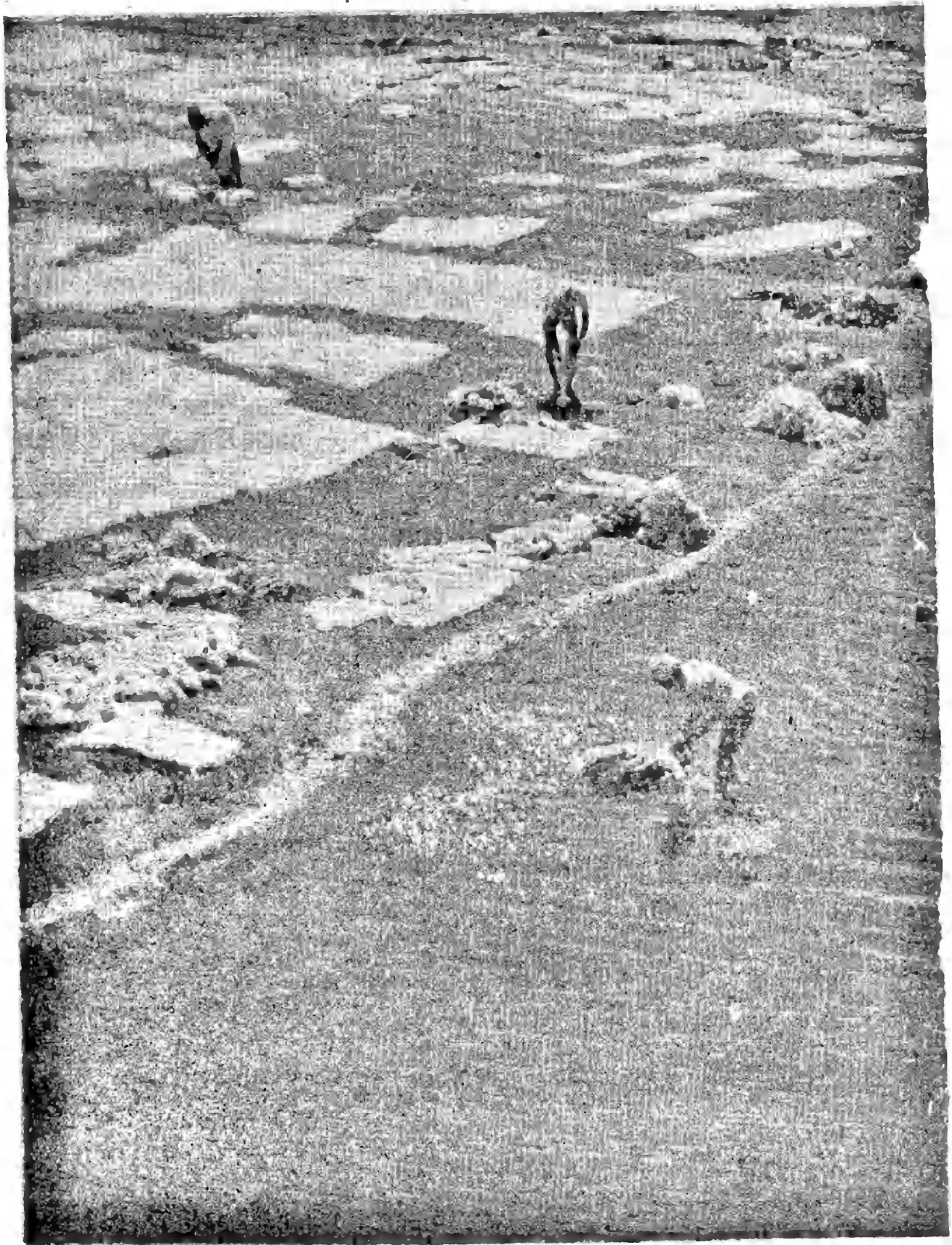
కాని ఆమె మాటలు చివరకు పశ్చిమ దిశలో ఎక్కడికీ అనుపాజ్ఞలేకుండా పెరిగిన ఓ పిగు-తరంలేని పిల్ల వచ్చి, తానే మహా 'ఆదర్శం' అయినట్లు ప్రతి విషయంలోనూ తిగుచుపట్టా అని తలెత్తుకు నిలబడుతుందా! ఎలా పోయింది స్నేహకుంటారు! ఆ బాలికల సంరక్షకులు ఆమె వాదనకి విసుగెత్తి చివరికి కోపంతో "అక్కడికి పంపక పోలే మరిక ఏ మూలందని పంపమంటావ, ఏట్లో నడవావ?" అంటూ కమ్మమనేవాళ్ళు.

అక్కడికి పంపించి వాళ్ళ బుర్రలు పాడుచేయటంకన్న ఇంట్లో కూర్చోపెట్టుకుని మామూలు పనీ - పాటలూ నేర్చుకోవటం లక్ష్యరేఖలయ్యింది అనేది చందీ నిర్ణయంగా.

ఒక పొరుగు ముసలమ్మ మూతి విరుచుకుంటూ, "అయితే ఇహ నేం? రాబోయే నీ మామగారిచేత ఈ ఊళ్ళో ఓ బడి పెట్టించు. నువ్వే ఉండొచ్చు పంతులమ్మగా" అని వెలకారం చేసేది.

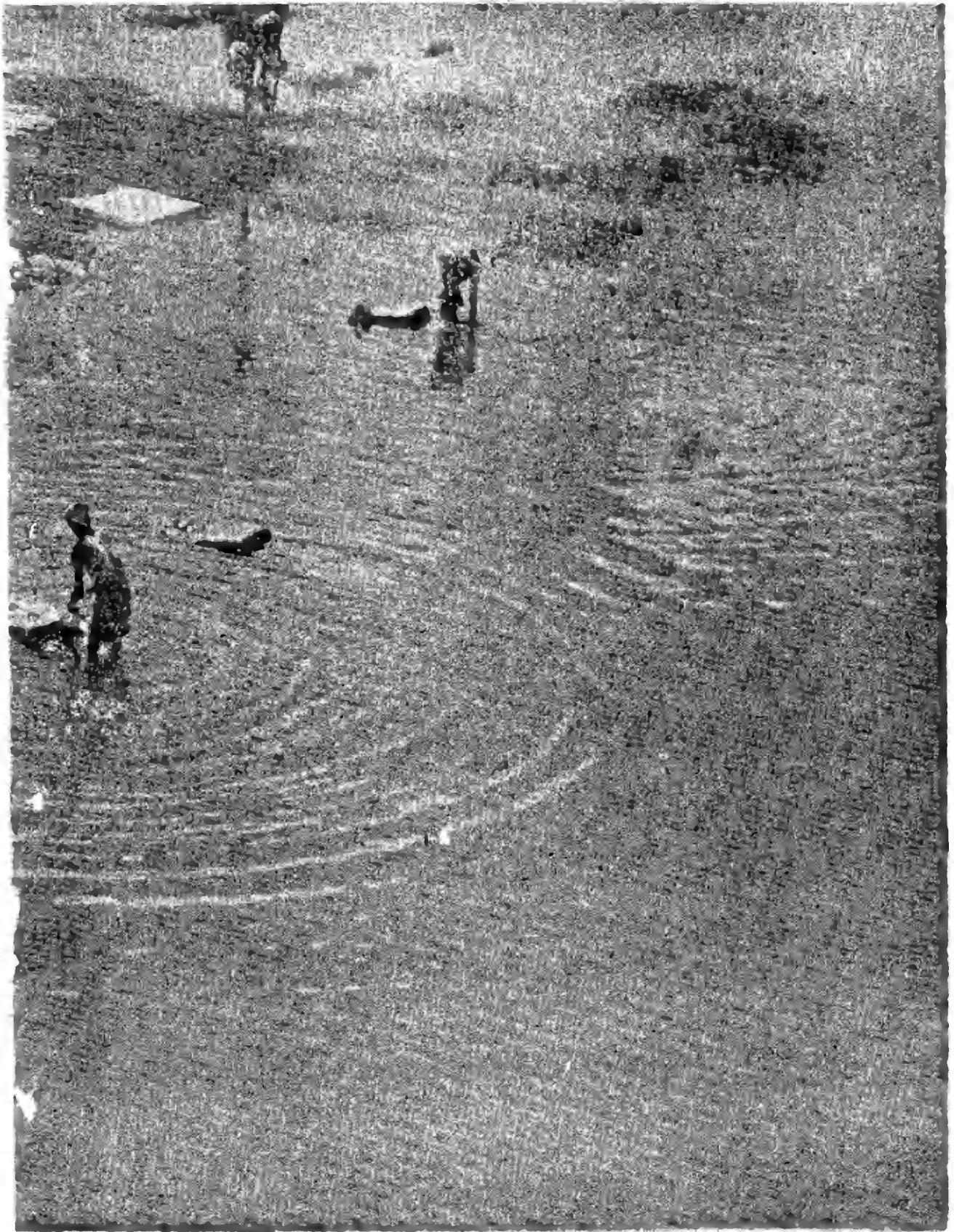
తన ఉక్కులూ - యుక్కులూ ఇహ నేం లాభంలేదని చందీ గ్రహించింది. కాని ఇంతమంది బాలికల తేలికపాదయాలూ విషమయమై పోతున్నాయే! అని ఆమె మనస్సుకు పరితాపం కలగసాగింది. ఈ గ్రామాన్నంతనీ ఎలా ఈ అనాచారంనుంచి ఉద్ధరించబలం! ఆమెకి ఉపాయమేమీ ఉండలేదు. వాళ్ళకి ఇంకూలోని కుత్సితమంతా

వికరప్ర

—ఫోటో : వి. కుటుంబరావు, మద్రాసు.

స్వయంసిద్ధ

తెలిసేట్లు చెప్పాలని ప్రయత్నించేది. కాని ఆ ఆదేశిల్లలంతా ఈమె మాటలకి ముఖం చాటుచేసుకుని నవ్వుకుంటూ ఉండేవాళ్లు. చివరికి మళ్ళీ అంతా ఏకమై చండికి శివ మొక్కెట్టు వెక్కిరింపుగా చూసి, మరో గేయం పాడుతూ అల్లరిచేసేవాళ్లు.

ఒకరోజున స్నానాల రేవులో ఇలాగే జరిగింది. చండి కూడా స్నానానికి వచ్చింది. అక్కడ చేరిన బాలికలంతా చెరువులో దిగి, చండిని మునుముదా కొట్టి నట్లుగా - ఆమెని ఏడ్పించాలని తాము బోల్చే నేర్పుకున్న గేయాన్ని పాడటం మొదలెట్టారు. కాని ఒక్కక్షణంలో వాళ్ళ అల్లరంతా అణగింది. చండి ఒక్కొక్క బాలికనే పట్టుకుని ఆ నీళ్ళలో ముంచుతూ లేవ తీస్తూ ఊపిరాడకుండా చేసింది. పాపం, ఒక్కరు కూడా ఆ రోజున ఆమె చేతుల్లోంచి తప్పించుకోలేకపోయారు.

ఆ బాలికల కొలాంటి కాస్త చేసినందుకు ప్రతిఫలంగా వాళ్ళ తల్లితండ్రులు చండిని గురించి ఎలాంటి వదంతులు ఊరంతా ప్రచారం చేశాడో, వాటిని విని చండి మాత్రం నిద్రాత్మకంగానే నవ్వి ఊరుకుంది; కాని ఆమె తలిదండ్రులు ఆ వదంతులు విని కూడిలి లేజారెత్తిపోయారు. “ఇది పల్లెటూరు. ఇక్కడ పదిమందితోనూ కలిసి మేలిసి అణకువగా ఉండక తప్పదు. పంజాబ్ లో చలామణి అయిన నీ దురుసు తనం ఇక్కడ సాగలేదునుకున్నావో!” అని తల్లి తండ్రీ ఘట్టిగా చెప్పారామెకి.

తల్లి తండ్రీ వేసిన చివాట్లని చండి తల

వలంబం తీసుకొని ఆలోచించింది. బడాయికోసమని స్వధర్మాన్ని విడిచి పెట్టుకున్న వాళ్లు - లేదా పరిస్థితులకి తల వొగ్గి తమ ధర్మాన్ని మంట కలుపుకున్న వాళ్ళు - ఇలాంటి వాళ్ళకోసా మనం భయపడాలింది! పనికిల్లల మునుస్సుల్లో విద్య నేనంతో చిహ్నాన్ని ఎక్కించి, వారి స్వధర్మ విశ్వాసాన్ని కూకటివేళ్ళతో పెల్లగింపటానికి ప్రయత్నించే వాళ్ళకి మరింత భయపడవక్కర్లేదు! పంజాబ్ లో జరిగిన ఒక సంఘటన ఆమెకి గుర్తుకొచ్చింది. బాలికలకు దురువు నేర్పుతామనే మిషన్ మిషనరీవారు ఒక పాఠశాలను స్థాపించబోతే అప్పుడొక్కడైతే కల్లోలం బయలుదేరింది. కాని ఇక్కడకి ఈ విషయంలో ఇక్కడ

ప్రతీకారానికి మార్గమూలేదు. అసలా ప్రయత్నమూలేదు. ఇక్కడెవరికీ అలాంటి ఊహాకూడా ఉన్నట్లులేదు. ఆమె కళ్ళు చెమ్యుగిలాయి. దీర్ఘంగా నిట్టూర్చి, తాతగారిచ్చిన భగవద్గీతను తీసుకుని కూచుంది.

చండి ఎంతవరకు చదివింది అన్న సంగతి ఎవరికీ తెలియదు. ఒక పుష్కరం పాటు ఈమెని తనదగ్గర పెట్టుకుని ఆ తాతగారు - ఈ గారాయ మనుమరాలికి ఎలాంటి శిక్షణ ఇచ్చాడో అది తెలుసుకుందామనే ఆసక్తి నయినా ఆమె తలితండ్రులు ఎన్నడూ కనపరచలేదు. చండికూడా తన విద్యాప్రతిభ ఎంతటిదో ఎదుటివారు తెలుసుకునే అవకాశాన్ని ఎన్నడూ కలగని వ్యతేదు. ఈ విషయంలో ప్రస్తుతం ఇంకేమీ మాట్లాడకుండా, తన చారిని వెళ్ళిపోయి, తన విద్యాప్రతిభను తరచుకోవటం మొదలెట్టింది. ఆమె ఆలా తన గదిలోపల గడియ వేసుకుని కంటికి నిద్రలేకుండా ఎన్నో రాతలు గడిపిన తన్ను సంగతికూడా ఎన్నోళ్ళో గుంభనగా ఉండలేదు. ఆ సంగతి ఎవరైనా అడిగినప్పుడు “భగవద్గీత చదువుకుంటున్నాను” అనేది సగర్వంగా.

గీత చదివినా ఆమె మనఃపరితాపం తీరలేదు. తర్వాత కొన్నాళ్ళకి విద్యాలయ వార్షికోత్సవ సభ జరిగిన సందర్భంలో ఓ అమాయిత్యపు పనిచేసింది. దాంతో ఆమె ఎంత ఉద్వేగపడ్డారైందో చుట్టుపక్కల ఊళ్ళలోకూడా తెలిసిపోయింది.

ఆ సభకి చుట్టుపక్కల గ్రామాల స్త్రీలు కూడా ఆహ్వానింపబడ్డారు. తనకి ఆహ్వానం రావటంతో చండి కూడా వెళ్ళింది.

సభకి సభాప్రారంభంలో పంతులమ్మ మినక్రిస్తుకుమారి హిందూస్త్రీల వసంస్కారాన్ని గురించి గొప్ప ఉపన్యాసం మొదలెట్టింది. వసంస్కారాలవిషయ ప్రారంభమైన ఉపన్యాసం పోసుపోసు హిందూదేశ తల దూషణలోకి దిగింది. వసంస్కారాలతో కుల్లపోతున్న హిందువుల ఆరాధ్యదేవత అయిన కాలికాదేవి ప్రసక్తి తీసుకొచ్చింది. ముందు. నక్కకరీరం, అనన్యాకరమైన ఆకారం, దుధిరపానాస కలిగిన ‘అసభ్య’ దేవతమీద ఆమె కోపంతో విరుచుకు పడింది. అసభ్య కాలికాదేవి భక్తులందు లేకపోలేదు. పల్లెటూళ్ళ భగవులాటల్లో ప్రసేదికెక్కిన మహిళల్లో ఆ సభకి చాలామంది వచ్చారు. గృహ కలాలాలో, ఇరుగు పొరుగు పొట్లాటల్లో వాళ్ళ కంఠాల్లో యినా ఉండేది - ఇలాంటి ఊళ్ళలో సమావేశంలో తమ కంఠ అగ్రంబు వచ్చి బయలుదేరినా కూడా వస్తుతః వార్యమైన వారి వాగ్దాటికి అప్పదుకుంటే పక్షవాతం వచ్చినట్లయింది. వాళ్ళలోనూ ఈ స్వధర్మనిందను, విభిన్న జాతి స్త్రీల దేవత సుద్దేశించి చేస్తున్న పాపాలను చెవులు రిక్కించుకు విని, తమ మునుకున్నారు. కొంతమంది ఈ సభకు వచ్చి చండికేసి చూసి చాటుగానవ్వుకు పాలాన్ని కూడా నిగ్రహించుకోలేకపోయారు. అది తక్కినవారు కనిపెట్టకపోలేదు.

చండి యింక సహించలేకపోయింది. సభలోనివారంతా త్రుళ్ళిపడేట్లు ఆమె చటుక్కున లేచి నిలబడి - “నేను తమ వాదాన్ని ఖండించగలను - కాస్త ఆగండి” అన్నది తీవ్రంగా.

ఒక్క నిమిషం సభంతా నిశ్శబ్దమయింది. అక్కడ ఉన్న విద్యార్థినులు, ఇతర

విచిత్రవ్యక్తి

మూలం : మార్క్ ట్వెన్

అనువాదం : నందూరి రామమోహనరావు

వెల రూ. 1-8-0

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకం

ఆంధ్ర గ్రంథమాల,

మద్రాసు-1.

స్త్రీలు - అందరి చూపులా ఒక్కసారి చూడమిద పడ్డాయి. పొడవైన పులుముకున్న క్రీస్తుమూర్తిముఖం వివర్ణమయింది. ఆమె అతికంటే "నువ్వు, అసభ్య బాలిక! నువ్వు నా 'స్పీచ్'కి అడ్డరాకటానికి సాహసీస్తున్నావా?" అన్నది.

చండి ఏమూతం తోణుకుండా "ఆ, కచ్చితంగా. తమరు మమ్మల్ని అందరినీ ఇక్కడికి ఆహ్వానించి రప్పించి, చాలా అవమానం చేశారు. తమరు మా అందరినీ తుమాపణ చేసుకుంటే బావుంటుంది" అన్నది.

ఇప్పటివరకూ ఈ క్రీస్తుమూర్తిని ఇంత చూడటానికి సాహసించినవాళ్ళెవరూ లేరు. ఈ స్త్రీలందరి యొదుట - తన విద్యార్థిస్థులందరియొదుట తనకు జరిగిన ఇంతటి అవమానాన్ని ఆమె ఎలా దిగమ్రొంగి ఊరుకుంటుంది! అసంభవం! సభలో బయలుదేరిన శుభసంబంధ పంతులమ్మ మురిత ఉద్విగ్నపరిచాయి. ఆమె అత్యంత కంకాపాడుకుంటామనే తలంపుతో "నువ్వు ముందు నా ఎదుటికివచ్చి నిలబడు" అని తరచితో నిర్దేశనా చండిని పిలిచింది.

ఆమె చెప్పినట్లు చండి నడుచుచు వెళ్ళుచు లేచింది. పంతులమ్మ టేబిల్ దగ్గరకి వచ్చి నిలబడేసరికి - అందరూ ఆశ్చర్యంతో గుడ్లప్పగించి చూడసాగారు. చండి మాత్రం నిర్వికారంగా అలాగే నిలబడి, కుతూహలం వెల్లివిరుస్తున్న చూపులతో ధుమధుమలాడుతున్న క్రీస్తుమూర్తిముఖం కేసి చూస్తూ సమాధానాన్ని కోరింది.

పంతులమ్మ సహనం కోల్పోయింది. ఆమె ఇచ్చి జవాబు అహంకార మూర్తిని అయిన ఆమెకి అనువైనదే. కాని దాంతో సభలో స్త్రీలంతా మాత్రం గజగజలాడిపోయారు. ఆమె టేబిల్ మీదికి వంగి, చండిని చూచి లెంపకాయకొట్టి, "నీ అసభ్యత కిదే తగిన సమాధానం" అన్నది.

ఆ మరుక్షణంలో జరిగిన సంఘటనతో అక్కడివారంతా పశుత్వం లేస్తూ ఇంటి ముఖం పట్టారు. బెబ్బ తగలటంతో టేచండి - ఒకచేత్తో ముందున్న టేబుల్ ను వెనక్కి వెళ్ళిలా పడేసింది. దాంతో ఆ టేబుల్ మీద ఉన్న అలారం గడియారం, సిరాబుడ్డి, బ్రెజుల్ వాల్ ల్యూములు అన్నీ తల్లకిందులుగా పడిపోయాయి. క్రీస్తుమూర్తి చేతుల్ని టేబుల్ మీద మోపి నుంచుని ఉంది. టేబుల్ మీదపడేసరికి ఆమె వెనక్కి పడిపోకుండా తప్పించుకోలేక పోయింది. దిశలున వెళ్ళి కిలగా పడి పోయింది. 'అమ్మో!' అని ఆమె అరచిన అరుపు అందరికీ వినిపించింది.

ప్రక్కనే ఉన్న ఆ పాఠశాల పరిచారిక చటుక్కున వచ్చి మిస్సమ్మను పట్టుకుంది. సభంతా చెల్లాచెదిలైంది. ఎవరికీ వారు వెళ్ళి పోదామనే తొందరలో ఉన్నా, ఈ ఆఖరి దృశ్యం పూర్తిగా మానసికపాదామనే ఆసక్తి మాత్రం అందరికీ ఉంది. పరిచారిక సహాయంతో పంతులమ్మ లేచి నిలబడగానే - ఆమె వికృతరూపం చూసేసరికి - అంత భయంభయంగా ఉన్న సమయంలో కూడా - అందరూ నవ్వుకుండా ఉండలేకపోయారు. ఆ టేబుల్ మీదికి సిరాబుడ్డిలోని సిరా అంతా ఆ మిస్సమ్మ ముఖం నిండా, ఆమె కంటుకన్ను తెరిచిరేనిండా ఒలికి, ఎలా ఉండాలో అలా ఉంది ఆమె.

సిరా తోణుకుంతో అసలు రూపం చెరిగిపోయిన మిస్సమ్మ ముఖంకేసి చూసి, చండి ఏమూతం తోణుకుండా, "ఇది కాలిమాత చేసిన కాస్తీ దొరసానమ్మా! ఆమె కేకీ తెలుసుకోలేక అనవసరంగా మిర్రామెను నిందించారు. దానికి తగినట్లు ఆమె తన అదృశ్యమాస్త్రాలతో మీ ముఖానికి ఈ కాలి మసిస్తూసింది. ఇహ ముందే నా ఎప్పుడూ ఇలాంటి పనికి పూనుకోకండి" అన్నది.

ఈ సంఘటన చిలవలు - పలవలతో చుట్టుపక్క గ్రామాల్లో పాకిపోయింది. చండి చేసిన ఈ అన్యాయ కృత్యాన్ని - 'దేశీయ యువతి అయిన చండి వేషభూష, మతాల్లో అంగమానస పుత్రి అయిన పంతులమ్మతో వాదోపవాదాలు చెయ్యాలని వెళ్ళి అఘాయిత్యం చేసింది. ఆమె దొంగ చాటుగా టేబిల్ వెనక్కి ఎర్రేసి, పంతులమ్మ కి కాస్తీ చేసింది.' అన్నంతవరకు అందరూ ఒకేరకంగా చెప్పకునేవాళ్ళు. ఇది జరిగాక - చండి భవిష్యత్తుపై బాగా ఎలా ఉంటుంది అనేది ఊహించి అతి ముఖ్యవిషయమైపోయింది. ఈ విషయం చర్చించుకోవటం అందరికీ అవసరమైన పనిగా పరిగణించింది. ఆయన ద్వారా దుర్బలు గారు ఈ అమ్మాయిని ఎలా తదిలించుకుంటాడు? ఇంత త్రాచులాంటి పిల్లను ఎవరు చేసుకోటానికి సిద్ధపడతారు? ఒకవేళ ఏ అయ్యచేతులతోనే అయ్యచేతులతో పెట్టివా మాత్రం - అత్రవారింటి కళ్ళాక ఇంత 'అదరగండం పిల్ల' ఈ పిల్లేం సంసారం చేస్తుంది! ఊహా అశాస్త్రం ఎక్కడ ఏ ఇద్దరు కలుసుకున్నా చండినిగురించే ఇలా ఏదో ఒకటి తర్కించుకుంటూ ఉండేవాళ్ళు. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో 'బాసలీ జమీందారు చూరీనారాయణబాబు చండిని చూడటానికి తచ్చా' వస్తూ వార్త తెలపనితలంపుగా ఊరంతా పొక్కిబోయేసరికి అందరూ ఆశ్చర్యపోయారు. ఆయనకి ఒకవేళ పిల్లనచ్చిందంటే ఆయింటికి పెద్దకోడలు కూడా అవుతుంది. కనుక అసలు చండిని ఎవరైనా చేసుకుంటారా? దానికేమైనా కన్నెచెర విముక్తి అంటూ ఉండా అని తర్జన భర్జనలతో కిందు మీదపుకున్నవారికి వార్త ఊహాత్మకంగా కన్పించింది. అంచేత ఈ ఆశ్చర్యకరమైన వార్త వాళ్ళు మామూలుగా ఒకపట్టాన విశ్వసించలేరు. అంచేత ఈయన రాకటంలో ఇంకేం నిగూఢమైన ఆంతర్యం ఉందో అని వాళ్ళుమరింత కళివళిపడటంలో అసహజం ఏముంది!

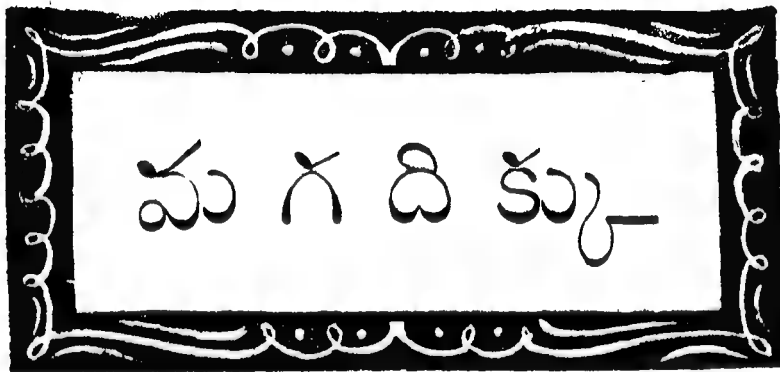
[నకేళం]

"ఎస్ట్రెలాతో నింపబడినట్లుగా" రాత్రి సమయములో నా కళ్ళు దేదీప్య మానముగా యుండును."

ఎస్ట్రెలా బ్యాటరీలు

ఎస్ట్రెలా బ్యాటరీలు తక్కువ ఖరీదుతో ఎక్కువ ప్రకాశము విచ్చి ఎక్కువ కాలము పనిచేయును.
ఎస్ట్రెలా బ్యాటరీస్ లిమిటెడ్.
హైదరాబాద్ - మద్రాసు - కాన్పూరు - బెంగళూరు - కోల్కతా

[సుందరమృగారింట్లో ఒక హోటం. హోటా సుందరమృగారి హోటం రాధ, మినాక్షి.]
రాధ: మినాక్షి అక్కయ్యా!.....
అక్కడో భజంత్రీలు వినిపిస్తున్నాయి.
ఇదే వస్తున్నాయి.

మినా: వస్తేనేమి రాధా?
రా: అన్నట్లు లక్ష్మీపతిగారింట్లో పెండ్లి
కదా!

మినా: అలాగా.
రా: అయితే, వాళ్ళమ్మాయిలు కొంత,
కమలా వాళ్ళమ్మాయి పెండ్లికి పేరంటం
పిలువటానికి వస్తున్నట్లున్నాయి.

మినా: (ఆశ్చర్యంగా) అతినికి పెండా?...
వాడి కేవలం పిల్లని.

రా: అలా ఆశ్చర్యపడతా చెందుకు?...
కొంతమంది కొలా? కొంత ఎం బాగుంది?
వాని మొగుడి మాడు, ఎంత అందంగా
ఉంటాడో. ఈ రోజుల్లో యినప్పైలెంకు
పెండ్లిండు జరుగుతున్నాయి.

మినా: కొనుక్కొనచ్చి చేసుకుంటున్నా
లేమో!

రా: నువ్వు బోర్లిగా వంటింటికుంటే బి.
కట్టుంకాడా యిస్తున్నాడు.

మినా: ఏమిటి?...కట్టుంకాడా యిస్తు
న్నారా?

రా: అవును. ఈ రోజుల్లో మొగాళ్ళు
అందంగా ఉండాలని ఎక్కడా లేదు.
అతడెంత కురూబో అంత స్వర్ణదూపి
నిచ్చి పెండ్లి చేస్తున్నారు. కాక ముక్కుకు
దొండపండు.

మినా: రోజుల మహిమ. కాక పోతే
కట్టుంకాడా యిచ్చి వాడికి పిల్ల నివ్వట
మేమిటి!

రా: ఏం కొంతమంది కొలా?

మినా: బోలెడంత కట్టుమిచ్చారు.

రా: వాడు చేసుకున్నది డబ్బుని.....

కొంతమంది కొలా. అంత డబ్బు మహిమ.

అన్నిటికీ ధనమనే తేర మరుగుంది. దాని

చాలుక ఎంత అపభ్రంశపు నాలుక

మాట్లాడితే బిలుందో, అంతా ఆడుకు
న్నారు.

మినా: అరవణ వస్తున్నారు.....రావే
కొంత. అక్కడే నిలబడిపోయావేం కమలా?

రా: అదిప్పుడు నిన్నపడుతోందేమో!

కమలా: నాకెందుకే నీవు.

రా: కాకపోతే నా యింట్లో ఆడుకు
పెట్టకువదని నిషేధమా?

క: అలా అయితే వీధిలోనే నిలుచునే
వానిగా.

రా: అదే మంచిదిగా - గుమ్మంలో నిల
బడేదానికంటే?

కొంత: ఇవ్వాలి దానికేం కొత్తనే?
అంతాకలిసి యిక్కడే ఆడుకునేవారేం
కదా?

యూముజాల శంకరం

మినా: ఏదోలేవే - చిన్నతనం.

రా: చిన్నతనంకాదే...మాడవే దాని
మాటలు.

మినా: బోనిద్దరూ.

కొంత: మీ అమ్మగారేకే మినాక్షి?

మినా: లోపలంది. పిలవ్వ రాదా.

రా: అమ్మా!...ఓ అమ్మా.

సుంద: (వస్తూ) ఏమిటే ఆ అరుపులు.

మినా: పెండ్లివా రొచ్చారమ్మా.

కొంత: మేమేనంది. కొత్తవారే మేం

కాదు. నేను కొంతని.

సుంద: మారలే?

రా: వీరే. కమలని చూచావా? ఎలా

చిందులు త్రొక్కుతోందో?

క: అదిగాదే. ప్రక్రియే తయారమ్మ

గారిని పిలవటానికి వెళ్ళింది. అంత దురు

సుగా యీనడించి మాట్లాడుతుందే?

మినా: ఆమె స్వభావం.

కొంత: ఇది తిరుగుబాటు

గా: మంచిదని చెప్పింది

క: నా కొంకయ్యతో వచ్చింది -
నా కొంకయ్య, ఒకటే అదమాయంపు.
అక్కడే ఉండబట్టేక నాలుగూ పెట్టాను.
రా: ఇంకేం. అలాంటివారే కలాకే
ఉండాలి.

సుంద: సరేలే. బాగుంది నీ సలహా.
కొంకయ్యే... నిలువోబెట్టే మాట్లాడు
తున్నారేమే.

రా: వేతారిచ్చి పెగా.

కొంత: ఈ వేతారోలాల కేంగాని -

రా: మీ చెల్లెల్ని వాచమను పెండ్లి
కోసం.

కొంత: (మినాక్షికి, రాధకు బొట్టు
పెట్టింది) ఇవ్వాలి రాత్రి పన్నెండు గంట
లకి మా అన్నయ్య పెండ్లి.

రా: భలేగా ఉంది. అర్ధరాత్రయితే

ఎవరూ రారనా అలా లగ్గం పెట్టారు?

క: రాదలుచుకుంటే రాత్రి అడ్డమా?

కొంత: తీరుబడిగా అంతా రాకదానికీ
పిలుంటుంది కదా? మీరూ తప్పకుండా

రావాలి బాధ్యుగా.

సుంద: కొంకయ్యరా బోరమ్మలే.

రా: (కమల బాకెట్టుమాసిస్తూ) నేను
చెప్పిన బాకెట్టు గుడ్డ యిడవమ్మా. చూడు-

అలావు లేంత అందంగా ఉన్నాయో.
ఇలాంటిదే నాక్కొచ్చింది. ఏమమ్మా...

కొంత: పెట్టవ?

సుంద: అలాగేలే. యీ సెకెస్ ఎప్పుడు
చేయించుకున్నావే కొంత?

కొంత: మొన్ననే కొన్నాను.

క: దాని మొగుడు.

మినా: ఎన్ని కాసులే?

కొంత: పది కాసులట.

క: అని చెప్పారు - వారు.

సుంద: ఏం వేళారోలే. మంచి పొంది

కగా పొడిగారు రాళ్ళు.

మినా: ఈ చంద్రవారం యిదివరకున్నదే
కదా!

క: దాని మొగుడి ధర్మమా అని యింకా
చెరిపించలేదు.

రా: అంతేనంటావా?

క: అక్షరాలా. ఈ రోజుల్లో కాసుల
పేర్లు, చంద్రవారాల మోటుకొదే. మళ్ళీ

సారి మా అక్కయ్యవల్ల, తిరిగివచ్చిన తరు
వాత చూడు!

రా: ఏమవుతుందంటావ?

క: మూడుసార్లు మార్చి, నాలుగుసార్లు
చెరిపించితేగాని అది వస్తువేగాదు. అప్పుడు

గాని బంగారానికి నిగ్గులేరు.

సుంద: నిజమేనమ్మా. ఆ రోజులు వేరు.

ఆ నగలు వేరు. అప్పుడు అడ్రాసలని,
నామలని, వట్టెడలని, కాళ్ళకు కడియాలని

... గానా, ఏదో పెట్టేనానా.

మ గది కు

రా: కావలస్తే నూ ఆ మ్మ చే వు లకు కూడు - ఎన్ని కుట్టున్నాయో.

సుం: అవన్నీ పూర్వపు రోజులు.

మీ: యీ చీర ఎప్పుడు కొన్నావో ఊతా?

రా: పెండ్లికి వస్తూంటే, మద్రాసులో కొనిచ్చారు.

క: ఎవరో అర్థం కావటం లేదాను - మావారను - ననారు.

మీ: అంచు చాలా బాగుంటే?

రా: అవును.

క: ఇహ లేవే?...నువు కూర్చున్నావంటే కదలనే కదలవు. నీతో ఎట్లా పేగు తున్నాడో మరి.

సుం: పోవచ్చులే. ఉండాలేరా ఏమిటా తొందర.

క: తిరగవలసిన లబంబింకా చాలా ఉన్నాయి.

రా: అవునంటే. మొగాళ్లంతా బయట నిల్చునిఉంటారు పళ్లెతాం. ఇవ్వాలే మీరంతా అక్కడికి రాండి భోజనాలను.

రా: తప్పకుండా వస్తాం.

క: ఇహ రావే, రాధ గ్యారంటీ ఇచ్చే సింది.

బయట: రాంబరో.

క: వస్తున్నాం...పద పద.

సుం: మీనాక్షీ!...వాళ్లకు బొట్టు పెట్టు.

మీ: (లోనికి వెళ్లి కుంకుమ కాయ తెచ్చి బొట్టు చెసుతుంది.)

రా: వెళ్లిస్తాం...(తెల్లదొంగ యిద్దరు)

సుం: జీనిక్లెనా పెట్టి పుట్టాలి!...

రా: కాదు మరి!

మీ: ఏమమ్మా!...మేం పళ్లెదా?

సుం: ఎక్కడికి?

రా: ఎక్కడికని అనుకుతా వేసుటి... పెండ్లివాళ్ళింటికి.

సుం: ఏడిశినట్లుంది.

మీ: ఏమమ్మా!

సుం: సిగ్గు లేకుండా మీ అనుకుతున్నావే?

రా: ఎందుకే?

సుం: ఎలా వెళ్తాడు?...కట్టుకోవడానికి మంచి చీరన్నా లేదాయే—ఎగలూ, నానాల్లు లేకపోతే మానె; ఈ చింపి గుట్టలో అక్కడ ప్రత్యక్షం కాకపోతే నేం.

మీ: ఏదో గుడ్డలు...ఇవన్నీ పాళ్లు గమనిస్తారా?

సుం: తప్పకుండా.

రా: రాతేదని అనుకోయా?...ఇంత యిదిగా మనింటికి వచ్చి పిలిచినప్పుడు పళ్లెకపోతే ఏం బాగుంటుంది!

సుం: బాగుండదని నాకూ తెలుసు.

రా: అందుకే. ఒక్కసారి వెళ్ళిస్తే ఏం పోయింది?

మీ: పళ్లెకపోతే గర్భవతులనుకోయా?

రా: అదీగాక...శాంత, కమల, మేం అంతా ఇక్కడే పుట్టి ఇక్కడే పెరిగాం. ఇక్కడే కలిసి మెలిసి మనలేవాళ్లం. ఆడుకున్నాం, పాడుకున్నాం. ఇవ్వాలే వాళ్ళ యింట్లో పెండ్లి జరుగుతూఉంటే, ఇంత స్నేహితులమెయ్యండికూడా, గుడ్డలు లేకనే వంకతో మానేస్తే ఎంత అసహ్యంగా ఉంటుంది!

సుం: ఆ విషయాలన్నీ నాకు తెలుసు. కాని మీకు వాళ్ళకు చాలా లేదా ఉంచ. చిన్నతనం వేరు. అప్పటి హృదయాలు వేరు. ఎల్లప్పుడూ అలాగే ఉండడు.

రా: ఇప్పుడు మాత్రం.

సుం: విను. అప్పుడు మీ నాన్న గారుండేవారు. ఆయన ఉండగా మనం ఎంతో గొప్పగా బ్రతికాం. అప్పుడు సంఘంలో మనకుండే గౌరవం వేరు. అందుకే మీరంతా కలిసి మెలిసి అడుకోవడం సంభవించింది. ఇప్పుడు మీ నాన్న గారు లేరు.

రా: అంతమాత్రం చేత మనసున్న గౌరవం ఎక్కడకు పోయింది?

సుం: నీకు తెలియదు. మీరు ముగ్గు రాడ వయ్యాలు నాపాల బడ్డారు. నాన్న గారుండగా కుదిర్చిన సంబంధానికి మీ పెద్ద అక్కయ్య రావ్యానికి పెండ్లిచేశాను. నా చేతులమీదుగా మీనాక్షీకి చేశా. రాజ్యం దాని భర్తయింటికి పోయి ఎంత సుఖపడుతోందో, మీనాక్షీ పోతా అంతే...నీకు పెండ్లిగాకా అంతే. రాజ్యం కష్టసుఖాలు వింటూ ఉంటే నా కడుపు తగుక్కు పోతోంది.

రా: జీనికమ్మా దీనికి వాటికే ముడి పెడతావే?

సుం: ఎందుకా?...మీనాక్షీని అర్థింటికి పంపటమేలా? నువు పెండ్లికాకుండా కూర్చున్నావు. ఎన్ని వేలుపోస్తే అవుతుంది? ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో ఎవరైనా ఏమయినా అంటారు. అందులో నలుగురాడవాళ్ళు చేరేదోట.

రా: ఎందుకంటా రేమిటి?

సుం: ఎందుకన్న ప్రశ్న తీసుకో. అంటారు. అది సహజం. ఇదివరకు మన మున్న సీలివేరు. ఇప్పుడున్న సీలివేరు. ఇది వరకు మీరూ, వారూ ఒకటిగా కలిసి తిరగవచ్చు. కాని వారు ఎప్పుటిలాగే ఉండిపోయారు. మనం దిగజారిపోయాం. యిప్పుడీ రెండు కుంటుబాలమధ్యా అంత స్థులువేరు. వారేమయినా అంటే ద్వేషాలు పెంచుకోవడం మాత్రమే జరుగుతుంది చివరికి.

మీ: పూర్వ స్నేహ మెక్కడికి పోయిందేమిటి?...ఎందుకంటారు?

సుం: అధిమావద్దు. తెల్లటివన్నీ పాలన కోకంటే. ధనం ఏమైనా చేయిస్తుంది. రేఖ సుఖం సుఖం చూసుకోకుండా ఎందుకు చేసుకుంటారు.

రా: ఇప్పుడేదని అనరామా?

సుం: అదికాదు రాధా!...ఇది ఆడంబ చాలకు రోజులు. మీ రిప్పుడంత ఆడంబ రంతో వెళ్ళలేరు...మిమ్మల్ని చిన్న చూపు చూస్తారమ్మా.

మీ: ఎప్పుడైనా, ఎక్కడికైనా వెళ్తానంటే, నువ్వెప్పుడూ యిలానే మాట్లాడతావే.

సుం: సిగ్గు, లజ్జా విడచి ఎలా వెళ్తానంటున్నావే?

రా: సిగ్గు సిగ్గుని దాని నిగ్గుతేల్చారు మీరు.

సుం: నేనా?

రా: అవును నువ్వే. పెండ్లి...పెండ్లిని, చదువు సంస్థలు చేప్పించకుండా చిన్ని తనంగానే దానిగొంతుకోశావ్. అడక్, అడక్, యివ్వాలే అడిగింది, ఎంత చచ్చి పోయి అనుకుతోందో ఆలోచించావా?

సుం: రాధా!

రా: ఏమన్నా అంటే నీక్కొప మొస్తుందనే నోరు మూసుకున్నాను. అంత పసి తనంలోనే దాని గొంతుకోయాల్సివిన గతే మొచ్చింది?

సుం: ఎదుల్లా ఎదిగిన తరవాత పిల్లలకి పెండ్లిండ్లు చేస్తే ముగ్గుమచ్చట్లు తీర్చుకునే దివ్యును? నోములు, ప్రతాపాలు జరిపించుకునే దివ్యును?

రా: అందుకే అన్ని సరదాలూ తీర్చుకుంటున్నావుగా. ఈ నాడు అక్కయ్య ఎందుకూ పనికిరాకుండా పోయింది. అత్త రపు ముక్కరాదు. ఎక్కడికైనా వెళ్ళి ఉద్యోగం, సద్యోగంచేసి పాట్లపోసుకునే రాతా లేదు. కళ్ళోటకుడి చేతిలో పెట్టి దాని కంఠం కోశావు. ఇప్పుడు దాన్ని

దాని మొగు జొదిలి పెట్టాడు... దాని దిక్కు మిటి?

సుం: రాధా!... (కోపంతో లెంపమీద కొట్టి) జాగ్రత్త. వట్టు దగ్గర పెట్టుకుని మూట్టాడు. (లోనికి వెళ్ళింది).

రా: (చిందులు త్రొక్కుతుంది.)

మీ: నన్ను గురించి నువ్వెందుకు బాధ పడతావే?

రా: పొరబాటే జరిగింది.

మీ: అనవసరం చెబుతిన్నావ్.

రా: నిన్ను మానే నాకు జాలి వేస్తోంది. ఆగలేక యివ్వాలే అడిగ్తాను. నువ్వు చదువుకున్న దానిపై అంత బాగుండేది!

మీ: చదువుకుంటే మాత్రం?

రా: అక్కడే బోల్తాపడుతున్నావ్. కష్టం విలువలేకపోయింది. చదువుకున్నట్లయితే సంపాదించుకోగల శక్తి కొంత ఉండేది. ఒకటిమీద ఆధారపడాల్సిన అనవసరం ఉండేది కాదు. నీ కష్టం కొంత విలువయ్యేవాడు. కొను, మాడింది లే వెళి బ్రతిగ్గలవు.

మీ: నువ్వలానే చేస్తావా?

రా: అక్షరాలా.

మీ: మరి పెండ్లిచేసుకోవా?

రా: చస్తే చేసుకోను.

మీ: అది బాగుంటుందే?

రా: నువ్వు చేసుకోని ఏం బాగుపడ్డావు?

...అక్కయ్య ఏం పాముకుంటోంది?

మీ: అయితే ఏం చెద్దామనుకుంటున్నావు?

రా: చదువుతాను.

మీ: మరి డబ్బు?

రా: అమ్మ నాకు కట్టు మివ్వబోయే డబ్బు యిలా సద్వినియోగం చేస్తాను.

మీ: తరవాత?

రా: స్వకృతిమీద ఆధారపడి బ్రతుకుతాను.

మీ: అంటే?

రా: నీ కర్మం కాదులే.

మీ: ఇలాంటి వర్తమానం బూహించుకు.

రా: ఏం?

మీ: ఆడది ఏనాటికైనా పెండ్లిచేసుకోవలసిందే. లేకపోతే అపనిందలు వేసి అసహ్యంగా చూస్తారు.

రా: ఎవరు?

మీ: సంఘం.

రా: ఆ సంఘం వెడిపోయిన నీ సంపాదాన్ని పరిదిద్దగలదా?

మీ: నా మాట వేరు.

రా: అది వేరు..... ఇది చెట్టు కాదు. రెండు ఒక్కటే.

మీ: అయితే జీవితాంతం బ్రహ్మచారి జీగా ఉండిపోతావా?

రా: ఏమో చెప్పలేను. నాకు నచ్చిన వాడు, నన్ను మెచ్చినవాడు ఎవడైనా తలెత్తడమే, అప్పుడు చేసుకుంటా.

మీ: అది కొంత బాగానే ఉంది.

రా: నీకు తెలిదక్కా. మనలో ఏసత్తా లేదు గాబట్టి అంతా తేలిగా చూస్తున్నారు. మనం కూడా పనికివస్తామని నిరూపించిన నాకు... మళ్ళీ మూట్టాడగలరా? దీనికైనా సమతుల్యత వుండాలి. నేనూ మనిషి వే; నాలోనూ చిమూ, నెత్తునూ ఉన్నాయి; నేనూ సంపాదించుకోగలను; నాకూ శక్తి ఉంది; ఆడవైనంతమాత్రంచేత బాధలు పడాలని రాసి పెట్టెందా? అలా ఎదురు తిరిగేస్తే నువ్వు రావాలి. కాని అలా రాకుండా చేస్తున్నారు మనవాళ్ళు.

మీ: మరి అమ్మ నిన్ను చదువుకోనిస్తుందా?

రా: ఎందుకు చదువుకోనివ్వదు?

మీ: పెండ్లిచేస్తానంటే?

రా: వద్దంటాను.

మీ: ఊరుకుంటుందా?

రా: ఉరి పెట్టుకోమను.

మీ: ఆ ఆటలేం సాగవ్.

రా: సాగించుకుంటే అన్నీ సాగుతాయి.

మీ: అరకు. అమ్మ వస్తోంది

సుంద: (వచ్చింది... ఇద్దరూ కొంచెం బెదిరారు) ఎందుకే అలా భయపడుతున్నారా? పెండ్లికి వెళ్ళాలనే ఉందా?... మీకంతగా వెళ్ళాలనుంటే, వెళ్ళండి; నేనన్నానని ఎందుకు బాధపడతారు. ఏదైనా స్వామిభక్తవల్ల తెలుసుకోవడం మంచిది. పొందేది. ఆ దుస్తులు మార్చుకుని వెళ్ళండి. (ఇద్దరూ లోనికి వెడతారు. సుందరమ్మ భర్త పటంవద్దకు వెళ్ళింది) ఏమండీ! ఈసంసారం యాదలం నావల్లకాకుండా ఉంది. ఆడదాన్ని. ఏంచేయగలను? మోయలేని వారి మూపురాలమీద యీ భారం వదిలేసి వెళ్ళి పోవడం న్యాయమేనా!...

తాయారమ్మ: (బయటనుంచి వస్తూ)... ఏమమ్మాయ్!... సుందరమ్మగారూ!

సుం: రండి తాయారమ్మగారూ!...

రా: చూచావటమ్మా కమల దుండగం. అమ్మో! అమ్మో!! ఈ రోజుల్లో పెద్దా పిన్నా పరిజ్ఞానమే పోయింది. నోటి కొంత మాటవస్తే అంతమాటా అనియ్యటమేనా?

సుం: ఏదో చిన్న పిల్లలెండి.

రా: అలా అనకు. గర్వం... ఈ రోజుల్లో పిల్లల్ని పట్టపగ్గాలున్నాయా? మన రోజుల్లో మనం ఎదుగుదుమా?

సుం: నిజమే.

రా: సరేగాని... కాస్త కాఫీ పాడు మంటే పెనుదా?

సుం: మీరే వేళ అడిగారోగాని, నిజంగా అయిపోయిందండి.

రా: అజీమిటమ్మా!... ఇప్పుడు మీరాశ తెస్తాండాగా నేను చూచాను.

సుం: నూరార్ధ తెస్తాండాగా చూచారా! ...అబ్బే!... ఒక వేళ కాఫీపాడుం డబ్బా విదన్నా పట్టుకోవస్తాండాగా చూచారేమో?

రా: అవునవును.

సుం: అది వట్టిదబ్బాయే నండి.

రా: అమ్మో! అమ్మో!! నీ వివరీతం పాడుగాను. వట్టిదబ్బా అంటా వెండు కమ్మా; లేదు, పెట్టనంటే పోదా?... మా కాలంనాడు మేం ఎరుగమమ్మా!

సుం: అలా అంటా రెండుకమ్మా! ఇంత పెడితే ఏం?... బంగారమా? వెండా? ఇరుగు, పొరుగు, బదులూ - సదులూ ఉండవలసింది.

రా: (వచ్చింది.)

రా: నాకు తెలిమా?... ఇలా ఉంచుకోని లేదనటం - మా కాలంనాడు మేం ఎరుగమమ్మా. పోనీలే... వస్తా. ఏం పిసి నారితవం. అందుకే యిలా ఉన్నాను.

రా: (కోపంతో) తాయారమ్మగారూ! ... జాగ్రత్తగా మూట్టటం మంచిది. మీ కాలంలో ఎరక్క పోయినా, యీ కాలంలో చూడండి. అయినా ఎందుకు పెట్టాలి? పెట్టం. మేం పిసి నారీవాళ్ళమని తెలిసి ఎంగు కొచ్చారు? ఎవరు రమ్మన్నారు. మీ రెప్పలైనా పిలికి బిచ్చం పెట్టారా? మీరు మూట్టాడింది ఒప్పు. మేం మూట్టాడితే తప్పు. మేం ఎలా ఉంటే మీకెంగును?

రా: అమ్మో! అమ్మో!! ఏం మిడిసి పాటుతినమే!

రా: నిదానంగా మూట్టడం మంచిది. మీరు లక్ష అన్నా ఫరవాలేదు చిన్నదాన్ని... ఒక్కటంటే చాలు.

రా: భయభక్తులతో పెంచిన పిల్లలయితే కదూ. ఇన్నిన్నేళ్ళు పెళ్ళిళ్ళు చేయకుండా యింట్లో ఉంచుకుంటే—

రా: (కోపంతో) తాయారమ్మగారూ! ... (మీదికి వచ్చింది)

సుం: రాధా!... (గద్దించింది. దాంతో రాధ నిలబడిపోయింది)

తేరి దిగింది.

2

[అజీ దృశ్యం. కాకపోతే యిందాక మధ్యాహ్నం, ఇప్పుడు రాత్రి. తొమ్మిది లేక పదిగంటల సందర్భం. హాల్లో ప్రక్క

మ గది కు

పేసి ఉంటుంది. సుందరమృగాలు భర్త బలం దగ్గరనుంచి దేవునిపటందగ్గరకు వెళ్ళి, జైమాప్సి]

సుం: (పథూ!... నామనమ్మకు శాంతిని చేకూర్చు. అంతా నీ యల్నింవల్ల జరగాలి. నేను ప్రయత్నించి మాత్రం ఏం ప్రయోజనం. (అంటూ ప్రభువు పాదాలు కళ్ళ కడుకుంటుంది. తరువాత దీపం కొంచెం తగిలించి ఒకచోట పెట్టింది. మంచంమీద పక్కదులిపి కూర్చుంటుంది. దిండు సరిచేసి పసుకోబోయింది. ఎవరో తలుపు తట్టారు) ఎవరది?... తిరిగి వచ్చారా ఏమిటి వాళ్ళు. (లేచి దీపం పెద్దదిచేసివెళ్ళి తలుపు తీసుంది) నువ్వై రాజ్యం... ఇప్పుడొస్తున్నావేమిటి?... ఎవరవ రొమ్మన్నారే?

రాజ్యం: ఇంతికిమాత్రం ఒక్కడాకే వస్తున్నా సమాధి.

సుం: మీ ఆయనకూడా వచ్చారా?

రాజ్యం: వచ్చారు. కాని అభీసరుగారితో బంగళాకు వెళ్ళిపోయారు.

సుం: ఒక్కదానివే వస్తున్నావన్నమాట.

రాజ్యం: గుమ్మంలోదింపేసి అదేమండలిలో వెళ్ళిపోయారు.

సుం: లోపలకన్నా రాలేజీం: భోంచేకారా?

రాజ్యం: ఆ... చెప్పియిలేరి?

సుం: లక్ష్మీపతిగారి అబ్బాయి పెండ్లి. శాంతావాల్ల వీరిస్తే వెళ్ళారు.

రాజ్యం: ఎప్పుడూ పెండ్లి?

సుం: రాత్రి 11 గంటలకట. ఎన్నారేకన్నాళ్ళకుమాచా నీ నిన్ను.

రాజ్యం: ఎన్నాళ్ళకయినా చూట్టం కష్టమమ్మా.

సుం: అలా అంటున్నావే?

రాజ్యం: అవునమ్మా. ఒకళ్ళ చేతిలో పెట్టిం తరువాత వాళ్ళ అభీసంలో ఉండాలి. వారి యిష్టాయిష్టాలమీద నారాక పోకడలధార పడి ఉంటాయి.

సుం: నిన్ను వాళ్ళ బాగా చూడటం లేదటనే?

రాజ్యం: [ఉస్సురన్నట్టు]. మాత్రానే ఉన్నారూ... బాగా.

సుం: మీ ఆయన నీతో చక్కగా ఉంటాడానే?

రాజ్యం: ఆయన మాత్రం శక్తిగా ఉంటాడు... చూటానికి.

సుం: అంత సీరసంగా ఉన్నావేమీ?

రాజ్యం: ప్రయాణంవల్ల.

సుం: అక్కడివిషయాతేం చెప్పావు కావే?

రాజ్యం: చెప్పేమాత్రం ఏం ప్రయోజనం?

సుం: ఏం?

రాజ్యం: ఆ కష్టమేమిట? నన్నే అనుభవించనీయండి. అందులో మీ బాగుండుకు?

సుం: అమ్మదగ్గర మర్యాద?

రాజ్యం: మర్యాదకాదమ్మా. చెప్పితే ఏమన్నా ప్రయోజనముందా? అనవసరంగా ఏమన్నా కష్ట పెట్టినదాన్నవుతాను.

సుం: చెప్పేమాత్రం నాదగ్గర దాదకు. మీ కష్టమఖాలుగాక, నాకు తెలుసుకోవగ్గ విషయా లింకేమున్నాయే?

రాజ్యం: నన్నొక ధనవంతులయింట్లో పడేశారు. నీకేకొట్టి నువు పెట్టావు. కాని యిచ్చింది ఒక శత్రువుతో గారు. కిడమి కోర్కెలదాని నేను లేను. వాళ్ళిలా నేను చచ్చిపోను. పెద్దకోడలిసంగతి చెప్పొక్కరూ?

సుం: చిన్నకోడలికి యాభైవకరాలు రాసేచ్చారు మొన్న. పైగా మేకకట్టుకోడానికి కావలసిన డబ్బిస్తానని కబురు పెట్టారు మామరిది మామగారు. వీళ్ళిద్దరిమధ్యా నే నేం కనుపిస్తాను?

సుం: ఇప్పుడేమంటున్నా రేమిటి?

రాజ్యం: ఏమైనా అంటారు. వాళ్ళ అంతస్తు వేరు, మన అంతస్తు వేరు. అందరూ సాధించటానికి అనువుగా నేనొక్కదాన్ని దొరికాను. ఎవర్ని అంటే ఎవరు ఊరుకుంటారు—నేనుతప్ప. ఈసడింపులు, ముట్టెవిరుపులు కూలివిరుపులు, అన్నీ నామీదనే ప్రయోగిస్తారు.

సుం: మీ ఆయన కూడానా?

రాజ్యం: అయ్యకుపుట్టిన ఆరుగురూ సంగీతపాకకులే. ఆయన మాత్రం ఏం తక్కువ తిన్నారు? ముందాయన ధరికి తట్టుకోలేకుండా ఉన్నావు.

సుం: ఏమంటావేమిట?

రాజ్యం: నాన్న గారితోను చూచి నన్ను చేసుకున్నారట. విధవా కూతుర్ని కొబ్బటి బోరెడంత ఆస్తి కలుస్తుందని ఆశించారట. మీనాక్షి మొగుడిలాగా నే ఆయన కూపుట్టింది.

సుం: గొప్ప కుటుంబంలో పడ్డందుకు నువ్వయినా సుఖపడుతున్నావేమో ననుకున్నానే.

రాజ్యం: సుఖం!... అమాట అనకమ్మా. ఈ కోజిల్లో ముఖ్యంగా చదువుకున్న

వాళ్ళకి యీ తెగుల్లి ఎక్కువయ్యాయి. కాస్త చదివితే చాలు, బువ్వ లేకపోయినా మాంగులెక్కువ. ఎంతసేపటికీ కట్నాలు. కట్నాలు.. కట్నాలు. అంతటితో అగితే బాగుండిపోను. పెండ్లియన తరువాత కూడా యింకా... యింకా దోచుకుందామంటే - వీళ్ళు అదెవ్విల్లి కన్న తల్లిదండ్రుల కొంపల తీయటానికి పుట్టారా?

సుం: సాగుతున్నప్పుడు యిల్ల క్రింద కూస్తారు.

రాజ్యం: వీళ్ళెక్కిపోతోందమ్మా... ఇంతకీ మీనాక్షి మొగుడేమంటున్నాడు?

సుం: తొణకటంలేదు... చెణకటంలేదు. విదో చదువుతాడట. అందుకు అయ్యే ఖర్చంతా మనం భరించాలి.

రాజ్యం: అంటే?

సుం: కొంపలు తీసి చూడలమ్మా..... నాలుగు వేలన్నీ నే గాని పట్టుకుంటే సరిపోదట.

రాజ్యం: నేను వళ్ళి ఏం పొందుకుంటున్నానో—అది చళ్ళుకో అంటే.

సుం: రెండూ, గంజే అమ్మాయి

రాజ్యం: రాగి పెండ్లి ప్రయత్నం చేయవలసిందే?

సుం: అది చేసుకునేట్టు లేది.

రాజ్యం: ఏం?

సుం: చదువుతుందట.

రాజ్యం: అదే మంచిపని.

సుం: ఏం మంచి - గంజే మంచి. చదివి ఉద్యోగాలు చేస్తుందా? ఊళ్ళెలుతుందా?

రాజ్యం: అలా అనకు. ఇలా మొగాళ్ళ చేతుల్లో పలిగి చచ్చేదానికంటే, కాస్త నాదగ్గర సత్రా ఉందని నిరూపించుకుంటుంది.

సుం: మన వంశంలో ఎవరైనా ఉద్యోగాలు చేశారే.

రాజ్యం: వంశాలని... చరిత్రలని..... అవ్వన్నీ పూర్వపు చూడలమ్మా. కాలం మారిపోయింది. దాంతో అన్నీ మారిపోయాయి.

సుం: నేనుండగా అలా జరగటానికి వీలేదు. ఎల్లసయినా దాని పెండ్లి చేయటానికి నిశ్చయించాను.

రాజ్యం: కాని—

సుం: కానీ లేదు... ఏమీ లేదు. యీ యేటితో న్యూల్ పైనలో అయిపోతుంది. అతరువాత దాని మొగుడి కిష్టమయితే బడి వించుకుంటాడు. నాబాబ్బలి తీరిపోతుంది.

రాజ్యం: సంబంధం అప్పుడే నిశ్చయించావా?

సుం: ఆ...

రాజ్యం: సుఖం!... అమాట అనకమ్మా. ఈ కోజిల్లో ముఖ్యంగా చదువుకున్న

సుం: అదే మంచిపని.

సుం: ఏం మంచి - గంజే మంచి. చదివి ఉద్యోగాలు చేస్తుందా? ఊళ్ళెలుతుందా?

రాజ్యం: అలా అనకు. ఇలా మొగాళ్ళ చేతుల్లో పలిగి చచ్చేదానికంటే, కాస్త నాదగ్గర సత్రా ఉందని నిరూపించుకుంటుంది.

సుం: మన వంశంలో ఎవరైనా ఉద్యోగాలు చేశారే.

రాజ్యం: వంశాలని... చరిత్రలని..... అవ్వన్నీ పూర్వపు చూడలమ్మా. కాలం మారిపోయింది. దాంతో అన్నీ మారిపోయాయి.

సుం: నేనుండగా అలా జరగటానికి వీలేదు. ఎల్లసయినా దాని పెండ్లి చేయటానికి నిశ్చయించాను.

రాజ్యం: కాని—

సుం: కానీ లేదు... ఏమీ లేదు. యీ యేటితో న్యూల్ పైనలో అయిపోతుంది. అతరువాత దాని మొగుడి కిష్టమయితే బడి వించుకుంటాడు. నాబాబ్బలి తీరిపోతుంది.

రాజ్యం: ఆ స్త్రీపాస్తు లున్నవాళ్లేనా?
 సుం: రచికరాలుంది... బియ్యం దడుపు
 కున్నాడు.
 రాజ్యం: బాగానే ఉంది. కాని ఆ
 మహానుభావు డెలాంటివాడో?
 సుం: ఎలాంటివాడైనా కాని... తప్ప
 కుందా?
 రాజ్యం: కట్నం వివాహ మడుగుతు
 న్నాడు?
 సుం: అందరితోపాటే.
 రాజ్యం: మరి డబ్బెట్లా?
 సుం: అదే వస్తుంది.
 రాజ్యం: అంతే?
 సుం: ఈ యిల్లు, ఆ నాలుగకరాలు
 అమ్మినేయటానికి నిశ్చయించుకున్నాను.
 రాజ్యం: ఆ...!
 సుం: అవును. మీనాక్షి మొగుడుగో
 నాలుగువేలీవ్వాలా?... దీని పెండ్లికి
 కానాలా?... అన్నిటికీ సరిపోవదు.
 రాజ్యం: అయితే ఆమెస్తూ వస్తు
 మాట!
 సుం: మరేం చేసేది?
 రాజ్యం: పెండ్లితోనే అయిపోతుం దను
 కంటున్నావా? ఆ తరువాత జరుగవలసిన
 తరంగాలు బోలెడన్ని ఉన్నాయి.
 సుం: ఏమైనా ఉండనీయి.
 రాజ్యం: మరి నువ్వెట్లా?... నిన్ను
 దూచేదెవరు?
 సుం: ఆశ్రమాలు, అరణ్యాలు లేవటే?
 రాజ్యం: (గాఢచింతగా) అమ్మా!
 సుం: ఎందుకమ్మా విచారిస్తావు?
 రాజ్యం: మమ్మల్ని కన్నందుకు నీకిదా
 గతి!
 సుం: గలేమిటమ్మా!... పుట్టాను. అనుభ
 వించవలసిన కష్టసుఖాలన్నీ అనుభవించాను.
 ఇహ నాజీయింది! (తన జీవించాపుత్రా)
 ఈ యిల్లు పాతదైపోయింది. ఈ యిల్లునదిలి
 యింకోయింట్లో ప్రవేశించాలి. ఇప్పుడు
 అనుభవించవలసింది మీరు మీ సుఖాల్ని,
 అనుభవాల్ని చూచి సంతోషించటమే
 కావని... అదే నాకు సంతృప్తి... నే నేమై
 పోతే యేం?
 రాజ్యం: కాని.. ఈ వృద్ధాప్యం గడిచే
 డెట్లా?
 సుం: ఎందుకు గడవదు. ఉదయించిన
 కూర్మధిగవానుడు ఆడమించటం లేదా?
 రాజ్యం: ఇదివరకు గడిచిన జీవితం వేరు.
 ఇప్పుడు సర్వకృషులు ఉడిగిన కిరీం మరి.
 సుం: అన్నీ ఒక్కటే నమ్మా.
 రాజ్యం: ఈ వేదాంతానికేం లే
 నిన్నువ్వు దెవరు చేరదీసి ఆదరిస్తారు?

ధనమా లేదాయ్. మేం ఏం సహాయం చేస్తాం.
 ఒక్క రూపాయి యివ్వటానికి పది
 మంది అనుజ్ఞకావాలి. అలాంటిప్పుడు మేం
 ఏం చేయగలం? కనీసం రాధయినా మొగ
 సిల్పాడయితే ఎంత బాగుండేది?
 సుం: మనం లక్షాధికారులను యితే
 యింకా బాగుండేది కాదు?
 రాజ్యం: నా సంసారాన్ని బట్టి చూస్తే
 ...లేవు మీనాక్షి, రాధా కూడా కట్న
 బాట్లకు అణిగి మణిగి ఉండాలి.
 సుం: ఎందుకే బాధపడతావు ఎవరెంత
 వరకు నోచివుట్టారో, అంతవరకే అనుభ
 విస్తారు. కొడుకులే పుట్టారనుకో?... వాళ్లు
 మాత్రం పోషిస్తారనే నమ్మకమేమిటి?
 పెండ్లాం రాగానే తల్లిదండ్రుల్ని తరిమే
 నీవకుమార రత్నాల్ని ఎంత ఘండిని
 చూట్టంలేదు మనం.
 రాజ్యం: ఎలానయినా అదివేరమ్మా...
 అక్కడ హక్కుంది.
 సుం: అన్నీ ఒక్కటే నమ్మా. ఇంత
 కాలం బ్రతికినదాన్ని యిహా బ్రతికేమా?
 దీచ్చిదానా!... మూతి పెట్టినవాడు మేత
 పెట్టడూ?
 రాజ్యం: ఈ ఉపకాంతి మాటలకేం?
 సుం: ఏదో కాంతి... ఆనాంతి... నీ
 విషయం చెప్పావు కావు.
 రాజ్యం: దీని కంటింలేదమ్మా.
 సుం: ఏంచేస్తే నీ సంసారం చక్కబడు
 కుందీ?
 రాజ్యం: అది ఎవరివల్లా కాదమ్మా.
 సుం: మీయిద్దరికీ పెండ్లి చేశాను. మీ
 సంసారాలు చక్కబడందే రాధకుమాత్రం
 పెండ్లిచేసి వింసుఖం?
 రాజ్యం: ఆయన నన్నైతే ఇక్కడికి
 తీసుకొని వచ్చారు.
 సుం: ఆ...
 రాజ్యం: మళ్ళీ తీసుకొనివెళ్లమే అను
 మానం.
 సుం: రాజ్యం!....
 రాజ్యం: అవునమ్మా.
 సుం: మరలాంటిప్పుడు ఎందుకొచ్చావే?
 రాజ్యం: నా అంతిల నే వచ్చావా?...
 ఎవరైనా అలా వస్తారా? మనింట్లో అడుగు
 కూడా పెట్టకుండా ఆయన ఎలా వెళ్ళి
 పోయాడో చూడరాదా?
 సుం: ఎక్కడనుంచి ఎందుకు కది
 లావు?
 రాజ్యం: ఏంచేయను?
 సుం: ఏంజరిగింది?
 రాజ్యం: రెండు మూడు నెలలక్రితం
 ఒకసారి వక్రతానని అడిగాను తిట్టారు.

మళ్ళీ తరువాత ఎప్పుడో అడిగాను బాధం
 లేకపోయింది, వారిపేరు వస్తుండటం
 తెలిసి అడిగాను. అందు కిదిగో... (వీపు
 చూపుతూ)
 సుం: రా...జ్యం!...
 రాజ్యం: ఇలా ఎన్నోసార్లు కొట్టారు.
 ఇది కొత్తగాదు. ఇప్పుడు తిట్టటం మని
 వేళారు, మాటిమాటికి కొట్టటమే. అందు
 కందరూ బ్రాత్యునించేవారే అంతా
 నన్నొక పురుగుడు చూచినట్లు చూస్తారు.
 ఇక్కడే వదిలేస్తానన్నారు. అయితే
 రానన్నాను... వీపు చిల్లగొట్టి బండిలో
 పడేశారు.
 సుం: భగవంతుడు నా మనస్సుకు శాంతి
 నివ్వలేదే?
 (తలుపుదప్పడు)
 చూడు? ఎవరోతలుపుతట్టుతున్నార.
 నీ మొగుడేమో?
 రాజ్యం: అంత భాగ్యం కూడానా...
 (వెళ్ళింది)
 సుం: (అల్లుడొస్తాడేమో నని మర్యాద
 కోసం పుటి సర్దుకుంటూ పక్కగావెళ్ళింది.
 మీనాక్షి, రాధా వస్తారు)
 రా: రాజ్యముక్కయ్యో!
 మీ: ఎప్పుడొచ్చావే?
 రా: ఎంతసేపయింతే వచ్చి?
 మీ: అంతా తేమంగా ఉన్నారానె?
 రా: బావకూడా వచ్చాడానె?
 మీ: బావడీ?
 రాజ్యం: అబ్బబ్బ!... ఇన్ని ప్రశ్నలు
 ఇలా గబాగబా అడిగేసుంటే ఎలా?
 సుం: అప్పుడే వచ్చేకాంతే? 12 గంట
 లకుకూడా లగ్నం... చూట్టావరేమే?
 మీ: ఇహ అక్కడ ఉండలేక వచ్చేవా
 మమ్మా.
 సుం: ఏం?
 మీ: అంత యిదిగా రమ్మని పిలిచారా!
 ఇంత స్నేహితులమా! అక్కడ మా ముఖాలు
 చూచినవాళ్ళు లేరు. ఇంత ప్రస్తురాని
 బొట్టు పెట్టుకోమన్నవాళ్ళు కూడా లేరు.
 నాకరులన్నట్లు చూచారు.
 రా: వైగా కమలకెంత గర్వం! ప్రతి
 దానికి చివరించుకోవడమే. అందరూ పెట్టి
 పోషిస్తున్నట్లు, అందరికీ లోకువే.
 సుం: నాకు తెలుసు. అందుకే వెళ్ళా
 దన్నాను. 'కాని మీ జీత్యానామాని
 కాదనలేకపోయాను ఎవరూ మనకు
 లేదంటే పెట్టరమ్మా వైగా అందరికీ లోకు
 వవుతాం. హీనంగా చూస్తారు. అందుకే
 తినకపోయినా తిన్నట్లు నటించాలి. అది
 (రీ-వ వేడి చూడండి)

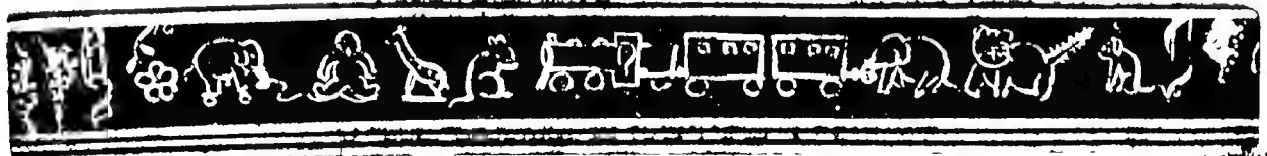

తేనె తొనలు

మునిపల్లెరాజు

ఆడవే నా పాప పాడవే పాపా!
 బంగారు పాపా! నా తెలుగు పాపా!!
 నవ్వాలి నవ్వాలి కాంతి నిండలి
 పండలి పండలి కాంతి పండలి
 పలకాలి పలకాలి తేనెలాలకాలి
 కలికితే ముక్కాల పాన కురపాలి
 తెలుగుపాటను నీవు డిక్టేగా పెలగాలి
 తెలుగు పల్లల కీర్తి తిరిగి తేపాలి
 తెలుగు పన్నుల పాట నూటిగా నడపాలి
 ముందు రోజువు నీవు ముందండ వేయాలి
 పోరు పోచ్చెములేని జాతి నెత్తాలి
 మనజాతి రక్తాల మరతేవు రల్లి
 అడుగడుగునా వాళ్ళ స్మరణచెయ్యాలి
 మనకట్టు మనబాట్టు సొగసున కునికెట్టు
 మన ముగ్గు మన నుద్దు మన కళలకే ఒప్పు
 నిడివిను మనజాతి తిరిగి నిలపాలి
 ఈ బుగ్గిలో తిరిగి అగ్ని పుట్టాలి
 ఈ మట్టిలోనుండి మణులు కాపాలి
 ఈ మట్టులో నుండి శంకరు మహాదేవాలి
 ఓ తెలుగు పాపా - బంగారు పాపా
 కవితలో కళలలో కీర్తి కక్కిన పాప
 ఓ తెలుగు శోభా! ఓ తెలుగు పాపా!!

జరిగిన కథ

[మా నాన్నగారు—మహా విశిష్ట—లాన్స్ డౌజ్ లో పెద్ద సిల్క్ వ్యాపారి. సొంత ఫ్యాక్టరీ అని వుండేది. నేను (చిన్నా) బ్రిటీషర్ లా లగాయతూ మా కుటుంబాన్ని వీధి ఒక ఆవడ చుట్టు ముట్టేస్తూనే వుండి. చివరికి దేశంలో వచ్చిన విప్లవం మూలంగా మా నాన్నగారికి తూర్పుగా చిలికి పోయింది. ఆ దెబ్బతో ఆయన మహా కోపచారి ముసిగా తయారైవారు. నిర్లక్ష్యమైన మా ఫ్యాక్టరీ ఆవరణలో నేను మా గేటు కాపలా వాడిగొడుకు 'రోజ్' తో కలిసి 'రాబిన్ సన్ (కుసా)' అట అడుగుంచేవాణ్ణి. వాడికి బాతులూ అరీ చాలావచ్చు. వాడితో సావాసం చేసినమీదట ఆ బాతులు నాకూ వచ్చేవాయి. ఒకరోజు మావార్యంధరూ భోంజేస్తుండగా బండబూతు ఒకటి నానోటివెంట వచ్చేసింది. కాంతో మా నాన్నగారు మండిపడి నన్ను స్కూలుకి పంపించాలన్నారు. స్కూలులో వజ్రేసేముందు 'కన్ ఫెషన్' కి తీసుకెళ్ళి ప్రాయశ్చిత్తం చేయించాలని మా పెద్దన్నయ్య అన్నారు. కొంతకాలానికీ మా నాన్నగారు దివాలా తీసిన మా ఫ్యాక్టరీని అమ్మేశారు. మేము మా స్వస్థలం విడిచిపెట్టి లయన్స్ పట్టణానికి వెళ్ళిపోవలసి వచ్చింది. ఆ ప్రయాణంలో నా చిట్టకను పోగొట్టుకొన్నాను. లయన్స్ పట్టణంలో నాలుగో అంతస్తు అద్దకొంపలో నా ఆటలకి ఆస్కారం లేకుండా పోయింది. మా వంటలక్క 'ఆనీ' జబ్బుచేసి, స్వంతవూరు వెళ్ళిపోయింది. అలా కొంతకాలం గడిచాక మా అమ్మగారి నలహామేరకు నన్నూ, మా అన్న బాకనీ, మా నాన్న వర్చి కాలిగాయకుల పాఠశాలలో చేర్పించారు. అక్కడ కడుపు బాదరబండ్ ఆటే వుండేవాడు.]

4

మా దురదృష్టం కొద్దీ మేమూ వర్చి జిడిలో కూడా చాలా కాలం ఉండలేకపోయాం. మా పెద్ద వాళ్ళకి బాగా కనిచితుడైన పికాయన వాడీ. కార్య విశ్వవిద్యాలయంలో 'రెక్టర్' గా కనిచేస్తున్నాడు;—ఆయన మా నాన్నగారికి ఒక బాబువాస్త్రా, అందులో మా అన్నదమ్ముల్లో ఎవరినో ఒకర్ని గనుక అయిన్స్ కాలేజీకి పంపించితే, రను స్కూలర్ పిచ్చు అదీ యిప్పించే ఏర్పాట్లు చేస్తానని హామీ యిచ్చాడు. ఆ బాబు చదవగానే మా నాన్నగారు "చిన్నాను పంపిస్తాను"న్నారు.

"వాడికంటే పెద్దవాడు కదా—బాక నెండుకు కంకానూడ"దని మా అమ్మ అడిగింది.

"వాడ?—వాడు నాకు సాయంచేస్తూ యిక్కడే

వుండిపోతాడు : అదీగాక—వాడికి వ్యాపారం అంటే చాలా నరదా. విషయం నే నెప్పుడో కనిపెట్టాను. వాణ్ణి మంచి నిర్గుతేలిన వ్యాపారస్తుణ్ణిగా చేస్తాను; నీ కండుకు?" అన్నారు నాన్న.

నిజం చెప్పాలంటే—బాకలో వ్యాపారానికి వని కొత్తే లక్షణాలు మా నాన్నగారికి వీని కనిపించాయో నాకైతే చాలా ఆశ్చర్యంగా వుంది. ఆ రోజుల్లో వాడికి యీ స్మక్టిలో ఏ ఒక్కదానిమీదనైనా అభిమానం అంటూ వుండి వడిస్తే, అది వడవు ఒక్కదానిమీద మాత్రమే. మా నాన్నగారు ఆ విధమైన నిర్లయానికి వచ్చేముందు కనీసం వాడితో సంప్రదించి అయినా వుంటే, ...నరేలేండి—నాతో సంప్రదించారు గనుక నా, వాడితో సంప్రదించలేకనే నే నిత్యం తెంగ పెట్టుకోవలసివచ్చింది!

స్కూలులో చేరీ చేరగానే నాకు ఒక్క విష

యం బుర్ర తిరిగిపోయేలా తెలిసాచింది—స్కూలు స్కూలు అంతటిలోకి బ్లాజ్ (వదులు చొక్కా) తొడుక్కు వచ్చిన వాణ్ణి నేనొక్కణ్ణి! లయన్స్ మహా సగరంలో కలవారి బిడ్డలు బ్లాజులు తొడుక్కోరు : వీధుల్లో కాళ్ళకి అడ్డం వచ్చే కుర్రకుంకలు మాత్రమే యిలాటివి తొడుగుతారు. అందులోనూ ■ రోజు నేను తొడుక్కున్నది చారల చారల చిన్న బ్లాజు. మా స్వాగ్ధరీ ఉచ్చ దశలోవున్నరోజుల్లో ఏరికోరి కుట్టించుకొన్న బాపతది—ఐతేనేం ఆ పూల్లో అది తొడుక్కొని స్కూలుకి వచ్చేసరికి, వీధుల్లో అడుక్కు తినే పెద్దన ఎవడో పొరపాటున క్లాసు రూములోకి జొరబడినట్లు అనిపించింది కాబోలు - నన్ను చూసి చూడగానే క్లాసులో పిల్లలంతా గొల్లుమన్నారు.

“చూడండి; చూడండి; వీడెవడో బ్లాజ్ తొడుక్కుని క్లాసుకి వచ్చాడ”ని కేకలు వేశారు.

క్లాసులో రేగిన కలవరానికి కారణం ఏమిటో పెదకటం కోసం బుర్ర నాలుగు వైపులకీ తిప్పిన క్లాసు మాస్టారికి నేను కంటపడగానే ఆయన మొఖం ముప్పై ఆరు వంకరలు తిరిగి పోయింది. ■ క్షణంనుంచీ నే నంటే ఆయనకి విపరీతమైన హేయభావం కలిగింది. నన్ను పన్నెత్తి పలుకరించటం కూడా ఆయనకు నామోషీ అనిపించింది. ఎంత పెద్ద అవసరం వచ్చినా నన్ను నా అసలు పేరు పెట్టిగాక “ఏరా, డింధ కాథమా!” అని పిలుస్తుండేవాడు.

ఆయన నన్ను అలా సంబోధించి నవ్వుడల్లా చెప్పాను—నా అసలు పేరు అదికాదనీ, ‘జే-ని-య-ల్ ఐ-సె-ట్టి’ అనీ! అయినా ఆయన ఆ పేరుపెట్టి పిలవటం మానలేదు. ఆయనేకాకుండా స్కూలులో పిల్లలందరూ కూడా నన్ను “డింధ కాథమా?” అనే పిలుస్తున్నారు. చివరికి నాకా పేరే కాళ్ళతంగా వుండి పోయింది.

అంతమంది పిల్లలలోనూ నేనొక్కణ్ణి తీసికట్టుగా కనిపించేటట్లు చేసింది, నేను తొడుక్కొచ్చిన బ్లాజు ఒక్కటేకాదు. మిగిలిన పిల్లలందరికీ పనుపు పచ్చని తోలుతో కుట్టిన మంచి మంచి పుస్తకాల సంచులు వున్నాయి; చక్కని కొయ్యతో చేసిన యింక్ స్టాండులున్నాయి; గట్టి అట్టలువేసిన కాపీ బుక్కులున్నాయి; —యిక నా పుస్తకాలా?—అనలే ఎక్కడో చొక

బారు మాపుల్లో కొన్న బాపతువేమో, రుజులనీ పొగచూరినట్లు పచ్చగా తయారై, అదొక రకమైన పాతవాసన కొట్టుతుండేవి. అట్టలనీ చివరలు చిరిగి పోయి నానా అసహ్యంగానూ వుండేవి. లోపల కొన్ని పేజీలకి పేజీలు అసలు వుండనే వుండేవికావు. ఇంటి దగ్గర మా అన్నయ్య జాక్, వాటి నన్నిటిని బాగు చేయ్యాలనీ బైండ్ చేయ్యాలనీ అస్తమానం అవస్థ పడుతుండేవాడు; గట్టి అట్టలు సంపాదించి జగురుతో అంటించి అదిచేసి యిదిచేసి మొత్తానికి వాటికి పుస్తకాల ఆకారం తేల్చేవాడు. అట్టలు అంటించటం, పుస్తకాలు బైండ్ చేయటం-యీ పనులు బాగానే చేసేవాడు కాని వాడిపనిలో ఒక్కటేలోపం:—ఎంతచిన్న కాగితం అంటించవలసి వచ్చినా, బోలెడంత జగురు పులిమేసేవాడు. దాంతో వాడిచేతిలో తయారైన వస్తువులు ఎన్నిరోజులు గడిచినా జగురువాసన కొట్టుతుండేవి. సొరుగులో సొరుగుగా అనేక సొరుగులు గల నంది ఒకటి—పుస్తకాలు పెట్టుకొనేది—చేసి యిచ్చాడు. చాలా ప్రపయోగంగా వుండేది. కాని ఒక్క-టే చిక్కు, - తగని జగురువాసన! అట్టముక్కలు కత్తిరిస్తూ వుండటమూ, జగురుతో వాటినిన్నటిని అతికిస్తూ వుండటమూ అనే కార్యక్రమం మా జాక్కి, ఆ కళ్ళనీళ్ళు కారుస్తూ వుండటంలాగే, వాడు చెయ్యకుండా వుండలేని పనుల్లో ఒకటిగా తయారైంది. అదే మిటో వాణ్ణి ఆ పని చేయమని ఏదో అనిర్వచనీయ ఆంతరంగికశక్తి లోపల్నుంచి తరుముతున్నదో అనిపించేది. మా యింట్లో నెగడుకి దగ్గరగా వీడివి కొన్ని జగురునీసాలు—చిన్నవీ, పెద్దవీ-వరసగా పేర్చివుండేవి. ఒకారుకుపోయి నరుకులు తేనెక్కరలేని ఘడియలంటూ ఏమన్నా వాడి జీవితంలోవుంటే, ఆ కాసిని ఘడియలూ వాడు యీ జగురు నీసాలతోనే గడిపేవాడు; ఏదో ఒకటి అంటిస్తూనో, బైండుచేస్తూనో వుండేవాడు. మిగిలిన వేళల్లో బజారునుంచి మూటలు మోసుకు రావటమో, లేకపోతే మానాన్న గారు చెప్పి తుంటే తను ఖాతాదారులందరికీ బాబులు రాయటమో యిలాంటి పనుల్లో గడిపేవాడు. అంటే-వ్యాపారంతో తర్ఫీదు పొందుతుండే వాడన్నమాట!

ఇక నా విషయ మంటారా—

ఎంత స్కాలర్ షిప్ పున్నప్పటికీ, స్కూలుకి

అన్నా - చిన్నా

చిన్నా! నీవూ, అంతకంటే గతిలేక పాపాలు తోడు క్షుణ్ణి క్లాగునీ వచ్చేవాడూ, దింధకాధముడనే నామాం తరలూన అరగువాడూ, అయిన నా వంటివాడు, మిగిలిన జిల్లలలో నరిసమానంగా తుండాలంటే వారందరూ కష్టపడేదానికంటే రెండింతలు ఎక్కువ కష్టపడి చదవ వలసి తుంటుందనే విషయం నే నెప్పుడో గ్రహించాను. గ్రహించిన ప్రకారమే యీ దింధకుడు నడుము తిరిగి, వాళ్ళవంటి కష్టించి చదివాడు.

సాహసినరా దింధకా!.. ఈ రోజుకీ నాకా దృక్పథాలు కళ్ళకు కట్టినట్లు కనిపిస్తున్నాయి. ఆ ఎము కలు కొరికే చలిలో, నకల జగత్తు స్తంభించిపోయిన ఆ రాత్రివేళల్లో యీ దింధకుడొక్కడే దీపముందు తూతుని ఎడ తెరిపిలేకుండా చదువుకుపోతున్నాడు. ఇదిని పారదోలేందుకు గదిలో నెగడులేని కారణం లేద, కాళ్ళనిండా గొంగళి కప్పకు కూచుని చదువు కొంటున్నాడు. గది కిటికీ గాజుతలుపులమీద మంచు జాట్లు వానజల్లుల్లా టవటవ పడుతున్నాయి. అవతల కొట్లోనుంచి ముఘ్ఘా బసెట్టి కంఠం మందంగా విని పిచ్చునేవుంది. ఆయన జాకేత వ్యాపారానికి సంబంధించిన బాబులు రాయిస్తున్నారు.

“మీరు యీ నెల రి న రాసిన బాబు అంది వది...” ముఘ్ఘా బసెట్టి చెప్పకుపోతున్నారు.

“మీరు...యీ నెల...రి వ...రాసిన...బాబు... అందివది...” కన్నీళ్ళను మురింపచేసే జాకే కంఠం మాటమాటనీ కూడబలికి వైకి అంటోంది.

అటువంటి వాతావరణంలో ఒక్కొక్కసారి యీ దింధకుడు చదువుకొంటున్న గది తలుపులు నిశ్శబ్దంగా తెరుచుకొనేవి. అడుగులో అడుగువేసు కొంటూ బసెట్టి నతి లోనికివచ్చేది. మునివేళ్ళమీద నడుస్తూ యీ దింధకుడి వెనకకువచ్చి నిలుచు నేది. వ్హ...!

“చదువుకొంటున్నావా, చిన్నా?” అని అప్యాయంగా అడిగేది ఆమె.

“అవునుమ్మా.”

“చదివేయించినా వా...?”

లేదు— ఈ దింధకుడు అబద్ధంఅడుతున్నాడు; వాడికి నిజానికి చచ్చే చలివేస్తోంది.

బసెట్టి నతి గాఢవిశ్వాసం విడిచి యీ దింధకుణ్ణి అనుకు కూర్చుని వూలు అల్లకం మొదలుపెట్టేది. పైకి వినిపించి వినిపించకుండా కుట్లు లెక్కపెట్టుకుంటూ, మధ్యమధ్య నిట్టూర్పులు విడుస్తూ ఆ దింధకుణ్ణి అనుకు కూర్చుని అలాగే కొన్ని గంటలకాలం గడిపేది.

పాపం! మా అమ్మకి అప్పటికింకా తను పుట్టి పెరిగిన పూరిమీది మమకారం పోలేదు. ఈ జన్మలో మళ్ళీ ఆ పూరిని చూడగలననే ఆశనుకూడా పూర్తిగా వదులుకొంటోంది... కాని ఆమె దురదృష్టం కొద్దీ, మా అందరి దురదృష్టం కొద్దీ, ఆవిడ అనతికాలం లోనే అక్కడికి వెళ్ళవలసి వచ్చింది.

5. పెద్దన్న 'ఎబ్బీ'

జులై నెలలో ఒకానొక సోమవారంనాడు...

ఆ రోజు సాయంకాలం స్కూలు వదలిపెట్టగానే ఆటలాడాలనే బుద్ధిపుట్టి, బేస్ బాల్ ఆటఆడుతూ చాలా నేపు గడిపాను. ఆట అయిపోయేసరికి నే ననుకొన్న దానికంటే చాలా ఆలస్యం అయింది. ఇంటికి యిప్పటి కై నా తొందరగా పోదామనిపించి ‘ఒరాక్స్ స్వేషర్’ నుంచి ‘లాంతరు’ వీధి వరకు ఒక్క పుదుటున పరుగెత్తాను. బాడ్లో బెట్టుకు వేళ్ళాడ కట్టుకొన్న పుస్తకాల కస్తరం దభీదభీమని వచ్చి మోకాళ్ళకు కొట్టు కొంటోంది. నత్తిమీద పెట్టుకొంటే గాలికి ఎగిరి పోతుండేమోనని బోపిని తీసి నోటితో వళ్ళనందున గట్టిగా బిగబట్టి పరుగెత్తాను. ఇంటికి పోగానే మా నాన్నగారు అవుపిస్తారేమో, ఆయనకు ఏం నమాధానం చెప్పి తప్పించుకోవాలా అని లోపల్లోపల చాలా మధనపడ్డాను. మా యింటికి చేరాక కూడా మెట్ల దగ్గర ఒక్కక్షణం నేపు నిలబడిపోయి, పూసరి పీల్చుకుని, నాన్నగారు యింత ఆలస్యమైందేమని అడిగితే తక్కువ చెప్పేందుకు చక్కని సాకుకోసం వెతుకుతూ వుండిపోయాను. తొరికింది ఒక సాకు! ఎక్కడలేని నెరుకునా వెనుకొని గంటలకాలం

“ఇంత ఆలస్యం అయిందేరా చిన్నా ?” అని అడిగారు.

ఆయన నోటివంట ఆ ప్రశ్నవచ్చేసరికే నాకు ఆపాదమస్తకం వాణుకు పుట్టుకొచ్చేసింది. వజ్రవజ్ర వాణుకుతునే నేను కల్పించి పెట్టుకొన్న గాథను వెళ్ళిపోసుకొంటున్నాను. చెప్పటం సగమైనా కాకమునుపే మా నాన్నగారు ఎందుకో నన్ను తన రెండు చేతులలోనూ పొదివి పట్టుకొని చాలాసేపు తన గుండెలకి నా శబ్ద ఆనించుకుని అలాగే పుండిపోయారు.

ఇంటికి ఆలస్యంగావచ్చినందుకు కనీసం ఖూటైన తిట్లనా తగులుతాయని ఎదురు చూస్తున్న నాకు, అనుకోకుండా మా నాన్నగారు యింత ఆశ్చర్యంగా ఆదరణగా దగ్గరకు పోసుకోవటం చూస్తే చాలా ఆశ్చర్యం వేసింది. లోగడ మా యింటికి సెయింట్ నిడర్ మఠం నుంచీ అప్పడప్పడూ ఒక ఫాదిరీ భోజనానికి వస్తూవుండటమూ, ఆయన వచ్చినరోజున మాయింట్లో పెద్ద వాళ్ళంతా చిన్నవాళ్ళని ఏమీ అనకుండా ప్రేమగా చూస్తూవుండటమూ, చిన్నవాళ్ళు పెద్దవాళ్ళ పట్ల భక్తి ప్రపత్తులూ, గౌరవ మర్యాదలు యిత్యాదులు పుట్టిపడేలా మనలుకూ పుండటమూ మామూలు. బహుశః యీవేళ కూడా పాథరీ వస్తున్నారుకాబోలు; అందుచేతనే నాన్నగారు యింత యిదిగా పున్నారని అనుకున్నాను. కాని తీరా వంటయింటిదాకా వెళ్లి, అక్కడ నాకు మా నాన్నగారికి మాత్రమే వడ్డించి పుండటం చూసి, నేను పూహించిందంతా తప్పని తెలుసుకుని పుక్కిరిచిపిక్కిరి అయ్యాను.

“అమ్మోరి నాన్నా ? చిన్నన్న నాకో ఏదీ? ఎవరూ కనుపించటం లేదే?” అని కంగారుగా అడిగాను.

నే నెన్నడూ ఎరగనంత మందరస్థాయిలో మా నాన్నగారు మాట్లాడారు: అంత నింపాదిగా మాట్లాడడం ఆయన కెన్నడూ అలవాటులేదు:

“మీ పెద్దన్న ‘ఎబ్బీ’కి చాలా జబ్బుగావుందని వార్తవచ్చింది. మీఅమ్మా, చిన్నన్న అక్కడికెళ్లారు?” అన్నారు.

అన్నంతలో నా ముఖం వివర్ణం అవుతూ పుండటం గమనించారుకాబోలు—పెదవులమీదికి ప్రయత్న పూర్వకంగా చిరునవ్వు తెచ్చిపెట్టుకొని:

“అంటే—మీ పెద్దన్నకి మరీ అంతప్రమాదంగా ఏం లేదు. కాకపోతే ఏదో నుస్తీచేసి మంచంలో పున్నట్లు మాత్రం జాబువచ్చింది. నరే—మీ అమ్మ నంగతి నీకు తెలుసుగా; పోయి పీరుతానంది. పోయిరమ్మని, జాకని తోడుయిచ్చి పంపించాను. ఇంతకీ అసలు ‘ఎబ్బీ’కి అంత ప్రమాదంగా వుండకపోవచ్చు. ఏదో మామూలు జ్వరమైవుంటుంది...అన్నట్లూ, నాకూ ఆకలాతున్నది; భోజనాలకి కూర్చుందామా?” అన్నారు.

పెదిమవిప్పి ఒక్కమాట అయినా మాట్లాడలేక పోయాను, అలాగే మానంగా కంచంముందు కూర్చున్నాను. కూర్చున్నానన్న మాటేగాని పెద్దన్నకి జబ్బుగావుందనే విషయం తనతనమూ జ్ఞాపకానికి వచ్చి, గుండె అంతకంతకూ బరువెక్కుతోంది. గుడ్డలోంచి వెల్లుబికివస్తున్న కన్నీటి ప్రవాహాలను అరికట్టుకోవటం కష్టతరమైపోతోంది. అలాగే నేనూ మా నాన్నా ఒకరికొకరం ఎదురుబాదురుగా కూర్చుని కూడా ఒకళ్ళతో ఒకళ్లం ఏమీ మాట్లాడలేని స్థితిలో అన్నం తినటం అనే అర్థంలేని పని పూర్తిచేస్తున్నాం. మా నాన్నగారు ఆరోజు అన్నంతినే పథతికూడా ఏమిటో చిత్రంగా మారిపోయింది. తింటే ముద్దమీద ముద్దగా గబగబా తినడం; తాగితే గ్లాసుమీద గ్లాసుగా అదేపనిగా తాగడం; లేదా ఏమీ తినకుండా, ఏదీ తాగకుండా కంచంలో చెంచాచాకూ అలాగే పెట్టేసి ఏదో ఆలోచిస్తూ అలాగే పుండిపోవడం. నా నంగతి అంతకంటే ఆయోమయంగా తయారైంది. భోజనాల బల్లకి రెండో చివర కూర్చున్న వాణ్ణి కూర్చున్నట్లే ఏదో మగతిలోపడి అలాగే పుండిపోయాను. నమయంలో, లోగడ మా పెద్దన్నయ్య మేమంతా పుండే ఫ్యాక్టరీకి వచ్చిన సందర్భాలలో నాకు చెప్పిన చక్కచక్కని కథలన్నీ ఒక్కసారిగా జ్ఞాపకానికొచ్చాయి. మా పెద్దన్న మతిప్రచారకుడుగా చేరి తర్వాతి పొంది మొట్టమొదటి పుష్కారం యిస్తున్న రోజున మా కుటుంబంలోని వారందరూ నాటి సమావేశానికి హాజరైనాము. ఆ దృశ్యం జ్ఞాపకానికి వచ్చి, నా మనస్సు మరీ కలతపడింది. మత ప్రచారకుడి దుస్తుల్లో మొట్టమొదటిసారిగా అతన్ని మేము చూసి నవ్వుడు అతని కా దుస్తులు ఎంతబాగున్నాయో అని

అన్నా-చిన్నా

పించింది. చేతులు రెండూ పైకిపెట్టి అతను అశాశిక తుంటి నూ అమ్మ ఆ ఆనందపారవశ్యంలో పెచ్చని పైన కంఠస్వరంతో పైబిత్తోని భాగాలు చదుపు కన్నీళ్లు జలజల రాల్చింది—అటువంటి 'ఎబ్బి'

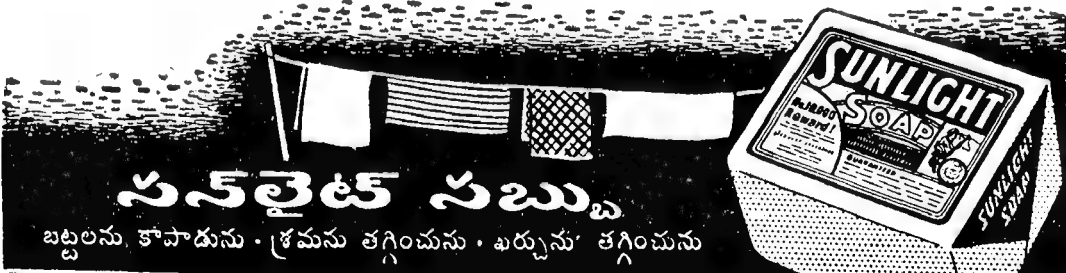
త్వరగా నురగను తెచ్చు సన్లైట్ బాడ కుండ తెల్లగాను మరియు ప్రకాశవంతముగాను ఉచుకును

మీ బట్టలను సన్లైట్ తో ఉరికివద్దు మరినము ఎంత సులభముగా దొర్లిపోతుందో మీరే చూడండి. కొద్ది నిమిషములలో మీ తెల్లని బట్టలన్నియు (రుమాలునుండి దుప్పట్లు వరకు) క్రాత్రవాటికంటె తెల్లగా నెగును! మరియు సన్లైట్ తో ఉరుకుట వలన మీ బట్టలు చాలకాలము నిలబడును."

"దీనిని బాగా జావకముంచుకోవండి— సన్లైట్ వచ్చు రంగు బట్టలను రోజురోజుమీద మెరసేటంత ప్రకాశవంతముగా మరికేబట్టలు మరేదియు నుతుకదు. సన్లైట్ సబ్బునుండి త్వరగావచ్చు నురగ బట్టలను బాడకుండగనే వాటిలోని మరినమును తరిమివేసి వాటి అపరా రంగును తిరిగి తెచ్చుటను మీరే చూడండి."

సన్లైట్ సబ్బు

బట్టలను కాపాడును • శ్రమను తగ్గించును • ఖర్చును తగ్గించును

అన్నయ్య యీరోజున అంత ప్రమాదకరమైన పరిస్థితిలో మంచంమీద పడివున్నాడా?... అతడు నిజంగానే మంచంమీద పడివున్నట్లా, జబ్బుతో బాధపడుతున్నట్లా—అదీ ప్రమాదకరమైన జబ్బుతోనే యమయాతన పడుతున్నట్లు పూహించుకో సాగాను. అతనికి వచ్చిన జబ్బు మామూలుదేనని మా నాన్నగారు యిందాక అన్నప్పటికీ, అది మామూలుదిమాత్రం కాదని నా కెందుకో తెలుసు. ఈ ఆవేదన చాల దన్నట్లు నా గుండెల్లో ఎక్కిణ్ణుంచో ఒక యిరుకు నందులోనుంచి ఒక కీచుగొంతుక నా చెవులు గింగురుతెత్తి పోయేట్లు అరవటం మొదలుపెట్టింది: “ఒకేయ్ చిన్నా! ఇదంతా నీమూలంగానే సుమా!! ఇప్పటికైనా తెలుసుకో !!! భగవంతుడు నిన్ను శిక్షిస్తున్నాడటే !!! లేకపోతే,—స్కూలుపదిలిపెట్టగానే నరానరి యింటికి రాకుండా ఆటలకి వెళ్తావా, ఆటలకి?? పైగా ‘ఆలస్యం ఎందుకైందిరా’ అని మీ నాన్నగారడిగితే అబద్ధాలు ఆడతావా, అబద్ధాలు???” అని.

డింభ కాథముడు చేసిన తప్పకు భగవంతుడు, వాడి అన్నను చంపి కసితిర్చుకోబోతున్నాడనే ఆలోచన రాగానే, వీడు, యీ డింభకుడు కొయ్యలా బిగుసుకు పోయాడు. “లేదు భగవాన్; మరెన్నడూ ఆటల జోలికి పోను! ఇకమీదట ప్రతిరోజూ స్కూలు నుంచి నరానరి యింటికే వచ్చేస్తాను భగవాన్” అని అతి దీనంగా భగవంతుణ్ణి ప్రార్థించాడు.

సాటి భోజనం ఎల్లాగైతేనేం విపోయింది. ఇంక అప్పటినుంచీ దేనికోసమో జాగరణం ప్రారంభం అయింది. ఇవతల గదిలో పెద్ద లాంతరు వెలిగింది మా నాన్నగారు తన వ్యాపారానికి సంబంధించిన పెద్ద పెద్ద ఖాతా పుస్తకాలు ముందు పడేసుకొని, పైకి వినిపించేలా ఏవో కూడికలూ, వీసివేతలూ చేసుకొంటున్నారు. బొద్దింకలను చంపటంకోసం మేము పెంచుతున్న పిల్లి ‘ఫినెట్’, కాలుకాలిన దానిలా టేబుల్ చుట్టూ తిరుగుతోంది. అది అరిచే అరుపుల్లో ఏవో విషాదరేఖలు విసిగిస్తున్నాయి. తలుపులు తెరిచివున్న కిటికీలోంచి తల బయటికిపెట్టి కనిపించిందల్లా చూస్తూ అక్కడే నిలబడి పోయాను.

అది చిమ్మ చీకట్లు అలుముకొన్న రాత్రి..... వీళ్ళున్నా ఎదురుగుండావున్న యింట్లో గుమ్మాల

ముందూ మనుష్యులు గుంపులుగుంపులుగా నిలబడి ఎందుకో వెకిలిగా నవ్వుకొంటూ, అర్థంలేని ఎకసెక్టా లాడుతున్నారు. దూరంగా ‘లయెస్సీ’ కోటలో వాయిస్తున్న నగారా మోతలు మంద మందంగా గాలి మీద తేలివస్తున్నాయి. రాత్రిలోకి చూస్తూ, భయం కరమైన ఆలోచనలు ఏవేవో చేస్తూ నేను = కిటికీ దగ్గర అలాగే చాలాసేపు నిలబడి వుండివుంటాను. కాలగమనమే ఆగిపోయినట్లున్న ఆ తరుణంలో వాకిలి గంట ఒక్కసారిగా గణగణా మోగటం మొదలు పెట్టింది. ఆ మోతకి నేను వ్రలిక్కిపడ్డాను. వెన్ను వెంట పాకుతున్న చలితో, బరువెక్కిపోతున్న గుండెతో మా నాన్నగారి వంకచూశాను. ఆయన కూడా యిండుమిండు అదే స్థితిలో వున్నారు; గంటమోతకి ఆయన కూడా హడలిపోయినట్లున్నారు.

“ఎవరో గంట కొడుతున్నారు!” అన్నారు నాన్న, అదొక రకమైన బాంగురు గొంతుకతో.

“మీరు వుండండి నాన్నా! నేను చూసి వస్తాను.”

అంటూనే వీధివాకిలి దగ్గరకు పరుగెత్తాడు.

గుమ్మంలో ఎవరో మనిషి నిలుచుని వున్నాడు. అతడు చేతిలో ఏదో పట్టుకొనివున్నట్లు గోడల మీద పడుతున్న క్రీనీడలనుబట్టి గ్రహించాను. అతని చేతిలోది ఏమిటై వుంటుందో నాకు తెలుసు—ఆక్షణంలో దేన్నైతే నా చేతులతో నేను తినుకోవటానికి ఇంక పడి పోతున్నానో, అదే!

“ఓల్లిగ్రాం” అన్నాడు అవతల మనిషి.

“ఓల్లిగ్రామా? ఓల్లిగ్రాం ఎందుకు?” గడగడ వణికిపోతున్న చేతులతో అతను తెచ్చిన ఓల్లిగ్రాం అందుకొని, వెంటనే తలుపు మూసెయ్యబోయాను. మూస్తున్న తలుపుకి అవతల మనిషి కాలు అడ్డంగా పెట్టి కలువైన గొంతుకతో “దీనిమీద సంతకం పెట్టాలి” అంటూ ఏదో కాగితం చూపించాడు.

నేనా?—సంతకమా?—పెట్టాలా—? సాకా విషయం అంతకు ముందు తెలియదు. ఈ జీవితంతో నేను అందుకొన్న ముట్టమొదటి ఓల్లిగ్రాం అదే!

“ఎవరు చిన్నా, అదీ?” లోపలనుంచీ నాన్న గారి కేక.

“ఎవరూ లేరు నాన్నా. ఎవరో విచ్చగాడు!”

నిద్రకు నాంది

— హాట్ : నాగం కామేశ్వరరావు, రాజమండ్రి.

అని బిగ్గరగా ఆయనకు సమాధానం చెప్పి, యీ మనిషిని అక్కడే వుండమని సంజ్ఞ చేసి దబదబా నా గదికి పరుగెత్తాను. కలమూ, సిరాబుడ్డికోసం డ్రాయర్లన్నీ గాలించి తెచ్చాను.

“ఇక్కడ సంతకం పెట్టు” అన్నాడు ఆ మనిషి, వేలితో ఒకచోటు చూపిస్తూ.

మెట్ల గదిలోని గుడ్డిలాంతరు వెలుతురులో వణికిపోతున్న వేళ్ళతో సంతకం పెట్టాను; పెంటచే తలుపు గడియ పెట్టి, వచ్చిన టెలిగ్రామ్ని విప్పనైనా విప్పకుండా సొచి పళంగా మడిచి బ్లాజ్ అడుగున బాడ్లో దాచేశాను.

ఏ ఘోరవార్తను తెలియ చేయటం కోసం యిప్పుడీ టెలిగ్రాం వచ్చిందో కవరు విప్పకుండానే నాకు తెలుసు. అది మా నాన్నగారి కంటపడటం నాకు ఎంత మాత్రమూ యిష్టంలేదు. అందుకే దాచేశాను.

ఏమీ ఎరగనట్లు లోనికి వస్తున్న నా పంక మా నాన్నగారు తడేకంగా చూస్తూ “ఆ వచ్చింది నిజంగా బిచ్చగాడేనా?” అని అడిగారు. ముఖంలో ఏ మార్పు రానియకుండా “అవు”నని చెప్పాను.

నాలో రేగిన కలవరాన్ని పట్టి బలవంతాన తగ్గించుకోవటంకోసం, యంతకుముందు ఏ కిటికీలోనుంచైతే బయటకు చూస్తూ నిలుచున్నానో, ఆ కిటికీదగ్గర వెళ్లి ఏమీ జరుగనట్లు చీకట్లోకి చూస్తూవుండిపోయాను.

ఆ విధంగా నిశ్చేతనంగా నిశ్శబ్దంగా అక్కడే చాలాసేపు నిలబడివుండివుంటాను. అక్కడ వున్నంత సేపూ బాడ్లోదాచిన కవరు నా గుండెల్లో మంటలు రేపుతున్నట్లు తెగబాధపడిపోయాను. ఆ బాధభరించలేక అగ్నిహోత్రంవలె అవుపిస్తున్న ఆ కాగితాన్ని అలాగే చేత్తో అదిమి పట్టుకొన్నాను.

జరిగిందీ, జరగబోయేదీ నా అంతరాత్మకి తెలిసి పోయినప్పటికీ ఏమిటో నాలో నేనే కుతర్కం ఏదో చేసుకొని పెర్రిడైర్యం తెచ్చుకోవాలని, నానా తంటాలూ పడ్డాను.

ఏమో!—ఎవరికి తెలుసు? ఈ టెలిగ్రామ్లో ఎంతో సంతోషకరమైనవార్త యింకేదో వుండచ్చుగా! మరొకటి మరొకటి దేనికి?—పెద్దన్నయ్య జబ్బు తగ్గంలో మటుమాయమైపోయిందనీ అతను

హాయిగా లేచి తిరుగున్నాడనీ యిందులో తాసివుండచ్చునే! అని నాకు నేనే బుద్ధిచెప్పకో బోయాను. అయినా నాకు తెలుసు—నా యీ పెర్రి ఆకల్లో ఒక్కటి నిజంకాబోదని. నన్ను నేనే అబద్ధాలతో బుజ్జగించుకొంటున్నాననీ తెలుసు; ఈ టెలిగ్రామ్ ఎన్నటికీ మా అన్నయ్య కోలుకొన్నాడన్న మంచి వార్తనుమాత్రం మోసుకువచ్చి వుండదు;—నాకు బాగా తెలుసు.

నాన్నగారికి అనుమానమైనా తగలనివ్వకుండా గుట్టుచప్పుడు కాకుండా నాగదిలోకి వెళ్ళి, కవరువిప్పి, అందులో అనలు ఏమిరాసివుందో చూడాలనే బుద్ధి పుట్టింది. ప్రత్యేకించి ఏ ఒక్కదానికోసంనూ కాకుండా, కేవలం యాదాలాభంగా వెళ్ళుతున్నట్లు నటించి నా గదివైపుకి దారిలీశాను. అంతవరదాకా వున్న గుండెధైర్యం ఏమైపోయిందో, నా గదిలోకి కాలుపెట్టగానే మాత్రం ఎక్కడలేని తొందరా పుట్టుకొచ్చింది. కంకారుగా దీపం వెలిగించాను. మరణవార్తను మోసుకొచ్చిన ఆ కవరుని కొంకర్లు తిరిగి పోతున్న వేళ్ళతో అడ్డదిడ్డంగాచించాను.

మడతలు విప్పిన కాగితంమీద మసిబూసినట్లున్న ఆ అక్షరాలు చదివి వేడి కన్నీళ్లు ఎన్ని కార్చాను! మొదటచదివింది తప్పగా చదివివుంటాననే భ్రమలో పడి, మొత్తం ఏ యిరవైనాలో చదివాను. ఎన్నిసార్లు చదివినా, పదాలను ఏవిధంగా తిప్పితిప్పి అన్వయించుకున్నా ఒకటే భావం. ఉత్తరం విప్లవ ముందునుంచీ ఏ భావమైతే అందులో వుంటుందనుకొంటున్నానో అదే భావం. మాటలు మాత్రం యిది.

“అతను పోయాడు. అతని ఆత్మశాంతికై భగవంతుణ్ణి ప్రార్థించండి.”

అంతే! అనే మాటలు! ఎన్నిసార్లు చదివినా అనే మాటలు!!

టెలిగ్రాం కాగితం మొఖానికి అడ్డంగా పెట్టుకొని ఎంతసేపు ఏడుస్తూ అక్కడే ఉండిపోయాకో నాకే తెలియదు. నా గదిలోంచి యివతలికి వచ్చేటప్పటికి మాత్రం నా ముఖమూ, కళ్ళూ వాచిపోయి వున్నాయన్న విషయం మాత్రం బాగా జ్ఞాపకం వుంది. ■ దిక్కుమాలిన టెలిగ్రాం కాగితాన్ని కసికొద్దీ నలిపి

నలిగి ఉండచుట్టి గుప్పిటలో బిగబెట్టి, మా నాన్న గారు కూర్చుని రాసుకొంటున్న గదిలోకి వచ్చాను.

అక్కడిదాకా రావట్లమైతే వచ్చానుకాని, యీ ఘోరవార్తను ఆయన చెవుల పడవెయ్యటం ఎలాగ? ఏమీ పాలుపోలేదు. అనలు యంతసేపు యీ తెలి గ్రామని ఆయనకి కనపడకుండా దాచాలని నేనుచేసిన ప్రయత్నం ఎంత అర్థరహితమైంది? ఎప్పటికో ఒకప్పు టికి ఆయన కావార్త తెలియక తప్పదుకదా! అలాంటప్పుడు దాన్ని ఆయనకు తెలియనీయకుండా వుంచాలని ప్రయత్నించటం ఎంత అవివేకం? అనవసరంగా యంత బాప్యంచెయ్యకుండా తెలిగ్రామ వచ్చీరాగానే సరాసరి ఆయన దగ్గరకే తీసుకువెళ్ళి ఆయన చేతికే యిచ్చి వుంటే, యిద్దరం కలిసే కవరు విప్పి చదివే బాళ్లం. చదవగానే వచ్చే శోకాగ్ని ఏదో యీపాటికి యిద్దరికీ చల్లారి కూడా పోయేదికదా!

ఈ విధమైన ఆలోచనలతో, చప్పుడు చెయ్యకుండా నాన్నగారి బల్లదగ్గరకు వచ్చి ఆయన పక్కనే కూర్చున్నాను. ఆయనకి అప్పటికే లెక్కలతో ప్రాణం విసిగినట్లుంది; చితా పుస్తకాలన్నీ మూసేసి బల్లమీద ఒకమూల గుట్టగా పడేశారు; మా పెంపుడు పిల్లి 'ఫినెట్' ని తన వాళ్ళోకి తీసుకొని దాంతో ఆడు కొంటున్నాడు. తను రాసుకొనే యీక కలంతో పిల్లి ముక్కుమీద కిరకిరలు పెట్టుతున్నారు. ఇటువంటి రిరుణంలో ఆయన పిల్లితో ఆటలాడుకొంటూ వుండటం మానేసరికి నా గుండెలు తరుక్కుపోయాయి. బల్లమీద వున్న లాంతరు వెలుగు ఆయన ముఖమీద సగం మాత్రమే పడుతోంది; మిగిలిన సగం చీకటిలో వుంది. అయినా ఆ వెలుగులో ఆయన ముఖం అప్పుడప్పుడు నవ్వులతో నిండిపోతూవుండటం నాకు కనిపించలేదు. ఆ నవ్వు కనిపించినప్పుడల్లా 'నవ్వుద్దు నాన్నా! నవ్వులకిది సమయం కాదు నాన్నా!' అని ఆపుదన ఏడవాలిచింది.

అయినా పైకి ఏమీ అనకుండా ఆయన వంజాలిగా చూస్తూ అలాగే మానంగా కూర్చున్నాను. ఉన్నట్టుండి ఆయన తలపైకి ఎత్తారు. మా యిద్దరి చూపుటూ అనుకోకుండా కలిశాయి. ■ క్షణంలో నా ముఖంలోనూ, నా కళ్ళల్లోనూ ఆయనకు ఏం కనిపించిందో నాకైతే తెలియదుగాని, అకస్మాత్తుగా ఆయన ముఖం వివర్ణమై, ఒక్కసారిగా ముడతలు పడిపోయింది.

అగ్ని పర్యతం బద్దలైనట్లు ఆయన గొంతుక విడివడి, పెద్దకేక ఒకటి విసబడింది. నా గుండెల్ని చీల్చివేసే కంఠస్వరంతో ఆయన అడిగాడు:—

“మీ పెద్దన్నయ్య పోయాడుకదా రానాయనా?” అని.

తెలిగ్రామ కాగితం నా వేళ్ల నందుల్లోంచి జారి కింద పడిపోయింది. పెక్కి పెక్కి ఏడుస్తూ ఆయన కంఠాన్ని అమాంతం కాగలించేసుకొన్నాను. ఆయన కూడా నన్ను తన గుండెలకు అదిమి పట్టుకొని ఆపురు మన్నారు. ఇద్దరమూ అలా ఒకరి కొకరం 'అంటుకు పోయి' ఎంతసేపు ఏడ్చామో ఏమో!

మా యిద్దరినీ శోక సముద్రంలో ముంచివేసిన ఆ పాపిష్టి తెలిగ్రామ కాగితం మా కళ్ళముందు కింద పడివుంది. దాంతో మా పెంపుడు పిల్లి 'ఫినెట్' ఆడు కొంటోంది.

ఉండులో నేను ఒక్కముక్క అయినా అబద్ధం చెప్పటం లేదు. ఇదంతా జరిగి కొన్ని ఏళ్లు గడిచాయి నే నెంతగానో ప్రేమించిన మా పెద్దన్న ఏనాడో భూస్థాపితమైనాడు. అన్నీ నిజమే — అయినా యీ రోజుకి నా కేదైనా తెలిగ్రామ అంటూ వస్తే, వెంటనే వెన్నులో పోటుపోడిచినట్లు అవుతుంది. ఏ తెలిగ్రామ విప్పినా అందులో ఆనాటి పదాలు “అతడుపోయాడు; ఆతని ఆత్మకాంతికి భగవంతుణ్ణి ప్రార్థించండి.” అనే ముక్కలే మళ్ళీ చదవాల్సి వస్తుందని చెప్పడలేని భయము పుట్టుకొన్నది.

(అంతా కలిసి వుంది)

చిక్కుడుగింజపుట్టుక

త్రినగా అనగా ఒక అవ్వ వుంటుండేది. ఆ అవ్వ చాలా బీదది. ఒక రోజున ఏమయిందంటే అన్నం వండుకోడానికి బియ్యం కూడా యింట్లో లేవు. సరే ఏంచేస్తారే! అనుకుంది అవ్వ. వెతికితే యింట్లో చిక్కుడుగింజలు దొరికాయి. ఆగింజలని ఉడకబెట్టుకు తిందంటే అనుకుంది. మరి గింజలని పుడకబెట్టుకోడానికి నిప్పు కావాలి కదూ? అందుకని పొయ్యిలో నిప్పు వేసింది. అనిప్పు ఎంతకీ మండకపోయేటప్పటికీ కొంచెం గడ్డిపరకలని పొయ్యిలో వేసింది.

పొయ్యిమీద పెట్టిన కుండలో చిక్కుడుగింజలు పోసింది! అలా పోస్తూ వుండగా ఒక చిక్కుడుగింజ కుండలో పడకుండా బారి క్రింద నున్న గడ్డిపరకదగ్గర పడింది. మరికొంత నేపటికి పొయ్యిలోని బాగ్గు ఒకటి ఎగిరి సరిగా చిక్కుడుగింజ, గడ్డిపోచ పడివున్న చోటనే పడింది!

“ఏమర్రా! ఎక్కడినుంచి వచ్చారు మీరు”- అని చిక్కుడుగింజని, బాగ్గుని పలకరించింది గడ్డిపరక!

“ఏదో! అదృష్టం ఉండబట్టి కాని, నిప్పులోంచి బయటపడ్డాను, కొంచెం ఆలశ్యం అయివుంటే యీపాటికి మని ఆయిపోయి వుండును”-అంది బాగ్గు!

“నే నా!.....ఏదో నర్రా! భూమిమీద కాళ్లు ఉండబట్టి కాని లేకపోతే నేనూ నావాళ్లలాగ యీపాటికి ఆకుండలో ఉడికి పోదును”-అంది గింజ!

“నేనుమాత్రం ఏమిటి? నాకూ చావుతప్పి కన్ను లొట్టపోయినంత పనయింది! పాపం మావాళ్లందరూ బూడిద అయిపోయారు. అదృష్టం వుండి అవ్వ వేళ్లనందుల్లోంచి బారాను కనుక కాని, లేక పోతేనా...?”-అంది గడ్డిపరక!

“సరే! అన్నీ బాగానే వున్నాయి! ఒకరిని గురించి ఒకరం

రచన: “ఎల్లోరా”

తెలుసుకున్నా—బాగుంది! యీక ముందుగతి ఏమిటర్రా”- అని అడిగింది బాగ్గు!

“మీరు నిర్ణయించినదానిని నేను కాదంటానా అన్నట్లు ఏం మాట్లాడకుండా కూర్చుండి గడ్డి పోచ!

“అయితే! అడిగారు కనుక చెబుతున్నా. నా సలహా ఏమిటంటారా! మనందరం అన్యోన్యంగా, కలసికట్టుగా ఉండి యింకోపరాయి చోటుకుపోయి వుండాలి, అలాచేస్తే మనకు మంచికూడాను అంది”- గింజ!

మంచి సలహా చెప్పినందుకు బాగ్గు, గడ్డిపోచ గింజమిత్రుణ్ణి చాలా మెచ్చుకున్నాయి. గింజ

చెప్పిన సలహాప్రకారం మిత్రతయం బయలుదేరారు! అలా నడుస్తూ, అక్కడక్కడ విశ్రాంతి తీసుకుంటూ ప్రయాణం సాగిస్తున్నారు—వెళ్లగా వెళ్లగా ఒకవరు అడ్డువచ్చింది. ఏరుదాటడం ఎలాగ? ఏపక్కమూసినా ఎక్కడా ఒంటెన కనుపించలేదు. ఏం చేయడమో అని ఆలోచించగా ఒక చక్కని ఊపాయం తట్టింది! గడ్డిపోచకి. “తల ఒకగట్టుమీద, కాళ్లు ఒకగట్టుమీద పెట్టి వెల్లకిలా పడుకుని మిగిలిన మిత్రులకి వంటెనలాగ ఉపయోగించడం”- ఆప్రకారంగా గడ్డిపోచ వెల్లకిలా పరుంది. అలా పడుకోవడం తరువాయిగా బాగ్గు తొందర పట్టలేక హడావిడిగా తూలుతూ గడ్డిపోచమీద నడక సాగించింది! సరిగా మధ్యకి వచ్చేటప్పటికి బాగ్గుకి కళ్లుతిరిగాయి అందుకని కళ్లుమూసుకుంది- కళ్లుమూసుకుని యెల్లా నడుస్తుంది? అందుకని లేచి నిలబడింది.

ఇక్కడ ఒక విచిత్రం జరిగింది! పొయ్యిలోంచి కదూ బాగ్గు ఎగిరి బయట పడింది! అలా బయటపడి నప్పుడు బాగ్గు కాళ్లుమాత్రం తిప్పి తోనే వున్నాయి—ఆరిపోతేడు— ఆవిషయం హడావిడిలో బాగ్గు గుర్తించుకోలేదు!

కళ్లు తిరగడంమూలాన గడ్డిపోచమీద బాగ్గు నిలబడింది కదూ. అలా నిలబడ్డచోట నిప్పు వుండడం మూలంగా గడ్డిపోచ అంటుకు

పోయి రెండుముక్కలుగా ఏటిలో కొట్టుకుపోయింది. వంటెనలా వున్న గడ్డిపోచ అంటుకుపోయి కొట్టుకుపోవడంతో బాగుగు ఆధారం లేక ఏటిలోపడి ప్రాణాలు విడిచింది!

ఇక మిగిలింది చిక్కుడుగింజే కదూ! అది యింకా గట్టుమీద వుంది. గడ్డిపోచ, బాగు ఆవిధంగా అవటంచూసి గింజ ఫక్కున

నవ్వింది. మరి వింతగా నవ్వడంతో గింజకు పొట్ట బద్దలయింది. ఆసమయంలో గింజకూడా చచ్చిపోయి వుండేదే! కాని అదృష్టంకొద్దీ ఆప్రక్కనే కూర్చున్న దర్జీదాన్ని చూశాడు. దర్జీ చాలా మంచి వాడు కనుక, తత్క్షణం తన దగ్గర వున్న సూదీ, దారంతిసి దానిపొట్ట కుట్టేశాడు. దర్జీ చేసిన సహాయానికి గింజ చాలా సంతోషించింది!

గింజ పొట్టని కుట్టేటప్పుడు దర్జీ తనవద్దవున్న నల్లని దారాన్ని వుపయోగించాడు! అందుచేత ఆరోజు నుంచీ ప్రతి చిక్కుడుకీ దాని పొట్ట మీద నల్లనిచార వుంటుంది! "చిక్కుడుగింజకు నల్లటిచార ఎలా వచ్చిందో చూశారా పాపాయిలూ! ఇదీ చిక్కుడుగింజ పుట్టుక!

ఎప్పుడూ క్షణమైనా చింతలేదు

కేరింతలు, దృఢమైన అవయవాలు. ఆరోగ్యకరమైన శరీరం. అతనికి సమ పాళ్లుగల పుష్టికరమైన ఆహారం కలదనడానికి తార్కాణం. ఇవి లాక్టోజన్ వల్ల చేకూరినవే అతనికి సహజమైన ఆహారం, తల్లి పాలవలెనే వుండి, అంత తేలికగాను ఇది ఆరగడమే కారణం.

విశ్వసించండి LACTOGEN లాక్టోజన్ తల్లిపాలు ఇవ్వలేనపుడు

ఉచిత లాక్టోజన్ పోల్డర్ కు ఈ కౌపన్ వూర్తిచేసి వంపండి. నెస్సెల్స్ (ప్రాడక్ట్స్) (ఇండియా) లి. పోస్టు బాక్సు 396, కలకత్తా

పేరు
చిరునామా

LG/G/7

విజ్ఞానవిధులు

చిట్టపళ్ళలకు జవాబులు

డి. వి. నందరరావుగారు, నెల్లూరు.

—“మనస్సు అనగా ఆలోచన శక్తి” అని చెప్పకుంటే, మనస్సుకు మెదడు స్థానము నిశ్చయించుకోవచ్చును. మన శరీరనాడులు స్వర్ణనాడులు ప్రకర్త నాడులు అని స్థూలముగా రెండు రకాలు. స్వర్ణనాడులు స్వర్ణజరిగిన వార్తను తీసుకొనిపోత, ప్రకర్తనాడులు ఈ స్వర్ణకు ప్రకారము చేయుటను చేసేసిండును.

చెన్నుపాములో కొనలుగలిగిన నాడులు పై రెండు రకాలకు కలవు. విద్రుల, చీమ మన బిల్లుపై పోవడం స్వర్ణనాడులవల్ల చెన్నుపామునకు ఆ వార్త అంది, అక్కడ ప్రకర్తనాడులకు వాద్యరీతి గలిగి చేయకదిరి ఆ చీమను తుడిచి వేయును. ఈ కార్యము మనకి జ్ఞాపకముండదు. దీనిలో మెదడుకు పని కలగలేదు.

ఆ చీమయే కుట్టిన దనుకొందము. ఇప్పుడు వట్టి తుడిచివేయుట మాత్రమే కాదు జరిగేపని. వేళ్లు ఆ చీమనుపట్టి పారవేయును, లేదా నలిపివేయును. ఈ పనిగూ, వార్త మెదడునకు అంది, వేళ్లు కడిపి ప్రకర్తనాడులు పనిచేయుట కనపడును. ఇది సంప్రేక్షక కార్యము (Voluntary act) మన యర్థముతో కూడినది. ఇందాకటికి అసంప్రేక్షక కార్యము. దానిలో మన ప్రత్యేక యర్థము ఉండదు. జోరీగ ఎడ్డుబిల్లుపై వారి బాడిచినప్పుడు, ఎడ్డు ఆ జోగవారివంటి కొంచెముగా దిగ్గమును కడిగి ఆ జోగను ఎగరిగొట్టును. ఇది అసంప్రేక్షక కార్యమే.

మెదడుకు పని కల్పించే కార్యములే మనకి జ్ఞాపకముండును. జ్ఞాపకానికి మెదడే తావు. శిశువుల మెదడును నూత్యుదర్శని కొంది పరిశీలన దానిలో నూత్యములను పరములు విన్నవీ గోదరించవు. వృద్ధుల మెదడు నిండా నూత్యుపరముల అరికలు చాలా ఉండును. పిల్లలకూ పెద్దలకూ మెదడులో లేదా జ్ఞాపకముండుననే సంగతులూ, ఆలోచనానూ, కనక ఈ నూత్యుపరములే జ్ఞాపకములయితోదానికీ సాయపడతాయని కొంతమంది నమ్ముదు.

యెస్. లలితాకుమారిగారు, అయిరం వూడి.

—చిదంబరహస్తముంటే “ఏమి లేదు.” (అట్టిపయలు) అని అర్థము. సృష్టి పృథివ్యాపస్తేజో వాయు రాకాశములనే పంచభూతములవల్ల ఏర్పడిందిని పూర్వము నమ్మువారు. జగత్తులో పరమేశ్వరుని రూపమే అన్న సిద్ధాంతమునుబట్టి పంచభూతములూ పరమేశ్వరుని రూపమే.

కనుక రామేశ్వరములో పృథివీ రింగమూ, జంబుకేశ్వరములో జల (అప్పు-నీరు) రింగమూ, అదనాచలములో శేఖో రింగమూ (దీపమే చేతులు) కాళహస్తీలో వాయురింగమూ (చిన్న ప్రంభాకారములో నున్న దిమ్మవిది వాయువే రింగము), చిదంబరములో ఆకాశరింగమూ (అనగా ఒక మందీరములోని కాలివోటు) స్థాపించుకున్నారని పూర్వము. చిదంబరములో ఆ మండపము నాలుగుచైత్రులా తెరలువేసి ఉంచుతారు. లోపలి ఆకాశ రింగము రహస్యము కాదా మరి. భక్తులు వందలకొలది దర్శనార్థము ఆ మండపము దగ్గర చేరతారు.

చిరమకు నగరాలూ, తప్పెటలూ, కంభాలూ తాళాలూ మోగిపోతూంటే గవ్వమని తెరలు లాగేస్తారు. భక్తులంతా రెండు వాయిద్యమని నమస్కారము చేస్తారు. ఒక్కతగము. తెరలు మళ్ళీ వేళేస్తారు.

నమ్మకము లేనివారు తెరవెనకటి “చిదంబర హస్తము నిమిటి?” అని అడిగితే “ఏమిలేదు వట్టిదే” అని చెప్తారు.

క. శవ్యగాయ, న్యూఢిల్లీ.

—ఎర్రని దంపతులకు నల్లని బిడ్డ కలగడములో విపరీత మెంతమాత్రమూ లేదు. గోంగూర, ఉసిరిక పచ్చడి తింటే గర్భములోని పిండమునకు ఆరంగు అంటు.

తలిదండ్రుల జననీ జనకులు నలుపు వార్తలే, మనములు నలుపువారు కావచ్చు. ఆంగ్లేయిండియనులు నలుపుగా ఉండడము ఈ కారణముచేతనే.

మా. జమలపురిదాస్ గారు, యమ్మనూడెం.

—రేడియో ధార్మికత్వము కల ధాతువుల ముదిపదార్థము గమలలో దొరకును. విటిలో ఆ ధాతువులు జ్వరగమలును చిమ్ముగా ఆ కణములు హిరియము పరమాణువులుగా

కూత, బయటికి పోతక బంధించబడును. ఆ రాళ్ళనుగొట్టి, పంపులలో హిరియమును తొడతచ్చును. అయితే శస్త్రచాలా కొద్ది. యస్. యస్. శస్త్రాంతరిగాయ నుంటారు.

—వేదకాలంలో పురుషులకు రాజకీయ శ్వాతంత్ర్యముండినది. కనుక స్త్రీలు అధివృద్ధిని వారు నిరోధించలేదు. ముగ్ధయుగా అలా పురుషులకు (రాజకీయ) శ్వాతంత్ర్యము లేదు. కనుక స్త్రీల సంస్కృతి వెనక్కి వెళ్ళినాయి వారిమీది అధికారము తలాయించవలసిన పురుషులు.

వేద పురుషులకు రాజకీయ శ్వాతంత్ర్యము వచ్చినది. స్త్రీల జట్టుకట్టలో, చైత్రుల ఆధరగాల్లో, చొక్కాల వైవిధ్యములో ఇంత వైవిధ్యము పదివిండ్ల క్రిము లేదు.

—పురుషులకు ప్రత్యేక కర్తవ్యము వేసి రించి ఉద్యోగాలు లేని పూర్వపు రోజులలో ఒక కుటుంబములోని వారందరూ కుటుంబము చేయకలేవన్న సమస్య నుండి, ఉన్న పుట్టెడు భూమిని సాగుచేసుకుని తివలసిన అవసరము ఉండేది. కనుక పురుషుని సామ్య విలువ తక్కువ. వివాహము కావాలంటే అడవికలవారికి నమ్మకము కలగడానికి నగలేవో పెట్టి, లేదా కన్యాకుల్ల లంచమిచ్చి వివాహము చేసుకోవలసి ఉండెను. నేడో ఉద్యోగాలు వచ్చాయి. స్కూలుపైసలు చాటితే రెండు వేలూ, డి. యే అయిదు వేలూను.

అడవిల్లలకు జోరేపడ్డరి మారిపోయింది. మగపిల్లలకు నూ పిల్లనిస్తామని ఇప్పుడు చెప్పడానికి మగపిల్లవాని ఉద్యోగపు విలువ వాద్యమే కారణము.

క. చిరంజీవి రావుగారు, భీమవరం.

—వెలుతురు నెకనుకు 186000 మెక్స్ చొప్పున ప్రయాణిస్తూ, నూద్యుడిమంచి మన భూమికి రావడానికి ఎనిమిది నిమిషాల కన్న ఎక్కువ కాలము తీసుకుంటుంది. దూరము తక్కువట్టుకొంది. నూద్యుడు భూమి, దండ్రుడు, ఇతర గ్రహముల కన్న పెద్ద.

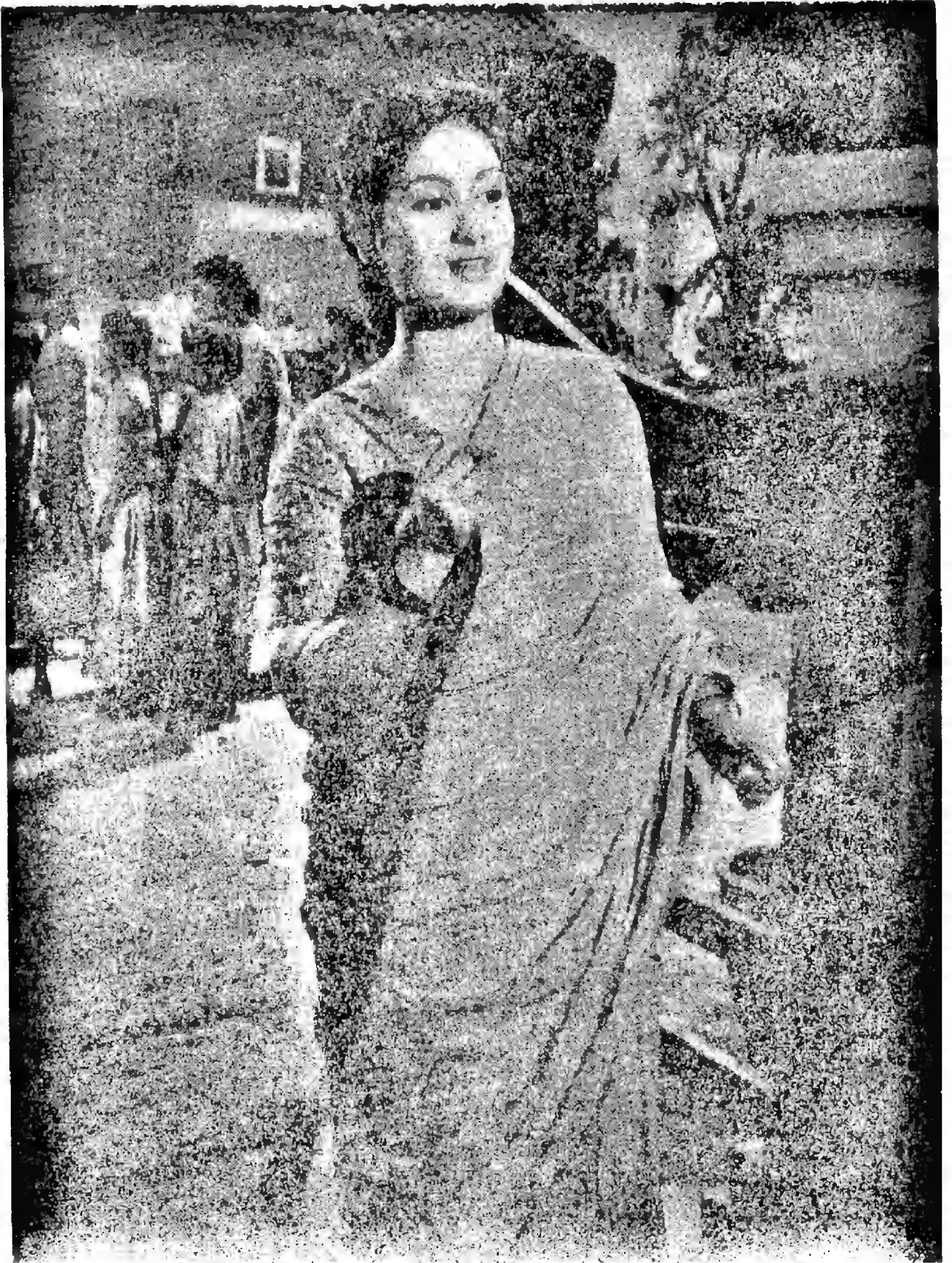
నక్షత్రాలలో మాత్రము నూద్యుని మించేది అసంఖ్యాకం.

అగోకంలో కటిలో యో. శిల్పా చేమలూ ఉన్నట్లు నమ్మదగిన సాక్ష్యము రాలేదు.

మనకంటికి కనపడే నక్షత్రాలు నూదూడు 8000. మొత్తపు సంఖ్య కట్టడానికి ఆధారమేదీలేదు. నిన్ను కనపడని “నక్షత్రము” నేడు కనపడవచ్చును.

ఎస్. ఆర్. శాశ్వతగాయ, పరశువాళము.

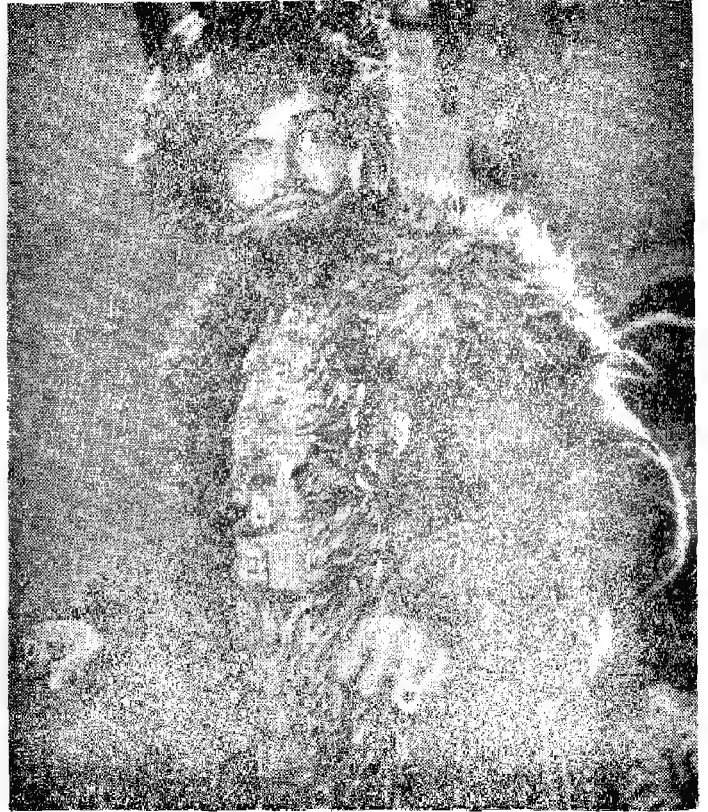
'అల్లసాని'

ప్రచురించిన తేదీ: 1940-05-05, పేజీ: 4

గతమాసం 25 ■ తేదీన విడుదలయిన "రాజా వేద" చిత్రం ఈనెల 4 న తేదీన ముద్రాణం పూర్తికలవారికి, సినిమా క్లబ్బులలో చూపబడింది. పాతనన్ గయేటరు ఆరోజున ఆదిభుక్తు కిట్టకలబడింది.

"ప్రిన్స్ ఎండ్ ది పాపర్" నెల ఆధారంగా తీయబడిన ఈ చిత్రానికి నిర్మాత, దర్శకుడు బి. వి. సుబ్బారావుగారు. మాటలు పినిశెట్టి; పాటలు అనిశెట్టి, కె. పి. ఆశ్రేయగారు. సంగీత దర్శకుడు రాశ్వరరావు; ఛాప్ డ్రఫ్ట్ అడి ఇరానీ. మూకీ, ఎస్. వి. రంగారావు, ఎస్. టి. రామారావు, లక్ష్మీరాజ్యం, ఆహ్లాద, కేలంగి, ఆర్. హాశ్వరరావు మున్నగువారు తో నటించారు.

"సినిమా అవసరాల" కోసం మూలకలో చాలా మార్పులు చేసిందివల్ల కావాలి, కథా రచయిత మార్క్ థ్యూన్ అని

"రాజా వేద" లో విక్రంగా అర్. నాశ్వరరావు.

"శేషుక్కు" లో పాత్రలలో నటించిన అల్లసాని.

“రాజూపేద”

‘టైటిల్స్’లో చూపలేదు. మంచిదే. కొంతకాలం క్రిందట ఇచ్చే కథను ఒక హాసీ వుడే కంపెనీవారు సినిమాతీశారు. ఇంగ్లీషులో మూలకథను, పాత్రలను కొంత మార్చి తీశారు. అదేవిధంగా తెలుగులో కూడా మార్పులు చేశారు. నవలలకు సినిమాలుగా తీసున్నప్పుడు మార్పులుచేయడం అందరూ చేస్తున్న పనే. ఇందులో పెద్ద తప్పు పట్టవలసిన అవసరంలేదు. చేసిన మార్పులు మూలకథలో రచయిత ఉద్దేశించినదానికి దోహదకారులుగా ఉన్నాయా, భంగకారులుగా ఉన్నాయా అనేదే ఆలోచించవలసిన ప్రశ్న.

“పెన్స్ ఎండ్ ది పాపర్”లో ఒక ముఖ్యమైన పాత్ర మైల్స్ హెండ్స్. ఇతడు కూడా యువరాజు సింహాసనానికి తాత్కాలికంగా దూరమైనతే, తన జమీందారీ నుండి తాత్కాలికంగా చల్లగొట్టబడినాథలు పడతాడు. మైల్స్ హెండ్స్, యువరాజు పాత్రలు ఒకదాని కొకటి అద్దాలవలె పనిచేస్తాయి. అంతేకాక మైల్స్ యువరాజును అంగరక్షకునివలె చివరవరకూ కాపాడుకుంటూ వస్తాడు. అందుచేత అతని పాత్రకు కథలో ఒక స్వచ్ఛమైన ప్రయోజనం ఉన్నది. తెలుగు చిత్రంలో ఈ పాత్రను ‘కామెడియన్’ పాత్రగా మార్చారు. మార్చినా ఫరవాలేదు. కాని కథలో అతడు నిర్వహించే ప్రయోజనం దాదాపు మృగ్యం. ఈ మార్పు అంత సమర్థించదగినదిగా కనబడదు.

ఇతర పాత్రల విషయంలోకూడా ఆశ్చర్య పాత్ర్యచిత్రం పాటించబడలేదు. యువరాజు ధూర్జటిం మాస్టారును, దాసీలను గుండ్రంగా తిరగొంది ఆజ్ఞాపించి తను నిశోదించడం, మహారాజు తన బావమరది విక్రమను మాటిమాటికీ పాట్లలో పొడవడం, చేసుకుందును అందరిచేత త్రాగించడం వంటివిగా ఉండి ఆ పాత్రల ఉదాత్తతను భంగపరుస్తున్నాయి. విక్రమ కుట్రదారు డిసే అనుమానం తన కున్నట్లు మహారాజు చాలవోట్ల వ్యక్తపరుస్తాడు. ఆ అనుమానానికి కారణం ఎక్కడా స్థిరపరచబడలేదు. పోనీ అనుమానం ఉన్నప్పుడు విక్రమను యువరాజుకు దూరంగా ఉంచడానికి, మరే వర్యా తీసుకోడానికి ఆయన ప్రయత్నించలేదు.

ఇలాంటి లోపాలు ఉన్నప్పటికీ ఈ చిత్రం ప్రేక్షకులను ఆకర్షించడానికి కావలసిన కొన్ని హంగులు సంతరించుకోవడం చేత విజయవంతం కాగలదని ఆశించవచ్చు.

నటనటులందరూ బాగా నటించారు. పురుష పాత్రధారులు కొంతరకం దుస్తుల్లో పాపం, ఇబ్బందిపడినట్లు కనిపించినప్పటికీ సమర్థతతో తమ పాత్రలు నిర్వహించారు. మహారాజుగా రంగారావు, యువరాజుగా, పేదగా సుధాకర్ ముఖ్యంగా ప్రశంసనీయులు. ఎన్. టి. రామారావు, లక్ష్మీరాజ్యం, రేలంగి శృంగారంగా నటించారు. అమ్మలే కొత్తి నటి అయినా చక్కగా నటించింది.

రాజీవ్వరరావుగారు ట్యాన్ చేసిన పాటలు విడిగా వింటే బాగుంటాయనడానికి సందేహంలేదు. ఆయా సందర్భాలకు

అతికించినట్లుండడం చేతను, సంఘటనా బహుళ మైన ఇలాంటికథలో పాటలకు స్థానం లేకపోవడం చేత చిత్రంలో అంతగా విరక్తి కట్టలేదు. రాజు దర్బారు, యువరాజు గది, కోట మొదలైన సెటింగులు బాగున్నాయి.

షినికెట్టి శ్రీరాములు రీగారు వ్రాసిన మాటలతో నలువడిన మొదటి చిత్రం ఇచ్చగతుక వారి రచన మొదటి ప్రయత్నంగా శృంగారంగా ఉండనే చెప్పాలి. వారి భావ ముందుముందు ఇంకా మంచి పరిణామించగలదని ఆశించవచ్చును.

హిందీలో ఒకప్పుడు స్టంట్లు చిత్రాలు విరివిగా వెలువడేవి. తెలుగులో అవి లేకపోవడం ఒక కొరత అయితే ఆ కొరతను తీర్చినందుకు బి. సి. సుబ్బారావుగార్ని అభినందించవలసి ఉంది.

“రాజూపేద”పై ప్రేక్షకుల అభిప్రాయాలు

మొన్న “రాజూపేద” చూశాను. నేను లోగడ ‘ఆంధ్రపత్రిక’ సచివారపత్రికలోను దరిమిలా పుస్తక రూపంలోను ప్రకటించిన ‘మార్క్ ట్వేన్ గారి “రాజూపేద” తెలుగు అనువాదం చదివాను. కథ “ఆంధ్రవారపత్రిక” లోదని ‘పబ్లిసిటీ’ కూడా చేశారు. కాని కథకు, ఈ సినిమా కథకు దాదాపు సారీకే లేదని నా మనస్సుకు తిట్టంది. కనీసం ‘టైటిల్స్’ చూపునపుడైనా ‘మార్క్ ట్వేన్’ గారి పేరు చూపకుండుట బాగులేదు.

‘రాజూపేద’ సినిమా చూసిన తర్వాత ఇది చారిత్రకమా? లేక జానపదమా? అనే సందేహం నాకు కలిగినది. దీనిలో చారిత్రక ములైన విషయములకంటే జానపదములకు ఎక్కువ అవకాశాలుగా కథను మార్చినారు. పాత్రపోషణములో అన్యాయము బరిగింది.

మొట్టమొదటిది వారిగాని పాత్ర. ‘మార్క్ ట్వేన్’ గారి ‘టామ్’ తెలివిగలవాడు. వచ్చిన ప్రతివిన్న అవకాశాన్ని బారవిడచకుండా బాగ్రత్తగా మెలిగాడు. మొదట్లో తాను యువరాజును కావని నాదించినా, తిర్యాక అంతరింకములో బాధపడుతూనే తాను యువరాజుగా నటించటానికి ప్రయ

త్నించాడు. మహారాజు చనిపోయిన అనంతరము రాచకార్యములను అతి సమర్థతతో నిర్వహించాడు. కాని వారిగాడో, మొదట్టింపి చివరవరకు “నేను యువరాజును కాను. నన్ను వదిలివేయండి బాబూ! అమ్మా!” అని బరిమిలాడుతాడు. సరుగ్గ కలవాడని ఎక్కడా బుజువుకాదు. (పన్నుల తగ్గింపుదగ్గర మినహా).

‘మార్క్ ట్వేన్’ మహారాజు అతి సగృకు. తను చేయదల్యుకొన్న పనిని నిరాశీర్ష్యముగా చేసి తీరుతాడు. కాని ఈ సినిమాలోవా? ఎప్పుడూ “నేనెవ్రాసిన కథలు, పాలుపోసి పెంచిన పాడుల”ని అనుటయే కాని కార్య కారత్యము కలవాడు కాదు.

తర్వాత అతి ముఖ్యమైన ‘మైల్స్ హెండ్స్’ పాత్ర. దీనిని దాదాపు ఖాసీ చేశారని చెప్పవచ్చు. ‘మైల్స్ హెండ్స్’ అతి గంభీరుడు, కూరుడు. ముక్కుకు నూటిగా పోయే రకం. ఎప్పుడూ సైనికముగా నాలుచించును తప్ప భీరుత్వ మెరుగదు. తనకు దొరకిన వట్టివాడు యువరాజుని తెలియకపోయినా, వాని మాటలు చేడ్లలకు మచ్చలపడి ప్రాణస్నేహితునిగా భావించాడు. చివరకు నానావనానముల పాలైనా, ప్రాణాపద వచ్చినా యువరాజును వదిలకుండా అంగరక్షకునివలె

కాపాడాడు. ఇక సుధీరో? వట్టి మాటల పోగు. జేబులో "బామ్మ" ఉంటేనే కాని ఎదుటివానితో కలబడలేదు. తాను దున్ను శిక్షణకూ, శిష్యరక్షణకూ బ్రతుకుతున్న పిరుడనని చెప్పుకునే రకం. కాని కత్తికూడ సరిగా ఒరలో పెట్టుకోలేదు. నారిగాడు తన ప్రియురాలి తమ్ముడగుటచే ఆశ్రయ మిచ్చాడుగాని, యితరులకే వోటు పెట్టే నాడుకాదు. అట్టి, మనీలలో న్యారిగాణ్ణి వెలికి తీసుకువస్తానని చెప్తుతాడుగాని అటు వంటి ప్రయత్నం చేయడు. ఎంతసేపూ 'స్టంట్' చిత్రాలలో మాదిరి వక శత్రుత్వ వకళతో యుద్ధం చేస్తాడు. (తక్కిన వాళ్ళు చూస్తూ ఎందుకూరుకుంటారో మురి?)

మార్క్ ట్వేన్ నవలలోని యువరాజు మేనమామ హెండర్సన్ ప్రభువు రాజ భిక్షుడు. స్వంత మేనమామయినా యువ రాజును గౌరవముగా చూస్తాడు. రాజ్యం కాంక్ష లేనివాడు. యువరాజు సిచ్చివాడై నాడని బాధపడతాడు. తన కనుమానము వచ్చినా దిగమింగి ఊరకుంటాడు. పట్టాభి షేక సమయములో నిజమైన యువరాజును కనుగొనుటకు తగిన ప్రయత్నము చేస్తాడు. కాని విక్రంసింగ్ ప్రతిపారి యువ రాజుకు తాను మేనమామనని గుర్తు చేయుటకు ప్రయత్నిస్తాడు. రాజ్య పరిపాలనాకాంక్ష కలవాడు. రాన నగరులోనున్నది తన మేనల్లుడు కాదని తెలిసినా తను రాజ్యమేలవచ్చునగదాయని కపటబాటక మాడతాడు. దయా దాక్షిణ్య ఘులు లేక తన మేనల్లుని చంపించ ప్రయత్నిస్తాడు. పట్టాభిషేక సమయమున మేనల్లుని గుర్తించుకొని అతనిని ప్రోసిరాజన చూస్తాడు. చివరకు యువరాజును హత్య చేయబోయి తానే మరణిస్తాడు.

ఇక దుస్తులు. కథ భారతీయ వాతావరణములో నడచినా దుస్తులమాత్రం (మగ వారికి) పాశ్చాత్యపద్ధతిలో నడచినవి. కథలోని నేక ప్రభువులకు మారు దాసీ స్త్రీలను ప్రవేశపెట్టారు. సుబ్బారావుగారు ఏ పుస్తకములోనైనా నడివారో, లేక డుబింగి చాలో మరీ హిందూదేశపురాజులు గౌరవ బొమ్మ దుస్తులు ధరిస్తారని. ఇటీవలి తెలుగు సినిమాలలో సంభాషణ లొక కొత్తపంథా త్రొక్కుచున్నవి. అది చారిత్రక, పౌరాణిక, జానపద, సాంఘిక చిత్ర మేదైనా కానియండి, దేవునివిద, ధనికవాదముపైని ద్యంగ్యమైన మాటలు, పాటలు వివరము న్నాయి. ప్రపంచానికి జేముడూ, ధనికుడేనా చాలి కలిగిస్తున్నది? ఇదా! అభ్యుదయకరమైనపంథా? ఇంతమాత్రం చేతనే నికత్తము, ధనికవాదము,

ప్రపంచములో రూపుమాసిపోవునా? మహారాజుగా రంగారావు, పోలిగాడుగా రామారావు, నారిగాడు, యువరాజులుగా సుధాకర్ సమర్థతతో నటించారు. రేలంగి చాకబాబు హాస్యముతో తనపూర్వ ప్రతిష్ఠను తానే తగించుకున్నాడు. కొత్త నటి అమ్మజీ ఫర్వాలేదు. మిగిలినవారి నటన అంత తృప్తికరముగా లేదు. టెక్నికల్ గా పిక్చరు ఏవరేజిగా ఉన్నది. రాజేశ్వరరావుగారి మ్యాజిక్ ఎమంత తృప్తికరముగా లేదు. చివరి మాట. ఇది "తెలుగు సినిమా ప్రపంచపు పోకడ"ని తృప్తిపడుట తప్ప జేరొకమార్గము, గత్యంతరము సినిమా చూసిన ప్రేక్షకునికి లేదు.

—వై. వి. సుబ్బారావు, ఈడ్పుగల్లు.

* * * ప్రఖ్యాతి నవలా రచయిత మార్క్ ట్వేన్ "ప్లెన్స్ ఎండ్ పాపర్"ను అనుసరించి తీయబడింది చిత్రం. మొన్న మధ్య ఆంధ్రదేశంలో విడుదలై ప్రజాదరణతో నడుస్తోంది.

పేదగూడా రాజరికాన్ని నేర్చుతో నిర్వహిస్తాడని నారిగాడి పన్నుల నిర్ణయ ఘట్టం నిరూపిస్తుంది. అలాగే రాజుగూడా ఒక మాటు పేదరికాన్ని చవిచూస్తే, వారి బాధల నర్థంచేసుకొని, సంపూర్ణ సానుభూతితో పేదలను పరిపాలిస్తాడని చివర మనం నేర్చుకోనే సీతి.

రాజు జీవితానికి, అతని ప్రజల జీవితానికి ఎంత తేడా వుంటుందో బాగా చిత్రీకరించబడింది. కోటగోడలు పాలక పాలితులను పూర్తిగా వేరుచేసి ఒకరిసంగతు లొకరికి తెలియకుండా చేయడం మూలంగానే కథ అనేది జరగటాని కథకాళం వుంది. కోటలో నారిగాడు "నేను యువరాజును కానం"టే యువరాజుకు మతిభ్రమించిందని రాజనైద్యులు చికిత్స చేయబోతారు. పాలెంలో నరేంద్రుడు నేను యువరాజునంటే "ఈమధ్య నారిగాడికి మతిపోయింద"ని వేలాకోళం చేస్తారు.

ఈ చిత్రం విజయం పొందితే (పొందుతుందని ఆశించడంలో అతిశయం వుండదు) దానికి మూడుకారణాలు చెప్పకోవచ్చు. మొదటిది కథలోని పటుత్వం. రెండవది రాజేశ్వరావు సంగీతం. మూడవది సుధాకర్ నటన.

కథలోని పటుత్వం, ఔన్నత్యం అందరకూ తెలిసినదే. రాజేశ్వరావు సంగీతం బాగుంది. ముఖ్యంగా పాటలు భావయుక్తంగాను రసవంతంగాను ఉన్నాయి. దీనికి తాపీ, ఆలేయ ప్రభృతుల సభిసందించాలి.

సంభాషణలుగూడ యుక్తి వంతంగాను, కథాగమనానికి దోహద చేసేవిగాను ఉన్నాయి. "నారిగా, నాయనా" అనే పాట ఎచ్చెట్లుగా వుండటం, అచ్చి, మలి పాటలు పేద వాతావరణానికి సరిపోక పోవడం, పేద లోపాలు కావు, మిగతా చిత్రాలలో పోలిస్తే.

ఇక మూడవది సుధాకర్ నటన. అతని నటన మాస్తూ మనం మిగతావిషయాలన్నీ మర్చిపోతాం. ముఖ్యంగా దుస్తులు మార్చుకొనే దృశ్యంలో పేద బాలుని జడుపు, రాజపుత్రుని రీతి, ప్రదర్శించడం అతను శనపాత్రిల్ని ఎంత లూరిగా ఆకళింపు చేసుకున్నాడో విశదీకరిస్తుంది.

మిగతావాళ్ల నటనకూడా ఫరవాలేదు. ఎన్. టి. రామారావు "దాని" చిత్రాన్ని మరోమాటు మనకు జ్ఞాపకంచేశారు. అలాగే లక్ష్మీరాజ్యం కూడాను. కేవలం పేరు ఉపయోగించుకోవడం కోసమే ఎన్. వి. రంగారావుని తీసుకున్నారనిపిస్తుంది. ఈ చిత్రంలో మహారాజు పాత్రలో, అతను ప్రదర్శించగల నైపుణ్యానికి స్థానంలేదు. ఆ పాత్ర మనవరికిచ్చినా పరవాలేక పోవును. అయినా పిల్లనంతలో బాగానే నటించారు.

స్టంట్స్ నులు కొందరి తగ్గించివేస్తే చిత్రం పొడుగుతగ్గి ఇంకా బాగుండేదేమో. ముఖ్యంగా కథాగమనానికి స్టంట్లు అడ్డు తగిలాయి. చివరిభాగంలో కథ క్షమాత్తుకై వచ్చినప్పుడు పెంటి డ్రీటింగ్ చింది. కోటలో నారిగాడి పట్టాభిషేక దృశ్యమూ, బయట పోలిగాడు, సుధీర్, నరేంద్రుల గుట్టపు పాస్వి దృశ్యము, మార్చి మార్చి రెండు మూడు సార్లు చూపెట్టేరు. అలాగే తరవాత రామమద్ర నడికే తెమ్మని ముందొకరి పంపి, వాడిచేత లేదనిపించి, ఈలోగా నారిగాడు పాతసంగతులు జ్ఞాపకంచేసే తర్వాత మళ్ళీ పంపించడం, కేవలం చిత్రాన్ని పొడుగుచేయడానికే నసిపిస్తుంది.

అలాగే మరో నిమిషమూ గెండు నిమిషాలూ ఉండన గా విలనుషికమే, నారిగానిపై కత్తి వినుకుతాడు. నంటనే విక్రమ్, పోలిగాడు మధ్య ద్వంద్వయుద్ధం, కోటదగ్గర సుధీర్, కాపలావాళ్ల మధ్య కత్తియుద్ధం దృశ్యాలూ కలగాపులగం చేసి చూపించబడ్డాయి. ఇంతికి చివరకు నారిగాడు కత్తిదబ్బకు తట్టుకొని ఒలికాడా లేదా? అనే సందేహాన్ని నివారించుకోవాలంటే ఆట ఆఖరిపాటు పరిశీలనగా చూచి గుర్తుపట్టాలి. శాతీయపతాక ఎగిరేదాకా శాంతంగా కూర్చోలేక ఇంటికి పోదామనే ఆతురతతో చివరి నిమిషంలో స్టీల్స్ లోంచి

“రాజ్జాపేద”పై ప్రేక్షకుల అభిప్రాయాలు

లేచిపోయే ప్రేక్షకులకు, ఈ రకం గానమాత్రం చెయ్యడం నచ్చకపోతే అది వారి తప్పుగాదు అంత ప్రధాన దృశ్యాన్ని అంత చివరివరకూ ఉంచకూడదు

ఇక ప్రేక్షకుల్ని రంజింపజేయటానికి హాస్యం కావాలి దానికోసం సుధీర్ పాత్రను నియమించి దాన్ని రేలంగివారి కిచ్చారు దాన్ని ఆయన మామూలు ఘట్టాల్లోనే నిర్వహించారు కారు సుధీర్ కి, మల్లికే మగ్గ ప్రణమాన్ని కల్పించడం అనవరతమేమో! మిగతా నినీమాలకు తీసిపోకూడదనో, ఆ మాత్రం, ప్రేమ లేకపోతే బాగుండదనో ఇరికించినట్టుగా కనిపిస్తుంది అలాగే ఎవ్వడూ గుట్టపు మొహం ఎరగని పేదపాలెపు పోలిగాడిచేత హాసాత్మక గుట్టపువ్వారి చేయించడం, సహజత్వమును

మరుగుపరుస్తుంది. వాతావరణం మనదైనా ఫర్ కొట్టలో షాశ్వాత్యత్వం పోలేదు.

సత్యం—కాకినాడ

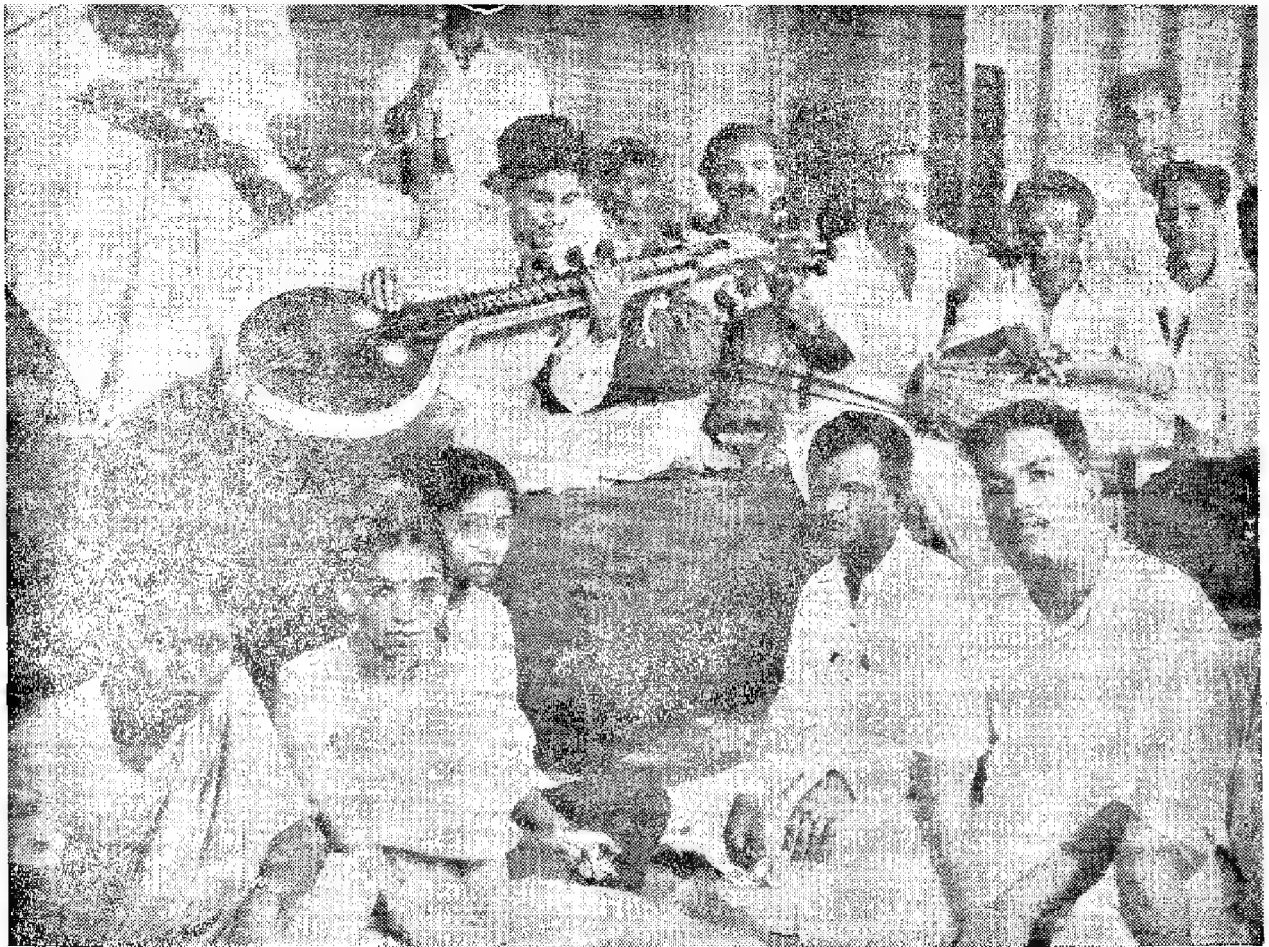
“రాజ్జా - పేద” లో అత్యంత ప్రశంసనీయంగా మహారాజా సురేంద్రచేపు పాత్రను క్రీ ఎస్. వి. రంగారావు పోషించారు అతని నటన మాస్తున్నంతసేపు ప్రేక్షకులు ‘హా య్ హా య్’ అన్నారు వీరి నటన ముందు రాజోయే అక్కర పాత్రకు ఆకాశ్వలిగా ఉంది మాడ్లకు సుధాకర్ ద్విపాత్రాభినయం కూడ మెయ్యుకో తగ్గదిగా ఉంది. ‘నటనలో కొత్తవనం కనుపించుటలేదు’ అని అనుకుంటున్న ప్రేక్షకులకు క్రీ ఎస్ టి రామారావుగారి పాత్ర చాలా ఆనందాన్ని కలిగించింది. కాడీగా, దొంగగా, ప్రేక్షకులను రంజింపజేసారు

స్ట్రీలలో అమ్మజీ, లక్ష్మీరాజ్యంగానూ పాత్రపోషణ చక్కగా ఉంది.

కథలో సంబంధంలేని క్రీ రేలంగి పాత్ర విమర్శనీయమైనను, సరికొత్త హాస్యంతో ప్రేక్షకులను ఆనందపరిచింది ఆర్ వాగ్ శ్వరరావు పాత్ర అంతగా పోషించలేదు. తదితర నటులు బాగానే నటించారు

మగవార్ల దుస్తులు ‘అరేబియన్ డ్రెస్సు’ లోని వారిని జ్ఞప్తికి తెస్తూ, స్ట్రీల రేమణి మన సంప్రదాయాన్ని మనసరించి ఉన్నాయి ఇది పెద్ద లోపం. కొన్ని సందర్భాలు షాశ్వాత్య విధానాన్ని సరించి ఉండటం విచారకరం. మాటలు చిత్రానికి జీవం పోశాయి. పాటలు ఒకటి రెండు కంటే బాగాలేవు క్రీ రాజేశ్వరరావుగారి వద్ద నుండి ఆశించిన సంగీతం రాకపోగా విసుగు అసహ్యం కలిగించింది

ముక్తిమీద చిత్రం సంపూర్ణత నొందక పోయినా వి. వి. సుబ్బారావు ప్రాధికన్య

యూ.ఎస్.ఎన్. పిక్చర్స్ వారి “శ్రీ జగన్నాథ మాహాత్మ్యం” (తెలుగు) చిత్రంలో బృందగీతం ఒకటి ఇటీవల రికార్డు చేసినప్పటి దృశ్యం.

వారి కృషి చేతుక జనాన్ని చాలానఱు సంతోషపరచినట్లే—

అడిదం పాపరావు.

* * *
మార్క్స్ స్టేన్ రచనలలో ఏదో విశిష్టత ఉంటుంది. పేదల కష్టాలు పేదలకే తెలుస్తాయి కాని మహారాజుకే తెలియదని, మహారాజుకు తెలిస్తే పేదలకు కష్టాలుండవని ఈ కథ నిరూపిస్తున్నది. జాట్లు పన్ను, కిటికీల పన్ను వారిగాడు ఖండిస్తాడు. మహారాజు ఆ పన్నులను విధించడం నుంచి దిక్కాదని తనకూ అనుమానంగా ఉన్నదని అవే యువరాజు ఖండించాడని చెబుతాడు. ఆ పన్నులు విధించడం అన్యాయమేమో అని అనుమానించాడే కాని అన్యాయమని తేల్చలేకపోయాడు మహారాజు. పేద బాలుడు కాబట్టి ఆ పన్నులు విధించడం అన్యాయమని తెలిసికోగలిగి ఖండించగలిగాడు. విక్రమదేవుడు విపులంగా దుస్తుల మార్పు వృత్తాంతాన్ని చెప్పినపుడు యీ విషయం మరెవరికైనా చెప్పావా అని అడిగితే చెప్పనిస్తేకదా అంటాడు వారిగాడు. వారిగాడు తన తండ్రి దుర్మార్గుడు, దొంగ అని మహారాజుకు చెబుతాడు కాని దుస్తుల

మార్పు వృత్తాంతము ఎవరికీ చెప్పడానికి ప్రయత్నించినట్లుగా చూపబడలేదు. పిని శెట్టి మాటలు చక్కగా వ్రాశారు. మహారాజు యువరాజుకు రాజనీతి బోధించిన ఘట్టంలోను, మహారాజు మరణించిన ఘట్టంలోను పిని శెట్టి కలం చిందులు త్రొక్కింది. పాటలలో కొసరాజు వ్రాసిన పాట “కళ్లు తెరచి కనర - సత్యం ఒక్క మరచి విసర” భావయుక్తంగా ఉంది. ఈ పాటకు రాజేశ్వరరావు సంగీతం, జిక్కి కంఠం మెరుగులు పెట్టాయి. కుదల కుమారి చక్కగా నాట్యం చేసింది. మహారాజుగా ఎస్. వి. అత్యుత్తమంగా నటించాడు. సుధాకర్ రెండుపాత్రలను చక్కగా పోషించాడు. లక్ష్మీరాజ్యం, ఎన్. టి. రేలంగి బాగానే నటించారు. ఏమైనా రాజా పేడ కథను చిత్రంగా నిర్మించడం సాహసమే అని చెప్పాలి. బి. ఏ. యస్. ప్రొడక్షన్స్ వారు యంకొ మంచి చిత్రాలు తీస్తారని ఆశిద్దాం.

నూకల రామానుజరావు—

వీరవాసరం.

మ గ ది క్కు

(36వ పేజీ తరువాయి)

గాక వాళ్ళ అంతస్తులు వేరు మన అంతస్తులు వేరు. వాళ్ళేమన్నా అనగలరు చెబుతుంది. గొప్పవారి మాటకు, వంకటోటకు వంక ఉండదు. మనమే అంటే అహంకారం, అహంభావం, అంటారు.

రా: వాళ్ళ కడం పాఠ్యకాలమో!... వచ్చినవాళ్ళందరి చూపుడు వేళ్లు మా మీదనే.

మీ: వస్తూంటే కమల చూస్తూ కూడా ఆడేమిటే అనైనా అనలేదు.

నుం: వాళ్ళన్నారని మనం నొచ్చుకో రూడదు. అంతమంది గొప్పవాళ్ళమందు యిమ్మల్ని తమ స్నేహితులని చెప్పకోవడాని కిష్టపడిఉండరు. డాబులకు, దర్బారుకు లోజాలివి. మీ రిద్దరూ మంచి సిల్కు దీరలు కట్టుకొని నెక్లసులు... చంద్రహారాలు వేసికొని వెళ్లిఉన్నట్లయితే షోహన్ అనేవారు.

రా: అంతా నాకింకాపెండ్లికాలేదని... అక్కయ్యను మొగుడు విడిచిపెట్టాడని

దుయ్యబట్టారు... తేళ్ళు జెర్రలు పాకినట్లయితే చచ్చేకాం.

మీ: యీ తాయారమ్మ అక్కడికి సిద్ధమయి నానామాట లనటం. నువ్వు గర్వపోతువట. మన సంసారమంత వెధవ సంసారం మరెక్కడా లేదట... మన మంతా కూడా....

నుం: భగవంతుడు నన్ను తీసుకొనిపోతే ఎంత బాగుండేది!

ముగ్గురు: గడ్డద కంఠాలతో! అమ్మా!...

నుం: (దుఃఖభారంతో) వెధవ జన్మ...

మీ: కల్ల వచ్చిందే నా కిదంతా... నా జన్మ యిలా కుళ్ళికుళ్ళి చావాలినించే.

రాజ్యం: ఎందుకమ్మా అలాంటి మాటలు.

నుం: మాటలు కాజే... నేను పోతే మీ యిద్ద మొచ్చినట్లు మీ రాడుకోవచ్చు. యీ జన్మ యిలాంటి మాటలు వడలేదు. మీరు నన్నిల్లా బ్రతకనీయరు.

రా: ఇంకెప్పుడూ వెళ్ళమమ్మా!

మీ: నువ్వొస్తన్న పని ఎప్పుడూ చేయమమ్మా!... నీ పాదాలంటి చెబుతున్నాం.

నుం: ఎందుకో వచ్చింది- యదంతా.

(కూతుళ్ళు ముగ్గురూ దిగులుతో తల్లిదండ్రులను చూస్తూ ఉండిపోతారు.)

తెర.

కోటీశ్వరుణ్ణి పెళ్ళిచేసుకోవడం ఎలాగ?

How to marry a Millionaire

ప్రతిదీ ప్రజలకు ఆకర్షణకరంగా చెయ్యాల్సివేది మొదటి కమాండ్ మెంట్ గాపాటించే హాల్లీవుడ్ వారు తమ చిత్రాలకు ఆకర్షణకరమైన పేర్లు పెట్టడంలో మహాజాగ్రత్త తీసుకుంటారు. “కోటీశ్వరుణ్ణి పెళ్ళిచేసుకోవడం ఎలాగ?” అనే పేరు ధనలక్ష్మి ఉపాసకులైన అమెరికన్ జేకబ్ లో ఎంతో మధురంగా ధ్వనించి ఉంటుందో చెప్పనక్కరలేదు. పేరులోనే కాకుండా బ్యూటీఫుల్ గా నటించి ఫామ్స్ వారు తీసిన ఈ చిత్రంలో మరెన్నో ఆకర్షణ లున్నాయి. ఇది ఆకంపెనీవారు విడుదలచేసిన రెండవ సినిమా స్కోప్ చిత్రం. ధగధగమెరిసే లెక్కికలర్; ఖరీదైన దుస్తుల్లో పెర పెరలాడే స్త్రీ తారలు; కళ్ళు చెదరగొట్టేటంత ఎక్స్ కలర్ గి, అమెరికన్ శైలి సామర్థ్యాలకు జోహార్లనిపించే న్యూయార్క్ అంబర చుంబిత సాధాలు. ‘సన్ వాలీ’ లోని హిమావృతమైన వికార పర్వత ప్రదేశాలు. మొదటి సినిమా స్కోప్ చిత్రమైన “ది రోజ్” లో అమెరికన్ అధికార వర్గాలకు హైడ్రోజన్ బాంబు తర్వాత అత్యంత ప్రతిపాత్రమైన క్రొస్తవ మతప్రచారం చూశాం. ఈ చిత్రంలో ‘అమెరికన్ జీవిత విధానం’ ఎంత నోరు రించేదిగా ఉంటుందో చూస్తాం.

ఈ చిత్రంలో ముగ్గురు తారలున్నావు. మేరీలిన్ మన్రో, జెట్టి గ్రేబుల్, లారెన్ బకాల్. మొదటి తార పేరును భవతారక మంత్రంగా వాడుకునే హాల్లీవుడ్ అభిమానులు దేశంలో అనేకులున్నారు. ముఖ్యంగా ఆమె నడిచే తీరు వలుపురు యువకుల హృదయస్పందన ప్రంభనకు కారణభూతమైంది. ఆమె నడకను, కాళ్ళను సాధారణంగా నిర్మాతలు పూర్తిగా ‘ఎక్స్ క్ల్యూయిట్’ చేయించే వదలరు.

కామెడీగా ఈ చిత్రం తప్పక చూచి వివేదించదగినది. త్రీ - డీ చిత్రాల్లోవలె సినిమా స్కోప్ లో ‘లోటు’ తెలియక పోయినా, తలనొప్పి వగైరాలు కలిగే ప్రమాదాలు లేకపోవడమే కాక దృశ్యం నూమూలు చిత్రాల్లోకంటే మనోహరింగా కనిపిస్తుంది. క్రమక్రమంగా సినిమా స్కోప్

చిత్రాలు మామూలు చిత్రాల ప్లానాన్ని
అక్రమించుకోవచ్చును.

చైనా ప్రధానికి భారతీయ డాక్యుమెంటరీలు

భారత ప్రభుత్వపు ఫిల్మ్స్ డివిజన్ వారు తయారుచేసిన ఆరు డాక్యుమెంటరీ చిత్రాలను భారత ప్రధాని నెహ్రూ ఇటీవల ఢిల్లీ వచ్చిన చైనా ప్రధాని చా ఎన్ తే కు సమర్పించారు. చిత్రరంజన్ చైలు ఇంజనీర్ కర్మాగారం, సింగిల్ ఎరువుల ఫ్యాక్రీ, భాకా సంగత్ ప్రాజెక్టు, ప్రభుత్వ కాన్స్ట్రక్షన్ కోడలలు గుర్తి తెలిపే డాక్యుమెంటరీలను, చేతన పరిశ్రమను, సహకారోద్యమాన్ని గుర్తి తెలిపే చిత్రాలను నెహ్రూ సమర్పించారు.

"సవర్నాతి"

తెలుగులో పౌరాణిక చిత్రాలకు వివాదో ప్స స్త్రీకెప్పబడినప్పటికీ హిందీలో ప్రతి ఏడూ పౌరాణికాలు తయారవుతూనే ఉన్నాయి. భాగ్యవయ పిక్చర్స్ ఆశ కంపెనీవారు "సవర్నాతి" అనే పౌరాణిక చిత్రం ఇటీవల ప్రారంభించారు. ఇందులో నిరూపరాయ్, శ్రేష్ ఆరిజ్, మనహర్ శేకాయ్, సుప్రూ, లలితా పావర్ మున్నగువారు నటిస్తున్నారు. రమన్ బి శేకాయ్ దర్శకుడు.

చిత్రకారుని జీవితం

క్యానిన్ చిత్రకారుడైన గోయా జీవిత కథను ఒక హాల్వుడ్ కంపెనీ చిత్రం తీయనున్నది. ఇందులో గోయా పాత్రను

క్రైకోన్ పవర్ పరిస్తున్నాడు. ఈ చిత్రం గోయా జన్మస్థలమైన స్పెయిన్ లోనే తీయబడుతుందట.

ప్రేమనాథ్ కొత్త చిత్రాలు

నిర్మాత, నటుడు అయిన ప్రేమనాథ్ మరి రెండు కొత్త చిత్రాలు నిర్మించనున్నాడు. ఒకటి "పుష్కరాక్ష - సంయుక్త" అనే చారిత్రిక చిత్రం. ఇందులో ప్రేమనాథ్ పుష్కరాక్షగాను, బీనారాయ్ సంయుక్తగాను నటిస్తారు. రెండవ చిత్రం "మాస్టర్ దిలీప్". ఈ చిత్రంలో కూడా ప్రేమనాథ్, బీనారాయ్ నటిస్తారు. దర్శకుడు ప్రేమనాథ్ కళా దర్శకుడు కనూ శేకాయ్.

"కలికాలం" - కలికాలం

ఇది ఆకలికాలం భాయ్

"వరివర్ష" లో జైలు దృశ్యం.

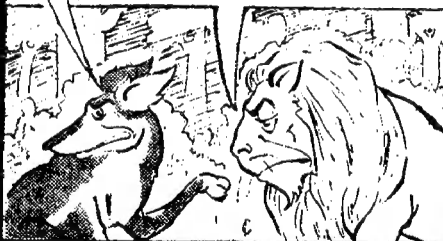
పంచతంత్రం:

లబ్ధనాశము

చిత్రరచన, నిర్వహణ: విశ్వత్సుల నరసింహమూర్తి

"బాగుందండీ, మీ వీరోచిత-కార్యం చేతికి చిక్కినదానిని-బెదరగొట్టి చెడగొట్టారు."
"ఎంతయుమంటూంటే ఎంతమెద పనుగి ఐనా-నా చేతులూ పడి పోయేదేనా? -ఈ సారెందుకూ ఇలాజరిగినది!"

"జరిగిందేదో జరిగిందే!.. మళ్ళీ పోయూ ఆ గాడిదన కేక వేసుకో న్నానూ, ఈ సారెనాసరి కాచుకొన్న జాగ్రత్తగ మరీ కొట్టండి!"

"భయపడి పోయిన ఆగాడిద ఇటు-ఒప్పుందా నీ పిచ్చుగానీ!-పోనీ ఇంకా గాడిదనైనా-పట్టుకు రా రాదా?"
"మీ కండుకు మీరూరిక చూస్తూ ఉండండి, సాధించుకు వస్తా!"

అంటూనే ఆ ధూసరకరి-లంబకర్ణమూ మనోబోటిక-బయలుదేరి వెళ్ళింది.

"అదేమిటయ్యా, ఓ మావయ్యా! హాడిలి పోయి వచ్చేశావేం? నీపై కొచ్చిందేవదనుకున్నావ్??"
"ఎమో బాబూ! ఆ ఆకారం, చూస్తే, నాకూ భయమేసింది!"

"అప్పు-వ్వు అది నీపై వలపును అపచేసి గార్జభ కన్నయ్యా! నిన్ను చూసి చూడంగానే మాపాంటోనే మోదికురికినది, రా!రా!.. ఇది ఎవరైనా పింటి హత్య!.. నన్ను పోతూరా."

మందబుట్టి ఆ లంబ కర్ణమూ-నక్క, బిత్తు లన్నీయు నీమీద-గంటలు వేస్తూ అడవి చేరినను..

రాకాశ ఆగాడిదనూ సింహం కొట్టి చంపేసింది!

"స్వసానికి నో పోయెన్నానూ, జాగ్రత్తగ చూస్తుండు దేనిని"

సింహాన్ని అటు పోనిచ్చి ఆకలిగొన్న ధూసరకరి గాడిద చేతులను గుంటిను గుట్టు చప్పుడుగ అనిపిసింది.

(కొంటు నుండి అరిగొచ్చిన కరాళకాసరం)
"ఓరేరే నీవాధము!-రాకాశల పోజునమిది, ఎదిగి, చేసేశావా?-దాని చేతులు గుండ కాదు-పడైనాయే చేట్టుప్పుడు!"

"ఇంతకు ముందుంటేగా? బెప్పులుంటే-ఈ గాడిద నా మోటలు నమ్మదా? గుండెపుంటే ఒక సారే మోసంపోబడి మళ్ళీ వచ్చేదా ఓ నాపామా?"

బుర్రచిన్నదగు ఆ సింహం-నక్క, బెప్పునా ఆర్యం నమ్మి-మిన్నకుండినది.

"అదిగాక... అది తెలిసిపో నువ్వేసిన ఎత్తు పెనుకకకా కుమ్మరిలాగా భీరపడి పాచూ చేసుకొంటివ్!"

"ఎవరా కుమ్మరి? ఎమో కథ?"

ఇప్పడు ఆంధ్ర దేశమంతటా

భావపూరితమైన కథాగమనంతో

నేత్రానందకరమైన నాట్యాలతో

పినులకు విందొసగే పాటలతో

